

KADUSHI'S PRIKKELJAAR 2022

Samenstelling:
René Zwart

'Kadushi's Prikkeljaar 2022' is niet te koop. Uitsluitend ten behoeve van intimi is slechts een bescheiden aantal exemplaren gedrukt. Andere geïnteresseerden kunnen de bundel als e-boek gratis van de website DossierKoninkrijksrelaties.nl downloaden.

DossierKoninkrijksrelaties.nl is een initiatief van oud-journalist René Zwart die de samenwerking tussen de landen van het Koninkrijk beroepshalve ruim 30 jaar op de voet heeft gevolgd en daar, als door de staat gesubsidieerde, zijn hobby van heeft gemaakt. Zwart is o.a. oprichter van het Antilliaans Dagblad en was uitgever van de Caribische edities van het Algemeen Dagblad en de Telegraaf. Ook is hij medesamensteller van 'Koninkrijk op Eieren', met ruim 50 reflecties op de staatkundige hervorming van 2010.

DEN HAAG
7.796 KM

KADUSHI'S PRIKKELJAAR 2022

Samenstelling: René Zwart

53 stekelige columns over de Koninkrijksrelaties

Waarin opgenomen 'Berichten uit Aruba, Bonaire,
Curaçao, Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten'

In 'Kadushi's Prikkeljaar' zijn de columns gebundeld die in 2022 onder de titel Kadushi (Papiaments voor cactus) op de website DossierKoninkrijksrelaties.nl zijn gepubliceerd. Deel 2 bestaat uit 'Berichten uit...', een estafetterubriek waarbij columnisten uit de Caribische delen van het Koninkrijk bij toerbeurt de kanten van hun eiland belichten waarvan zij vinden dat die de aandacht van alle koninkrijksburgers verdienen.

Colofon

Uitgave: ADCaribbean BV

Vormgeving: Berend Veldwijk

Drukwerk: Printweb

16 januari 2023

Copyright©2023 - Bijdragen in deze uitgave mogen niet worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, e-boek, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

Alle rechten voorbehouden.

*Voor al die bestuurders, politici en andere
hoogwaardigheidsbekleders in het Koninkrijk
die geheel belangeloos hun medewerking hebben
verleend aan de totstandkoming van de in deze
bundel opgenomen columns van Kadushi.*

Inleiding

De thermometer in de kont van het Koninkrijk

Door René Zwart

Aan columns kun je vaak de temperatuur van een samenleving aflezen. Maar je moet er niet aan denken te worden getemperatuur met een thermometer in de gedaante van een stekelige cactus... De columns van Kadushi doen dan ook regelmatig *au* bij degenen die lijdend onderwerp zijn. Onvrijwillig, maar niet ongevraagd. Want menig bestuurder/politicus aan zowel de kille als de warmbloedige kant van het Koninkrijk schreeuwt erom op de korrel te worden genomen.

Neem gevolmachtigde minister van Curaçao Carlson Manuel die erop staat te worden aangesproken als *excellentie*. Hij weet als oud-muzikleraar misschien nog wel iets van toeten en blazen, maar des te minder van wat van een dienaar in het openbaar bestuur mag worden verwacht. Hij slaagde erin de goed ingewerkte staf *zijn* Curaçaohuis uit te jagen en te vervangen door family and friends, probeerde vergeefs de schuld van een door hemzelf veroorzaakte aanrijding in de schoenen van de garage te schuiven en schepte op over successen waaraan hij inhoudelijk niks had bijgedragen, maar slechts een ceremoniële rol speelde. Kortom, *zijne excellentie* heeft zich ontpopt als onbezoldigd inspiratiebron voor door de lezers van DossierKoninkrijksrelaties.nl verslonden columns. Tot verdriet van zijn pappa – journalist op Curaçao - die

het voor zijn bespotte, niet ver van de boom gevallen oogappel opnam met de stelling dat “de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog gefaald hebben door Kadushi niet af te maken”. De gevmin zelf dacht zijn plaaggeest langs juridische weg te kunnen *kaltstellen*. Hij deed aangifte wegens laster, belediging en aantasting van zijn eer en goede naam. Het Openbaar Ministerie bestudeerde de door hem overlegde *bewijsstukken* en concludeerde dat er niets op viel aan te merken. Als aanbrenner van vermakelijke (voor de neutrale lezer, maar uiteraard niet voor de Curaçaose belastingbetaler die hem en zijn *hofhouding* subsidieert) schrijfstof is deze bundel bij wijze van erkentelijkheid opgedragen aan brokkenmaker Manuel en zijn lotgenoten. Want het Koninkrijk kent veel meer rare kostgangers in regeringen en parlementen. Helaas vaak ten koste van de koninkrijksburgers op de eilanden. Het verklaart waarom Kadushi in zijn wekelijkse column zo geprikkeld kan uitvaren. Wat hem ongetwijfeld weer milder stemt, is de bereidheid van oud-Tweede Kamerlid en tegenwoordig Eerste Kamerlid voor D66 Boris Dittrich het voorwoord van deze bundel te verzorgen.

Oud-journalist René Zwart woonde en werkte tien jaar op Curaçao. Hij was uitgever van de Caribische edities van het Algemeen Dagblad en de Telegraaf en richtte in 2003 het Antilliaans Dagblad op voor welke krant hij als parlementair verslaggever in Den Haag vijftien jaar lang de politiek/bestuurlijke schermutselingen in het Koninkrijk op de voet volgde. Als actieve gepensioneerde lanceerde hij in januari 2021 bij wijze van vrijetijdsbesteding DossierKoninkrijksrelaties.nl. De website heeft een vaste lezerskern van 45.000.

Voorwoord

Door Boris Dittrich

Kadushi, hou ons scherp

Alle taaie stukken over de problemen in ons Koninkrijk – en dat zijn er vele - had ik doorgeploegd en met een diepe zucht weggelegd. Soms zie je het somber in. Worden we met zijn allen in de tang genomen door de last van de verschrikkingen uit het verleden? Ik had behoefte aan een wat luchtigere, maar toch serieuze voorbereiding op de dagenlange gesprekken die ik op Sint Maarten met collegaparlementariërs van alle landen uit het Koninkrijk zou hebben over onze gedeelde toekomst. Dus wat doe je dan? Hoog boven de wolken ergens onderweg tussen het Europese en Caribische deel van het Koninkrijk viste ik Kadushi's bundel uit mijn tas. Heerlijk om de gesel van Kadushi achter elkaar te zien neerdalen. Kadushi's columns gaven me weer energie en blij gemoed stapte ik in Sint Maarten uit het vliegtuig.

De verschrikkingen uit het verleden, het slavernijverleden. Op 19 december 2022 was het zover, na maandenlang gesteggel en geblunder. Hoe haalt de Nederlandse regering het in haar hoofd om excuses aan te willen bieden zonder daar eerst grondig overleg over te voeren met de regeringen van de andere landen in het Koninkrijk en die van Suriname? Als we de kritiek mogen geloven, voelde men zich overvallen en voor het blok gezet. Terwijl premier Rutte nota bene nog in september op werkbezoek in Suriname was geweest, maar kennelijk met geen woord over de plannen had gerept. Maar goed, 19 december dus. Premier Rutte zou in het Nationaal Archief in Den Haag een

belangwekkende toespraak houden. In afwachting van de komst van de premier proefde ik bij menigeen in het publiek een frisse tegenzin. Waarom niet naar 1 juli 2023 toegewerkt in gezamenlijkheid met de andere landen? Maar toen kwam Mark Rutte binnen en begon te spreken. Het werd stil. Stiller dan stil. En het bleek maar weer eens. Woorden doen ertoe. Woorden kunnen helen. Ik haal er hier enkele aan:

‘... lelijk, pijnlijk en zelfs ronduit beschamend.... de rol van Nederland in het slavernijverleden... erkennen en veroordelen als misdaad tegen de menselijkheid.... Eeuwenlang zijn in naam van de Nederlandse staat mensen tot handelswaar gemaakt, uitgebuit en mishandeld.... Vandaag bied ik namens de Nederlandse regering excuses aan voor het handelen van de Nederlandse staat in het verleden: postuum aan alle tot slaaf gemaakten die wereldwijd onder dat handelen hebben geleden, aan hun dochters en zonen, en aan al hun nazaten tot in het hier en nu. We doen dit niet ... om het verleden af te sluiten en achter ons te laten.... Dus zetten we vandaag een komma, geen punt....’

2023 wordt dus een belangrijk jaar om ondanks de last van het verleden met z’n allen lichter en op basis van gelijkwaardigheid onze gezamenlijke toekomst vorm te geven. Ik weet dat Kadushi mij en al mijn parlementaire collega’s scherp zal houden!

Mr. B.O. (Boris) Dittrich is lid van de Eerste Kamerfractie van D66, voorzitter van de vaste Kamercommissie van Binnenlandse Zaken in de Eerste Kamer en namens zijn fractie woordvoerder op het dossier Koninkrijksrelaties.

DEEL 1

1 | Een 9+ voor vlijt

Wie in 2017 de nieuwe bewindspersoon van Koninkrijksrelaties ook zou worden, beroerder dan Ronald Plasterk kon het niet. Het werd Raymond Knops die eigenlijk van Defensie droomde, maar Ank Bijleveld had beter geoeffende ellebogen. De oud-militair werd afgescheept met de poedelprijs. In Den Haag wordt Koninkrijksrelaties bepaald niet als een carrièrebooster beschouwd, ervaart Knops dezer dagen opnieuw. Hij grijpt niet alleen weer naast Defensie, maar er is zelfs helemaal geen plek voor hem in Rutte IV zodat het hoogst haalbare nog is deel uit te gaan maken van het CDA-smaldeeltje in de Tweede Kamer. Knops slikte destijds de teleurstelling manmoedig weg. Het land mogen doorkruisen achterin een dienstauto en heel veel KLM-businessclasshuisjes sparen, verzacht tenslotte veel pijn. De overtuigd-Limburger etaleerde al snel dadendrang door in februari 2018 de lokale democratie op Sint Eustatius wegens politieke muiterij af te schaffen. Een legertje rijksambtenaren en consultants werd ingevlogen om te tonen wat goed bestuur is. De Statianen zien het meewarig aan en pakken zodra de terugtocht wordt geblazen ongetwijfeld de oude (rebelse) draad weer op. Een andere erfenis van voorganger Plasterk die Knops – figuurlijk gesproken dan - grijze haren moet hebben bezorgd, is het wederopbouwfonds van 550 miljoen euro om Sint Maarten uit de door orkaan Irma achtergelaten puinhoop te doen herrijzen. Het beheer werd uitbesteed aan de Wereldbank uit vrees voor gekibbel met de regering in Philipsburg over de besteding. Maar daarmee is, zo werd vooraf gewaarschuwd, een niet vooruit te branden

bureaucratische moloch binnengehaald. Veel huizen en scholen wachten ruim 4 jaar na dato nog altijd op reparatie.

Zelfs met het braafste jongetje van de Caribische klas Saba kreeg Knops bonje. Het eiland heeft als enige zijn financiën op orde en wordt zo voorbeeldig bestuurd dat de oppositie zichzelf heeft opgeheven. Toch wordt het Bestuurscollege kort gehouden: de Vrije Uitkering (de Caribische versie van het Gemeentefonds) is te laag om de eilandelijke taken naar behoren uit te voeren. Jarenlang heeft Saba de eindjes toch aan elkaar weten te knopen, maar nu is de kont tegen de krib gegooid: de begroting vertoont bij wijze van verzetsdaad een tekort van 1 miljoen dollar.

Op naar de Benedenwinden. Getergd door wat hij een “bestuurlijke surplace” noemde, liet Knops zijn ambtenaren een Bestuursakkoord voor Bonaire in elkaar flansen dat hij vervolgens de Eilandsraad als ganzen in de leverindustrie door de strot duwde. Van de uitvoering van de tien prioriteiten is weinig terechtgekomen. Dat geldt ook voor de armoedebestrijding. Het kabinet presenteerde een denkbeeldig *ijkpunt sociaal minimum*, een inmiddels ver achter de horizon verdwenen stip: de armoede is vanwege te weinig en te kleine stapjes verder toegenomen. Geweigerd werd de onderstand, zoals in Europees Nederland met de bijstand het geval is, naar 70% van het minimumloon (= 50% van wat nodig is om de maand rond te komen) te verhogen omdat niemand dan meer zou willen werken... Het plan van WEB Bonaire om de elektriciteitsproductie naar 80% te vergroenen en de tarieven te halveren, kreeg geen steun. In plaats daarvan investeert Den Haag miljoenen in de aanvoer van olie zodat Bonaire de eerstkomende decennia kan fluiten naar de status van Blue Destination.

Dan de coronacrisis. Alle lof voor Knops en zijn

collega's hoe snel en ruimhartig medische, humanitaire en financieeleconomische hulp is geboden aan alle zes eilanden. Maar bij het overleg om de CAS-landen sterker uit de crisis te laten komen, zat zijn ongeduld hem lelijk in de weg. Hij knutselde hoogstpersoonlijk een consensus-rijkswet in elkaar en communiceerde zo onhandig dat deze er nog altijd niet is. Hij gooide de alleszins constructief ingestelde minister-president Eugene Rhuggenaath (Curaçao) voor de bus met als gevolg dat politieke nakomelingen van oud-premier annex maffialoopjongen Schotte diens karwei kunnen afmaken.

De grootste mislukking is de geschillenregeling. De staatssecretaris ging voort op het heilloze pad dat de stoethaspelende Plasterk was ingeslagen. Met de haven in zicht strandde het wetsvoorstel. Dat Knops verrast was door het verzet van de landen is illustratief voor het geringe inlevingsvermogen van Den Haag. Kadushi heeft in zijn werkzame leven kilometers geschreven en gesproken tekst van bewindslieden moeten consumeren en kan maar één conclusie trekken: op een enkele uitzondering na snappen ze geen snars van de eilanden, niet van de mores, niet van de cultuur, niet van de gebruiken, niet van de mensen etc.

Deed Knops dan niks goed? Nee, zeker niet. Je moet helemaal terug naar het tijdperk Pechtold om een bewindspersoon te vinden die zich zo in het zweet heeft gewerkt. Te prijzen valt ook dat hij collega-bewindslieden meesleepte naar de BES-eilanden zodat die met eigen ogen konden zien dat er veel werk aan de winkel is, al heeft dat materieel niet veel concreets opgeleverd. Dat raakt meteen een verzachtende omstandigheid in het voordeel van Knops: zijn rol als coördinerend bewindspersoon is nooit geaccepteerd door andere ministeries. Gevreesd moet worden dat zijn opvolger even hard tegen diezelfde muur aanloopt. Tot zo ver een bij lange na niet complete vogelvlucht

door vier jaar Knops Koninkrijk van kommer en kwel. Conclusie: Rutte III verdient in navolging van Rutte II en Rutte I een hele dikke onvoldoende als het om de Koninkrijksrelaties gaat. En de afzwaaiend staatssecretaris van Koninkrijksrelaties? Een 9+ voor vlijt, maar een mager zesje voor effectiviteit. Dat moet Alexandra van Huffelen (veel) beter kunnen.

15 januari 2022

2 | Vriend van de Cariben

Er was een tijd dat Caribische politici zich diep beledigd voelden als ze werden afgescheept met een staatssecretaris van Koninkrijksrelaties in plaats van een minister. Dat was immers ver beneden hun stand: falta di rèspèt! Het tijdperk Plasterk heeft ze tot het besef gebracht dat je meer hebt aan een staatssecretaris voor wie de Koninkrijksrelaties het hoofdbestanddeel van de portefeuille is dan aan een minister die zijn aandacht moet verdelen tussen de eilanden en (vanuit Haags perspectief gezien) echt belangrijke kwesties. Dat wil niet zeggen dat er geen gemor is over de benoeming van Alexandra van Huffelen.

Voor haar zijn de Koninkrijksrelaties onbekend terrein. Dus is zij ongeschikt, oordelen sommigen in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Laat Kadushi nou nooit hebben gemerkt dat geschiktheid voorwaarde is voor een politieke carrière op de eilanden... Dat mevrouw Van Huffelen weinig weet over de eilanden is overigens even waar als betrekkelijk. Bewindslieden in Nederland weten zich namelijk gesteund door een ingewerkt team van op hun deskundigheid geselecteerde professionals waarin bovendien

jarenlang opgebouwde kennis is verenigd. Anders dan op Curaçao, Aruba en Sint Maarten waar ministers-presidenten zich doorgaans omringen met van toeten noch blazen wetende family & friends.

Mevrouw Van Huffelen mag in staat worden geacht haar gesprekspartners op de eilanden goed partij te geven. Toch denken die haar de baas te kunnen. Want van D66, dus vriend van de Cariben. Ziehier de reden waarom de premiers de totstandkoming van de Caribische Organisatie voor Hervorming en Ontwikkeling hebben opgehouden tot Knops van het toneel zou verdwijnen. Die had de vervelende gewoonte eilandbestuurders aan gemaakte afspraken te houden en de nog veel vervelender (en binnen de Caribische cultuur onbekende) gewoonte consequenties te verbinden aan het breken van beloften.

Nee, dan mevrouw Van Huffelen, die kunnen we wel aan. Denken Pisas, Wever-Croes en Jacobs. De dorpshoofden wisten niet hoe snel ze haar moesten feliciteren (wat natuurlijk heel beleefd is) en uitnodigen om snel te komen kennismaken (wat overbodig is, want dat staat bovenaan haar to-do lijstje). Eén Caribisch charmeoffensiefje en de vermaledijde COHO-wet gaat van tafel en de geldkraan weer open, de leningen worden kwijtgescholden en alle voorwaarden verdwijnen in de sushi waarmee ook de gehate salariskorting van de baan is. Want D66, dus vriend van de Cariben. Droom je maar rijk...

De nieuwe stas zal – net als Knops in den beginne – een en al vriendelijkheid zijn en heel begripvol luisteren. Ze zal wellicht meer dan haar voorganger culturele sensitiviteit tonen. Maar vergeet het dat zij in mooie praatjes trapt of gevoelig zal zijn voor gevleem. Die COHO-wet komt er en de geldkraan gaat alleen weer open als de landen aan de voorwaarden voldoen en zich aan gemaakte afspraken gaan houden. Het hoogst haalbare is dat een deel van de

coronalingen op termijn wordt omgezet in een schenking, maar dat zal nog wel een potje stevig onderhandelen vergen. Van Huffelen is weliswaar van D66 en dus vriend van de Cariben, maar allesbehalve een watje.

22 januari 2022

3 | See you in court

In de Haagse politiek ging het deze week veel over koopkracht. De belofte die het kabinet Rutte IV nog voor zijn beëdiging deed dat de portemonnee van Nederlanders gevulder zou worden, is nu al door toedoen van het inflatiespook gebroken. Het Nationaal Centrum voor Budgetvoorlichting, het Nibud, nam 117 verschillende soorten huishoudens onder de loep en concludeerde dat de prijzen harder stijgen dan de inkomens. De Tweede Kamer schrok zich een hoedje. Wat hadden de Kamerleden zich wel niet geschrokken moeten zijn als het Nibud ook een koopkrachtplaatje had gemaakt van huishoudens in Caribisch Nederland. De subsidie die de organisatie ontvangt van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is daarvoor echter niet bedoeld. Wat nog maar eens bevestigt dat de regering onder ‘iedere Nederlander’ niet automatisch – het hemd is tenslotte nader dan de rok - ook de inwoners van de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba rekent. Geluk bij een ongeluk is het dat er geen ingewikkelde berekeningen voor nodig zijn om vast te stellen dat het koopkrachtverlies in Caribisch Nederland die van Europees Nederland ver overtreft. Terwijl op de eilanden de kloof tussen de noodzakelijke kosten van

levensonderhoud en de inkomens toch al veel breder en dieper is. Ruim 40% van de BES-burgers leeft (soms tot tientallen procenten) onder het bestaansminimum. Het waren er in 2021 meer dan in 2010 toen Caribisch Nederland onder de directe 'hoede' van Nederland kwam.

Per 1 januari zijn er honderden gezinnen meer naar de verkeerde kant van de armoedegrens geduwd. Niet alleen door de wereldwijde stijging van prijzen (die op van import afhankelijke eilanden vanwege transportkosten nog een tikkie harder aankomt). Maar ook en misschien wel vooral door welbewust regeringsbeleid. Zoals de verhoging van de belastingdruk per 1 januari door de Belastingdienst Caribisch Nederland. Dat gebeurde ook nog eens stiekem met slechts een aankondiging op 28 december in een blad waar geen gewone burger ooit in kijkt, de Staatscourant.

Minder achterbaks, maar daarom niet minder a-sociaal werd, omdat de coronacrisis op Bonaire, Sint Eustatius en Saba in de fantasie van het kabinet voorbij zou zijn, de subsidie op water en elektriciteit beëindigd. Bedenk dat die tarieven al veel hoger zijn dan in Europees Nederland omdat de bijzondere gemeenten, anders dan bijvoorbeeld de Waddeneilanden, door Den Haag zijn uitgesloten van het socialiseren – lees: eerlijk delen - van de kosten.

En dat in een deel van het land waar enerzijds het minimumloon net als de onderstand, de AOV en de kinderbijslag aanzienlijk lager ligt, geen WW bestaat, sommige basisvoorzieningen ontbreken en anderzijds de dagelijkse boodschappen en huren heel veel duurder zijn dan in Europees Nederland. De Tweede Kamer klopt zichzelf op de borst dat het wettelijk minimumloon op de eilanden per 1 januari met 10% is verhoogd, dus: van te weinig naar iets minder te weinig. Hoewel zelfs dat laatste te optimistisch is

gezien de door Haags toedoen gierende inflatie. Consumentenorganisatie Unkobon op Bonaire heeft een indringend beroep gedaan op het nieuwe kabinet en de Tweede Kamer om als de wiedeweerga een op de werkelijkheid gebaseerd leefbaar bestaansminimum te realiseren. Mocht dat niet gebeuren, dan overweegt men, zo waarschuwde voorzitter Wietze Koopman, een rechtszaak tegen de Staat der Nederlanden. Kadushi zegt: Doen! Wacht niet op de voorspelbaar nietszeggende reactie, maar zet meteen een pitbull van een advocaat aan het werk. Want van een regering en een volksvertegenwoordiging die het laten gebeuren dat 11 jaar na 2010 de Algemene wet gelijke behandeling nog altijd niet voor iedere Nederlander geldt, hoef je niks te verwachten.

29 januari 2022

4 | Door de bank genomen

Nederlanders die in de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba wonen, worden terecht anders behandeld dan Nederlanders in Europees Nederland. Don't shoot the messenger: dit is wat de geschillencommissie van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (Kifid) vindt. De commissie wees deze week een klacht af van een inwoner van Bonaire over de 15 euro *buitenlandopslag* die ABN AMRO sinds 1 juli maandelijks bovenop de reguliere kosten in rekening brengt aan zogeheten *non-residents*. De staatsbank (57% van de aandelen is in het bezit van de Staat der Nederlanden) vindt dat Bonairianen, Statianen en Sabanen *buitenlanders* zijn. De geschillencommissie van Kifid – onder

voorzitterschap van een rechter – is het daarmee eens. De klaagster voerde aan dat het niet redelijk is dat zij anders wordt behandeld dan mede-Nederlanders omdat zij op Bonaire woont, terwijl het eiland een bijzondere gemeente is van Nederland. “Bonaire ligt echter niet in de Europese Unie. De commissie volgt de bank dan ook in haar verweer, dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba ten opzichte van de Europese Unie de status hebben van landen en gebieden overzee, waardoor EU-wetgeving ten aanzien van de bankrelatie met de consument niet geldt voor deze eilanden. De rechtspositie van Bonaire is dus een andere dan die van Nederland. De bank behandelt om deze reden de consument dan ook terecht anders dan Nederlanders die in Nederland (gelegen binnen de Europese Unie) wonen.”

Wat is er in 2010, bij het maken van de wetgeving om de BES-eilanden op te nemen in het Nederlandse staatsbestel, in hemelsnaam misgegaan dat een commissie van wijze en fatsoenlijke mensen het in haar hoofd kan halen tegen landgenoten te zeggen: u heeft geen recht op gelijke behandeling. En dat alleen vanwege de plek in het land waar zij wonen. Het gevoel was er al langer, maar niet eerder werd zo ondubbelzinnig – op schrift en ondertekend – gesteld dat BES-burgers tweederangs-Nederlanders zijn. Over het bankverkeer tussen Europees en Caribisch Nederland valt meer te zeggen. Het begon ermee dat Bonairiaanse en andere *buitenlandse* klanten vorig jaar een brief van ABN AMRO kregen dat hun rekening werd beëindigd omdat zij *potentiële criminelen* zijn, want *non-residents* wonend in een hoog risicoland. De rechtbank in Amsterdam oordeelde dat de opzegging onrechtmatig was. Prompt bedacht de bank een nieuwe truc om van zijn risicovolle rekeninghouders af te komen: de *buitenlandopslag*. En die klantvijandige praktijk is nu dus door het Kifid gelegitimeerd.

Het initiatiefwetsvoorstel dat D66'er Joost Sneller woensdag naar de Tweede Kamer stuurde om Nederlandse banken te verplichten buiten de Europese Unie wonende Nederlanders een basisbetaalrekening aan te bieden, gaat daar weinig aan veranderen.

De klant kan dan weliswaar zijn/haar eigen bank kiezen, maar de dienstverlening blijft beperkt tot simpele transacties en bovendien wordt het de banken toegestaan een (daar heb je hem weer) *buitenlandopslag* in rekening te brengen.

Het had al lang en breed fatsoenlijk geregeld kunnen zijn als voormalig minister van Financiën Wopke Hoekstra bij zijn geboorte niet zulke slappe knieën had meegekregen. Al snel na 10-10-10 werd geconstateerd dat het bankverkeer tussen het Europese en het Caribische deel van het land niet was berekend op de instroom van 25.000 tropische ingezetenen. Hoewel binnenlands was geld overmaken niet alleen ingewikkeld, maar ook duur (er worden exorbitant hoge kosten in rekening gebracht, want *wereldbetalingen*) en traag.

Onder druk van de Tweede Kamer gaf Hoekstra consultants van PWC opdracht uit te zoeken hoe het beter kon. Als beste optie kwam uit de bus de oprichting van een aparte BES-bank waardoor transacties tussen Kralendijk en het vasteland net zo efficiënt (tegen dezelfde kosten en zonder wisselkoersverlies) als die tussen Delfzijl en Vlissingen kunnen worden afgewikkeld. Daarmee wordt tevens het zakendoen tussen Caribisch en Europees Nederland bevorderd.

Hoekstra zwichtte echter voor de lobby van de banken die een uitwas van hun verdienmodel in gevaar zagen komen. In maart 2021 beloofde hij, in reactie op vragen van het toenmalig Tweede Kamerlid Antje Diertens, opnieuw met de banken in gesprek te gaan. Wij hebben er nooit meer iets over gehoord en nu ligt

er dus die voor BES-burgers pijnlijke uitspraak van het Kifid. Met dank aan 11 jaar Kabinetten Rutte.

5 februari 2022

5 | Waar blijft de onderwijsrevolutie?

Het is dat Kadushi niet is uitgerust met een stressgen, anders zou bij het kiezen van een onderwerp deze week de keuzestress ongenadig hard hebben toegeslagen. Moet het gaan over de Nederlandse regering die de vergroening van de elektriciteitsproductie op Bonaire dwarsboomt om haar eigen dubieuze oliehandeltje op het eiland winstgevend te maken? Of over het Openbaar Ministerie dat weigert de Arubaanse overheid erop aan te spreken dat deze al 34 jaar een strafbaar feit pleegt door de ziekmakende gifbelt bij Parkietenbos zonder hinderwetvergunning te exploiteren? Wat te denken van het naar het paard van Sinterklaas vernoemde Curaçaose Statenlid Thodé (ook al zo'n MFK'er met een veroordeling op zijn naam) die vindt dat de politie critici van minister-president Gilmar 'Pik' Pisas in de kraag moet vatten als die de zelfverklaarde opperbevelhebber beledigen? Terwijl de premier zelf zijn onderdanen voor ezels uitmaakt en soms ook zo behandelt.

Alle drie genomineerden verdienen het predikaat van de pot gerukt, maar legden het kansloos af tegen de gezamenlijke schoolbesturen van Curaçao. Die wezen staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Van Huffelen en minister van Onderwijs Robbert Dijkgraaf er deze week per brief op dat de staat van

het onderwijs op Curaçao “al vele jaren reden tot grote zorg” geeft. Een eufemisme van jewelste: het Curaçaose onderwijssysteem is met elf verschillende onderwijsministers sinds 2010 al lang en breed failliet. Het is geen natuurverschijnsel dat er zo veel dropouts zijn of dat 8 van de 10 in Nederland doorstuderenden het ondanks hun talent en ambitie niet redden. Hoe beroerd de kwaliteit van het Antilliaanse onderwijs is, bracht de 0-meting aan het licht die de Nederlandse Inspectie in de aanloop naar 10-10-10 deed op Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Disclaimer: Deze column is beslist geen aanklacht tegen alle harde werkers in het onderwijsmoeras, maar des te meer tegen een verrot systeem en degenen die dat welbewust in stand houden.

Selectief winkelend in het coalitieakkoord van Rutte IV (dus van het land Nederland en niet van het Koninkrijk) komen de schoolbesturen tot de kern: of de Nederlandse regering maar even de portemonnee wil trekken om te doen wat de elkaar opvolgende regeringen van Curaçao met instemming van de Staten hebben nagelaten. Ook in de tijd dat er plenty money was, werd er op Curaçao (maar net zo goed op Aruba en Sint Maarten) niet geïnvesteerd in het onderwijs. Schoolmeubilair dat uit afdankertjes uit Nederland bestaat en lesboeken die steevast te laat worden besteld, zijn de symptomen van zelfgekozen wanbeleid. Machtige clans die de politieke agenda op de eilanden bepalen, hebben immers geen belang bij een geschoolde en dus mondige bevolking. De schoolbesturen gaan in hun brief aan deze perverse realiteit voorbij, waarschijnlijk uit angst voor repressailles. Talrijk zijn de voorbeelden van geëngageerde docenten die zijn weggetreiterd nadat zij zich kritisch hadden uitgelaten over het onderwijssysteem. Zoals voormalig minister Omayra

Leeflang met haar visionaire Deltaplan Onderwijs haar politieke doodvonnis tekende. De schoolbesturen richten zich met hun (op zichzelf terechte) noodkreet tot de verkeerde. Zij moeten bij hun eigen regering en volksvertegenwoordiging zijn in plaats van te pogen de verantwoordelijkheid in de schoenen van Nederland te schuiven. Of de moed opbrengen te zeggen dat eilandelijke politici (tenslotte zelf ook producten van een ziek onderwijssysteem) niet het vermogen of de wil hebben er iets aan te veranderen en het daarom beter is van onderwijs een Koninkrijksaangelegenheid te maken. Met hun gebedel geven de schoolbestuurders de hun toevertrouwde jeugd precies het verkeerde voorbeeld: de hand ophouden is een klassieke, anno 2022 luiheid verradende reflex. Ja, er is veel geld nodig (het onderwijs op de BES-eilanden naar het basisniveau op te krikken, vergde vele tientallen miljoenen euro), maar als niet eerst de rot met wortels en al wordt verwijderd, verandert er niets.

Het zit helaas niet in de Caribische aard om in verzet te komen als het algemeen belang in het geding is, anders waren de studenten van de universiteit wel voorgegaan in de onderwijsrevolutie die nodig is om een einde te maken aan een feodaal systeem en zo de 68 jaar geleden vergeten emancipatieslag van de bevolking alsnog op gang te brengen.

12 februari 2022

6 | Juichend door de knieën

“Definitief akkoord over COHO” juichte deze week een gezamenlijk ‘persbericht’ van de regeringen van de vier landen van het Koninkrijk. En de lokale (lees

Caribische, want die in Europees Nederland laten zich niet zo makkelijk foppen) media kraaiden het uit opportuniste of luiheid kritiekloos na. Niemand die de voor de handliggende vraag stelde hoe Pisas (Curaçao), Wever-Croes (Aruba) en Jacobs (Sint Maarten) dat voor elkaar hebben gebokst. Hebben de premiers slim gebruik gemaakt van het feit dat de nieuwe staatssecretaris van Koninkrijksrelaties nog niet thuis is in dit hoofdpijndossier? Of is Van Huffelen gewoon een doetje – tenslotte lid van een op de Cariben verliefd D66 - dat zich omver heeft laten blazen door het Caribische *powertrio*? Je zou het bijna denken, als je ziet hoe enthousiast de regeringsleiders het “definitieve akkoord” aan hun voetvolk proberen te verkopen. Terug naar het voorjaar van 2020. Covid-19 doet de economieën van Curaçao, Aruba en Sint Maarten instorten. Om te voorkomen dat de bevolking verhongert, springt Nederland bij met voedselhulp en honderden miljoenen aan rentevrije leningen. In juli 2020 presenteert staatssecretaris Knops een overhaast door zijn ambtenaren in elkaar getimmerde consensusrijkswet om de landen, die voor hun voortbestaan volledig overgeleverd zijn aan Hollandse barmhartigheid, tot ingrijpende hervormingen te dwingen. Met de intentie ze sterker uit de coronacrisis te helpen, zodat ze bij een volgende ramp niet opnieuw in Den Haag de hand hoeven op te houden. In Willemstad, Oranjestad en Philipsburg werd furieus gereageerd: “Onze autonomie wordt afgepakt”, heette het. “Welke autonomie?”, gooide Knops nog wat olie op het vuur.

De CAS-landen hebben de afgelopen bijna 20 maanden alles aangegrepen om zand in de COHO-raderen te strooien. Pisas, Wever-Croes en Jacobs, die er anders niet voor terugdeinzen elkaar in Den Haag te verlinken, vormden in naam van de heilige autonomie een gesloten front. In december was Knops het zat: zolang

de landen dwars zouden blijven liggen, wordt er geen liquiditeitssteun meer overgemaakt. En nu, slechts een paar weken later, ligt er plotsklaps een “definitief akkoord”. Wat een succes! Maar niet, in tegenstelling tot wat zij ons op de mouw proberen te spelden, voor Pisas, Wever-Croes en Jacobs. De enige echte ware waarheid is dat zij diep, heel diep door de knieën zijn gegaan. Want van alle fundamentele bezwaren die zij tegen de COHO-wet hebben, is er niet eentje ingeslikt. Van Huffelen blijkt geen millimeter te hebben toegegeven. Zij heeft de premiers getemd met de boterzachte belofte best nog een keertje een boom met ze op te willen zetten over hun paradepaardjes autonomie, beleidsruimte en het einde van financieel toezicht, maar pas nadat de COHO-wet in uitvoering is. Die boodschap is niet anders dan die van haar voorganger. Waarom dan nu wel een akkoord en in december niet? Kadushi vermoedt een (door de ambtenaren van de Directie Koninkrijksrelaties uitgedacht) eentweetje: Knops schort de liquiditeitssteun op en Van Huffelen belooft - in de wetenschap dat aan de overzijde de bodem van de landskassen in zicht is – de geldkraan weer open te zetten indien er alsnog bij het COHO-kruisje wordt getekend.

Een beproefd recept. Want als de betaling van de salarissen van ministers (inclusief hun met family & friends gevulde kabinetten) en daarna die van Statenleden en weer daarna die van ambtenaren (leveranciers komen pas aan bod als er nog iets overschiet) in gevaar komt, gaat de grote broek uit en worden de knietjes opeens heel buigzaam. Om dat te maskeren, wordt een juichend ‘persbericht’ gefabriceerd waar de afdeling Propaganda van Kim Jong-un nog een puntje aan kan zuigen. Het volgende pr-praatje voor na de Rijksministerraad van 25 februari is waarschijnlijk al voorgekookt:

“Liquiditeitssteun hervat”.

Het bereiken van een niet zo heel erg definitief “definitief akkoord” betekent dat het wetsontwerp voor de oprichting van het niet zo heel erg Caribische *Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling* naar de vier parlementen kan worden gestuurd. Dat is gisteren gebeurd. In de Staten van Curaçao, Aruba en Sint Maarten zal het verwijt te horen zijn dat de eigen regeringen pecunia boven principes laten gaan en daarmee de autonomie hebben verkwanseld. In het afrondende Tweede Kamerdebat wordt vast en zeker beleefd naar de bezwaren van de bijzondere gedelegeerden geluisterd en wellicht dat een enkel al te scherp randje via een motie of amendement wat bijgeveild wordt, maar dat verandert niets aan het feit dat de Caribische landen de komende zes, zeven jaar vanuit Den Haag worden geregeerd.

Dat wil niet zeggen dat COHO een gelopen race is. De wet moet ook nog langs de Eerste Kamer. Hoewel die zich vanwege het oprukkend populisme in de Nederlandse politiek steeds minder als ‘*chambre de réflexion*’ gedraagt, zal er door de puristen onder de senatoren een punt van worden gemaakt dat een consensusrijkswet pas wet kan worden als daar ook werkelijk parlementaire consensus over bestaat. En die is ondanks de (gespeelde) euforie van Pisas, Wever-Croes en Jacobs lichtjaren ver te zoeken.

19 februari 2022

7 | Gebakken lucht

Kadushi staat niet bekend als het zonnetje in het Koninkrijk. Voor al dat gemopper is overigens wel

enige aanleiding. Aan Caribische zijde wordt de ene minister na de andere parlementariër wegens corruptie of fraude van zijn bed (of dat van zijn buitenvrouw) gelicht, vervolgd en in de petoet opgeborgen. Limburg kan er nog een puntje aan zuigen. Als burger van Curaçao, Aruba en Sint Maarten prijs je je al gelukkig met bewindslieden van wie het graaigen zich beperkt tot het uitdelen van verzonnen baantjes aan family & friends of – nog beter – de werkdagen neuspeuterend dan wel nagelveilend doorbrengen en dus geen grote brokken kunnen maken. Ook in Caribisch Nederland loopt het niet over van bestuurlijk en politiek talent, maar daar is de speelruimte om te sjoemelen sinds 2010 onder de Hollandse knoet flink ingeperkt. Niet dat Nederland vrij van smetten is. Allesbehalve, getuige de lange, door het CDA aangevoerde ranglijst van door politici begane integriteitsschendingen die de Volkskrant onlangs publiceerde.

Maar er gebeuren toch ook mooie dingen in het Koninkrijk? Misschien denkt u wel aan het bericht eerder deze week dat het door het Nederlandse ministerie van Economische Zaken en Klimaat opgerichte Bonaire Brandstof Terminals er voor gaat zorgen dat de energieproductie op het flamingo-eiland voor 75% wordt verduurzaamd. Tuin er niet in: het was niks anders dan een door de directie van BBT als persbericht vermomd verzinsel dat door lokale media klakkeloos werd gecopypasted. BBT: niet alleen in de olie, maar ook voor gebakken lucht uw adres!

Een jaar na de oprichting is de *staatsdeelneming* nog altijd niet meer dan een façade zoals je die ook ziet in de filmstraten van Universal Studio's. Al heeft EZK uiteraard wel een riant betaalde *chief executive officer* aangesteld: Ex-Shellman Jan Willem van Hoogstraten. Ook is er een heuse president-commissaris: Walter Wattenbergh die onder meer toezichthouder is bij de olieterminal op Sint Eustatius. Alsof daarmee nog

niet genoeg kennis van olie in huis is, is Marcelino de Lannoy aangetrokken als projectleider. Dat is de man die ziel en zaligheid heeft gegeven om de grootste giffabriek van het Koninkrijk, de raffinaderij op Curaçao, herstart te krijgen.

En dan is er nog een kantooradres, een monumentaal pand aan het poepie-chique Lange Voorhout in Den Haag. De huur is kennelijk zo hoog dat Bruin een telefoon en een hulpje om emails te beantwoorden niet kon trekken. Dat er aan BBT meer stinkt dan alleen de smurrie waarmee de erg Besloten Vennootschap de kost moet verdienen, weten we dankzij de donderdag uitgezonden documentaire van het vooral in overheidskringen gevreesde Zembla.

De redactie van het onderzoekstelevisieprogramma werd gealarmeerd door het besluit van het ministerie van EZK onder de vlag van BBT een in verhouding tot de dalende behoefte aan fossiele brandstof grootschalige olie-operatie op Bonaire op te tuigen met tanks en pieren. Waarom in het tijdperk van verduurzaming tientallen miljoenen investeren om uitgerekend *Blue Destination* Bonaire voor de komende decennia op te zadelen met vervuilende en dure stookolie waarvoor ook nog eens – vanwege de aanleg van pieren – zeldzaam koraal moet worden opgeofferd?

Aan de uitzending is een maandenlange voorbereiding voorafgegaan; tientallen betrokkenen – in Den Haag, op Bonaire en in de Verenigde Staten - werden geïnterviewd, tal van vertrouwelijke documenten werden boven water gehaald. Conclusie: het Kabinet Rutte III zag verduurzaming van het eiland als concurrent van zijn eigen schimmige oliehandeltje en dwarsboomde daarom jarenlang het lokale energiebedrijf WEB dat een kant en klaar plan heeft de elektriciteitsproductie van 25% naar 80% te vergroenen.

De programmamakers legden pijnlijk bloot dat Den Haag daarmee ook zijn plechtige belofte aan de bijna 50% onder de armoedegrens levende Bonairianen breekt om de kosten van levensonderhoud te verlagen. Meer inzet van zon en wind, zoals het eilandbestuur wil, leidt tot een halvering van het elektriciteitsstarief. Het enige waarmee de regering de afgelopen jaren is gekomen, is de toezegging elk huishouden op de BES-eilanden een LED-lamp te schenken plus het gratis advies wat minder te douchen.

De onwelriekende gang van zaken rond BBT staat niet op zichzelf. Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn, ondanks de zorgplicht die de ministeries vanaf 2010 voor deze bijzonder arme gemeenten hebben, in sociaalmaatschappelijk opzicht stiefmoederlijk bedeed. Als ouders zo met hun kinderen zouden omgaan als de Nederlandse regering met de inwoners van Caribisch Nederland, zouden zij al lang en breed uit de ouderlijke macht zijn gezet. Wegens schromelijke verwaarlozing en aanhoudende vernedering.

Zembla heeft een reputatie als het gaat om het aan het daglicht brengen van misstanden. Wie zich onderwerp van het spitwerk van de redactie weet, wacht vaak in angst en beven de uitzending af. Zo moet het de afgelopen weken ook bij het ministerie van Economische Zaken en – oh ironie – Klimaat zijn gegaan. De paniek was zo groot dat vlak voor het uur van de waarheid via de Afdeling Staatspropaganda bekend werd gemaakt dat de bouw van oliepijpen opeens niet meer nodig is. Dat is een mooie eerste opbrengst van de documentaire, maar voldoende is het allerminst.

Het is nu aan de kersverse minister van *klimaatdrammen* Rob Jetten (D66!) te tonen wat de door hemzelf meegeschreven ambitie in het coalitieakkoord - Caribisch Nederland verduurzamen en de kosten van levensonderhoud verlagen – waard is.

8 | Haagse lente?

“Zou er dan vanuit Den Haag echt een nieuwe wind waaien richting Cariben?” vroeg de baas van Kadushi zich deze week af bij het bericht van onderwijsminister Robbert Dijkgraaf dat het kabinet uitzoekt of Caribische studenten een burgerservicenummer kan worden verstrekt. Daarmee zou een aantal praktische hindernissen voor ze worden weggenomen. Dat is goed nieuws, heel goed nieuws. Maar om bij de verschijning aan de verre horizon van één zwaluw meteen maar de zomer uit te roepen, gaat deze stukjesschrijver nog even een halve oceaan te ver. Want een dag of wat later bleek een andere minister uit het Kabinet Rutte IV, Mark Harbers van Infrastructuur en Waterstaat, nog op hetzelfde dwaalspoor van Den Haag naar Caribisch Nederland te zitten als Rutte I, II en III.

Voor het beantwoorden van de vraag uit de Tweede Kamer waarom de subsidieregeling voor de aanschaf van elektrische auto's wel voor Europees Nederland geldt en niet voor het Caribisch deel van het land, putte hij uit het *grote Haagse smoezenboek*. Het zoveelste gevalletje van ongelijke behandeling in gelijke gevallen, dus hartstikke in strijd met artikel 1 van de Grondwet. En passant schoof Harbers een voorstel om het vliegen tussen de eilanden betaalbaarder te maken een jaartje vooruit. Intussen is er een tweede signaal dat zich een bestuurlijke sfeeromslag lijkt te voltrekken: minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten verraste vriend en vijand met de ontboezeming dat hij van Bonaire, Sint Eustatius en Saba een duurzame showcase voor de wereld wil maken. Waarmee de tussenstand D66-VVD 2-1 is.

Laten we het voorzichtigheidshalve opvatten als

de eerste tekenen van een periode van dooi nu Winterkoning Knops heeft plaats gemaakt voor Lenteprijs Van Huffelen. *Zoek de verschillen* leek het favoriete gezelschapsspel tijdens de *snuffelstage* die de bewindsvrouw de afgelopen weken naar alle zes eilanden bracht. Qua lengte ontlopen zij en haar voorganger elkaar niet veel. Om niet over het hoofd te worden gezien, compenseerde Knops dat met een stoer loopje en dito woorden, Van Huffelen met stiletto hakken en flamboyante jurken.

De staatssecretaris werd door haar gastvrouwen/heren en anderen die vooraf zorgvuldig waren geselecteerd om haar te mogen ontmoeten, geprezen om haar toon, luisterend oor en begripvolle blikken. Dat is winst ten opzichte van degenen die haar voorgingen: Knops werd als (te) zakelijk ervaren, Plasterk was horende doof en Donner keek weg waardoor Gerrit Schotte de kans kreeg Curaçao aan een Italiaanse maffiabaas te verpatsen.

Maar het is onvoldoende om nu al te concluderen dat het allemaal anders wordt. Waarbij zij opgemerkt dat de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten 'anders' uitleggen als *hun zin krijgen*. Van Huffelen gaf een voorproefje dat dat er ook bij haar niet inzit: op Aruba kreeg Evelyn Wever-Croes het deksel op haar premiersneus bij een poging de korting op haar salaris en dat van andere overheidsdienaren te halveren.

In de regel zijn het in Den Haag de ambtenaren die de inhoud van het beleid bepalen en dat zijn dezelfde als onder Knops. Maar de toon doet er, als het gaat om de verstandhouding tussen Den Haag en de eilanden, wel degelijk toe en daar gaat de bewindspersoon van dienst over. De wittebroodsweken zitten erop. De Van Huffelen-in-functie gaan we zien op 10 en 23 maart als zij 2 keer 2,5 uur in debat gaat met de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties, eerst over het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling en daarna over Caribisch Nederland.

9 | Landje spelen

Als je zoals Curaçao autonoom land heet te zijn, maar het in de praktijk niet kan waarmaken vanwege een chronisch tekort aan competente/integere bestuurders, kun je altijd nog je toevlucht zoeken tot *landje spelen*. Hoewel duizenden Curaçaose gezinnen de grootste moeite hebben het hoofd boven water te houden, talloze bedrijven op omrollen staan en de overheidsschuld meer dan 5 miljard bedraagt, heeft de regering besloten tijd, energie en (van Nederland geleend) geld te steken in een nieuwe poging lid van het Internationaal Olympisch Comité te worden. Grootheidswaanzin mag wat kosten: Curaçao spekt tenslotte ook al jaren de kas van de allerrijkste, beursgenoteerde sportbv van het Koninkrijk (Ajax) met enkele miljoenen in ruil voor een onleesbaar kleine naamsvermelding. Het werd de belastingbetalers, je moet maar durven, op de mouw gespeld als een koopje dat het land wereldfaam en de burgers welvaart zou bezorgen...

Het is waar je als regering van een nog-net-geen-ontwikkelingsland je prioriteiten legt: bij het ledigen van de noden van de samenleving of het kietelen van je eigen ego door je bij de eerstvolgende Olympische Spelen te kunnen mengen onder *echte* regeringsleiders. Zie je het al voor je: Onze eigen Pik in de VIP-loge van het IOC, gezellig keuvelend met Biden, Macron, Trudeau en, wie weet, een eerlijk gekozen president van een van tirannen bevrijd Rusland.

Het laatste is helaas net zo onwaarschijnlijk als Curaçao wordt toegelaten tot het walhalla van de sport. Het verlies van de Olympische status is de prijs die betaald is voor het zijn van autonoom land binnen het Koninkrijk. Politici en sportbestuurders

in Willemstad dachten in de aanloop naar 2010 het prestigieuze IOC-lidmaatschap uit de erfenis van het land de Nederlandse Antillen te kunnen inpikken, maar ze hadden zich (what's new?) onvoldoende verdiept in de spelregels. De Curaçaose leden van het Nederlands Antilliaans Olympisch Comité reageerden verbolgen, hoewel ze al in 1996 was verteld dat alleen onafhankelijke staten worden toegelaten tot het IOC. "En Aruba dan?" huilden ze krokodillentranen met tuiten. Dat had de IOC-status in 1986 verworven, ruim voordat in 1992 het Olympic Charter werd aangepast. Vanuit het IOC zijn diverse pogingen gedaan om voor Curaçao een pragmatische oplossing te bedenken zodat de sporters in elk geval konden blijven profiteren van IOC-fondsen, maar daarvoor haalden de Curaçaose bobo's hun neus op. Met hun ondiplomatieke optreden verknalden ze hun kansen. Of beter gezegd: die van de eilandelijke sporters. Jarenlang zijn er allerlei juridische procedures - o.a. bij het Court of Arbitration for Sport in Lausanne – tegen het IOC gevoerd. Het geld dat daaraan is verspild, had natuurlijk ook in trainingsfaciliteiten voor lokale atleten geïnvesteerd kunnen worden.

Vorig jaar werd door de rechter het finale oordeel geveld, opnieuw in het nadeel van Curaçao. Maar het kabinet Pisas legt zich daar niet bij neer. Nu alle juridische middelen zijn uitgeput, keert het terug naar de diplomatie. Deze week reisde minister Van Heijdoorn van Sport naar Aruba in de ijdele hoop de op een na hoogste baas van het IOC, *buurvrouw* Nicole Hoevertsz, te kunnen paaien. Een bij voorbaat kansloze missie. Al was het voor de bewindsman natuurlijk mooi meegenomen dat one happy island corona heeft afgeschafte zodat hij zich in het carnavalsgedruis kon storten om de teleurstelling te verwerken.

Zo lang Curaçao deel uit maakt van het Koninkrijk kan het fluiten naar het IOC-lidmaatschap. Voor Pisas (of

opvolger) zit er niks anders op dan via de televisie de prestaties te volgen van Curaçaose sporters die onder de vlag van Nederland of Aruba bij de Spelen van 2024 in Parijs in het strijdperk treden.

12 maart 2022

10 | Geveld door keuzestress

Hoewel Kadushi doorgaans zeer relaxed in zijn vel zit, viel hij de afgelopen dagen en uren ten prooi aan een steeds hoger oplopende dosis stress. Met nog een luttel uur voor de onverbiddelijke deadline zijn er slechts enkele mislukte beginnetjes van wat nooit tot een publicabele column zal kunnen uitgroeien. Het is de keuzestress die meedogenloos toeslaat: het aanbod van onderwerpen om de stekels in te zetten, is domweg te groot.

Neem het eerste debat van de Tweede Kamercommissie van Koninkrijksrelaties met de nog kakelverse staatssecretaris Alexandra van Huffelen. Op de agenda stonden de consensusrijkswet Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling en de landspakketten, maar het is allereerst aan de Staten van Curaçao, Aruba en Sint Maarten om met hun regeringen in debat te gaan en een standpunt te bepalen. De Tweede Kamer hoort zijn beurt af te wachten, want COHO gaat in de eerste tot en met de tiende plaats de eilanden aan. Niettemin wijdden de 4 van de 19 aanwezige fracties er 2,5 uur woordverspilling aan. Terwijl er genoeg aan de hand is in het Koninkrijk...

Neem de jongste publicaties van het College financieel

toezicht. In ruil voor de inmiddels ruim 2 miljard gulden aan liquiditeitssteun zijn de CAS-landen door Den Haag gedwongen een korting van 12,5% door te voeren op de salarissen bij de overheid en de semipublieke sector. Het Cft constateert echter dat het effect van deze maatregel bij geen van de drie landen is terug te zien in de cijfers. Kennelijk hebben ministeries en overheidsentiteiten een truc gevonden om de salariskorting te ontduiken. Zo is de post overwerkvergoedingen explosief gestegen. Het Cft heeft de regeringen om uitleg gevraagd. Je zou denken: daarover zal dan wel een scherpe vraag door Kamerleden worden gesteld, maar niks daarvan. Vragen zijn er ook te stellen bij het besluit van de Rijksministerraad om de liquiditeitssteun aan Aruba te hervatten, want – werd gemeld - het land werkt constructief mee. Uit een brief van het Cft blijkt echter dat het kabinet Wever-Croes – om het netjes te zeggen - geen boodschap heeft aan de dringende adviezen van datzelfde Cft om de overheidsfinanciën (lees: belastinggeld) eindelijk eens fatsoenlijk te gaan beheren. De rekenmeesters van het Cft spraken er ook hun verbazing over uit dat de Arubaanse economie in de tweede helft van 2021 dankzij de massale terugkeer van toeristen als een tierelier draaide, maar de belastingopbrengsten daalden...

Op Curaçao is het al geen haar beter. Daar hebben de MFK en bijwagen PNP 9 maanden na hun aantreden eindelijk een regeerakkoord gebaard. Het voorwoord van minister-president Pisas leest als een van satire doorspekte column. Zo leeft Pik in de veronderstelling dat zijn van incident naar incident dolende kabinet op grootschalige steun en vertrouwen van de bevolking kan rekenen. Dat het land praktisch gezien driedubbel bankroet is, ligt aan de besluiteloosheid en gebrek aan leiderschap van zijn voorgangers.

Dat Curaçao er zo beroerd voor staat, valt vooral

de Godfather van Piks eigen MFK te verwijten. Het was het corrupte maffiamaatje Schotte die als eerste premier het nieuwe land in plaats van een start met (dankzij Nederlandse miljarden aan schuldsanering) een schone lei te bezorgen voor decennia op achterstand zette.

Ook de bijzondere gemeenten deden dezer dagen hun best stof voor stekelig commentaar aan te dragen (waarvoor dank!). Zo verweet de nog altijd veruit invloedrijkste politicus van Sint Eustatius Clyde van Putten het kabinet Rutte hypocrisie door de Russische inval in Oekraïne te veroordelen, terwijl het zelf de democratie op zijn eiland aan de kant schoof en geen haast maakt met het herstel daarvan. Op Bonaire was het de Eilandsraad die zich weer eens manifesteerde als een kibbelend bestuur van een speeltuinvereniging waar het regel is politieke spelletjes vooral vals te spelen. Gevolg: Eerste Kamerleden die zo'n 7.600 kilometer hadden gereisd om te horen wat zij kunnen bijdragen aan het oplossen van knelpunten, konden onverrichterzake huiswaarts.

Het is zaterdagmorgen, 6 minuten voor 11. De baas van DossierKoninkrijksrelaties.nl wijst op zijn horloge en Kadushi heeft nog altijd geen keuze kunnen maken waar hij vandaag de stekels in zal zetten. Dan nog maar even terug naar het commissiedebat. Dat het zo futloos verliep, valt niet Van Huffelen aan te rekenen. Dat ze al helemaal thuis is in het koninkrijksdossier bleek aan het slot toen de staatssecretaris de commissie vriendelijk op de vingers tikte bij het plannen van volgende debatten rekening te houden met het tijdsverschil zodat belangstellenden die de vergadering vanaf de eilanden via de livestream willen volgen niet de wekker om 3 uur 's nachts hoeven te zetten.

11 | Reisziekte

In het Caribisch deel van het Koninkrijk is het openbaar bestuur (inclusief de aanverwante publieke sector) het toevluchtsoord voor mensen van wie het ego omgekeerd evenredig groot is aan hun competenties en die te weinig kunnen om kans te maken op een succesvolle carrière in het bedrijfsleven. Voor deze kneuzen is het zijn van Statenlid, minister of directeur van een overheidsentiteit de reddingsboei. Het zijn zwaar overbetaalde baantjes met een goudgerande pensioenregeling. Bij de belastingdienst zitten je beste vrienden: als je al per ongeluk een aanslag krijgt, wordt het de Landsontvanger van hogerhand verboden deze te incasseren. En had je voor je toetreden tot de door het voetvolk gesubsidieerde publieke firma een miljoenenschuld, dan mag je er 999 jaar over doen om deze af te lossen.

Naast secundaire arbeidsvoorwaarden als een auto met chauffeur en vrij eten en drinken in menig horecagelegenheid is er ook nog het fenomeen van de dienstreis. Curaçao, Aruba en Sint Maarten zijn piepkleine stipjes op de aardbol dus blijft er heel veel wereld over om te bereizen. Uiteraard in de businessclass, tenzij er een first class voorhanden is. En als de reis naar of via Amsterdam gaat, wordt de VIP-room van Schiphol gereserveerd om niet in KLM's Crown Lounge tussen het gepeupel te hoeven zitten. À raison van ruim 1.000 Antilliaanse florijnen word je na de landing per limousine van het vliegtuig naar de VIP-room gereden. Een knipmes-op-pootjes haalt je bagage van de band en intussen slepen gastvrouwen hapjes en drankjes aan.

Wie op dienstreis gaat, heeft bovendien recht op een

ruim bemeten *daggeldvergoeding*. Met de creditcard van de zaak kunnen zakelijke aankopen worden gedaan. Al is het daarmee uitkijken, want het is wel eens gebeurd dat de bonnetjes voor de aankoop van pikante lingerie en een bezoek aan een 'loungebar voor volwassenen' op straat kwamen te liggen.

Niet alle, maar wel veel dienstreizen zijn volslagen onnodig. Het zijn verkapte vakanties, familiebezoeken of winkeltripjes. Voor de vorm worden er wat *officiële* ontmoetingen gearrangeerd waarvan de foto's moeten doen geloven dat er heel hard wordt gewerkt om het landsbelang te dienen.

As we speak is een handelsdelegatie van tien man sterk onderweg naar Dubai. Alsof Curaçao wat te zoeken heeft in die verzengend hete zandbak waar criminelen, louche zakenlieden en B-sterren met grensoverschrijdend gedrag het breed laten hangen. Of denkt de delegatie misschien nog wat sublicenties voor webcasino's te kunnen slijten aan uitgeweken Russische oligarchen die hun bijeengeroofte kapitaal toch ergens moeten witwassen nu zij op de sanctielijst staan?

Minister van Asphalt Cooper gaat met Statenleden naar Intertraffic in Amsterdam, een beurs met innovatieve snufjes op verkeersgebied die nooit op Curaçao toegepast zullen worden zolang het verantwoordelijke ministerie niet in staat is ook maar een simpel verkeerslicht te onderhouden. Omdat politici de afgelopen jaren vanwege de reisbeperkingen door corona weinig *uitlandig* zijn geweest, is besloten dat de grote partijen meer dan het gebruikelijke ene fractielid met dit duizend-procent-snoepreisje mogen meesturen.

Het vreemde is dat sommige dienstreizen die wel gemaakt zouden moeten worden, niet worden gemaakt. Zo mag veldwachter Pisas alweer 9 maanden minister-president spelen, maar heeft onze Pik nog altijd niet zijn opwachting gemaakt in het Torentje van

Rutte. Terwijl het voor versgebakken premiers in het Koninkrijk toch beleefdheidshalve usance is snel na hun aantreden hun Nederlandse ambtgenoot, tenslotte tevens voorzitter van de Koninkrijksregering, met een bezoek te ‘vereren’.

Natuurlijk zijn niet alle dienstreizen verspild belastinggeld: over de deelname later dit jaar van Statenleden aan het debat in de Tweede Kamer over de COHO-wet en het Interparlementair Koninkrijksoverleg, zal niemand vallen. Al zouden deze events aan waarde winnen als de Caribische delegaties zich voor de verandering eens een keer goed voorbereiden.

En als Kadushi toch aan het nuanceren is: er zijn ook Statenleden, bewindslieden en directeuren van overheidsbedrijven op wier goede intenties en prestaties niets valt af te dingen. En die alleen dienstreizen maken als dat nodig is en daarbij hun programma zo volproppen dat hun ondersteuning op de tweede dag al met de tong op de schoenen loopt. Maar dat zijn uitzonderingen.

26 maart 2022

12 | Showcase

De regering trekt 5 miljoen euro uit om de inwoners van Bonaire, Sint Eustatius en Saba te *compenseren* voor de sterk gestegen energiekosten. Wat genereus, zou je denken. Maar: om te beginnen dekt het woord compenseren niet helemaal de lading. Het is meer een pleister op de wonde van een toch al door armoede zwaar aangeslagen bevolking. Ook de wijze waarop het geld wordt verdeeld roept vragen op. Staatssecretaris

Alexandra van Huffelen meldde woensdag in een debat met de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties dat huishoudens met de laagste inkomens een eenmalig bedrag ontvangen en dat de accijnzen op brandstof worden verlaagd. Van die laatste maatregel profiteren de hoogste inkomens het meest, zoals de bewoners van de airco-gekoelde Piet Boon-villa's aan de Bonairiaanse zuidkust met hun benzineslurpende bolides.

Zo vertoont de schone belofte uit het coalitieakkoord van Rutte-nieuw-elan-IV de armoede in Caribisch Nederland in deze regeerperiode wel serieus aan te pakken nu al de eerste barstjes. Die compensatie-tussen-aanhalingstekens zou overigens helemaal niet nodig zijn geweest als het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in 2020 het pleidooi van toenmalig Tweede Kamerlid André Bosman (VVD) had verhoord om een door Water- en Energiebedrijf Bonaire gepresenteerd plan te omarmen. Dan kwam nu tegen de 80% van de elektriciteit van de zon en de wind en waren de tarieven met ruim 40% verlaagd waardoor de wereldwijde energiecrisis aan Bonaire voorbij zou zijn gegaan. In plaats daarvan bedachten een paar ondernemertje spelende ambtenaren dat EZK – alsof de K niet staat voor Klimaat - een eigen oliehandeltje op Bonaire moest beginnen.

De Kamer verzette zich fel tegen het idee dat de staat investeert in fossiele brandstof, maar zwichtte voor de – naar we nu weten misleidende - bewering dat de twee bestaande oliesteigers als gevolg van achterstallig onderhoud zo gevaarlijk zijn dat de Inspectie Leefomgeving en Transport vorig jaar april op het punt stond het gebruik ervan te verbieden. In dat geval zou Bonaire zonder stroom, water, benzine en kerosine komen te zitten. Alleen de oprichting van het staatsbedrijf Bonaire Brandstof Terminals BV kon dat doemscenario voorkomen, hield EZK de Kamer voor de gek.

Uit de brief die minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten woensdag naar de Kamer stuurde, blijkt dat de steiger bij het vliegveld met een likkie verf en wat kluswerk nog jaren dienst kan doen. En de eerder door de ILT figuurlijk tot de zeebodem afgebrande installatie bij Bopec blijkt opeens ook weer veilig genoeg voor de aan- en afvoer van olie. Het goede nieuws is dat er dus geen nieuwe steiger in het kwetsbare koraal hoeft te worden geramd. Nog veel beter nieuws lijkt Jettens aankondiging van Caribisch Nederland een showcase voor verduurzaming te maken.

Enige argwaan is op zijn plaats, want tegelijkertijd houdt de bewindsman eraan vast tientallen miljoenen te steken in BBT dat *Blue Destination Bonaire* misschien wel tot de laatste druppel olie uit de aarde is geperst aan de fossiele brandstof bindt. Het staatsbedrijf bestaat uit drie riant betaalde bazen, heeft geen uitvoerend personeel en houdt – alsof het niet op kan - kantoor in een monumentaal stadspaleis aan de chique Lange Voorhout in Den Haag. De Algemene Rekenkamer waarschuwde EZK niet voor niets dat de BV gedoemd is financieel een zieltogend bestaan te leiden. Dat verklaart wellicht waarom Jetten, ondanks aandringen op openheid door het Kamerlid Lammert van Raan (PvdD), het businessplan angstvallig geheim houdt.

BBT bestaat inmiddels een jaar, maar heeft nog niets voor elkaar gekregen. Toch heeft het ministerie bovenop het oprichtingskapitaal van 10 miljoen nog eens 10 miljoen van de vest- naar de broekzak verhuisd. De gedachte is dat BBT op basis daarvan tientallen miljoenen extra op de kapitaalmarkt kan lenen om de uitvoering van het WEB-plan te financieren. De vraag dringt zich op: waarom weigert EZK zo halsstarrig rechtstreeks zaken te doen met WEB? Dat is immers minder ingewikkeld en veel kostenefficiënter, want de Nederlandse Staat is zo kredietwaardig dat het gratis kan lenen.

Of is het misschien de bedoeling om BBT aan een tweede, meer zekere bron van inkomsten te helpen door als geldmakelaar met de door WEB te betalen rente de verliezen op de oliehandel weg te poetsen? De rente die WEB aan BBT moet afdragen, wordt uiteraard via de tarieven doorbelast aan de gebruikers. En dus wordt het voordeel van de verduurzaming ten dele teniet gedaan. De schade is nog veel groter: je kunt er donder op zeggen dat de door de komst van BBT veroorzaakte vertraging de bouw van een zonneweide en windmolens vanwege gestegen materiaal- en transportkosten vele miljoenen duurder uitpakt dan in 2020. Het kabinet had bovendien die 5 miljoen euro, die het nu moet bijlappen om de stijgende energiekosten enigszins te verlichten, in de knip kunnen houden.

BBT-gate is het zoveelste voorbeeld van taakverwaarlozing door het Rijk jegens de bijzondere gemeenten. De kosten van levensonderhoud zijn er hoger dan in Europees Nederland, maar de sociale voorzieningen (zoal onderstand, kinderbijslag en de ouderdomsuitkering) lager. Of ze bestaan helemaal niet zoals de WW. En nationale fondsen voor verduurzaming zijn niet toegankelijk voor de BES-eilanden. Zo wordt WEB gedwongen mee te werken aan een constructie die voor haar klanten, de armsten voorop, ongunstig uitpakt.

Kadushi kan wel bedenken wat Den Haag in koor had uitgeroepen als zich zoiets op Curaçao of Aruba zou afspelen

13 | Boter, veel boter

Kun je iemands naam en reputatie beschadigen als diens naam en reputatie al total loss in gruzelementen liggen? Over die vraag mag zich binnenkort wellicht een rechter buigen, als gevolmachtigde minister Carls Manuel tenminste zijn dreigende woorden aan het adres van de Curaçaose blogger Godfried Adem durft om te zetten in daden. Die is de zoveelste met wie de in Den Haag als ‘his excellency’ theevisites aflopende vertegenwoordiger van de Curaçaose regering het verbaal aan de stok heeft. Adem heeft het gewaagd te schrijven over het feit dat Manuel *family and friends* inhuurt voor taken waarvoor het Curaçaohuis voldoende (competente) eigen medewerkers heeft. Niks nieuws onder de zon, zou je zeggen: kranten, nieuwssites en bloggers hebben eerder al uitgebreid bericht dat de gevmin in zijn tante (een gezond-eten-consulente) de ideale directeur ziet voor zijn kabinet en hij zijn broer (‘DJ The King’) tot gevolmachtigde clown heeft gebombardeerd.

Manuel heeft sinds zijn aantreden in juni vorig jaar weinig nagelaten om zichzelf een slechte naam te bezorgen en het instituut gevolmachtigde minister te bezoedelen. Zo snoefde hij voor de camera hoe hij in zijn jonge jaren medestudenten uitperste door ze tegen woekerrente geld te lenen, probeerde hij de schuld van een dankzij zijn eigen stuurmanskunsten veroorzaakte aanrijding in de schoenen van de garage te schuiven en leeft hij voortdurend op voet van oorlog met de waarheid.

Ook die en andere strapatsen zijn allemaal breed uitgemeten in zowel de echte als op social media. Een ieder met maar een beetje zelfrespect zou zich kapot

schamen, maar zo zit het zeer met zichzelf ingenomen zetbaasje van premier Pik niet in elkaar. Hij voelde zich door de blog van Adem zodanig op een zeker lichaamsdeel getrapt dat hij een prijzige advocaat een intimiderende brief heeft laten schrijven naar de blogger om een rectificatie af te dwingen. De raadsman acht het kennelijk een kansloze missie, maar omzet is tenslotte omzet. Om nog iets van de klacht te bakken, heeft hij de gewraakte blog - geeft hij zelf toe - “vrij vertaald” met als gevolg dat zijn *sommatie* leest als pure satire.

Als de regering van Curaçao op kosten van de belastingbetaler echt zo nodig de zakken van advocaten wil vullen, kan het geld beter worden besteed om voormalig gevolmachtigde minister Marvelyne Wiels aan te klagen. Niet omdat ook zij familie en vrienden riant betaalde baantjes op het Curaçaohuis bezorgde of een schrikbewind voerde (Manuel heeft het van geen vreemde), maar vanwege haar dubieuze onroerendgoedhandel en wandel.

De van chef-postkamer van ABN AMRO tot gevmin omhoog gelogen Wiels kocht voor een veel te hoge prijs twee bouwkundig in slechte staat verkerende monumentale panden aan de Haagse Prinsengracht (wel lekker dichtbij de Bijenkorf) waar de circa 20 medewerkers van het Curaçaohuis drie keer in passen. De twee oude kantoorvilla's aan de Badhuisweg in Scheveningen en de nabijgelegen ambtswoning wilde ze voor een verdacht laag bedrag aan een paar snelle vastgoedyuppen verpatsen. Na haar vertrek kon de verkoop met hulp van de rechter worden teruggedraaid. Deze week werd bekend dat het Curaçaohuis terugkeert naar de oude stek. Het land zal er al gauw een miljoen of meer bij inschieten. Maar verwacht niet dat de regering of de Staten het verlies gaan verhalen op madam, want wie in de Curaçaose politiek heeft geen boter op het hoofd?

Niet dat het op Aruba beter is. Daar zijn met succes alle trucs uit de kast gehaald om de komst van een onafhankelijke ombudsman te dwarsbomen. Wat te denken van de parlementariërs op Sint Maarten? Die hebben de Integriteitskamer een forse slag toegebracht door het budget van het instituut met een derde te verlagen. En blogger Godfried Adem? Die hoopt net zo vurig als Kadushi dat Manuel naar de rechter stapt.

9 april 2022

14 | Oprecht

Curaçaose Statenleden reageerden deze week verongelijkt op de handreiking die de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties deed door het verzoek om uitstel van de behandeling van de COHO-wet ‘slechts’ gedeeltelijk te honoreren. De parlementen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten wilden 8 weken extra (ze kennen het Hollandse gezegde over uitstel en afstel), de collega’s in Den Haag kwamen met een typische polderoplossing: 4 weken. En dat was tegen het zere been, want falta di respèt!

Een verwijt dat vaker onterecht dan terecht wordt gemaakt, maar als het ergens wel heel erg van toepassing op is, is het wel het getreuzel van de Nederlandse regering de Curaçaose verzetsheld Tula te rehabiliteren. In november 2019 heeft de beweging Sklabitut i Herensha Sklabitut hier om verzocht. 9 maanden later hield toenmalig minister Kajsa Ollongren de boot af: ze vond dat de door haar ingestelde Dialooggroep Slavernijverleden daar maar over moest nadenken.

Sklabitut i Herensha Sklabitut liet zich niet afschepen

en herhaalde haar verzoek nog wat indringender. Dit keer liet het antwoord nog langer op zich wachten. Pas deze week – anderhalf jaar later – liet Ollongrens opvolger Hanke Bruins Slot van zich horen. Het rapport van de Dialooggroep is een klein jaar geleden ontvangen met onder meer het advies Tula eerherstel te geven, maar het kabinet broedt nog op een reactie. “Daarin wordt uw verzoek tot de rehabilitatie van verzetsstrijder Tula meegenomen”, aldus de minister. Het enthousiasme lijkt niet al te groot.

Intussen hebben steden als Amsterdam, Rotterdam en Utrecht en onlangs ook De Nederlandsche Bank excuses gemaakt voor hun rol tijdens de slavernij. Uit door de bank zelf geïnitieerd onderzoek blijkt dat het onkreukbaar geachte instituut zijn bestaan te danken heeft aan het kapitaal dat met de handel in en uitbuiting van tot slaaf gemaakten is verdiend. Bloedgeld dus.

De Nederlandse regering zit nog altijd tegen het maken van excuses aan te hikken. Bewindslieden komen voorsnog niet verder dan holle frasen de slavernij “ten zeerste te betreuren” en “diepe spijt en berouw” te hebben. En al zal geen minister het nog in het hoofd halen – zoals premier Balkenende in 2006 – de VOC-mentaliteit te prijzen, op de keper beschouwd is het Nederland van nu geen vezel beschaafder dan het was als koloniale overheerser. Alleen wordt het vuile werk tegenwoordig aan anderen overgelaten.

In 1863 zag Nederland zich als een van de laatste kolonisatoren gedwongen uit de eenzijdig profijtlijke slavenhandel te stappen. Maar het economisch verdienmodel van onderdrukking en uitbuiting is gebleven. De VOC en WIC hebben plaatsgemaakt voor *preferente handelspartners* waaronder Rusland, China en Saoedi-Arabië die qua barbaarsheid niet onderdoen voor de wijze waarop de Hollanders en andere westerse mogendheden huishielden in hun toenmalige koloniën.

Niet langer slavendrijven, maar handeldrijven dus. Waarbij eveneens gruwelijk leed wordt aangericht. Om lucratieve handelsdeals te sluiten, laat de Nederlandse regering de koning een biertje drinken met Poetin die zijn criticasters vergiftigt en de koningin de voeten kussen van een emir die klaarkomt bij het kijken naar executies. We maken er geen punt van, want alles voor het economisch gewin. Zoals het toewijzen van de Olympische Spelen aan China waar een doodeng regime de Oeigoeren in kampen hersenspoelt, of het WK-voetbal aan Qatar dat voor de bouw van stadions uit Azië ingevlogen bouwvakkers bij bosjes letterlijk dood laat vallen. Om dichterbij huis te blijven: de maatpakken van de Amsterdamse Zuidas vullen de zakken door foute Russische zakenlieden te helpen hun bijeengeroofde miljoenen – al dan niet via op Curaçao gevestigde postbusfirma's en webcasino's - wit te wassen waarmee zij oorlogsmisdaden in Oekraïne financieren.

Omwille van het bevredigen van onze koopkrachtobsessie luisteren we anno 2022 even weinig naar ons geweten als onze voorouders gedurende de koloniale tijd. We wassen – steen en been klagend over prijsstijgingen - onze handen in onschuld. Het zijn immers buitenlandse dictators en tirannen die mensenrechten schenden, niet wij. Dus hoe oprecht zijn excuses voor de Nederlandse rol in de slavernij als de welvaart van nu te danken is aan soortgelijke mensonterende praktijken?

Vergeet daarom die excuses. Rehabiteer Tula en andere vrijheidsstrijders uit de voormalige koloniën en geef ze de plaats in de Nederlandse geschiedenis(boeken) en het onderwijs die zij verdienen.

15 | Morgen

Morgen wordt het beter. Aan dat liedje (Gerard Cox, 1974) moest Kadushi denken bij het lezen van de brief die staatssecretaris Alexandra van Huffelen rond de vrijdagmiddagborrel naar de Tweede Kamer stuurde als voorschot op het debat woensdag met de commissie voor Koninkrijksrelaties. De 9 kantjes (je zou bijna gaan denken dat ambtenaren per letter worden betaald) laten zich samenvatten in twee frasen uit het nummer: *Morgen wordt 't beter dan vandaag, of dat zo is is nog maar de vraag.* Onderwerp van het commissiedebat zijn de adviezen van de Raad van State en de werkgroep Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) hoe de samenwerking van de ministeries met de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba effectiever kan worden gemaakt. In 2015 bevestigde een evaluatiecommissie onder leiding van oud-minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Liesbeth Spies wat velen al langer aan hun theewater voelden: in de eerste 5 jaar na 10-10-10 is er weinig terechtgekomen van de belofte het leven van burgers in Caribisch Nederland te verbeteren. Omdat er teveel met een Haagse bril naar de eilanden werd gekeken en te weinig naar ze geluisterd. Toenmalig schertsminister Ronald Plasterk heeft het rapport waarschijnlijk in het ronde archief gedeponereerd, conform de Haagse mores kritiek weg te stoppen. Hij heeft er in elk geval niks van willen leren en zijn opvolger Raymond Knops heeft het wellicht nooit kunnen terugvinden. Die liet, onder druk van de Kamer, de Raad van State en de IBO-werkgroep nog een keer de samenwerking met de openbare lichamen tegen het licht houden.

De in 2019 gepresenteerde bevindingen waren niet verrassend: ministeries werken (nog steeds) langs elkaar heen, besteden veel geld aan dingen waar de eilanden niks aan hebben en de rijksvertegenwoordiger is eerder stoorzender dan bruggenbouwer. Daarna werd het stil: het had er alle schijn van dat de aanbevelingen hetzelfde lot beschoren waren als het huiswerk van Spies c.s. Maar dat is een misvatting, als we Van Huffelen mogen geloven: “Er zijn de afgelopen jaren stappen gezet”, schrijft ze.

Zo wordt er al twee jaar in een *programmastructuur, onderverdeeld in werkgroepen*, gewerkt om te zorgen voor een betere inbedding van Caribisch Nederland in de Europees Nederlandse *systemen en structuren*. Van Huffelen gaat op dat spoor verder en daarom zal ze de *governance- en overlegstructuur versterken*. Ze kondigt een nieuw plan van aanpak aan waarvan het streven is het eind dit jaar gereed te hebben. Er komt *frequent en periodiek bestuurlijk en ambtelijk overleg*. Vanwege het belang van een *integrale rijksbrede aanpak* worden nieuwe bestuurlijke afspraken gemaakt met de eilanden. Om te voorkomen dat er even weinig van terecht komt als de huidige bestuursakkoorden gaan er afspraken worden gemaakt over de monitoring. Maar: om het *minder bureaucratisch* te maken wordt het toezicht *ingericht als middel en niet als doel*. Een hele geruststelling!

Alsof het niet op kan, komt er ook een *programma goed bestuur en uitvoeringskracht*. En wat te denken van een *eenjarige pilot voor een uitwisselingsnetwerk*? Oja, er komt tevens onderzoek naar de *mogelijkheden van het inrichten van een CIO-office CN*. Er komen *uitvoeringsagenda's met daarin gebundeld, gefaseerd en getimed* wat departementen doen en *meer periodieke integrale weging bij de inzet, prioritering en fasering van middelen*. Bent u er nog? Niet afhaken hoor, nog even doorbijten.

Van Huffelen wil de *overlegstructuur* over de *rijksbrede agenda* niet alleen *versterken*, maar ook nog eens *aanscherpen*. Het *bewindspersonenoverleg* wordt *geïntensiveerd* en naast *ad hoc bilaterale overleggen* komt er twee keer per jaar een *kabinet breed bewindspersonenoverleg CN*. Op ambtelijk niveau staat de Stuurgroep Caribische delen van het Koninkrijk centraal. Dat wordt uitgebreid met *structureel directeurenoverleg*. Om de coördinatie te verbeteren is er sinds 1 januari een *ambtelijke werkgroep*. Voorts wordt er een *zichtbaar loket gecreëerd* voor toezicht vanuit de WolBES en de FinBES. En om helemaal niets aan het toeval over te laten: er wordt ook nog een *kader* gemaakt.

Jaja, het valt niet mee om als 12 ministeries met 29 bewindspersonen en een bataljon ambtenaren en – niet te vergeten consultants - drie eilanden met zo'n 27.000 (niet veeleisende) zielen te besturen. Maar de ambities van Rutte IV liegen er dan ook niet om: "Mijn inzet is gericht op het verbeteren van het leven van de mensen in ons Koninkrijk", sluit Van Huffelen haar brief af. Het is precies dezelfde belofte die Den Haag de eilanden in de aanloop naar 2010 ook al deed en daarna vaak heeft herhaald.

Het kan zijn dat de staatssecretaris de beste bedoelingen heeft, maar waarom zet ze haar handtekening onder zo'n draak van een brief? Natuurlijk, de vrijdagmiddag was al aardig op streek en het 38 verdiepingen tellende ministerie zo goed als leeggestroomd. Probeer dan nog maar eens een ambtenaar van de overvolle terrassen op het Plein terug te roepen. Tijd voor een nieuwe brief was er sowieso niet, de Kamer zat er vingertrommelend op te wachten.

Dan maar snel iets toevoegen over gelijkwaardigheid, zal Van Huffelen wellicht hebben bedacht. Maar ook weer niet té gelijkwaardig. Het kan zo maar

zijn dat de volgende, voor de ware intenties van het kabinet onthullende zin zo in de brief is beland: “Het kabinet streeft ernaar dat Caribisch Nederland qua voorzieningenniveau op termijn gelijkwaardiger is aan het niveau van het Europees Nederlandse stelsel.” Dus een beetje meer kinderbijslag, een beetje meer onderstand, een beetje meer aov en wie weet ook wel een beetje ww... Maar vanwege de *implementatie* wel op termijn, natuurlijk.

De commissie heeft 2,5 uur voor het debat uitgetrokken. Er zullen behartenswaardige woorden gesproken worden. Over de eilanden, maar opnieuw zonder ze, want naar ze luisteren – zoals de Commissie Spies in 2015 indringend aanraade - maakt het nog lastiger dan het al is. Vandaar ook dat de schriftelijke reactie op de rapporten van Raad van State en de IBO-werkgroep die de openbare lichamen destijds hebben ingestuurd nooit door BZK met de Kamer zijn gedeeld. Kadushi is er niet gerust op dat het debat tot iets leidt. Dat realisme is mede ingegeven door de bijna 3 uur durende gedachtewisseling die commissie op 23 maart aan Caribisch Nederland wijdde. De staatssecretaris toonde zich – mogelijk mede dankzij haar ervaring met de afhandeling van het toeslagendossier – buitengewoon bedreven in de kunst van het vooruitschuiven. Alles wacht op de Voorjaarsnota of moet nog onderzocht, dan wel verkend worden. Gerard Cox zong wat de Bonairianen, Statianen en Sabanen lijdzaam ondergaan sinds ze onder de rechtstreekse hoede van ministeries vallen: “Iedereen die heeft ‘t over morgen wordt ‘t beter, morgen zal het heus niet beter gaan.”

16 | De satire voorbij

Soms is de werkelijkheid de satire ver voorbij. Neem nu de minister-president van Curaçao. Kadushi doelt niet op zijn bijnaam. Dat hij regelmatig voor ezel wordt uitgemaakt is al vervelend genoeg; voor het aanzien van de ezelstand dan. Nee, het gaat over de brief die premier Gilmar 'Pik' Pisas vanuit zijn vakantiehôtel in Dubai naar staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Alexandra van Huffelen heeft geschreven. Hij maakt daarin gehakt van het ontwerp van de consensusrijkswet voor de oprichting van het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling.

Hoewel er inmiddels al drie of meer keer een door alle vier landen feestelijk ondertekend akkoord is gesloten - de laatste keer in februari - eist Pisas last minute dat er een Koninkrijksconferentie wordt belegd omdat het wetsvoorstel de autonomie van zijn land ondermijnt. Bijna twee jaar is er gebakkeleid over elke punt en komma van de wet dus je zou zeggen dat alles wel zo'n beetje uitonderhandeld is. De premier was eerder in elk geval maar wat tevreden met het resultaat dat hij voor de poorten van de Haagse hel had weggesleept. Want wat zei hij op 10 augustus 2021:

„Ik spreek mijn dank uit aan de ambtelijke teams, die op basis van de adviezen van de Raad van State en de Raden van Advies het voorstel van rijkswet dusdanig hebben aangepast dat het voorstel recht doet aan onze autonomie, en betere financiële en sociale perspectieven biedt aan het volk.” En nu, bijna 8 maanden later, schreeuwt de minpres opeens moord en brand. Je zou bijna denken dat hij al net zo'n goed geheugen heeft als zijn Nederlandse ambtgenoot Mark 'Pinokkio' Rutte.

Pisas wrijft Van Huffelen maar liefst zeven “pijnpunten” aan. Of het zijn pijnpunten zijn, is niet duidelijk, want hij verschuilt zich nogal opzichtig achter “gevoelens van vele Statenleden”. Dat is natuurlijk wel zo veilig: mocht de staatssecretaris hem lik op stuk willen geven, kan hij altijd nog beweren dat hij (don’t shoot the messenger) slechts boodschapper is. Bijzonder aan het klachtenlijstje is overigens dat Nederland aan een deel van de kritiek al lang en breed tegemoet is gekomen. Het koddigste verwijt betreft de naam COHO. Die is – aldus Pisas – “besmet”. Ja, dankzij alle onzin die zijn partijgenoten, niet gehinderd door ook maar een begin van kennis van zaken, fanatiek op sociale media uitkramen.

Het is niet eerder vertoond in het Koninkrijk dat een minister-president zonder dat hij door het parlement ter verantwoording is geroepen zichzelf een vette onvoldoende geeft voor zijn tekortschietende (onderhandelings)kwaliteiten. De brief waarin hij het eerder zo door hem bejubelde COHO-akkoord opblaast, is eigenlijk niets minder dan een motie van afkeuring tegen zichzelf. Ere wie ere toekomt: Pisas kan daarmee wel een staatsrechtelijk novum op zijn palmares bijschrijven.

Of de Staten dat doorhebben, kan worden betwijfeld. Die hebben onlangs – in wat een sporadisch moment van helderheid leek - per motie toegegeven dat hun niveau te laag is en dat de prestaties en productiviteit te wensen overlaten. Dat getuigt nog eens van iets waarvan politici – in het gehele Koninkrijk - doorgaans niet overlopen: zelfkennis. “Het parlement moet op een professionele manier functioneren door te voldoen aan de wetten”, staat er ook nog in de motie. Dus ze weten wél wat er van ze wordt verwacht in ruil voor hun riantte wedde! Maar waarom doen ze (de spaarzame uitzondering daargelaten) dat dan zo zelden?

Ook daar geeft de motie antwoord op: de fracties

hebben te weinig medewerkers. Elk van de zes fracties – van groot tot klein - beschikt over twee ondersteuners. Dat moeten er meer worden, vindt een meerderheid van 12 van de 21 Statenleden. Dat verklaart veel: het gaat de betrokken partijen (MFK, PNP, MAN en TPK) dus helemaal niet om het eigen functioneren te verbeteren, maar om in tijden van hoge werkloosheid nog wat baantjes voor *family and friends* te verzinnen, zoals de ministers eerder al deden. Voor wie het vergeten is: het motto van het kabinet Pisas luidt: “Van en voor het volk.”

23 april 2022

17 | Farizeeër

“De mensen in Caribisch Nederland kunnen altijd op ons rekenen. We werken hard voor gelijke kansen. Ik strijd voor kansengelijkheid en de mogelijkheid je eigen geluk na te streven. We geloven in de kracht van mensen. We willen dat iedereen de regisseur is van zijn of haar eigen leven. Het mag nooit zo zijn dat wij mensen in Caribisch Nederland klein houden. Het mag niet gebeuren dat we ze in de steek laten. Ik vind het cruciaal op te komen voor de mensen op de BES-eilanden. Ik wil ze niet wegdrukken, ik wil ze zien groeien, ik wil zien dat ze mooie dingen bereiken, dat ze grote hoogtes bereiken, dat ze wat van hun leven maken.”

Wat een gloedvol betoog was dat deze week in de Tweede Kamer! En dat van een VVD'er: Zohair El Yassini. Kadushi werd er stil van. Niet uit waardering, maar van zo veel huichelachtigheid. Onderwerp van het debat was het mogelijk maken dat de

Scholengemeenschap Bonaire bij hoge uitzondering de kokopleiding MBO-3 niveau ook in het Papiaments kan aanbieden. Ten behoeve van een kleine groep van jaarlijks zo'n 15 niet-Nederlandstaligen met het diploma niveau 2 die graag bij hun werkgever willen doorgroeien naar zelfstandig werkend kok. Voor hun werk is het Nederlands niet relevant en ze hebben ook helemaal niet de intentie om (buiten het eiland) door te studeren.

De VVD is tegen, want de waarde van het MBO-diploma wordt "neergehaald". Bovendien is het Nederlands wél onmisbaar, want de overheid, de Belastingdienst en leveranciers op Bonaire communiceren in het Nederlands, beweerde handelaar in drogredenen El Yassini met droge ogen. Ja, de geachte afgevaardigde slaagde er met vlag en wimpel in het gebrek aan enige kennis van de Bonairiaanse samenleving en plein public te etaleren.

Maar het kon nog veel bonter. Zo voerde hij aan dat de in het Papiaments opgeleide koks "worden afgesloten van kennis, innovatie en ontwikkeling" in onder meer Vlaanderen, tenslotte het walhalla van de patat fritesprofessionals. Hoewel Papiaments net als Nederlands, Fries en Engels een erkende taal in het Koninkrijk is en het kabinet zich inspant het Papiaments in het Europees Handvest voor regionale talen en talen van minderheden opgenomen te krijgen, beschouwt liberaal El Yassini degenen die Papiaments spreken als taalgehandicapten.

Het Kamerlid haalde er zelfs zijn vader bij, een arbeidsmigrant uit Marokko of - om in het gedachtegoed van de VVD te blijven - een gelukzoeker. "Ik wil niet dat inwoners van Bonaire in dezelfde situatie terechtkomen als mijn vader, namelijk dat hij op zijn sterfbed naar mij keek, met een traan in zijn ogen, en zei waar hij spijt van had en wat hij anders had willen doen, maar dat ze hem in de steek hadden

gelaten. Ik verdom het, ik verdom het echt dat wij de inwoners van Bonaire op dezelfde manier gaan behandelen, dat we ze blij maken met een dooie mus, namelijk dat we opleidingen gaan realiseren in het Papiaments.”

El Yassini vreest – zoals een rechtgeaarde VVD'er betaamt – dat binnen de kortste keren alle opleidingen op Bonaire in het Papiaments worden gegeven en massa's kansloze taalgemankeerde Bonairianen de oversteek naar het zelfverklaarde heilige Holland wagen. “Er zit geen rem op. Het is gewoon een glijbaan waar je bovenop gaat zitten. Er is maar één manier en dat is naar beneden. Dit wetsvoorstel haalt de gelijkheid tussen de eilanden en Nederland in één klap weg. Dit is de reden waarom ik het een heel slecht idee vind dat voor grote problemen gaat zorgen. De VVD zal dan ook tegen stemmen.”

Wat zegt u: is de VVD voor gelijkheid tussen Europese en Caribische landgenoten? Waarom is de Volkspartij voor de Vrijheid en Democratie dan tegen een leefbare ouderdomsuitkering, tegen een volwaardige kinderbijslag, tegen een ww-regeling, tegen een (echt sociaal) sociaal minimum, tegen fatsoenlijke (zorg)voorzieningen voor jongeren, ouderen en gehandicapten, tegen invoering van gelijkebehandelingswetten, kortom tegen alles wat inwoners van Caribisch Nederland perspectief biedt op een menswaardig bestaan? En: waarom misgunt 's lands nu nog grootste partij Bonairianen de kans op hun eigen eiland carrière te maken?

De wens om de koksopleiding in de thuistaal te geven, wordt op Bonaire breed gedragen. Door de lokale onderwijsprofessionals, door werkgevers die liever kinderen van het eiland een kans geven in plaats van buitenlandse arbeidskrachten in te vliegen, door geraadpleegde deskundigen, door de ambtenaren van het ministerie van Onderwijs, de Inspectie,

door minister Robbert Dijkgraaf van OCW en diens voorganger Ingrid van Engelshoven, gedeputeerde Nina den Heyer en last but not least door de Bonairianen voor wie de wetswijziging is bedoeld. Wat zei El Yassini ook al weer in het debat? “Omdat ik heel vaak in mijn leven heb meegemaakt dat anderen voor mij dachten wat beter was voor mij. Dat heeft mij niet sterker gemaakt, maar zwakker.” Ja, dan is het volstrekt logisch dat je je vervolgens het recht toeëigent te bepalen wat goed is voor Bonaire en de Bonairianen. Kan het arroganter, neerbuigender, neokoloniaal? El Yassini verklaarde zijn verzet tegen het wetsvoorstel door erop te wijzen *fan te zijn van macrodoelmatigheid*. Tis maar dat u het weet. Kadushi raadt u aan bij toekomstige verkiezingen uit *fatsoensmatigheid* vooral niet op de VVD te stemmen.

27 april 2022

18 | Nachtelijke post

De wekker geeft 05.05 uur aan. Kadushi draait zich nog eens om en dommelt weer in. En dan komt er een mailtje binnen. Van VVD-Tweede Kamerlid Zohair El Yassini die zaterdag onvrijwillig, maar wel geheel door eigen toedoen de hoofdrol in Kadushi's column vervulde. Oeps, die zal wel boos zijn... “Beste Kadushi. Hoewel ‘beste’ misschien niet op zijn plaats is, want je hebt een lelijke column over mij en mijn partij geschreven. Dat ik een huichelaar ben, mijn partij niks doet voor de inwoners van Caribisch Nederland en men niet op de VVD moet stemmen.”

“Ik heb gezien dat veel mensen op de eilanden het met je eens zijn. Zelf heb ik ook reacties gekregen, onder

meer van partijgenoten die Caribisch Nederland beter kennen dan ik. Ten principale zijn ze het met mij eens: als volksvertegenwoordigers is het immers onze opdracht ervoor te zorgen dat jongeren de kans hebben zich zo goed mogelijk te ontwikkelen. Juist om die reden heb ik bezwaren tegen het wetsvoorstel om meer MBO-opleidingen bij de Scholengemeenschap Bonaire in het Papiaments te geven. Want daarmee sluit je de toegang af tot het HBO in Europees Nederland.”

“In het debat met minister Dijkgraaf heb ik meer bezwaren naar voren gebracht. Dat je op Bonaire niet met de overheid of de belastingdienst kunt communiceren als je het Nederlands niet beheerst omdat Nederlands de officiële taal is. Mij is door de reacties duidelijk geworden dat ik daarmee de plank heb misgeslagen. Papiaments is weliswaar een kleine taal, maar wel een mooie taal en vooral ook de thuistaal van Bonaire. Met mijn veronderstelling dat straks alle opleidingen in het Papiaments zijn, zat ik er ook naast. Ik hoor dat verreweg de meeste ouders en studenten de voorkeur geven aan een opleiding in het Nederlands, juist om de weg naar een vervolgopleiding open te houden.”

“Misschien heb ik mij onnodig zorgen gemaakt, mij te weinig verdiept in de lokale situatie en te veel gedacht voor de Bonairianen die, zo kreeg ik van alle kanten te horen, prima voor zichzelf kunnen denken en opkomen. Daarom wil ik mijn excuses aanbieden. Ik blijf er bij dat het ministerie moet investeren in het onderwijs zodat leerlingen in Caribisch Nederland naast het Papiaments ook Nederlands, Engels en eventueel Spaans leren. Maar ik respecteer het als jongeren op Bonaire voor zichzelf besluiten dat zij het leven dat zij ambiëren kunnen leven met alleen Papiaments.”

“Daarom ga ik mijn fractiegenoten adviseren op 10 mei toch voor het wetsvoorstel te stemmen. Misschien dat

ik nog wel een amendement indien om in de wet vast te leggen dat er na 3 jaar een evaluatie komt. Pakt het niet goed uit, dan draaien we het besluit terug, maar ik ga er vanuit dat het goed komt. Met vriendelijke groeten, Zohair El Yassini.”

En toen ging Kadushi's wekker af.

30 april 2022

19 | Simply the best

Niemand die er zo geknipt voor is Curaçao naar een glorieuze toekomst te leiden als minister-president Gilmar Pisas. Althans, dat vindt Pik himself. In het eindelijk geopenbaarde regeerprogramma (10 maanden na de beëdiging van het kabinet) geeft de premier huizenhoog op van zijn leiderschapskwaliteiten: hij heeft een “onvermoeibaar doorzettingsvermogen”, is “prestatiegericht”, “legt de lat altijd hoog bij mezelf” (of bedoelt hij voor zichzelf?), heeft “keer op keer bewezen zijn doelen te bereiken” en eveneens “keer op keer goede prestaties te leveren.” Dat u het weet.

Bij het lezen van al deze zelfverheerlijking hoorde Kadushi in gedachten de klanken van een lied waarmee Peter Blanken ooit de hitparade bestormde:

*T is moeilijk bescheiden te blijven
Wanneer je zo goed bent als ik
Zo stoer, zo charmant en zo aardig
Dat zie je in één ogenblik
Ik denk als ik kijk in de spiegel
Daar staat een geweldige vent
T is moeilijk bescheiden te blijven
Voor een kerel met zoveel talent*

Is er ergens in de wereld (afgezien van totalitaire staten als Noord-Korea, Rusland, China, Venezuela etc.) een regeringsleider te vinden die een regeerprogramma gebruikt om zichzelf – figuurlijk gesproken – een complete struisvogelfarm aan veren in een zeker lichaamsdeel te steken? We zien het Rutte in elk geval niet doen: “Geen politicus heeft zo’n actief geheugen als ik” of: “Wat ik zeg, is altijd voor meer dan honderd procent waar.”

Pisas is natuurlijk niet te benijden. Als niemand anders dan een handjevol talentloze partijgenoten je hielen likken omdat je ze een overgehonoreerd baantje (bijvoorbeeld als gevolmachtigde minister) cadeau hebt gedaan, is de verleiding groot dan maar jezelf op een voetstuk te hijsen. Hoewel voetstuk een groot woord is voor een regeerprogramma dat lichtjaren ver is losgezongen van de aardse werkelijkheid. Jammer dat het taalkundig zo krakkemikkig in elkaar steekt, anders zou het nog verrassend hoog scoren bij de verkiezing van het sprookjesboek van het jaar.

De 118 pagina’s “Op weg naar herstel en een betere kwaliteit van leven voor het volk” zijn een rijke inspiratiebron voor satire. Neem alleen al de pluimen die Pisas aan zichzelf uitdeelt. “Onvermoeibaar doorzettingsvermogen” is een mooie omschrijving van een bord voor je kop. Voor iemand die zegt “prestatiegericht te zijn” brengt de minpres naar verluidt opvallend veel werktijd door op plekken waar ontspanning hoog op de agenda staat. Dat hij “de lat hoog legt” doet hij vast om er zonder bukken onderdoor te kunnen.

De bewering “keer op keer zijn doel te bereiken” en “keer op keer goede prestaties te leveren” werd overigens luttele uren na het publiceren van het regeerprogramma mede door het klapvee in zijn eigen fractie meedogenloos afgestraft. De doorgaans onverenigde Staten verrasten vriend en vijand door

het onderhandelingsresultaat van Pisas inzake het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling tot de grond toe af te fakkelen.

En dan is er nog dat dubbelzinnige statement dat “Curaçao een leider nodig heeft die vertrouwen schept, mensen kan inspireren en de noodzakelijke rust kan creëren.” Is het een stille hint van de beunhazende ghostwriters van de Stichting Overheids Accountants Bureau of is het een zeldzame blijk van zelfkennis van wc-eend Pisas misschien toch niet de man te zijn die in staat moet worden geacht Curaçao uit de crisis te sleuren?

7 mei 2022

20 | Niet uit liefde

Het Tweede Kamerlid Roelien Kamminga (VVD) wil het wetsvoorstel van haar illustere voorganger André Bosman reanimeren om het voor Curaçao, Aruba en Sint Maarten makkelijker te maken uit het Koninkrijk te stappen. Als het aan de liberalen ligt is straks de kleinst mogelijke meerderheid in de Staten voldoende om - ook nog eens zonder volksraadpleging - het moederland de rug toe te keren. Politiek-activistische kringen op de eilanden met een misplaatst romantisch beeld van *socialistische heilstaten* als Cuba en Venezuela willen niets liever dan zich te bevrijden van het *neokoloniale Holland*. Maar een overoverovergrote meerderheid van de bevolking moet er niet aan denken. De gehechtheid aan het Koninkrijk zegt overigens niets over de liefde voor Nederland. Ook na de afschaffing van de slavernij en het nog veel later toekennen van het zelfbeschikkingsrecht heeft ‘Den Haag’ de Caribische

delen van het Koninkrijk wel in woorden, maar zelden in daden gelijkwaardig behandeld en al helemaal niet als gelijke. Behalve als Nederland er zijn voordeel mee kan doen en er bijvoorbeeld steun uit Latijns-Amerika nodig is om een post bij de VN te claimen.

Voor de bevolking van de eilanden is het kiezen voor de minst kwade: Een land waar een kabinet op zijn bek ging na het leven van tienduizenden gezinnen te hebben verwoest (omdat de Belastingdienst in iedere burger met een exotische achternaam een potentiële fraudeur ziet) en vervolgens de grenzeloze arrogantie heeft in dezelfde samenstelling door te regeren. Het herstel van de (materiële) schade van de slachtoffers gaat nog jaren duren, want ambtelijke molens malen nu eenmaal tergend traag. Maar als vermogenden een ietsiepietsie teveel spaartaks hebben betaald, trekt Rutte IV zonder dralen miljarden uit om de getroffen rijken nog rijker te maken.

Een land ook waar door het Kremlin gesponsorde haatzaaiende racisten, fascisten en seksisten de Tweede en Eerste Kamer steeds bruiner kleuren om, zich beroepend op de vrijheid van meningsuiting, hun achterban op te hitsen andersdenkenden, journalisten en wetenschappers met doodsbedreigingen tot zwijgen te intimideren. Een land dat koffersjouwens op Schiphol uitbuit zodat men voor de prijs van hun uurloon naar Barcelona kan vliegen. Een land dat vrolijk gaat voetballen in stadions waar de grasmat doordrenkt is van het bloed van over de kling gejaagde arbeidsmigranten.

Een land dat miljoenen op elkaar gestapelde kippen vergast die vogelgriep hebben opgelopen omdat uit winstbejag megastallen te dicht op elkaar zijn gebouwd. Een land dat asfaltwegen dwars door kwetsbare natuurgebieden uitrolt (heb je alvast wel een mooie berm). Een land waar een als weldoener vermomde oplichter met dank aan zijn partijgenoot-

de-minister miljonair is geworden. Een land waar je vanwege je mening door massahysterie gedreven meutes hypocriete gelegenheidsdeugers op de digitale brandstapel wordt gegooid.

Een land waar de grootste krant een politica met ambities voor heks uitmaakt omdat ze geen witte man van middelbare leeftijd uit het old boys network is.

Een land waar je als tv/radiomaker of schrijver uit het publieke leven verbannen kan worden. Een land dat van Twitter één groot tribunaal heeft gemaakt.

Een land waar om het even links en rechts geen oog hebben voor de bal, maar de opponent zo grof mogelijk tackelen om deze, reeds op de grond liggend, nog een harde trap na te geven.

Een land waar een met belastinggeld gesubsidieerde omroep complotwappies aanspoort hun democratie ondermijnende gif over de samenleving uit te braken. Een land waar de gulden middenweg een bloedlink geitenpaadje is geworden.

Een land dat zijn burgers discrimineert omdat het lot heeft bepaald dat zij niet op Terschelling of in Zierikzee geboren zijn, maar op Bonaire, Sint Eustatius of Saba.

En ook het land dat de autonome landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten onder het bewind van een *WIC-light* wil plaatsens, het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling.

Nederland heeft het poldermodel ingeruild voor het conflictmodel. Tolerantie heeft plaatsgemaakt voor onverdraagzaamheid, insluiten voor buitensluiten, de nuance voor de botte bijl, empathie voor onverschilligheid, vergeven voor veroordelen, solidariteit voor egoïsme en verenigen voor verdelen.

Kortom, een land waarvan het morele kompas op hol is geslagen. Desondanks wil ruim 95% van de Caribische Nederlanders voor geen goud de band met Nederland doorsnijden.

Want: alles beter dan overgeleverd te zijn aan (uitzonderingen daargelaten) zichzelf, family &

friends bevoordelende dan wel goedwillende, maar volstrekt incompetenten politici die zonder de waarborgfunctie uit het Statuut, de corruptie-jagers van het Team Bestrijding Ondernijning, de drugsvangers van de Kustwacht en de rekenmeesters van het College financieel toezicht Curaçao, Aruba en Sint Maarten binnen de kortste keren naar de status van bananenrepubliek zouden laten afglijden. Dan maar liever een Koninkrijk delen met een land waarvan de bevolking collectief overspannen is.

14 mei 2022

21 | Bedrieg-tv

Wat een aandacht op de Nederlandse televisie voor Curaçao! Vorige week zaterdag waren er maar liefst 3 programma's die het eiland in de schijnwerpers zetten: *Ik vertrek*, *In De Ban Van* en *Lekker Op Vakantie*. Kijkers van die laatste 2 kregen verleidelijke beelden voorgeschoteld van een azuurblauwe zee, hagelwitte stranden, wuivende palmen, sterrenresorts met alles erop eraan en – voor wie meteen voor de bijl ging – riante villa's die op een nieuwe eigenaar wachten. Curaçao, het paradijs op aarde met niets dan rozengeur en maneschijn. Mooie promotie dus, zou je denken. *In De Ban Van* en *Lekker Op Vakantie* worden uitgezonden door de commerciële pulpzender RTL, vooral bekend van talentenshows waarbij jonge, van een zangcarrière dromende deelnemers achter de schermen door machtsmisbruikende BN'ers op heel andere dan hun artistieke vaardigheden worden beproefd. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat er aan alle programma's een onwelriekend luchtje zit.

Dat is echter wel het geval bij *In De Ban Van* en *Lekker Op Vakantie*. Achter het rookgordijn van pseudo-journalistiek gaat schaamteloze geldklopperij schuil. Ondernemers worden door de makers van dit soort programma's benaderd met het *unieke aanbod* hun bedrijf aan televisiekijkend Nederland te kunnen presenteren. De *uitverkorenen* hoeven slechts een *bescheiden bijdrage* in de productiekosten te betalen. Er moet tenslotte een complete crew en een bevallige interviewster worden ingevlogen...

De eigenaren van onder meer de resorts Papagayo, Acoya en Kunuku Aqua tuinden er in, evenals die van de Dolphin Academy, Jansen Car Rental, Coral Estate, ABC Real Estates en NH Real Estate. Ze zullen flink hebben moeten lappen voor een paar minuten zendtijd. Ze mogen zich bedrogen voelen, want zowel *In De Ban Van* als *Lekker Op Vakantie* zijn niet om aan te gluren. Voor hun dure geld zijn programma's in elkaar geflanst die zo knullig zijn dat zelfs TeleCuraçao zich ervoor zou schamen.

In De Ban Van en *Lekker Op Vakantie* bestaan uit een aaneenrijging van obligate shots, met tenenkrommend geleuter van de voice over en onbenullige vraaggesprekjes waarvan het ongemak afspat. Het enige spannende was het bijna Basis Instinct-momentje toen tijdens een van de prietpraatinterviewtjes de passaatwind grip dreigde te krijgen op de jurk van pratende pop Suraya Baboeram Panday.

Elke cent die de Curaçaose ondernemers aan producent Van Dreven Media uit Doetinchem hebben betaald, is weggegooid. Hun bedrijven zullen er niet één klant extra aan overhouden. Al kunnen ze natuurlijk tegenover kennissen wel zeggen: "Ik was van de week op de Nederlandse televisie". Maar de kans dat ze op straat worden herkend, is nul-komma-nul. *Lekker Op Vakantie* trok amper 20.000 kijkers. *In De Ban Van*

haalde zelfs zo weinig kijkers dat hun aantal door de Stichting Kijkonderzoek niet te meten viel.

Dan deed (het wel integer gemaakte) *Ik vertrek* het beter. Bijna 1,3 miljoen kijkers zagen hoe Martijn alle tegenslagen - van onbetrouwbare aannemer tot relatiebreuk - overwon en trots de eerste gasten ontving in zijn gayresort Thuishaven in Grote Berg. Curaçao zal er gezien de kijkcijfers niet slechter van worden, al is buurtgenote Letitia daar niet blij mee. Zij poste op Facebook:

“Grote Berg heeft geen gayresort nodig. Jullie willen gewoon een rustige kindvriendelijke wijk komen verpesten. Indien men wil leven zonder God noch gebod moeten deze gasten maar in Nederland blijven waar alles mag. Zo’n rotzooi opzetten brengt niks positiefs. ‘s Middags wandelen buurtbewoners met hun honden. Een groep bejaarden verblijft hier in een tehuis. Ik hoop dat heel Grote Berg opkomt voor hun wijk.”

Zelfs als je iets tegen een gayresort zou hebben, lijkt dat nog het minste probleem in een land waar zo veel corruptie en nepotisme, criminaliteit, verkeersongelukken, werkloosheid, dropouts, huiselijk geweld, buitenvrouwen en armoede voorkomen als op Curaçao. En voor zo ver Kadushi het kan inschatten, hebben bejaarden en honden minder te vrezen van vakantievierende homo’s dan Curaçaose ondernemers van geldbeluste televisiemakers uit Nederland.

22 | Het Monster van Knops

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Alexandra van Huffelen is amper bekomen van de jetlag van haar kennismakingstoertje door het Caribisch deel van het Koninkrijk of zij mag dit weekend alweer een collectie kleurrijke gewaden in de reiskoffer proppen om, zoals het ministerie in een persbericht laat weten, “enthousiast af te reizen” naar Aruba, Curaçao en Sint Maarten. De *stas* wil dit keer minder met de *usual suspects* optrekken en vooral *gewone mensen* ontmoeten. Misschien wel om die alvast in de juiste stemming te brengen, maakte de bewindsvrouw gisteren bekend dat de tijdens corona door Den Haag opgelegde 12,5% korting op de lonen van werknemers in de (semi)publieke sector van haar mag worden ingetrokken. De korting blijft wel van kracht voor bestuurders, politici en andere overbetaalde bobo’s, dus begrijpelijk dat ze die de komende week zo veel mogelijk probeert te ontlopen.

Van Huffelen komt, aldus de aankondiging van haar ministerie, om “te luisteren naar de dromen en zorgen van inwoners, ondernemers, vrijwilligers en maatschappelijke organisaties.” Maar is dat wel de rol van een Nederlandse bewindspersoon die te gast is in een buitenland? Het is toch de taak van de desbetreffende regeringen en parlementen om te luisteren naar dromen en zorgen van degenen die zij geacht worden te vertegenwoordigen? Als Van Huffelen koningin zou zijn, is het wat anders: als staatshoofd is het juist goed je oren te luisteren te leggen bij alle onderdanen in het gehele Koninkrijk. Of zou de staatssecretaris de gesprekken strak afbakenen tot ‘aangelegenheden van het Koninkrijk’ zoals in het

Statuut vermeld? Want die zijn natuurlijk wel haar pakkie aan.

Het kan ook nog zijn dat ze zich beroept op artikel 43 van datzelfde Statuut (de roemruchte waarborgfunctie) omdat ze van mening is dat de regeringen en Staten van Aruba, Curaçao en Sint Maarten niet luisteren naar de *dromen en zorgen* van hun kiezers. Dat dit niet – of in elk geval te weinig – gebeurt, kan niemand ontgaan. Maar dat zou onder *de pot verwijt de ketel dattie zwart ziet* vallen, want de achtereenvolgende kabinetten Rutte laten zich met een zwijgend weggijkende Tweede Kamer (heeft alleen nog oog voor de eigen navel) ook weinig gelegen liggen aan wat het voetvolk wil.

Cynici leggen het reisdoel wellicht uit als een voorschot op de oprichting van het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling. Een zelfstandig bestuursorgaan naar Nederlands recht dat ondanks alle zalvende praatjes uit Den Haag de komende 6 jaar als een *verlichte WIC* het bewind moet gaan voeren over de nu nog autonome landen. COHO is zogenaamd onafhankelijk, maar als het erop aankomt is het de staatssecretaris die aan de touwtjes trekt. Want zo liggen de verhoudingen in het Koninkrijk nu eenmaal: de landen mogen wikken wat ze willen, het is Nederland dat – zeker zolang er geen fatsoenlijke geschillenregeling is - beschikt.

Het is overigens de vraag of de COHO-wet er ooit gaat komen. Tot gisteren hadden de vier parlementen de gelegenheid hun commentaar op en vragen over het wetsontwerp in te dienen. De kritiek van met name Caribische kant is niet misselijk, maar ook in Den Haag is het enthousiasme tanende. Van Huffelens ambtenaren zijn er niet in geslaagd overtuigende argumenten aan te dragen waarom het voor de uitvoering van de landspakketten nodig is een ingewikkelde consensusrijkswet op te tuigen. Eentje die bovendien de verhoudingen in het Koninkrijk al twee

jaar lang op scherp zet, terwijl er zonder wet nu ook al door de landen naar beste vermogen wordt meegewerkt aan wat Nederland van ze eist.

En mocht dat veranderen, dan heeft Den Haag alle stokken achter de deur om de landen in het gareel te dwingen, waarvan het afknijpen van het geldinflux de meest effectieve is. Het zou Kadushi niet verbazen als Van Huffelen het door voorganger Knops geconstrueerde COHO-monster - dat haar vermoedelijk tot in haar donkerste nachtmerries achtervolgt - een zachte dood laat sterven. Geen weldenkend mens die erom zal treuren.

28 mei 2022

23 | Aan tafel!

Het lijkt erop dat het kabinet Rutte IV doet wat Rutte I, II en III schandelijk hebben nagelaten: het voorzieningenniveau op Bonaire, Sint Eustatius en Saba opkrikken naar een voor een beschaafd land als Nederland pretendeert te zijn *aanvaardbaar niveau*. Na ruim 11 jaar *ernstige taakverwaarlozing* zetten ministeries stappen om de 40 tot 50% van de inwoners die onder het bestaansminimum leven, uitzicht op een fatsoenlijk leven te bieden. Het gaat misschien niet snel genoeg, maar er komt een moment (2025, belooft 'Den Haag') dat de sociaalmaatschappelijke voorzieningen in de bijzondere gemeenten *gelijkwaardig* zijn aan die in de rest van het land.

Wat aanvankelijk ook langzaam, maar inmiddels schrikbarend sneller gaat – alleen wel in de verkeerde richting – is het klimaat. Onlangs waarschuwde het KNMI ervoor dat bij het huidige tempo van de

opwarming van de aarde en de daardoor veroorzaakte zeespiegelstijging delen van Bonaire nog deze eeuw onbewoonbaar worden. Met andere woorden: het grauwe asfalt in de Kaya Grandi zal plaatsmaken voor prachtig blauw zeewater, maar dat is vast niet wat met *Blue Destination* wordt bedoeld...

Stel je eens voor dat je met de watertaxi naar Telbo moet om je telefoonrekening te betalen, ziekenhuis Mariadal ambulanceboten heeft, het op Flamingo Airport een gaan en komen is van (elektrische) watervliegtuigen, toeristen kanotochtjes door het *Venetië van de Cariben* maken, duikscholen keldertoers hebben uitgezet en een Bonairiaanse start-up van afval (eindeloos recyclebare) laarzen maakt, wat dan wel weer heel erg duurzaam is. Of dat de aan het *Florence Nightingale syndroom* lijdende belasting- en klimaatvluchtelingen uit Holland die elke ontwikkeling van Bonaire proberen tegen te houden, bij de door hun verketterde ondernemer Breemhaar smeken om een kavel op zijn Landgoed Bolivia, een van de weinige plekken waar je straks je voeten nog droog houdt.

De klimaatverandering en de gevolgen voor Bonaire (en de rest van de wereld) geven natuurlijk allesbehalve aanleiding voor het maken van grapjes. Gelukkig ziet het eilandbestuur – dat doorgaans niet uitblinkt in visie – het gevaar in. Het kondigde deze week aan een Klimaattafel op te richten, een expertisecentrum waar de benodigde wetenschappelijke informatie over de impact die de klimaatverandering op het eiland heeft, wordt samengebracht en geanalyseerd.

Dat de Klimaattafel ook een coördinerende taak krijgt, kan geen kwaad. Nu hangen de nuttige initiatieven van onder meer de Wageningen Universiteit, de Dutch Caribbean Nature Alliance en milieuorganisatie Greenpeace als los zand aan elkaar. Al helpen hun noodkreten hopelijk wel om Den Haag wakker te schudden dat er naast de armoede nog iets anders

in Caribisch Nederland speelt dat om aandacht schreeuwt.

Voor het voorkomen van zeespiegelstijging, aanhoudende droogte, krachtigere stormen en hittegolven is het te laat, hooguit kan de klimaatverandering nog een beetje worden afgeremd als de wereld de afspraken van Parijs gaat naleven. Met Bonaire (en andere eilandstaten) als toekomstig slachtoffer. De belangrijkste taak van de Klimaat Tafel wordt dan ook te bedenken hoe kan worden ingespeeld op de komende dreigingen. En dat is, om maar bij de actualiteit aan te haken, niet projectontwikkelaar EuroParcs een extra verdieping op zijn betonbunker toe te staan. Een verbod op bouwen aan de kust en in het eveneens laag gelegen achterland is een kwestie van tijd, dus beter nu maar meteen ballen tonen. Voor degenen die denken dat het allemaal zo'n vaart niet loopt, dit is wat het KNMI zegt: "De volgende generatie eilandbewoners zal terecht komen in een heel ander landschap." Om het wat beeldender te omschrijven: half Bonaire komt onder water te staan en de andere helft wordt woestijn. Kadushi zegt daarom: Als de donder aan Tafel!

4 juni 2022

24 | Zandzakken

Het Koninkrijk der Nederlanden bestaat dik 200 jaar, maar dat het uit meer landen dan alleen Nederland bestaat, wil niet tot iedereen in politiek en bestuurlijk Den Haag doordringen. De voorbeelden waaruit dat blijkt, stapelen zich op. Sterker nog, het heeft er veel van weg dat het besef dat naast Nederland nog drie

autonome landen deel uitmaken van het Koninkrijk alleen maar minder wordt. En niet alleen bij de mensen in de straat, maar ook bij lui van wie je mag verwachten dat ze vanwege hun functie beter weten, zoals Kamerleden, bewindslieden en hun ambtenaren. Zo stond in de deze week gepresenteerde Defensienota de volgende zin: “De krijgsmacht staat in dienst van Nederland om onze vrijheid, veiligheid en welvaart te beschermen.” Je zou bijna denken dat het Statuut stiekem is aangepast waardoor Defensie niet langer een aangelegenheid van het Koninkrijk is. Het kan ook zijn dat een overijverige ambtenaar (ja, die zijn er) dacht er goed aan te doen te anticiperen op het initiatiefwetsvoorstel van de VVD om voor de overzeese rijksdelen de rode looper naar de uitgang van het Koninkrijk uit te rollen.

Van een *slip of the pen* kan geen sprake zijn. De tekst zal door meerdere ambtenaren zijn nagelezen. Een goede eindredactie was sowieso vereist, want de teksten voor de 72 pagina's zijn vanuit verschillende hoeken van het ministerie aangeleverd. En de oppereindredacteur is niet zomaar een minister, maar – vanwege het Statuut - een heuse *koninkrijksminister*. Dat Ollongren eerder minister van Binnenlandse Zaken en *Koninkrijksrelaties* was, maakt de flater dat zij niet over de bewuste zin is gestruikeld alleen maar groter. Een incident is het niet. In de brief van minister voor Klimaat en Energie Jetten aan de Kamer dat het kabinet recente alarmerende rapporten over de klimaatverandering serieus neemt, wordt ingegaan op dijkversterking en waterkeringen, maar de waarschuwing van het eigen KNMI dat delen van Bonaire onbewoonbaar worden door de zeespiegelstijging en krachtigere stormen heeft kennelijk geen indruk gemaakt in Den Haag. Terwijl premier Rutte in september nog in de slachtofferrol kroop door de Algemene Vergadering van de Verenigde

Naties voor te houden dat de Caribische delen van het Koninkrijk kopje onder dreigen te gaan.

Die woorden zijn kennelijk minister Harbers van Infrastructuur en Waterstaat ontgaan. Die beweerde deze week doodleuk zich geen zorgen te maken over de eilanden, want “die liggen boven de zeespiegel”. Ja, maar hoe lang nog? Gelukkig staat zijn ministerie (en dat van Defensie) paraat om bij natuurrampen in actie te komen, schreef hij erbij. Een geruststellende gedachte: als het water kniehoog door de Kaya Grandi klotst, dirigeert Den Haag de Karel Doorman wel met een partij zandzakken naar de West.

Van Harbers en zijn ambtenaren kun je nog zeggen dat ze zich er tenminste bewust van zijn dat er meer eilanden dan alleen de Wadden tot het land behoren. Des te genanter is het dat IenW bij het maken van nationale regelingen nalaat deze ook van toepassing te laten zijn voor de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Zoals de onlangs in werking getreden subsidieregeling voor de aanschaf van elektrische vrachtauto's.

Na elf jaar *taakverwaarlozing* jegens Caribisch Nederland is vorig jaar na het aantreden van een nieuwe Tweede Kamer het principe van ‘comply or explain’ ingevoerd: elke nationale wet en regel geldt voortaan ook voor de BES-eilanden en als daarvan wordt afgeweken, dient te worden uitgelegd waarom. In de praktijk trekt geen ministerie zich er wat van aan. Zelfs de vraag rekening te houden met het tijdverschil bij het plannen van kamerdebatten die betrekking hebben op Cariben is teveel gevraagd.

Deze tot kunst verheven achteloosheid kan ambtenaren misschien niet eens kwalijk worden genomen: in het Nederlandse onderwijs komt het Koninkrijk er bekaaid af. Zelfs Amalia voelt zich kroonprinses van Nederland en niet van het Koninkrijk, weten we dankzij de gesprekken die zij met Claudia de Breij

voerde. Kadushi heeft Den Haag al eens gekscherend aangeboden geheel onbezoldigd een spoedcursus ‘Dit is uw Koninkrijk’ te verzorgen, maar nu moet het er maar eens van komen.

11 juni 2022

25 | Eigen inkomen eerst

De Curaçaose minister van Financiën-zonder-geld Javier Sylvania vroeg deze week Nederland om *coulance*. Het slimste jongetje van Pisas klasje – dat ben je, kijkend naar de samenstelling van het kabinet, overigens al gauw – wil dat Nederland de schulden die Curaçao in het verleden heeft gemaakt tegen nul procent rente herfinanciert en de verstrekte coronaleningen omzet in een gift. Sylvania zal het vast niet zo bedoeld hebben, maar het woord *coulance* is wel heel toepasselijk: *coulance* is iets wat niet deugt door de vingers zien. Om door de vingers te zien wat er aan het kabinet Pisas niet deugt, kom je al gauw handen tekort.

Sowieso is het verstandig als je een beroep doet op de Nederlandse barmhartigheid (die richting de Cariben al niet overdreven groot is) je je wel schuldbewust opstelt. Maar de regeringsploeg in Willemstad is vele malen brutaler en egoïstischer dan verstandig. De voor gisteren geplande Rijksministerraad moest op het allerlaatste nippertje worden afgelast omdat het kabinet Pisas het niet pikt dat de salariskorting voor ambtenaren wordt ingetrokken, maar voor ministers, parlementariërs en overbetaalde directeuren in de (semi)publieke sector niet.

De salariskorting (12,5% voor het voetvolk en 25%

voor de grootverdieners) was een van de Nederlandse voorwaarden om de landen ruim een miljard euro aan coronaleningen te verstrekken en zo te voorkomen dat ze failliet zouden gaan. Inmiddels gaat het dankzij het herstel van het toerisme economisch weer wat beter en dringen vakbonden aan op het ongedaan maken van de looningreep die vooral de lager betaalden in de publieke sector (dus ook verpleegkundigen, onderwijzers en politieagenten) ongemeen hard raakt. Enkele weken geleden toonde staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Alexandra van Huffelen zich bereid de maatregel in te trekken. Zij stelt wel voorwaarden: de korting blijft voor ministers, parlementariërs en anderen met een topsalaris voorlopig van kracht en de kosten van de loonreparatie mag niet met geld van de Nederlandse belastingbetaler worden gefinancierd. Dat eerste is gerechtvaardigd, omdat de genoemde groep ondanks de korting nog altijd meer wordt betaald dan dat ze waard zijn, het tweede is begrijpelijk, want het kabinet Rutte moet zich diep in de schulden steken om het groeiend deel armen onder de eigen bevolking te helpen het hoofd boven water te houden.

Het kabinet Pisas maakt zijn reputatie waar: het eigen belang eerst. Niet dat de regeringen in Oranjestad en Philipsburg een haar beter zijn, maar daar hebben ze kennelijk creatievere ministers van financiën die een achterdeurtje hebben gevonden om het eigen inkomensverlies te compenseren. Op Curaçao, dat toch een beetje gezien wordt als het België van de Cariben, heeft men niets anders kunnen bedenken dan veel dienstreizen te maken waardoor met de riante daggeldvergoeding wat extra zakgeld bij elkaar wordt geraaid.

Zoals altijd zijn de, anders dan politici, wel voor hun geld werkende burgers de klos. Voor de ambtenaren op Aruba en Sint Maarten is dat in dit geval extra zuur: word je een keer niet gepakt door de regering

die jezelf hebt gekozen, is het wel die van Curaçao die er verantwoordelijk voor is dat je op een houtje moet bijten. Een kabinet dat dat op zijn geweten heeft, verdient niet de *coulance* waar minister Sylvania om vraagt.

18 juni 2022

26 | Follow the florijnen

Stel: u bestelt voor 150 Nederlands Antilliaanse (of Arubaanse) florijnen spulletjes, maar u heeft er maar 100. Dan komt u dus 50 naffeltjes (of affeltjes) tekort... Hoe kom je daar nou bij? zal Xiomara Maduro te Aruba uitroepen. De bewering dat er een tekort is, is maar een *mening*, vindt ze. Nu is Xiomara niet zomaar een burger met een mening, maar ook minister van Financiën van Aruba. En met die pet op is ze frontaal in botsing gekomen met het College Aruba financieel toezicht. Dat zegt dat de Arubaanse regering veel te veel geld uitgeeft. Maduro is het daar niet mee eens. De constatering dat zij als penningmeester van het kabinet Wever-Croes honderden miljoenen meer uitgeeft dan de overheid ontvangt, is in haar ogen niets anders dan een *mening*.

Minister Maduro maakt zich, naar eigen zeggen, dan ook geen zorgen dat de Rijksministerraad (waarin Nederland de dienst uitmaakt) Aruba een aanwijzing zal geven om een einde te maken aan de ongeremde geldsmijterij. De dreiging van zo'n *koninklijk dwangbevel* is volgens haar ontsproten aan de fantasie van *persmusketen* die haar partij (de MEP) niet goedgezind zijn. De slotopmerking in de brief die zij van CAft-voorzitter Raymond Gradus heeft ontvangen,

laat echter weinig ruimte voor misverstanden:
“Het CAft verzoekt u uiterlijk op 24 juni aan te geven op welke wijze u alsnog invulling geeft aan de aanbevelingen. Als er sprake blijft van een begroting die geheel of gedeeltelijk niet voldoet aan de normen, dient het CAft de RMR te berichten. Dit bericht kan vergezeld gaan van een gemotiveerd advies tot het geven van een aanwijzing.”

De optie van een aanwijzing komt dus niet uit de duim van door de oppositie aangestuurde journalisten. Wellicht is de bewindsvrouw aan een nieuw brilletje toe. Waarschijnlijker is het dat ze een zeker lichaamsdeel met brieven van het CAft afveegt. Of om het nog helderder te stellen: schijt heeft aan deze lastige pain-in-the-as-toezichthouder. Van de 13 aanbevelingen die de onafhankelijke rekenmeesters eerder dit jaar hebben gedaan, heeft Maduro er slechts eentje uitgevoerd. Die twaalf anderen zijn toch maar meningen en meningen kunnen nu eenmaal verschillen, nietwaar?

Het CAft, de Rijksministerraad en het resterende (objectieve) deel van het Koninkrijk zullen er anders over denken. Het gaat immers om harde rekensommen en de uitvoering van met Nederland gemaakte afspraken die met het gebruikelijke – vanwege de pr-foto - overdreven ceremonieel door minister-president annex Miss Integrity Evelyn Wever-Croes hoogstpersoonlijk zijn ondertekend, maar vervolgens categorisch niet worden nagekomen. Het is een wonder dat de leden van het CAft nog niet uit hun vel zijn gesprongen, want de Arubaanse regering trekt al jaren een neus naar ze die langer en langer wordt.

De overheidsschuld van Aruba is inmiddels de 6 miljard gulden gepasseerd. Per inwoner is dat bijna anderhalve keer de Nederlandse staatsschuld. Tegen de plechtig gedane beloften in blijven de uitgaven stijgen. De kabinetten Mike Eman I en II gaven ook geld uit

als water, maar dat werd vooral besteed aan zaken waarvan de bevolking nog jarenlang plezier heeft, zoals nieuwe wegen en de renovatie van wijken. Duurzaam investeren is er bij Wever-Croes I en II niet bij. De paar honderd miljoen die dit jaar moet worden bijgeleend, gaat op aan onder meer personeel: familie en vrienden die door de coronacrisis hun baan hebben verloren, moeten tenslotte wel van een inkomen worden voorzien. Het verklaart de obese omvang van het Arubaanse ambtenarenapparaat. Maar het opmerkelijkst is de volgens het CAft *excessieve* stijging van de uitgaven aan huur van gebouwen. Dat zou toch alle alarmbellen in Den Haag moeten doen rinkelen. En anders wel bij het Openbaar Ministerie in Oranjestad. Van wie huurt de overheid al die gebouwen, met welk doel en worden ze überhaupt wel gebruikt? Kadushi lijkt het de hoogste tijd om daar een follow-the-florijnen-onderzoek op los te laten. Dat is uiteraard niet meer dan de mening van een eenvoudig columnist.

26 juni 2022

27 | Reisziekte

Als Curaçao, Aruba en Sint Maarten bedrijven waren en dus afhankelijk van een bankkrediet, zouden ze al lang en breed failliet zijn verklaard. Maar de astronomische tekorten worden in de vorm van renteloze leningen door partner Nederland aangevuld. Waarmee maar weer eens is aangetoond dat de *knellende* postkoloniale koninkrijksband minder nadelig is dan sommige Caribische politici willen doen geloven. Van landen die nog steeds ongeremd uitdijende

overheidsschulden hebben, verwacht je dat ze elk duppie tien keer omdraaien voordat die wordt uitgegeven. Maar zo werkt dat niet in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Vorige week werd op deze plek stil gestaan bij de geldsmijterij van de Arubaanse regering. Op Curaçao wordt misschien wat minder opzichtig met geld gesmeten, maar wat er wordt uitgegeven, verdwijnt net zo goed grotendeels in de verkeerde zakken, namelijk in die van politici en overheidsfunctionarissen die al zwaar overbetaald worden plus de heimelijke sponsors van partijen. Duizenden gezinnen op voor hen niet meer zo heel erg dushi Dushi Korsow zijn de coronacrisis nog lang niet te boven. Als ze al weer werk hebben weten te vinden, is dat vaak tegen een lager loon. Voor hun inkomen duurt de maand minstens een week te lang. Des te schrijnender is het dat ministers en Statenleden, die weliswaar op hun salaris worden gekort, maar nog altijd meer vangen dan ze waard zijn, de reisbeperkingen tijdens de coronacrisis compenseren door nu het *wereldrecord airmiles-bij-elkaar-vliegen* proberen te breken.

Het voor heel 2022 beschikbare reisbudget van het parlement (400.000 gulden) is halverwege het jaar al met een ton overschreden. Dat komt, zo sprak Statenvoorzitter Charetti America vergoelijkend, omdat de leden twee jaar lang niet hebben kunnen reizen. Daarmee doet zij de waarheid geweld aan: zo maakte een ruime Curaçaose delegatie vorig jaar haar opwachting op een InterExpo-congres in Den Haag wat door de meesten overigens – conform de Caribische definitie van ‘werkbezoek’ - vooral benut werd voor familiebezoek en winkelen.

Met de elf buitenlandse dienstreizen in de eerste zes maanden is de reishonger van de Statenleden nog lang niet gestild. Gisteren is een 25 man/vrouw ‘sterke’ delegatie naar Atlanta vertrokken om een sponsorevent

van de Atlanta Braves bij te wonen. Delegatieleider/ minister Cijntje kreeg de lachers op zijn hand door te beweren dat het om een belangwekkende missie ging, nodig om de Amerikaanse markt open te breken... Bij terugkomst moet de reisgaderobe snel de was is, want dan wacht Chili alweer.

Reizen is nuttig en noodzakelijk, voerde Statenvoorzitter America ook nog aan, want parlementariërs moeten "hun horizon verbreden".

Dat is wel erg veel gevraagd van politici die doorgaans geen neus verder kijken dan hun eigen belang. Dat ze feestend de wereld overvliegen op kosten van de bevolking waarvan een groot deel zich amper beleg op de boterham kan veroorloven, interesseert de meeste Statenleden (en bewindslieden) geen zier.

Hun egoïsme reikt zelfs zo ver dat ze het afbouwen van de loonkorting van lagerbetaalde ambtenaren tegenhouden als niet meteen de verlaging van hun eigen salaris ongedaan wordt gemaakt.

Het kan nog erger. De topverdieners bij de overheidsnv's zijn een lobby gestart tegen de ontwerp-landsverordening *normering topinkomens*. Nederland (alsnog applaus voor toenmalig staatssecretaris Knops) heeft in ruil voor 2 miljard gulden aan liquiditeitssteun afgedwongen dat in de (semi)publieke sector in de CAS-landen - net als in Nederland - niet meer mag worden verdiend dan 130% van het salaris van de minister-president. Dat komt neer op ruim 260.000 gulden. Van die berekening deugt niks vinden de directeurs van overheidsbedrijven, veelal monopolisten die herkenbaar zijn aan een voor de burgers nadelige prijs-kwaliteitverhouding, beroerde service en een klantvriendelijke klachtenafhandeling. Aan de hand van wat onnavolgbare rekenkundige trucs menen ze recht te hebben op meer dan het dubbele. De schaamte verder voorbij dan politici bij elkaar opgeteld in een jaar aan vliegkilometers maken,

waarschuwen deze volleerde graaiers er ook nog voor dat de kwaliteit van de dienstverlening zal instorten omdat talenten hun heil zullen gaan zoeken in een beter betalend buitenland. Wie te belazerd is om voor ruim een kwart miljoen plus een dikke auto en een ongelimiteerde creditcard van de zaak zijn land te willen dienen, mag van Kadushi een enorme schop onder zijn kont krijgen. Bij voorkeur richting maan.

2 juli 2022

28 | Ervaren, horen, zien en vooruitschuiven

Het kabinet Rutte lijkt nog niet uitgekibbeld over een kwestie die eigenlijk 159 jaar en 1 dag geleden opgelost had moeten worden: het aanbieden van excuses voor de Nederlandse rol in het slavernijverleden. Luttele uren voordat gisteren in Amsterdam de nationale herdenking/viering van de afschaffing op 1 juli 1863 van de slavernij in de Caribische delen van het Koninkrijk begon, berichtte minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Hanke Bruins Slot dat het kabinet meer tijd nodig heeft voor een reactie op het rapport 'Ketenen van het verleden'.

Een van de aanbevelingen van de Dialooggroep Slavernijverleden is dat de Staat der Nederlanden formeel excuses maakt voor wat tot slaaf gemaakten uit nietsontziend winstbejag is aangedaan. Het rapport ligt alweer een jaar op de Haagse burelen en als we de bewindsvrouw mogen geloven is er in het kabinet de afgelopen maanden intensief over gesproken en nagedacht. Maar kennelijk hikken VVD en CDA er nog

tegenaan het *hoge woord* publiekelijk uit te spreken. Het D66 van nu is voor het aanbieden van excuses, maar dat is niet altijd zo geweest.

Toenmalig minister Rogier van Boxtel wilde daar in 2001 nog niet aan. In zijn toespraak tijdens een VN-conferentie tegen racisme in Durban ging hij niet verder dan “diepe spijt” te betuigen. In 2021 benadrukte minister-president Rutte nog eens niets te voelen voor excuses: “Wie ben ik om de morele vinger te heffen voor iets wat 150 jaar geleden is gebeurd in een tijd waarin Nederland een autocratisch bestuurd land was.” Vorig jaar werd een motie waarin de regering werd opgeroepen excuses te maken aangehouden om te voorkomen dat een van rechtse tot eng-rechtse meerderheid in de Kamer die zou wegstemmen.

De terughoudendheid komt ook – en misschien wel vooral – voort uit typisch Hollandse benepenheid: de vrees dat excuses juridisch kunnen worden uitgelegd als een schuldbekentenis op basis waarvan wellicht met succes herstelbetalingen kunnen worden opgeëist. Met name op Curaçao en Suriname wordt daar wel eens op gezinspeeld, maar dan vallen er in de wereld nog wel meer rekeningen te vereffenen. Bovendien: de nazaten van de tot slaaf gemaakten zijn in veel opzichten (zeker materieel) beter af dan de nakomelingen van degenen die destijds in Afrika zijn achtergebleven.

Hoewel het inmiddels ook tot VVD en CDA is doorgedrongen dat excuses onvermijdelijk zijn, schuift het kabinet de hete aardappel nog even voor zich uit, kan worden opgemaakt uit de brief van Bruins Slot.

Alvorens later dit jaar een standpunt in te nemen, wil *team Rutte* het slavernijverleden “zelf ervaren, horen en zien”. Wat moeten we ons daarbij voorstellen?

Een speciale ministerraad over het slavernijverleden houden in het donkere, benauwde en stinkende ruim van een replica van een WIC-schip?

Of denken ze aan een rollenspel? Zodat Rutte kan ervaren wat Tula heeft gevoeld toen die werd gevierendeeld, Carola Schouten door een plantage-eigenaar spelende acteur wordt verkracht, Ernst Kuipers 100 zweepslagen krijgt, Wopke Hoekstra na te zijn gebrandmerkt op de markt wordt verkocht en de rest wordt afgebeeld op het land van een boer die vanwege de stikstofellende uit het leven is gestapt. Wat het kabinet ook gaat doen, die excuses komen er. Waarschijnlijk volgend jaar als op 1 juli 160 jaar afschaffing van de slavernij wordt gevierd. Beter anderhalve eeuw te laat dan nooit.

Maar Rutte IV zal – als het niet voor die tijd struikelt over de uitkomst van de net begonnen parlementaire enquête naar het Groningse aardgasschandaal – met meer over de brug moeten komen. Bijvoorbeeld het Amsterdamse plan voor een slavernijmuseum naar Koninkrijksniveau te verheffen zodat er ook volwaardige dependances op alle 6 Caribische eilanden en in Suriname komen. Minstens zo nodig is een forse investering in het onderwijs, in Nederland om jongeren bekend te maken met deze “zwarte episode” in de vader/moederlandse geschiedenis, en in de Cariben om de emancipatie te bevorderen.

Maar eerst gaan we natuurlijk met zijn allen genieten van het WK voetbal in Qatar...

9 juli 2022

29 | Meer van hetzelfde

Bonaire, Sint Eustatius en Saba krijgen vanaf 2027 meer eilandsraadsleden, zo heeft staatssecretaris Van Huffelen de eilanden beloofd. Die dringen daar

begrijpelijkerwijs al langer op aan. Gemeenten van vergelijkbare grootte op het vasteland tellen immers twee keer zo veel raadsleden. Terwijl de Eilandsraden in Caribisch Nederland een veel breder en complexer aandachtsgebied hebben. De gemeenteraad van Bloemendaal hoeft zich bijvoorbeeld niet te bekommeren om een internationale luchthaven of de doorgaande (provinciale) wegen.

Terecht dus dat de Wet openbare lichamen BES op dit punt gelijk getrokken wordt met de gemeentewet waarin is geregeld dat het aantal raadszetels meegroeit of daalt met het inwonertal. Volgens die staffel heeft Bonaire recht op 19 zetels (nu 9), Statia en Saba (nu 5) respectievelijk op 11 en 9. Dat dit niet meteen is gebeurd toen de eilanden bijzondere gemeenten werden, heeft er alles mee te maken dat de architecten van 10-10-10 de lokale democratie destijds niet voor vol aanzagen. En zo wordt er anno 2022 precies nog over gedacht.

Vandaar dat het kabinet zich lang heeft verzet tegen uitbreiding van de Eilandsraden. Niet zo raar. Als de Eilandsraad van Statia meer dan verdubbelt, ontspint zich met name voor de bewindspersoon van Koninkrijksrelaties een nachtmerriescenario, want statistisch gezien komt er dan een tweede *Clyde van Putten* bij. En Den Haag kan die ene al niet aan. Het CDA is bereid de gok te wagen omdat het zijn eigen kansen ruikt. De christendemocraten hebben snel een afdeling Statia opgericht, want als er meer eilandsraadszetels te verdelen vallen, maken ze kans in elk geval nog ergens in het land iets te winnen. Een andere vraag die zich aandient: zijn er wel voldoende geschikte kandidaten voor al die nieuwe zetels? Over de Eilandsraad van Bonaire schreef Kadushi eerder al dat je die niet eens het bestuur van een speeltuinvereniging zou durven toevertrouwen. Dat leidde overigens nog tot een brief op hoge poten

van de president van de Koninklijke Federatie van Speeltuinenverenigingen die zich diep beledigd voelde. Op Bonaire lopen veel types rond die zichzelf buitengewoon capabel vinden en niet de minste gêne hebben dat wereldkundig te maken. Ze proberen vanuit hun rommelende onderbuik - via blogs, posts op social media of opiniebijdragen in de lokale media – mee te besturen. Je moet er niet aan denken dat die ooit de gelegenheid krijgen hun frustraties over hun eigen mislukte pogingen via een eerbiedwaardig podium als de Eilandsraad de vrije loop te laten.

Het treurige is dat er voldoende mensen op Bonaire zijn die wél geschikt zijn voor de rol van volksvertegenwoordiger. Maar die kijken wel linker uit. Mede uit vrees door het voor een klein eiland opvallend grote leger van verzuurde commentatoren dag in dag uit digitaal te worden ondergeschetten. En voor je het weet, word je ook nog eens jarenlang ten onrechte strafrechtelijk vervolgd omdat het OM zich voor het karretje van een wraaklustig figuur heeft laten spannen.

Natuurlijk, in bestuurlijk opzicht gaat er veel niet goed op Bonaire. Dat heeft overigens mede te maken met de kwaliteit van het ambtelijk apparaat. Tussen de capaciteiten van ambtenaren en hun taken is nogal eens een mismatch, vaak het gevolg van een door vriendjes- dan wel partijpolitiek ingegeven aanstellingsbeleid. Goed functionerende ambtenaren raken binnen de kortste keren overbelast of haken af omdat ze door collega's voor uitsloper worden uitgemaakt.

Voorafgaand aan de uitbreiding van de Eilandsraden zou Van Huffelen er goed aan doen het niveau van de lokale politiek een booster te geven. Partijen zijn zwak georganiseerd: niet grondbeginselen zijn richtinggevend, maar de populariteit van de (veelal tot zijn laatste adem niet weg te krijgen) partijleider

en diens persoonlijke grillen die niet zelden worden gedirigeerd door de wensen van duistere partij sponsors. Ideologische verschillen zijn er nauwelijks tussen partijen. Rood, groen of blauw, het is lood om oud ijzer. Bij gebrek aan echt onderscheid gaan debatten zelden over inhoud, maar wordt er vooral gebekvecht over procedures.

Het kan daarom geen kwaad eerst te investeren in de professionalisering van partijen, het partijkader en kandidaten te trainen (bijvoorbeeld een cursus dualisme) en Eilandsraden snel ondersteuning te geven in de vorm van lokale rekenkamers. Voor de wat langere termijn is een Bestuursacademie ten behoeve van alle zes eilanden wellicht een optie. Een campagne om kiezers op te voeden zodat zij zich niet te makkelijk in de luren laten leggen door mooie praatjes is evenmin een overbodige luxe.

Zonder dat komt de uitbreiding van de Eilandsraden neer op nóg veel *meer van hetzelfde*.

23 juli 2022

30 | Vakantietip voor Den Haag

Het kabinet Rutte IV is ruim een half jaar op streek en het moet gezegd: het valt niet mee, al helemaal niet voor de Caribische delen van het Koninkrijk. En dat ondanks het breedste D66-smaldeel ooit in de Ministerraad met als veronderstelde bonus ook nog eens een D66-staatssecretaris op de post Koninkrijksrelaties. Al is het wel een ietwat *gedekt tweedehandsje* dat met de aanpak van de

toeslagenaffaire weinig succesvol was. Maar wat velen nog in het geheugen gegrift staat, is hoe Alexander Pechtold in 2005 de schraalhanserige minister van Financiën Gerrit Zalm een paar miljard ontftuselde om de erfopvolgers van de Nederlandse Antillen van hun gigantische schuldenberg te verlossen.

Vandaar de hoop dat de nieuwe ministersploeg zou goedmaken wat Rutte I, II en III hebben verzaakt: bondgenootschappelijk omgaan met Curaçao, Aruba en Sint Maarten en burgers in Caribisch Nederland op het vlak van mensenrechten gelijk te behandelen als hun landgenoten aan de Noordzee. Maar daar is vooralsnog teleurstellend weinig van terechtgekomen. Zoals het kabinet als geheel, met de naamgever voorop, het beloofde *nieuwe elan* tot nu toe in de verste verte niet waarmaakt. Het draaien, verhullen en uitstellen beleeft juist een renaissance. Zelfs aan uitspraken van de rechter heeft het geen boodschap.

Met terugwerkende kracht kan worden geconcludeerd dat het een geluk bij een ongeluk is dat de formatie zo lang heeft geduurd: in het ongunstigste scenario is Rutte IV over 3 jaar opgekrast. Voor de ruim 40% arme tot straatarme Bonairianen, Statianen en Sabanen is het dus tenminste nog tot 2025 bijna letterlijk op een houtje bijten. Armoedeminister Carola Schouten was tot tranen toe geroerd door de ellende die zij tijdens haar werkbezoek aan Caribisch Nederland te zien kreeg. Prompt besloot ze de kinderbijslag met een paar dollar te verhogen. Maar een sociaal minimum introduceren, dat wil ze niet.

De *ambitie* gaat niet verder dan over drie jaar het ijkpunt (lees: fop-sociaal minimum) te bereiken dat, zo is objectief berekend, tientallen procenten te weinig is om de maand rond te komen. De volksvertegenwoordiging lijkt daar niet van wakker te liggen, althans de regeringsfracties aangevuld met rechts. Die stemden begin deze maand een motie weg

die de regering oproep burgers op de BES-eilanden vanaf 2023 in staat te stellen in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te voorzien.

En dus blijft het bij neokoloniale equivalenten van spiegeltjes en kraaltjes. Of je vanuit je met drie generaties bewoonde hutje van roestige golfplaten met lekkend dak maar niet vergeet beleefd *dank u wel Nederland* te zeggen... Daarom alle hulde voor de Bonairiaanse consumentenorganisatie Unkobon die de ballen heeft de Staat der Nederlanden – een van de rijkste naties ter wereld – voor de rechter te slepen om af te rekenen met de Haagse definitie van *op de kleintjes letten*.

Ambtenaren en gelijkgestelden op Curaçao, Aruba en Sint Maarten kunnen aan het huishoudbudget afmeten deel uit te maken van het Koninkrijk. Hoewel hun economieën zich dankzij de massaal terugkerende toeristen razendsnel herstellen, staat Nederland het niet toe dat de landen een start maken met de afbouw van de beruchte sinds 2020 geldende 12,5% salariskorting. Een ingreep die vooral onderwijzers, verpleegkundigen en agenten – zeg maar de ruggengraat van de maatschappij - ongemeen hard raakt. Zou je eens in Nederland moeten proberen... Wat niet te ontkennen valt, is dat Van Huffelen veel energie en tijd in de eilanden steekt. En dat zij voor veel afhankelijk is van de medewerking van collega-bewindslieden onder wie bijvoorbeeld minister Mark Harbers van Infrastructuur en Waterstaat (ook al een *herkanser*) die ongeneerd in een bestuursakkoord met Bonaire de disclaimer laat opnemen niet van zins te zijn de ambities van het lokale bestuur te bekostigen. Met dat slag is het verrekte lastig als stas van Koninkrijksrelaties concrete resultaten te bereiken. Misschien dat Van Huffelen daarom zo opvallend veel doet aan windowdressing hetgeen Kadushi niet bedoelt als een dubbelzinnige verwijzing naar haar

uitgebreide exotische garderobe. Ze tuigt het ene na het andere bestuurlijke overleg op, praat als ze op de eilanden is honderduit met *gewone mensen*, snoept met een niet te stuiten woordenwaterval Kamerleden spreektijd af en kondigt - ongetwijfeld tot genoegen van duurbetaalde consultants - studies, evaluaties en onderzoeken aan om geheel naar Haags gebruik wat dringend richting de Cariben moet worden gedaan voor zich uit te kunnen schuiven.

Politiek Den Haag is twee maanden op zomerreces wat we natuurlijk geen vakantie mogen noemen. Misschien moeten de heren en dames bewindspersonen en Kamerleden liggend op een strandbedje eens teruglezen wat de Nederlandse inzet ook al weer was bij de staatkundige hervorming van 10 oktober 2010: *het leven van de Koninkrijksburgers op de eilanden verbeteren*.

30 juli 2022

31 | Inflatiespook

Politici in het Europees en het Caribisch deel van het Koninkrijk lijken veel meer op elkaar dan ze zelf zullen toegeven. Natuurlijk, er zijn ook veel verschillen, vaak cultureel bepaald en/of omdat er aan de zonnige kant van het Koninkrijk der Nederlanden pas driekwart eeuw ervaring is met (gedeeltelijk) zelfbestuur. Maar dat wordt overvleugeld door de grote gemene deler dat Europese en Caribische politici even oneerlijk zijn. Of, om het iets minder cru, te stellen: ze zijn even schijterig. Bang om ons burgers de waarheid te vertellen. En dat is vooral onze eigen dikke-bult-schuld. Het gaat al mis bij de verkiezingen. Wij zijn allemaal

voor een parlement en regering die het algemeen belang voorop stellen. Toch kleuren velen in de beslotenheid van het stemhokje het vakje rood van de partij die het meest appelleert aan het kortzichtig eigen belang van de kiezer. En die zijn zo verdeeld dat onze stemmen over steeds meer fracties worden versnipperd waardoor de politicus voor wiens schone beloften we ons laten verleiden weinig in de melk te brokken heeft. Verkiezingen zijn verworden tot festivals van de gebroken beloften. Het valt politici niet eens kwalijk te nemen. Beloven ze niet de AOW/AOV, de kinderbijslag of het minimumloon te verhogen en belastingen te verlagen, dan krijgen ze hooguit een handjevol stemmen van een steeds zeldzamer wordende mensensoort, de idealist. Een groeiende meerderheid is het afgelopen decennium bevangen door een redeloze angst voor het koopkrachtvirus dat het egoïsme van de burgerij lijkt te hebben aangewakkerd.

We zijn minder bereid te delen. We willen juist zelfs meer en meer en nemen op de koop toe dat dit ten koste gaat van kwetsbaren. En de politiek in alle delen van het Koninkrijk laat de oren ernaar hangen en bezuinigt op onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid, milieu en natuur om de koophonger van het electoraat te stillen, want dat wil vaker en luxer uit eten en op vakantie kunnen en met een nog duurder auto de burens de ogen uitsteken.

We leven op te grote voet, in alle vier landen van het Koninkrijk. Niet iedereen, natuurlijk. Dat is misschien nog wel het schrijnendste van de tijdgeest: er is voldoende geld om iedereen in staat te stellen een fatsoenlijk leven te leiden, maar met de doorgeschoten welvaartsgroei - we zijn steeds minder gaan werken voor meer loon - is de solidariteit uit de samenleving geslopen. Zie het schaamteloze verzet van de grootverdieners in de (semi)publieke sector op Curaçao, Aruba en Sint Maarten tegen de normering van topinkomens.

Weinigen, ouders en grootouders niet uitgezonderd, bekommeren zich nog om het lot van de generaties na ons: het ongeremde consumentisme maakt de aardkloot immers onleefbaar voor degenen die na ons komen. Deze week bereikten we Earth Overshoot Day eerder dan ooit: de mensheid heeft sinds 1 januari net zoveel van de aardse grondstoffen, voedingswaren e.d. opgebruikt als wat de aarde in één jaar tijd terug kan opbrengen en aan afvalstoffen kan verwerken. Wie schudt ons wakker? De politiek zal het niet doen, want dat staat gelijk aan electorale harakiri. Of komen we zelf tot bezinning. Even dacht Kadushi in al zijn naïviteit dat de coronapandemie voor een reset zou zorgen, maar nu er mildere varianten van Covid rondgaan, vliegen we er weer ongegeneerd op los om moedertje aarde een flinke CO2-boost toe te dienen. Werpt het inflatiespook de wal op die het schip keert en ons dwingt figuurlijk en letterlijk zuiniger te leven omdat we minder kunnen kopen voor ons loon? Voorlopig zijn we nog niet tot dat inzicht gekomen en wordt van de overheid verwacht, nee geëist dat die onze koopkracht repareert. Hoe zeer we verpest zijn, illustreerde een ingezonden brief van een *gedupeerde*: “Hoe kan het dat mijn opa als enig kostwinner een heel gezin kon onderhouden?” Waarschijnlijk omdat opa niet elke week uit eten ging met oma, de kinderen niet elk festival afliepen, het gezin niet zo nodig naar Bali op vakantie moest...

Het uit de mode geraakte de *tering naar de nering zetten* zou voor onszelf en onze planeet een gezonde exercitie zijn, misschien wel een levensreddende.

32 | Zoals de waard is...

Om laaiend woest van te worden, zo vaak ‘Den Haag’ besluiten voor zich uitschuift door eerst een onderzoek nodig te achten waarvoor de opdrachtformulering al gauw een jaar kost voordat de aanbesteding kan worden gedaan. Een jaar verder ligt er een rapport dat onder druk van ambtenaren flink bijgesteld is en mag een taskforce zich over *bevindingen en aanbevelingen* buigen. Als het kabinet dan eindelijk een standpunt heeft ingenomen, mogen de Tweede Kamerleden er hun plas over doen: eerst minimaal één schriftelijke vragenronde, dan ter voorbereiding van de plenaire behandeling nog een commissiedebat. Met de stemming is het nog niet voorbij, want de Eerste Kamer doet de hele voorstelling nog een keer dunnetjes over.

Bij heel ingewikkelde of maatschappelijk gevoelige kwesties kun je je er nog iets bij voorstellen. Maar zo’n bureaucratisch circus op te tuigen als het gaat om het aanpakken van urgente problemen in Caribisch Nederland is, kijkend naar de kleinschaligheid, zwaar overdreven. Neem nu de kinderbijslag. Regering en parlement hadden er 6 jaar voor nodig om op de BES-eilanden een beetje kinderbijslag in te voeren. Maar het recht op dubbele kinderbijslag dat ouders van zorgintensieve kinderen in Europees Nederland hebben, werd hun lot- en landgenoten in de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba ontzegd.

Als het meezit wordt deze schending van artikel 1 in de Grondwet binnen *afzienbare tijd* opgeheven. Maar eerst wil het verantwoordelijke ministerie van Sociale (what’s in a name?) Zaken en Werkgelegenheid

uiteraard de mogelijke complicaties inventariseren en – dát vooral – uitrekenen hoeveel centjes het de rijksoverheid gaat kosten. En moet er uiteraard ook nog een uitvoeringsorganisatie worden opgezet waarvan de jaarlijkse kosten op 100.000 euro worden geraamd, onder meer omdat fraude moet worden uitgesloten. In het Haagse denken zijn de eilanden immers nóg corrupter dan Limburg.

Om het moment waarop de in aanmerking komende ouders (het zijn er hooguit 140) de dubbele kinderbijslag daadwerkelijk ontvangen nog wat langer uit te stellen, heeft het ministerie in al zijn veronderstelde wijsheid besloten een internetconsultatie te organiseren. Kennelijk is de zich *zeer betrokken voelende* minister voor Armoedebeleid Carola Schouten er niet helemaal zeker van of de burgers het wel een goed idee vinden dat er een einde wordt gemaakt aan deze discriminerende situatie. Wel opvallend dat aan de verhoging van de belasting nooit een volksraadpleging vooraf gaat...

De bewindsvrouw en haar collega's hebben niet het lef het gepeupel te vragen welke niet te rechtvaardigen ongelijkheden het nog meer ervaart. Zoals het ontbreken van een sociaal minimum. U raadt het al: het ministerie laat er onderzoek naar doen.

Correctie: het onderzoek richt zich op een *ijkpunt bestaanszekerheid*. Het kabinet wil dit ijkpunt in 2025 bereiken en noemt dat zelf een "ambitie". Bedenk wel: het bij het ijkpunt behorende maandinkomen is – de gierende inflatie niet meegerekend – krap aan genoeg om 3 weken in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud te voorzien.

Wat de BES-eilanden eveneens (al 12 jaar) wordt onthouden, is een fatsoenlijke werkloosheidsregeling. Het onderzoek- jawel - loopt inmiddels, maar wanneer dit onrecht ongedaan wordt gemaakt, is ongewis.

Waar het kabinet wel al actie op wil ondernemen is

de doorbetaling van loon bij ziekte. Maar, vinden de beleidsmakers van SZW, dan moeten er wel prikkels zijn om arbeidsongeschiktheid te voorkomen en zo kort mogelijk te laten duren. Op zichzelf een nobel streven, ware het niet dat deze is ingegeven door het vooroordeel dat Caribische werknemers op grote schaal misbruik zullen gaan maken als ze voortaan de eerste 3 dagen van ziekte niet meer uit eigen zak hoeven te betalen. Zoals de waard is, vertrouwt hij zijn gasten, nietwaar?

De argwaan aan de kille kant van het land onderstreept nog maar eens hoe weinig kennis van de Caribische werkelijkheid er in de ministeriële paleizen aanwezig is. Want van een gemiddeld inkomen gaat al zoveel prikkel uit dat menig werknemer ziek als hij/zij zich voelt toch doorwerkt. Want een dag minder loon betekent in Caribisch Nederland doorgaans een dag minder eten.

13 augustus 2022

33 | Liefdevol Bonaire

Alle nieuwe wet- en regelgeving die voor Europees Nederland wordt gemaakt, is ook van toepassing in Caribisch Nederland. Tenzij er goede redenen zijn dat niet te doen, maar dan moet dat wel helder worden uitgelegd. Dat is het principe van *comply or explain* dat de regering in 2019 voor de bijzondere gemeenten Bonaire, Sint Eustatius en Saba heeft geïntroduceerd ter vervanging van de sinds 2010 gehuldigde *legislatieve terughoudendheid*. Die was bedoeld om de eilanden te behoeden voor *Hollandse regeldrift*, maar werd vooral gebruikt als smoes om de bevolking aan de

overzijde van de oceaan als tweederangsburgers weg te zetten.

Met het comply or explain is het al niet veel beter gesteld. Logisch, want als de wil ontbreekt landgenoten in de Cariben – want toch ver van ons bed - gelijk te behandelen, kun je *principes* bedenken tot je een ons weegt, maar veranderen doet er niets. Daarvoor is aan Haagse kant een ander slag politici nodig. Intussen klagen de eilanden steen en been dat ministeries lak hebben aan de comply or explain-belofte. Maar als het wel een keer wordt toegepast, is het ook weer niet goed. Zoals met het initiatiefwetsvoorstel om *homogenezingspraktijken* in beide landsdelen strafbaar te stellen.

De indieners hebben er (hulde!) bewust voor gekozen hun wetsvoorstel ook te laten gelden voor de BES-eilanden. Want in heel Nederland - en eigenlijk ook de rest van de wereld, maar daar gaat de Tweede Kamer niet over – behoor je te kunnen zijn wie of wat je bent: hetero, homo, lesbo, bi, trans, inter, queer etc. En niet alleen dat: wat je ook bent, je omgeving – van familie, vrienden en collega's tot overheden en het bedrijfsleven – hebben het maar te respecteren. Of je nu in Tietjerksteradeel, Rincon, Zoutelande of Windwardside leeft.

In (sommige) religieuze kringen wordt daar anders over gedacht. Ook, of misschien wel juist op de BES-eilanden, zo blijkt uit de reactie op het wetsvoorstel van Fundashon EQ, de belangenbehartiger van de LHBT+ gemeenschap op Bonaire. De stichting wijst erop dat er nog altijd een taboe op rust om openlijk te spreken over geaardheid en genderidentiteit en binnen lokale kerkgemeenschappen getracht wordt 'zondige' HLBTIQ'ers o.a. via duiveluitdrijving te *genezen*.

De voorbeelden zijn hartverscheurend: minderjarigen die de moed verzamelen om uit de kast komen, worden "ten overstaan van de gehele geloofsgemeenschap

aan de schandpaal genageld, bespot, bespuugd en geëxcommuniceerd om de homo uit de mens te krijgen.” En: voorgangers die onder het mom van *gezinscoaching* ouders dwingen hun kind te verstoten, tenzij de zondaar in de kerk getuigt geen homo meer te zijn. Een EQ-lid werd uit de kerk verbannen met de mededeling “niet welkom te zijn bij God.”

EQ juicht het door een brede gelegenheidscoalitie ingediende wetsvoorstel dan ook toe. Dat doen de leiders van 6 kerkgemeenschappen op Bonaire niet. Zij zien het, zo schrijven zij, als “een inbreuk op de vrijheid van Godsdienst, een grondrecht”. Zij wijzen op “grote gevolgen voor de vrijheid van personen die vanuit hun geloofsovertuiging hun geestelijke verzorgers benaderen in een pastorale omgeving en om gebed vragen.”

Op basis van beide lijnrecht tegenover elkaar staande reacties constateert het Bestuurscollege naar Kadushi’s smaak net iets te gretig dat de Bonairiaanse samenleving “verdeeld” is en grijpt naar het verfoeilijke Haagse gebruik al wat onwelgevallig is vooruit te schuiven. Het BC pleit voor “zorgvuldigheid” en vindt dat er eerst maar eens onderzoek moet worden gedaan. Zo werpen de eilandsraadsverkiezingen nu al hun duistere schaduw vooruit, want anders dan het BC in zijn om-de-hete-brij-heen-brief suggereert, is discriminatie geen kwestie van cultuur.

Het uitsluiten van burgers om wie zij zijn, hoort in geen enkele cultuur thuis. De vrijheid te geloven wat je wil is een mensenrecht, maar mag nooit wordt misbruikt om een nog groter mensenrecht – ongehinderd jezelf mogen zijn – te schenden. Daarom willen de fracties van VVD, D66, PvdA, GroenLinks, SP en Partij voor de Dieren dat zogeheten *conversietherapieën* strafbaar worden gesteld.

Seksuele geaardheid is niet, zoals geloof, een vrije keuze. Daarom is de van drogredeneringen vergeven

reactie van het BC een gemiste kans. Het had het wetsvoorstel ook kunnen, nee, moeten aangrijpen om te doen wat al veel eerder gedaan had moeten worden: het maatschappelijk debat aanjagen, voorlichting geven en benadrukken dat Bonaire een veilig thuis hoort te zijn voor iedereen ongeacht sekse, geaardheid, kleur, afkomst of geloof.

De politiek kan nog wat opsteken van de Fundashon EQ die aan het slot van haar brief fijntjes opmerkt dat de Algemene Wet Gelijke Behandeling - hoewel al bijna 12 jaar deel uitmakend van het land – nog altijd niet van toepassing is in Caribisch Nederland. Het had het BC gesierd Den Haag dat nog eens flink in te peperen. Dat zou de (overigens meer dan terecht) roep om een sociaal minimum, een werkloosheidsregeling en een leefbare onderstand een stuk geloofwaardiger maken.

20 augustus 2022

34 | Media(on)wijsheid

De BES Media-week is in de herkansing. Die werd eerder dit jaar last minute geannuleerd nadat de radiostations op Bonaire een boycot hadden afgekondigd. Zij vreesden (overigens ten onrechte) dat het evenement niet, zoals beweerd door de organisatie, daadwerkelijk bedoeld was om de kwaliteit van de journalistiek op het eiland te verhogen, maar stiekem het opstapje zou zijn voor de komst van een door de regering gesubsidieerde BES-tak van de publieke omroep. En op concurrentie van professionals zaten ze uiteraard niet te wachten.

Dat misverstand is de wereld uit, dus mag het eilandelijke *journalille* vandaag en morgen alsnog in de

schoolbankjes plaatsnemen. Niet dat het veel zal helpen: het aantal dat het vak naar eer en geweten probeert uit te oefenen, is op de vingers van de hand van een doorlopend beschonken houthakker te tellen. Wel lopen er op de eilanden nogal wat figuren rond die journalistje spelen met als drijfveer de frustraties over hun eigen, weinig indrukwekkende bestaan te botvieren. Of simpelweg omdat ze aan de Ziekte van Betweter lijden. Journalist is geen beschermd beroep en bungelt in de lijstjes van banen met aanzien zelfs nog onder de verkoper van tweedehands auto's. Vroeger, toen de krant nog een meneer heette te zijn (sorry dames), had je erbij die na hun werk met een huisvlijtig bij elkaar geknipte en geplakte perskaart achter elke politie- of brandweerauto met sirenes aanrenden of probeerden daarmee gratis het voetbalstadion binnen te komen. Hoe anders is het nu. Een gratis facebookaccount waar je dagelijks een paar stukjes op plaatst en je gaat, ongeacht de hoeveelheid spel- en stijlfouten, door het leven als *sjoernalist*. Het merendeel gaat niet eens op pad voor nieuws, maar jat schaamteloos van andere (echte) media waarmee ze een geheel eigen uitleg geven aan de term 'het nieuws ligt op straat'.

—

En degenen die zelfs daarvoor te beroerd zijn, hebben aan een simpele via Alibaba bestelde studioset genoeg om op FB een radiostation te starten waar borrelpraat, roddel en achterklap de boventoon voeren.

—

Met hun onbeholpen schrijfstijl zouden ze het nog niet tot jongste bediende op de redactie van de Donald Duck schoppen. Wie het iets gehaaider aanpakt zet met eveneens van het internet te plukken software een website op die met een beetje creativiteit op een heuse digitale krant lijkt en harkt op die manier nog aardig wat advertentiegeld van niet te snuggere middenstanders binnen.

Zo onschuldig als de eenzame fröbelaar van toen is het niet meer. Een redactiestatuut hebben de meeste ‘media’ op de eilanden niet, aan hoor en wederhoor doen ze niet, scheidslijnen tussen nieuws, commentaar en commercie bestaan niet, voor factchecking zijn ze te lui en sommigen zijn spreekbuis van politici of louche zakenlieden.

Deze stemmingmakers zullen de trainingen en workshops die dit weekend onder de vlag *Media Pressure Cooker Marathon* – ondanks de gratis drank en snacks - wel aan zich voorbij laten gaan. Ze zijn immers uitsluitend in hun eigen feitenvrije gelijk geïnteresseerd.

Tegen het einde van het jaar wacht nog een toetje: tv-maker Jeroen Pauw komt in ruil voor een gratis kerstvakantie in de zon een cursus interviewtechniek geven. Geen overbodige luxe, zullen vooral Nederlandse bewindslieden denken. Zie de radeloosheid in hun ogen bij persconferenties aan het einde van werkbezoeken als er weer een totaal niet terzake doende vraag wordt gesteld en ze de beleefdheid willen opbrengen er toch maar serieus op in te gaan. Want voor je het weet word je geportretteerd als de respectloze, arrogante Hollander.

Kadushi is benieuwd of er niet ook directeuren van overheidsnv’s van de CAS-landen afkomen op het klasje van Pauw, in de hoop dat hij wat trucs met ze wil delen hoe je de normering topinkomens kunt ontduiken, want daar weet hij alles van.

Voor het versterken van het medialandschap in Caribisch Nederland is meer en vooral iets anders nodig dan een Media Pressure Cooker Marathon: scheid eerst het kaf van het koren en ga met de laatste categorie – de paar goedwillenden, ze zijn er echt – aan de slag. En laat een bewustwordingscampagne los op het publiek en adverteerders zodat die onderscheid weten te maken tussen stemmingmakerij en kritische, maar onbevooroordeelde verslaggeving.

35 | Crommunicatie

Kijkt u ook zo uit naar het congres ‘Communicatie Kracht van het Koninkrijk’ dat op 1 en 2 september in opdracht van de *Rijksoverheid in het Caribisch deel van het Koninkrijk* (zou daarmee de Rijksministerraad worden bedoeld of is de COHO-club zwart aan het bijkussen?) op Curaçao wordt gehouden? Het congres richt zich op *communicatieprofessionals* van de overheden en semi-overheidsorganisaties van de zes eilanden, Europees Nederland en Suriname, dat na de aflossing van de oude door een nieuwe generatie corrupte bestuurders door Den Haag in de armen is gesloten.

Het doel van het congres, zo schrijft de organisatie, is het “bevorderen van verbinding, kennisoverdracht en samenwerking”. Het wordt voor de derde keer gehouden, vermoedelijk omdat de eerste twee weinig hebben geholpen, gezien het toenemend aantal aanvaringen tussen media en communicatieprofessionals van de overheden in het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Dat in 2004 premier Mirna Godett Amigoe-journalist Marjo Nederlof de toegang tot haar persconferenties ontzegde nadat de verslaggeefster het had gewaagd een kritische vraag te stellen, kon nog worden afgedaan als een incident. Bovendien: die arme Mirna kon er ook niks aan doen dat zij als gesjeesde leerlinge van de huishoudschool minister-president was geworden als strovrouw voor haar broer Anthony die vanwege een veroordeling voor ambtelijke corruptie geen schijn van kans had door de screening te komen.

Maar zoals journalisten in de Cariben het afgelopen jaar zijn gedwarsboomd, kun je niet meer afdoen

als cabaretseke uitglijders. De regering van Aruba greep de lockdown tijdens corona aan om *prikgrage persmuskieten* van de straat te verbannen, NOS-correspondent Dick Drayer werd tijdens een persconferentie van premier Gilmar 'Pik' Pisas door een *communicatieprofessional* van de Curaçaose overheid verboden een vraag te stellen. Met rugdekking van diezelfde Pisas schrok de gevolmachtigde ministertje *spelende* Carls Manuel er niet voor terug een advocaat een intimiderende brief naar blogger Godfried Adem te laten sturen. Hij dreigde met een proces als die niet het honderd procent ware bericht over het aanstellen van family & friends op het Curaçaohuis zou verwijderen.

En onlangs nog kreeg de hoofdredacteur van de Sint Maartense Daily Herald van een minister te horen dat hij verslaggever Jacqueline Hooftman niet meer te woord wil staan. Eveneens op the *Friendly Island* probeerde het kabinet Jacobs met een accreditatieregeling het niet regeringsgezinde deel van het journaal buitenspel te zetten.

Het vreemde is dat bewindslieden kennelijk minder moeite hebben met journalisten die door een slechte voorbereiding of het ontbreken van enig journalistiek talent de meest stompzinnige vragen stellen. Ministers (vaak even ongetalenteerd) grijpen de kans gretig aan om weer tien minuten vol te prietpraten om daarna, als toch nog een scherpe vraag gesteld dreigt te worden, de *communicatieprofessional* van dienst de *persco* abrupt te laten afbreken, want de minister moet naar een andere urgente verplichting. Er drie of vier buitenvrouwen en een straatvriendin op nahouden is tenslotte een tijdrovende aangelegenheid.

Gegeven deze voorvallen is het misschien verstandig en nuttig ook eens een congres te organiseren voor politici/bestuurders en directeuren van overheidsnv's om ze ervan te doordringen hoe

groot het maatschappelijk belang van kritische media is. En ze gaan inzien dat voorlichtings- en communicatiefunctionarissen er niet zijn om propaganda te bedrijven door slecht beleid met gladde praatjes aan het volk te verkopen.

Terug naar het congres 'Communicatie Kracht van het Koninkrijk'. Of er nu een spatie te veel in de titel staat of een komma te weinig: misschien kan de deelnemende *communicatiepro's* worden ingeprent dat zij zich niet moeten laten misbruiken door voor hun bazen recht te praten wat krom is. En al helemaal niet om pijnlijke affaires in de doofpot te stoppen zoals eerder dit jaar nog gebeurde nadat een manager een pak slaag kreeg van de bedrogen echtgenoot van de secretaresse met wie hij het op de werkvloer had aangelegd.

Er volgde geen ontslag op grond van grensoverschrijdend gedrag, nee er werd een smoes verzonnen dat de taken van de manager erop zaten. In een persbericht werd hij ook nog eens uitvoerig bedankt voor zijn (in werkelijkheid weinig indrukwekkende) inzet. Dit gevalletje van onder het tapijt schuiven zal wel niet als case aan de orde komen tijdens het congres. Want, zo belooft de uitnodiging: "Op het programma staan interessante (!) sprekers, er is volop ruimte voor interactie (!) tijdens de break out sessies (!) en er is tevens een sociaal (?) programma. Het congres biedt een uitstekende kans om je op de hoogte te stellen van actuele (!) ontwikkelingen en trends op het vakgebied."

Kadushi gaat zich bijna afvragen of het niet meer een congres is voor marketeers: "Ook is er voldoende gelegenheid om zakelijke (?) contacten te versterken. Een sterk netwerk van communicatie professionals versterkt immers de slagkracht binnen het Koninkrijk." Drie keer het woord sterk doet vermoeden dat de tekst afkomstig is uit de cursus cursus cursus 'Herhaling

is de toverkracht van reclame'. Versterking van de slagkracht is in alle delen van het Koninkrijk – met het door boerenterreur, gelukzoekers en eng rechts geplaagde Nederland voorop - heel hard nodig. Daarvoor zijn geen *sterke communicatieprofessionals* nodig, maar bestuurders met ruggengraat die het oprukkend populisme durven te weerstaan.

4 september 2022

36 | Slechte ruil

Het Caribisch deel van het Koninkrijk is de afgelopen weken weer een stuk dommer geworden. De jaarlijkse trek van enkele honderden jongeren naar Europees Nederland voor een vervolgstudie wordt niet voor niets *braindrain* genoemd. Het gaat immers om de spreekwoordelijke neusjes van de zalm: *high potentials* die dankzij een gezond stel hersens de middelbare school goed zijn doorgekomen en zo ambitieus zijn dat ze hun leven ver van *huis en airco* voortzetten, in een vreemd, bepaald niet gastvrij land met een klimaat dat doorgaans even chagrijnig is als het humeur van de meeste inwoners.

Hoewel de *bursalen* zich bij het van de tranen kletsnatte afscheid van familie heilig voornemen na de studie naar hun geboorte-eiland terug te keren, blijven acht op de tien *hangen*. Niet omdat het steeds verder polariserende Nederland zo'n gaaf land is, maar de salarissen en secundaire arbeidsvoorwaarden er veel hoger zijn. Zelfs van het minimumloon kun je – zij het krap – rondkomen. Op de eilanden lukt dat in de verste verten niet. Mede daarom blijven ook degenen die hun studie niet afmaken (een ruime meerderheid) in

Nederland, ondanks dat er zo veel Makamba's wonen. Er zijn meer redenen: terugkeerders krijgen ongevraagd de titel *ing* toebedeeld. Dat staat voor *in Nederland geweest* en betekent dat werkgevers je niet zien zitten, want *eigenwijs* en *mondig*. Stel je eens voor dat je slimmer bent dan de baas... Het verklaart waarom vanuit Nederland gestuurde sollicitatiebrieven slechts zelden worden beantwoord. Ook potentiële collega's vrezen concurrentie, omdat ze bang zijn het af te leggen tegen de *Bounty* met zijn/haar in Nederland opgedane kennis en ervaring.

Als de eilanden jaar in jaar uit de toppers verliezen, kan het niet anders dan dat het negatieve gevolgen heeft voor het gemiddelde IQ van de achterblijvende gemeenschap. Een effect dat nog eens wordt versterkt door de instroom van Europese Nederlanders. Kadushi mag ze uiteraard niet over een kam scheren, want er bestaan nogal wat soorten, maar ze worden lang niet allemaal – ongeacht de rijkdom van sommigen – enorm om hun briljante brein gemist in hun vaderland. Een veel voorkomend type is die na in eigen land mislukt te zijn voor een herkansing naar een bestemming vertrekt waarvan hij (het zijn bijna altijd mannen) denkt dat de lat er lager ligt. Ontslagen en/of gescheiden wegens zowel als werknemer als echtgenoot ondermaats presteren, dikwijls achtervolgd door een veroordeling voor fraude of een berg schulden. Met een gepimpte cv en een glad praatje schoppen ze het verrassend ver bij werkgevers en met siliconen bijgevolde Venezolaanse dames. Totdat de zeepbel wordt doorgeprikt, maar dan is de schade al aangericht.

Dan heb je het type dat aan het *Moeder Teresa-syndroom* lijdt, de onbaatzuchtige hulpverlener die al dan niet uit schuldgevoel dan wel zelfoverschatting de onbedwingbare neiging heeft hulp op te dringen, ook als die helemaal niet nodig is. Kennelijk gedreven

door een knagend geweten komen ze de natuur of zielige hondjes redden. Hun betweterigheid gaat dikwijls gepaard met zo'n dik bord voor hun kop dat ze uiteindelijk boos afdruipten, de vermeende hulpbehoevenden ondankbaarheid verwijtend.

Er zijn ook Makamba's die door hun werkgever worden uitgezonden. Meestal is dat voor een beperkt aantal jaren, dus van inburgeren komt niet veel terecht. De eilanden hebben er weinig last van. Ze komen louter en alleen hun job doen en in de weekenden bij te kleuren op de beach. Dat is overigens geen garantie voor persoonlijk succes. De verleiding van makkelijk verkrijgbare, schappelijk geprijsde snuiverijen of een Dominicaanse serveerster ligt voortdurend op de loer.

Wat te denken van de financiële vluchtelingen? Ze klagen over de belastingdruk in Nederland, terwijl hun zakken al zo diep zijn gevuld dat zelfs een torenhoge rijkelui-tax geen deuk in hun al dan niet deels zwarte vermogen kan slaan. De eilanden lijken er economisch wel bij te varen, want ze laten het doorgaans (opzichtig) breed hangen. Maar ze drijven ook de prijzen op de huizenmarkt en in de supermarkten op en zijn niet te beroerd met steekpenningen te strooien om hun zin te krijgen.

Een andere categorie is die van de besmetten. Ze komen voor een vakantie of een korte opdracht naar de eilanden en lopen al bij het afdalen van de vliegtuigtrap het Cariben-virus op. Het voelt alsof ze er eerder zijn geweest en eenmaal thuis willen ze zo snel mogelijk terug en nog eens terug totdat ze zich in het tropisch paradijs kunnen vestigen. Dit type redt zich vaak goed, maar ook zij kunnen niet voorkomen dat het migratiesaldo tussen het Caribisch en het overzeese deel van het Koninkrijk qua IQ nadelig uitvalt voor de eilanden.

37 | Stank voor dank

Ze werden verguisd, verketterd en zelfs gehaat. Omdat ze er al in 2014 voor waarschuwden dat het nog piepjonge land Curaçao zich wel eens een hernia kon tillen aan het nieuwe ziekenhuis dat toen nog Hospital Nobo Otrobanda heette. ‘Ze’ zijn (in alfabetische volgorde) de Tweede Kamerleden André Bosman (VVD) en Ronald van Raak (SP). Nee, populair maakten zij zich niet met hun twijfels over de financiële haalbaarheid van de plannen. Want nergens in het Koninkrijk is er zo weinig waardering voor pijnlijke waarheden als op Curaçao.

Het later tot Curaçao Medical Center omgedoopte ziekenhuis (zo’n gewichtige naam past immers beter bij de salarissen van het management) is op sterven na dood. Eigenlijk had het al voor de opening geen kans zonder vergaande ingrepen te overleven. De bouwkosten vielen onder meer door vage afspraken en gebrekkig toezicht (what’s new?) 50% hoger uit. Dat werd in Willemstad niet als een probleem ervaren, want Nederland financierde het project tegen een zeer gunstige rente.

Bosman en Van Raak (wat wordt hun scherpte gemist) wezen kampioen wegkijken Plasterk er in debatten en via schriftelijke vragen tot vervelens toe op dat een ziekenhuis uit meer bestaat dan een mooi gebouw. Slecht financieel management en dito zorg verplaatsen van een in vervallen staat verkerend Sehos naar een state of the art gebouw zou het verziekte zorgstelsel niet ineens gezond maken, benadrukten zij. Op hun aandringen keek het College financieel toezicht naar de *businesscase*, maar het kritische oog van dat orgaan biedt bepaald geen garantie op succes.

En dus gierden niet alleen de bouwkosten uit de klauw, ook de exploitatie is zo lek als een vergiet. Sinds 2019 is het tekort opgelopen tot bijna 150 miljoen gulden. *Komt omdat de overheid te weinig budget beschikbaar stelt*, beweerde de CMC-directie die uit Forti het verwijt retour kreeg niet kostenefficiënt te werken. Nederland zag de bui al hangen: als het echt fout gaat, mag Den Haag de portemonnee trekken, want zo wordt “steunend op eigen kracht elkander tot steun doch met de wil elkander bij te staan” in de praktijk gebracht. Om dat voor te zijn bood het ministerie van VWS aan de Nederlandse Zorgautoriteit onderzoek te laten doen naar de op Curaçao gehanteerde kosten- en vergoedingensystematiek. Diens conclusie dat de wijze waarop de zorg wordt gefinancierd niet deugt, was voorspelbaar. Maar dat moet je, zeker als Makamba, niet zomaar in een rapport opschrijven. Dan heb je geen idee van het fenomeen van de uitschuifbare tenen waarmee bestuurders en politici op de eilanden zich van normale mensen onderscheiden. Op last van de CMC-directie verwijderde de NZa de onthullende tabellen uit het rapport en werden nog eens 130 regels onleesbaar gemaakt. Van deze versie nam de NZa bij de aanbidding van het rapport logischerwijs onmiddellijk afstand. Dat werd de organisatie evenmin in dank afgenomen, want dat was toch echt te transparant in een bestuurscultuur waar een taboe rust op het spreken over misstanden. De niet om zijn diplomatieke gaven bekendstaande minister van Financiën Javier Sylvania haalde op Facebook hard uit. “Minfin” (want zo spreekt de hofnar van Pik’s rariteitenkabinet over zichzelf) “dacht dat de Nederlandse Zorgautoriteit NZA onafhankelijk en onpartijdig is. Zo te zien niet. Minfin is benieuwd naar de reactie van mevrouw Abigail Norville plaatsvervangend secretaris generaal bij het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport die zich sterk

heeft gemaakt dat NZA het onderzoek bij CMC verricht.”

Norville voelde zich kennelijk geroepen het voor de NZa op te nemen door, voor een topambtenaar hoogst ongebruikelijk, de *minfin* een koekje van eigen deeg te geven: “Javier Sylvania, is dit hoe Curacao het wilt doen? Een uitnodiging van mijn kant aan uw collega minister om uit te leggen wat er in het rapport staat en hoe zaken zijn gegaan waarop NIET wordt ingegaan? En dan de krant opzoeken zonder enige hoor of wederhoor? Wat u ook van het rapport vindt dat ontslaat u en uw collega’s niet van de verantwoordelijkheid om te zorgen voor oplossingen om de gezondheidszorg op Curacao en het ziekenhuis in het bijzonder naar een hoger plan te tillen. Daar zijn u en uw collega’s voor gekozen, not I. Stop u energie daarin in plaats van het gooien met modder. Ik wens u daarmee oprecht veel wijsheid en succes. Dit is mijn enige en laatste reactie op dit alles. Punt.”

Daag notoire ruziezoeker Sylvania niet uit, want diens stoppen staan voortdurend op doorslaan: “Abigail Norville. Het is onbehoorlijk van uw kant om een rapport op te sturen waarbij essentiële delen zijn weggelakt. Een uitnodiging om een en ander uit te leggen maakt het niet goed. Zo’n onprofessionele werkwijze had ik nooit en nimmer verwacht van de Nederlandse Zorgautoriteit. Ik betreur dat ik op uw instigatie mijn collega Janga (de minister van Geen Volksgezondheid; K) zo ver heeft gekregen om Nza de opdracht geven om onderzoek te verrichten bij CMC. Nu hebben wij een rapport gekregen waarmee wij niks mee kunnen doen. Uw onderzoekers hebben hun snoepreis gekregen en hebben partij gekozen, namelijk voor CMC. De bevolking van Curacao bleef in de kou staan. Shame on you.”

Uiteraard kreeg Sylvania bijval van de MFK-aanhang die – hoe verrassend – er het kolonialisme en de

slavernij bij haalden. SG Norville zal op het ministerie ongetwijfeld te horen hebben gekregen dat het niet verstandig was de bal (in het openbaar) terug te kaatsen. Kadushi heeft echter alle begrip voor haar reactie. Hoe vaak hebben te hulp geroepen experts niet al eenzelfde koude Caribische douche over zich heen gekregen van volstrekt incompetent eilandbestuurders die geen enkel oog hebben voor het algemeen belang. Zoals het gezond maken van de zorg.

17 september 2022

38 | Oprecht, intens en emotioneel

“Goeie grutjes”, moet staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Alexandra van Huffelen hebben uitgeroepen toen ze erachter kwam dat haar chef tijdens zijn bezoek aan Suriname gesprekken zou voeren over het slavernijverleden. Niet uitgesloten is dat ze onmiddellijk met driftige pasjes over de gladde kinderhoofdjes van het Binnenhof naar het Torentje is gebeend: “Wat flik je me nu? Dat gaat verkeerd vallen op mijn eilanden, want daar heb je nog nooit een woord gewisseld over de slavernij. Ik doe er alles aan om de lieve vrede met die lastpakken aan de overkant te bewaren en dan zal jij de boel wel even op scherp zetten. Gaat niet gebeuren.”

Of het zo is gegaan? Het zou zo maar kunnen. Feit is dat Rutte deze week in Suriname was om zoete broodjes te bakken met president en *familyman* Santokhi. Voor het Nederlandse bedrijfsleven is de voormalige aan grondstoffen rijke kolonie

buitengewoon interessant. En als er “samen geld te verdienen valt” is de premier er als de kippen bij, kunnen ze zich op Curaçao nog herinneren. Dat vicepremier Brunswijk een veroordeelde drugs crimineel is, telt dan even niet. Dus gloort er wellicht zelfs ook nog hoop voor Gerrit Schotte ooit weer in de Haagse armen te worden gesloten... Omdat Rutte zijn meereizende zaken vrienden niet wilde laten zakken (nee, die uiteraard niet), was afzeggen geen optie. Bovendien, hij was er wel aan toe even te ontsnappen aan het gezeur op zijn thuismarkt – VVD’ers hebben het altijd over de *BV Nederland* - dat hij onzichtbaar is in de energiecrisis, de asielerisis, de wooncrisis, de stikstofcrisis en de inflatiecrisis... Om nog maar te zwijgen van het eeuwige gezever geen visie te hebben. Gezeik van de eilanden over de slavernij wilde hij er niet bij hebben. Maar de optie op weg naar Paramaribo – je komt er tenslotte toch bijna overheen –langs Philipsburg, Willemstad en Oranjestad te hopen, zag Rutte waarschijnlijk niet zitten. Al helemaal niet zolang de oprichting van het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling door de CAS-landen wordt gedwarsboomd, het kabinet Wever-Croes ervan verdacht wordt vooral de familiekas te spekken, er twijfels zijn of premier Jacobs en haar ministers wel 25% salaris hebben ingeleverd en minpres Pisas een stagiair van de clownsschool De Domme August naar de Rijksministerraad afvaardigt. Dus werd bedacht dat minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Hanke Bruins Slot en haar stas dan maar snel de koffers moesten pakken om nog voor het Surinametriple van de grote baas op Curaçao, Sint Maarten en Sint Eustatius met bedrukte gezichten aanhoren dat het verleden nog diepe sporen in het heden trekt op de eilanden. Waarmee er voor de Antillianen met hun *falta di rèspèt* altijd voor op de

tong in elk geval geen reden zou zijn zich gepasseerd te voelen.

Van de Rijksvoorlichtingsdienst kregen de dames vast nog de tip mee toch vooral veel op sociale media te berichten over hun ontmoetingen en te benadrukken hoe de getuigenissen van de nazaten van tot slaaf gemaakten hen hadden geraakt: “Het waren oprechte gesprekken, intens en emotioneel. Mashi danki, thank you, dank u wel aan iedereen voor het warme welkom en de openheid over dit onderwerp”, aldus hun sluitpost op Twitter. Rutte kon met een gerust hart richting Suriname.

Na een brasa met zijn gastheer ging de premier in zijn toespraak voor de Nationale Assemblée uitgebreid in op het slavernijverleden. De passage “Het herdenkingsjaar 2023 moet in het teken staan van erkenning van het afschuwelijke leed dat de tot slaaf gemaakten is aangedaan” duidt op inkeer, vermoedelijk als voorbode van officiële excuses. Dat is natuurlijk mooi, maar jammer is het wel dat deze woorden buiten de grenzen van het Koninkrijk werden uitgesproken en, bijvoorbeeld, niet volgende week maandag bij de opening van het Interparlementair Koninkrijksoverleg.

24 september 2022

39 | Té democratisch?

De reputatie van het Koninkrijk der Nederlanden een voorbeeldige democratische rechtstaat te zijn staat al wat langer onder druk. Onder meer door het kindertoeslagenschandaal waarbij de Belastingdienst tienduizenden gezinnen met een ‘buitenlands’ – zoals Antilliaans - klinkende naam ten onrechte voor

fraudeurs uitmaakte en de financiële afgrond induwde, door hoe Den Haag de Groningers (ook letterlijk) laat zakken of door voor oorlog of homofobie op de vlucht geslagen asielzoekers in de open lucht te laten slapen dan wel – wat Curaçao doet met Venezolanen - in mensonterende omstandigheden in de gevangenis te stoppen. En wat te denken van het stelselmatig degraderen van de nog geen 30.000 inwoners van Caribisch Nederland tot tweederangsburgers? Misstanden die regelrecht zijn toe te schrijven aan elkaar opvolgende slappe regeringen met die van Nederland voorop. We kennen de gevaren van sterke leiders (kijk naar buurland Venezuela of Poetin die er persoonlijk verantwoordelijk voor is dat koninkrijksburgers aan beide zijden van de oceaan hun dagelijkse boodschappen, de energierekening of de huur niet meer kunnen betalen. Een totaal gebrek aan leiderschap als de ultieme vorm van democratie is echter het andere uiterste.

Misschien is het Koninkrijk té democratisch. En is democratie de grootste vijand van zichzelf, omdat de vrijheden zo stevig verankerd zijn dat voor wie de rechtstaat welbewust wil ondergraven bijkans de rode loper wordt uitgerold. Kun je jubilaris Wilders (al een kwart eeuw aan het Haagse pluche geplakt zonder ook maar iets voor zijn kiezers te hebben bereikt, zelfs niet eens de ‘Antillen’ via Marktplaats te dumpen) als een politieke belletjestrekker beschouwen, hij heeft wel het pad geëffend voor een nog veel griezeliger sujet als Baudet en zijn, de stem van het Kremlin vertolkende troepen.

De rechtstaat heeft geen verweer tegen het rapalje dat er – namens een oorlogszuchtige dictator – op uit is de rechtstaat van binnenuit te ondermijnen. Want ze zijn immers democratisch gekozen volksvertegenwoordiger... Door wie in vredesnaam gekozen? Door sneue types die op Prinsjesdag

– wellicht per tractor - naar de residentie zijn opgetrokken om de koning uit te maken voor landverrader? Deze week gaven verschillende peilingen aan dat het vertrouwen van de Nederlanders in hun regering nog nooit zo laag is geweest. Kadushi vraagt zich af hoeveel vertrouwen een volk verdient dat met zovelen op bruinhemden stemt.

De achilleshiel van de rechtstaat beperkt zich niet tot het landsbestuur. Neem de jongste loot aan het publieke omroepbestel: Ongehoord Nederland. Hoe bestaat het dat een ranzig clubje complotverspreiders een zendmachtiging is toegekend en met geld van de belastingbetaler (ja, ook die op de BES-eilanden) in staat wordt gesteld haat te zaaien. Met als voorlopig dieptepunt, na vertoning van enkele van hun context ontdane filmpjes als ‘bewijs’, te concluderen dat “witte jongeren massaal door negers worden mishandeld” en de mainstream media ervan te beschuldigen daarover te zwijgen.

De serieuze media valt inderdaad iets te verwijten: in hun ongegronde vrees partijdig over te komen (of uit simpele domheid), bieden ze in potentie gevaarlijke randfiguren een platform om in een parallelle wereld dolende kiezers te bereiken. Zo kwam treiterkoning Wilders ooit aan 25 zetels en was Forum voor Democratie even – tot de partij implodeerde - de grootste in de Eerste Kamer. Dure lessen waarvan vooralsnog niets is geleerd. Nog steeds krijgen in schaapswolletjes gestoken onrustzaaiers - zoals Eerdmans en Van der Plas - aan de talkshowtafels alle gelegenheid te stoken zonder dat hun uit de onderbuik opborrelend feitenvrije populistisch gereutel wordt weersproken.

Burgers van Curaçao, Aruba en Sint Maarten zijn begrijpelijkerwijs gehecht aan hun koninkrijkspaspoort. En al valt er ook op hun regeringen en politici heel veel af te dingen, als politiek

Den Haag te angsthazerig blijft de democratie tegen zichzelf te beschermen, dient zich op enig moment de vraag aan: wil je het Koninkrijk nog wel met zo'n Nederland delen?

1 oktober 2022

40 | Level playing field

De week was amper begonnen en het onderwerp voor deze column drong zich al op. De *bijzondere gemeente* Bonaire maakte glimmend van trots wereldkundig een strategische samenwerking te zijn aangegaan met PSV. Het werd gepresenteerd als een win-win-deal: PSV gaat het voetbal op het eiland naar een hoger plan tillen en opent bovendien de deur naar de *High Tech Campus Eindhoven*, terwijl het zich als tegenprestatie via Bonaire nadrukkelijker denkt te kunnen profileren in Noord-, Midden- en Zuid-Amerika.

De vrijage met PSV schreeuwt om een verbale strafs chop, want hoe provinciaals de miljonairsclub ook is, die is toch echt een paar divisies te hoog voor een nietig stipje in de Caribische Zee waarvan de bevolking met gemak twee keer in het stadion past. Texelse Boys lijkt als *strategisch* partner een betere match. Daar hebben ze evenveel schapen als Bonaire geiten. Alleen doen ze er daar iets nuttigs mee dat bijdraagt aan de - ook door Bonaire gewenste - diversificatie van de economie. Maar goed, voor bestuurders is het natuurlijk met verkiezingen in aantocht aantrekkelijker een selfie met oranjesterren te maken dan met een blatend schaap.

Dinsdag verlegde het spel zich naar het Interparlementair Koninkrijksoverleg. Om in de sfeer

te blijven: De wedstrijd was nog niet begonnen of Caribische Statenleden voerden de ene na de andere tackle op Haagse benen uit. De schuld voor het falend bestuur op Curaçao, Aruba en Sint Maarten werd zonder gêne op het bordje van Nederland gelegd. Curaçaos Statenvoorzitter Charetti America is zelfs de mening toegedaan dat haar haardracht door de kolonisator is opgelegd.

Meteen al bij de opening van het voor de burger nooit iets opleverende IpKo was duidelijk waarvoor de Statendelegaties (Sint Maarten zelfs met 9 m/v/x, want zo veel fracties telt het parlement van 15) naar Nederland zijn gekomen: *hopi, hopi plaka*. Toch knap om gelijk(waardig)heid te eisen en tegelijkertijd in de slachtofferrol te kruipen omdat Nederland zo hardvochtig is te weigeren de mede door spilzucht ontstane Caribische overheidsschulden kwijt te schelden. Over koloniaal denken gesproken.

Een van agendapunten was het democratisch deficit: er is wel een koninkrijksregering, maar geen koninkrijksparlament dat haar controleert. Er wordt al enkele decennia over gekibbel en een commissie van zeer wijzen heeft jaren geleden alweer zelfs enkele voor het inkoppen voorzeten gegeven, maar die waren niet aan de parlementaire voorhoedes uit de West besteed. Het oude wijn in nieuwe zakken-kabinet Rutte heeft bij zijn aantreden beloofd met ideeën te komen om het democratisch gat te dichten of in elk geval te verkleinen.

Gaat niks van komen, want er is een veel groter deficit in het Koninkrijk en dat is het onoverbrugbare niveauverschil in kennis, ervaring en professionaliteit tussen bestuurders en parlementariërs aan beide zijden van de plas. Dat is een feitelijke constatering en zeker niet bedoeld als diskwalificatie van Caribische politici. Want het maakt nogal uit of je opgroeit en carrière maakt op een eiland met alle beperkingen

die kleinschaligheid met zich meebrengt. En politici bovendien liever family & friends als ondersteuners inhuren dan professionals. Misschien is het 'klassenverschil' wel de echte bron van het wederzijds diepgewortelde wantrouwen en niet het koloniale verleden...

Neem nu de geachte afgevaardigde uit Aruba die de schuld van alles wat in haar (autonome) land mis is aan Nederland geeft. Na haar tirade kreeg ze de simpele vraag: "En welke initiatieven hebben jullie als Staten genomen om daarin verandering te brengen?" Het antwoord was – uiteraard – "geen enkele". Een Curaçaos Statenlid deed zijn beklag dat Nederland niet instemt met het afbouwen van de salariskorting in de publieke sector zolang de (exorbitante) topinkomens bij de overheidsnv's niet ingeperkt zijn. Op de wedervraag "Als u graag snel van de salariskorting afwil, waarom doet u er dan zo lang over de topinkomens te normeren?" bleef het oorverdovend stil.

Ook de woordvoerder van Sint Maarten mikte de bal met precisie in eigen doel met zijn betoog over het gebrek aan liefde van het moederland zoals Frankrijk die wel heeft voor zijn voormalige koloniën. "U kunt toch net als de Franse eilanden kiezen voor volledige integratie?" werd de bal teruggekaatst. Die keuze gaat door geen van de landen gemaakt worden, want dat zou in het belang van de bevolking zijn en niet van (veel) lokale politici. Dus zal het IpKo voorlopig even vermakelijk als tenenkrommend blijven. En zullen de ontmoetingen tussen de landen gekenmerkt worden door spelbederf.

Zoals altijd keren de Statenleden ook nu weer met lege handen en volle koffers inkopen terug naar huis.

41 | Pompen of duiken

Opeens lijkt Den Haag wakker: Als de opwarming van de aarde niet voldoende wordt afgestopt, krijgen de bewoners van de lagere delen van Bonaire over een jaar of dertig natte voeten. Hoewel tal van internationale wetenschappers al jaren alarm slaan over de zeespiegelstijging en het KNMI er eerder dit jaar voor waarschuwde dat delen van de zuidkust van Bonaire met overstromingen te maken krijgen, sliep eerstverantwoordelijke minister Mark Harbers (Infrastructuur en Waterstaat) door. “De BES-eilanden zijn anders dan het laaggelegen Europees Nederland boven de zeespiegel gelegen en hoeven dus niet beschermd te worden tegen overstromingen”, schreef Ruttens waterdrager in mei aan de Tweede Kamer. Dat de Waterstaat-tak van zijn ministerie geen benul heeft van het Caribisch deel van het werkgebied – als het überhaupt van het bestaan ervan weet - was vorig jaar al duidelijk. Het eilandbestuur, geschrokken van al die verontrustende klimaatrapporten, klopte aan bij IenW met de vraag om assistentie bij het inventariseren van de risico’s van de voorspelde zeespiegelstijging. Bonaire werd afgepoeierd met de smoes dat klimaatadaptatie een zaak van de gemeenten is en dat men het zelf maar moest uitzoeken hoe de voeten droog te houden.

Het Bestuurscollege besloot daarom maar op eigen houtje de Klimaat Tafel Bonaire in te richten, een platform waar alle relevante informatie bijeen gebracht wordt en bedacht wordt welke maatregelen nodig zijn om het eiland tegen de oprukkende zee te beschermen. Op het verzoek daarbij te helpen, bijvoorbeeld door een kwartiermaker die ervaring heeft met de klimaat tafels

in Europees Nederland uit te lenen, reageerde Den Haag weinig enthousiast: “Jullie willen zo veel waar niks van terecht komt”, was de boodschap. Gelukkig dat er een organisatie als Greenpeace is die, gewapend met het horrorscenario dat wetenschappers van de Vrije Universiteit Amsterdam hebben geschetst, heeft aangekondigd de Staat der Nederlanden via de rechter te dwingen zijn verantwoordelijkheid te nemen. De kans van slagen van de rechtsgang is groot, want (ook) in dit dossier is sprake van ernstige taakverwaarlozing. En zie hier: plotsklaps is in elk geval minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten geactiveerd. Hij zegde onmiddellijk toe dat de Klimaattafel Bonaire alsnog op steun kan rekenen. En Harbers? Die snurkt onverstoord door. Wel blijkt zijn ministerie opdracht te hebben gegeven aan Deltares om te bedenken hoe Nederland, correctie Europees Nederland, te wapenen tegen de zeespiegelstijging. Voor de BES-eilanden achtte de minister dat niet nodig, want schreef de minister van dijken in mei aan de Kamer: “Daar waar in Europees Nederland de nadruk ligt op bescherming tegen overstromingen, ligt het handelingsperspectief bij de BES-eilanden in het tijdig waarschuwen van de bewoners.”

In *divers paradise* heeft, zo moet hij hebben gedacht, iedereen toch een duikuitrusting dus is dat verre volkje onder water zelfredzaam genoeg. Scheelt ook weer *hopi plaka* voor het door de Luchtmacht laten invliegen van zwemvesten. Het was immers diezelfde Harbers die in het Bestuursakkoord het voorbehoud liet opnemen niet te willen bijdragen aan de ambities van Bonaire. Kennelijk beschouwt hij de wens van burgers het hoofd boven water te houden als iets wat je op je verlanglijstje voor Sinterklaas zet. Althans, als het om zijn Caribische landgenoten gaat. Reken maar dat hij bereid is voor de Waddeneilanden de portemonnee te trekken.

Gisteren maakte het kabinet bekend 1,8 miljard euro beschikbaar te stellen om ontwikkelingslanden te helpen zich voor te bereiden op de klimaatverandering. Het valt natuurlijk alleen maar toe te juichen dat rijke landen - niet toevallig ook de grootste veroorzakers van de opwarming van de aarde - oog hebben voor landen die geen klimaatbudget hebben. Maar het geeft wel te denken dat Rutte en kornuiten nog geen cent hebben gereserveerd voor klimaatbeleid in Caribisch Nederland. Sterker nog: de eilanden zijn welbewust uit de Klimaatwet gehouden.

Greenpeace maakte in zijn aanklacht zijdelings nog een opmerking over de armoede. Ondanks alle mooie praatjes van bewindspersonen (met de ongekroonde koningin van de Cariben Van Huffelen voorop) dat er hard wordt gewerkt aan het bereiken van het ijkpunt sociaal minimum, is sinds Den Haag over het sociaal stelsel in de bijzondere gemeenten gaat, de armoede zowel in breedte als diepte stevig toegenomen.

Op dit vlak waren er deze week weer nieuwe dieptepunten op te tekenen. Minister Schouten van Armoedebeleid laat een commissie onderzoek doen naar de systematiek voor het vaststellen van het sociaal minimum. Kamerlid Jorien Wuite vroeg voor de zekerheid toch maar even of dat voor heel Nederland gold. Nee, antwoordde Schouten: voor de eilanden wordt een separaat traject gevolgd. Dus gaat het uitstellen, vooruitschuiven, verkennen, pappen en nathouden, over het hoofd zien en vooral bewust weggijken onverminderd door. Het is maar wat je onder gelijkwaardigheid wil verstaan.

En net als je denkt dat het kabinet de eilanden niet harder kan laten zakken, volgt het bericht dat het al vertraagde debat van de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties over het sociaal deficit in Caribisch Nederland dinsdag niet doorgaat. Oorzaak: minister Schouten is de afspraak de voortgangsrapportage over

het ijkpunt sociaal minimum tijdig naar de Kamer te sturen niet nagekomen. Bij haar gaan de eigen boeren kennelijk boven door falend regeringsbeleid onder de armoedegrens geduwde burgers omdat ze toevallig niet op Schiermonnikoog, maar op Bonaire, Statia of Saba zijn geboren. Je zou bijna gaan denken dat artikel 1 uit de grondwet is geschrapt.

Overigens hebben ook Kamerleden bergen boter op de hoofden. Een krant hoeft maar te berichten dat er ergens in Brabant een kind is flauw gevallen omdat het zonder ontbijt op school was verschenen en politiek Den Haag klautert op de barricaden. Dat er op Bonaire al jaren vele honderden kinderen met een knorrende maag in hun klas verschijnen, daarover heb je landelijke media en Kamerleden nog nooit gehoord. Schouten reageerde dit keer uiteraard wel alert: 500 basisscholen met leerlingen uit kwetsbare gezinnen krijgen geld voor ontbijt op school.

Op de vraag of scholen op de BES-eilanden ook voor een bijdrage uit dit potje (5 miljoen euro) in aanmerking komen, bekent het ministerie van SZW dat dit niet het geval is. Kennelijk tot de eigen schrik, want beloofd wordt “te onderzoeken wat we op korte termijn voor Caribisch Nederland kunnen doen met de beschikbare middelen.” Wordt dus vast een separaat traject.

15 oktober 2022

42 | Dappere rechters

Doen waarvoor je bent aangesteld en wordt betaald is niet altijd zo simpel als het klinkt. Soms is daarvoor moed nodig. Neem de drie rechters van het

Gemeenschappelijk Hof in Willemstad. Zij hebben het aangedurfd de crème de la crème (hoewel je beter van *schuim* kunt spreken) van de Curaçaose online gamingindustrie het deksel op hun gok te bezorgen. Waar hun minder dappere collega's het eerder zeven kleuren dun door de toga liep, heeft het Hof de doorgaans in exclusieve merkkleding gestoken 'masterlicentiehouders' in hun hemd gezet.

Curaçao telt vijf bedrijven, eigendom van en geleid door eerzaam lijkende ondernemers, die in 1996 de ook toen al lakse Curaçaose overheid een licentie hebben ontfutseld voor het exploiteren van online kansspelen. Dat laatste doen ze niet, want het is veel lucratiever 'sublicenties' te verkopen. Die zijn vooral in trek bij internationaal opererende criminele organisaties die hun winsten uit drugs-, wapen- en mensenhandel via eigen webcasino's willen witwassen, aldus officiële bronnen.

De sector kan ongehinderd zijn gang gaan, want de overheid houdt geen toezicht. Met de verkoop van vele duizenden 'sublicenties' hebben de eigenaren van de vijf 'masterlicentiehouders' hun zakken gevuld. Het land heeft er geen cent van gezien. Wie er wel volop mee profiteren zijn lokale accountants, advocaten en trustkantoren. Stuk voor stuk op het oog fatsoenlijke ondernemers die vanwege hun maatschappelijke activiteiten en het ruimhartig steunen van goede doelen aanzien genieten in de samenleving.

Maar nu zijn ze, dankzij drie niet schijterig uitgevallen rechters, ontmaskerd als roofzuchtige geldwolven die willens en wetens het land Curaçao een slechte reputatie hebben bezorgd als het witwaswalhalla van de wereld en de bevolking financieel zwaar hebben gedupeerd. Met hun tentakels diep in de politiek, de kerk, de media en wellicht ook justitiële kringen dringt een vergelijking met de maffia zich op. Ook door de manier waarop critici het zwijgen wordt opgelegd.

Dat gaat heel veel verder dan duurbetaalde advocaten intimiderende brieven laten sturen en proces na proces voeren om rectificaties en dwangsommen af te dwingen.

Zo wordt algemeen aangenomen dat er een verband bestaat tussen de huurmoord op Curaçaos populairste politicus Helmin Wiels in 2013 en diens aankondiging met onthullingen te komen over de goksector. Iemand die ook voor haar leven vreest, is Nardy Cramm, uitgeefster van de Knipselkrant Curaçao. Sinds de Nederlandse advocaat Bas Jongmans haar woonadres inclusief foto op internet zette, zit ze ondergedoken. De bedreigingen hebben haar niet belet onverminderd door te gaan met publiceren en de praktijken van de masterlicentiehouders steevast “illegaal” te noemen. Dat woordje heeft de uitwerking van een rode lap op een getreiterde stier. Zelf is Cramm de tel kwijt hoe vaak ze al voor de rechter is gedaagd. En telkens plaatsten die het belang van de gokscene boven het algemeen belang een eenzame public watchdog in bescherming te nemen. Totdat er eentje zo ver ging om Cramm onder de dreiging van een belachelijk hoge dwangsom de mond te snoeren. Die publiceerde nog wel gedwee de opgelegde rectificatie, maar tekende meteen hoger beroep aan. Deze week maakte het Hof niet alleen gehakt van die eerdere uitspraak, maar ging het een stap verder door te stellen dat het “plausibel” is sublicenties “illegaal” te noemen.

Het vonnis moet als een mokerslag zijn aangekomen bij de “gokmaffia”. Advocaten draaien overuren om de schade te beperken. De pr-machine trad eveneens onmiddellijk in werking: via een bevriende krant lekte, wat een toeval, uit dat de regering het toezicht gaat opvoeren. Eerst zien, dan geloven, want de aangekondigde regels zijn net als de vorige copypaste-gereed aangeleverd vanuit de sector. Bovendien: de overheid van Curaçao in de rol van toezichthouder

boezemt niet veel vertrouwen in.

Het zou goed zijn als het tot nu toe weinig heldhaftig gebleken, want wegstrijkend Openbaar Ministerie eindelijk eens de guts toont door een onderzoek te openen naar de handel in “illegale” sublicenties en het complete netwerk te ontrafelen van aanbieders en facilitators voor wie tot op de dag van vandaag bij officiële gelegenheden een stoel op de eerste rij wordt gereserveerd.

22 oktober 2022

43 | Verbale burgeroorlog

Op Curaçao voelde de hoofdredactie van ochtendkrant Extra zich geroepen de burgers tot kalmte te manen. Aanleiding was de hoogoplopende discussie over het nieuwe landswapen dat het volk opnieuw in twee kampen si of no splitste. Dat het oude logo beter eerder vandaag dan morgen bij het afval wordt gezet, zal niemand bestrijden. Het is met de afbeelding van een WIC-schip en het wapen van Amsterdam duizend keer kolonialer dan Zwarte Piet.

Het kabinet Pisas dat zich doorgaans weinig gelegen laat aan de bevolking, besloot in al zijn wijsheid – alsof het een kleurwedstrijd van een speeltuinvereniging betrof – een prijsvraag onder het publiek uit te schrijven. Dat leverde dik 200 staaltjes huisvlijt op waaruit de speciaal in het leven geroepen *Komishon Emblema Nashonal Kòrsou* er voor de uiteindelijke online-stemming 10 selecteerde. Vol trots werd de winnende inzending feestelijk onthuld. Het bevat volgens de regering alle voor *nation building* benodigde elementen: een cactus, een kolibrie en een

bootje en dat alles in de nationale kleuren geel en blauw.

Dat over smaak wel degelijk te twisten valt, bewees de digitale burgeroorlog die op social media uitbrak. Of je het nu oogverblindend mooi vindt of juist zo lelijk als de nacht, het winnende ontwerp voldoet in niets aan de basiseisen van een logo. Het heeft nog het meeste weg van een reclamesticker van een toko in Seru Fortuna. Maar veel treuriger is het dat de ontwerper het bij elkaar gejat heeft. De afbeeldingen van de niet-Curaçaose cactus, de niet-Curaçaose kolibrie en de Venezolaanse go-fast (wel lekker actueel) zijn rechtstreeks geclipt uit de online-voorraad van een stockbureau waarvan vooral niet-creatieve creatieven handig gebruikmaken om opdrachtgevers op te lichten. Het winnende ontwerp is beloond met 15.000 gulden. Daaraan komt de winnaar vermoedelijk tekort om de naheffing van het stockbureau wegens het schenden van de auteursrechten te betalen. Intussen zijn er ook twijfels gerezen over de onafhankelijkheid van de selectiecommissie. Daarvan zou een familielid van de winnaar deel uit hebben gemaakt die bovendien – conform de family- & friends-vriendelijke grondbeginselen van regeringspartij MFK - close is met de voorzitter van de Staten.

Wat Kadushi betreft, verdient de winnaar alle lof. Zij heeft voor slechts 15.000 naffeltjes – minder dan de als gevmin in Den Haag gestationeerde partijclown maandelijks opstrijkt – feilloos het onovertroffen amateurisme van Curaçaose bestuurders blootgelegd. Het ontwerpen van een beeldmerk voor een land is, net als dat voor een serieus bedrijf, iets dat je alleen aan gespecialiseerde designbureaus toevertrouwt. Het moet niet alleen zo strak passen als een legging om een Curaçaose chanchan en onderscheidend zijn, maar ook decennia meegaan.

Verantwoordelijk minister van Cultuur Sithree van

Heydoorn verzon, om te redden wat niet meer te redden valt, dat de winnende inzending slechts een concept is dat nog moet worden uitgewerkt door professionals. En hij gaf de Stichting Overheids Accountantsbureau opdracht het proces te evalueren. Dat klinkt veelbelovender dan het is: zelden leiden bevindingen van SOAB, hoe onthutsend ook, tot actie. Maar misschien dat de staatsboekhouders meteen kunnen berekenen hoeveel het vervangen van het oude logo voor een nieuw gaat kosten. Dan weten we meteen hoeveel er op bijvoorbeeld de zorg, onderwijs en sociale voorzieningen moet worden beknipt om deze in de ogen van Pisas c.s. hoogst urgente operatie mogelijk te maken.

Terug naar de Extra die verwijzend naar de verhitte discussie op social media opmerkt dat “het lijkt alsof mevrouw () een misdrijf heeft begaan.” Het is veelzeggend dat de op afstand grootste krant van het Caribisch deel van het Koninkrijk stelen niet ziet als een misdrijf. De Auteursverordening die sinds 10-10-10 van kracht is, laat er geen misverstand over bestaan dat wie inbreuk op het auteursrecht pleegt een misdrijf begaat, waarop (maximaal 2 jaar) gevangenisstraf staat. Maar ja, wetten zijn geduldig, zeker op Curaçao. Over verordeningen gesproken: Kijk er niet van op als Sint Maarten binnenkort een delegatie op bezoek krijgt uit Noord-Korea die zich op bevel van Kim Jong-un komt verdiepen in de onlangs door het kabinet Jacobs afgekondigde accreditatieverordening voor media. Vooral de manier waarop de regels tot stand zijn gekomen, zal de Grote Leider aanspreken: zonder inspraak van degenen die het aangaat, de media. Dat kan niet anders worden uitgelegd dan als een poging van de regering onwelgevallige journalisten het werken onmogelijk te maken. En dat, hoe ironisch, omdat ze hun werk juist goed doen door zich niet te laten afpoeieren door poep pratende ministers; voor zo

ver deze al voor serieuze verslaggevers bereikbaar zijn. Vragen stellen (via email of whatsapp) lukt nog wel, maar antwoorden blijven meestal uit.

Een verzoek van de media om een gesprek is botweg geweigerd. Zoals Jacobs het ook verdomt haar ministers aan het verstand te peuteren dat openbaar bestuur openbaar bestuur betekent en het dwarszitten van journalisten geen pas geeft in een democratische rechtstaat. Als het Koninkrijk bij de eerstvolgende publicatie van de wereldranglijst van landen waar het beroerd is gesteld met de persvrijheid naar lagere regionen kukelt, hoeft niemand zich af te vragen hoe dat komt.

29 oktober 2022

44 | Fasten your seatbelts

Curaçao Airways moet de toeristische sector en daarmee de gehele eilandelijke economie redden. De oprichting van een nieuwe, vliegende overheidsnv is het antwoord van het kabinet Pisas op het besluit van een ander staatsbedrijf (de KLM) om de eerder aangekondigde uitbreiding van het aantal vluchten tussen Schiphol en Hato in te slikken. Tot woede van (bijna) heel Curaçao. Nog niet eens bijgekomen van de coronacrisis, ziet het eiland alleen al komend winterseizoen zo'n 35 miljoen aan inkomsten vervliegen. De teleurstelling is begrijpelijk: de mus waarmee Curaçao eerst blij is gemaakt, blijkt binnen enkele weken al weer de pijp uit. De nek omgedraaid omdat de KLM met personeelstekorten kampt en levertijden van vliegtuigonderdelen zijn opgelopen. En dus stuurde minister-president Gilmar Pisas,

opgejut door boze hotelbazen en lotgenoten, een brief naar zijn Nederlandse ambtgenoot Mark Rutte - tenslotte mede-eigenaar van de KLM - met de oproep de 'Koninklijke' tot de orde te roepen. In de tropische delen van het Koninkrijk laten premiers immers niet met zich sollen als een overheidsnv iets uitvreet wat de regering niet zint. Een kwestie van good governance naar Caribisch model.

In Europees Nederland ligt dat een tikkeltje anders. Daar hoeft Rutte het niet te wagen zich te bemoeien met het beleid van een staatsdeelneming. En in dit geval al helemaal niet, want – ook al wordt dat uit misplaatst patriottisme nooit openlijk toegegeven – de KLM is onderhorige van AirFrance. Pik had zijn oproep dus beter aan Macron kunnen richten. Maar wetend dat ook dat de postzegel niet waard is, wordt er door minister van Economische Ontwikkeling Ruisandro Cijntje hardop aan gedacht dan maar zelf de vleugels uit te slaan: Curaçao Airways.

Onmiddellijk werd de bewindsman herinnerd aan de roemloze crashes van de ALM en haar opvolger Dutch Caribbean Airlines. Beiden lieten een spoor na van miljoenen aan onbetaalde rekeningen van leveranciers plus enorme betalingsachterstanden bij de belasting, de SVB en het pensioenfonds. Het had overigens nog veel slechter kunnen aflopen. In hun nadagen vlogen zowel de ALM als DCA met overjarige roestbakken waarvan de luchtwaardigheid ernstig in twijfel werd getrokken.

Kennelijk veronderstellend dat ook in de luchtvaart drie keer scheepsrecht is, pompte de Curaçaose regering in 2017 tientallen miljoenen in de private home carrier InselAir, waarmee zij voor 51% eigenaar werd van een partij schroot-met-vleugels. Ondanks het duurbetaalde leergeld was er van de harde landing van ALM en DCA niets opgestoken. InselAir ging aan groothedswaanzin ten onder. De met duct tape in

de lucht gehouden vloot werd als oud ijzer verkocht, leveranciers en de overheid hadden alweer het nakijken. En nu denkt Cijntje dus de concurrentie te kunnen aangaan met de megaconcerns AirFrance-KLM en TUI.

Curaçao voelt zich nooit te klein groot te denken. Daar is helemaal niks mee, maar misschien is het zwerf toch een ietsiepietsie te hoog gegrepen voor laagvlieger Cijntje. Zo lang Curaçao Airways nog niet operationeel is, wil hij een bestaande maatschappij voor zijn karretje charteren en denkt daarbij aan Corendon en Air Belgium. Als die al geïnteresseerd zijn, moet daar dik geld bij - van de Curaçaose belastingbetaler wel te verstaan - want ze zullen ongetwijfeld een garantie verlangen voor onverkochte stoelen. Maar wie weet dat Pisas het met oliedollars gesponsorde Emirates bij wie hij vrienden heeft gemaakt tijdens zijn reis eind maart naar Dubai kan paaien.

Kadushi moet onwillekeurig terugdenken aan invalpremier Mirna Godett. Het Nederlandse ministerie van Justitie had er in 2003 schoon genoeg van dat DCA op haar vluchten naar Amsterdam soms meer dan honderd mula's aan boord meenam. Er moest zelfs een speciale rechtbank voor bolletjesslikkers op de luchthaven worden ingericht. Nederland waarschuwde DCA's landingsrechten in te trekken als er op Hato niet beter gecontroleerd zou worden. Godett reisde spoorlags voor topoverleg naar Den Haag. Amper geland gaf ze op Schiphol een persconferentie waarin ze aankondigde Nederland met gelijke munt te zullen terugbetalen door de KLM te verbannen.

Maar goed dat het daar nooit van is gekomen. Het zou Curaçao minstens het tienvoudige hebben gekost van de 35 miljoen waar het deze winter naast grijpt. Dat Curaçao zich zo afhankelijk heeft gemaakt van één commercieel bedrijf en één markt, mag het vooral zichzelf verwijten. Nu betaalt het de rekening van een

door luiheid ingegeven monomaan op SBS-kijkers gericht marketingbeleid.

In reactie op de scepsis over zijn luchtfietserij zei minister Cijntje dat “we groter moeten denken”. Voor bestuurders is het beter dat te doen met beide benen stevig op de grond dan met het hoofd in de wolken. Want het zal opnieuw de belastingbetaler zijn die de prijs betaalt voor een met zekerheid tot mislukken gedoemd prestigeproject.

5 november 2022

45 | Flapdrol-op-pootjes

De tijd dat werken voor de Koninkrijksrelaties aantrekkelijk dan wel eervol werd gevonden ligt ver achter ons. Zo is het nog altijd niet gelukt, na het al uitgestelde vertrek van Erwin Arkenbout, een nieuwe Vertegenwoordiger van Nederland voor het Caribisch deel van het Koninkrijk op te snorren. En nu is daar – eerder dan gepland – de vacature van voorzitter van de Colleges financieel toezicht. Kandidaten van buiten het Haagse ons-helpt-ons-circuit zullen niet in de rij staan, ondanks de riant beloning met als kers op de taart jaarlijks driemaal twee weken (betaald) verblijf onder de Caribische zon. Wie een beetje zelfrespect heeft, kijkt wel linker uit om roepende in de woestijn te worden. Want dat is het Cft, met de voorzitter voorop. Niet voor niets is het voortijdig opstappen van Raymond Gradus onderwerp van speculatie. Het persbericht waarin dat wereldkundig werd gemaakt, was in elk geval weinig geloofwaardig: na 5,5 jaar zou de professor er achter zijn gekomen dat het voorzitterschap van het Cft zich moeilijk laat

combineren met het deelhoogleraarschap aan de Vrije Universiteit. Menigeen veronderstelt dat Gradus de pijp aan Maarten geeft omdat de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties het dringende advies van het College naast zich heeft neergelegd de regering van Aruba te dwingen het gat in de hand te dichten. Als *D66-softie* vreest Van Huffelen kennelijk meer de toorn van Aruba's premier Evelyn Wever-Croes dan een gefrustreerde Cft-voorzitter die te fatsoenlijk is zich publiekelijk te beklagen.

Uiteraard is een chique *recruitment* bureau ingehuurd om de ideale opvolger te zoeken. Het functieprofiel staat ver van de realiteit. Want wat niet verteld wordt, is dat kandidaten over een incasseringsvermogen van Willemstad tot Tokyo moeten beschikken, het niet erg moeten vinden dat niemand iets doet met je adviezen en een lange neus naar je trekt wanneer je aankondigt de Rijkswinsterraad te melden dat er (van Nederland geleend) geld als water wordt uitgegeven. Je moet er ook bestand tegen zijn dat de staatssecretaris niet schroomt je *en plein public* voor Jan-met-de-korte-achternaam te zetten.

Al snel na 10-10-10 werd duidelijk dat het Cft een papieren tijger is. Het keek machteloos toe hoe minister-president - "ik ben Gerrit en jat als de raven" - Schotte de overheidsnv's op Curaçao leegroofde. Op Saba na is het ondanks 12 jaar deskundige *aanbevelingen* van het Cft geen eiland gelukt de huishoudboekjes enigszins op orde te krijgen. Op Aruba dikt een premier haar erfenis aan via de landsbegroting, op Curaçao zit een kabinet dat het ene gat met het andere dicht. Het is de optelsom van onkunde, onwil en inhaligheid. Je moet wel een grenzeloos optimist zijn om opperhoofd van het Cft te willen worden.

Het oog zal dus wel weer vallen op iemand uit de Haagse *inner circle* die beloond wordt voor

hielenlikkerij of juist naar een *functie elders* moet worden weggepromoveerd. Handicap daarbij is dat kandidaten de afgelopen vijf jaar niet politiek actief mogen zijn geweest. Dus Pieter Omtzigt is op voorhand kansloos. Dat is er eentje die zich niet in het ootje laat nemen of zich door de staatssecretaris laat koeioneren. Dus is hij té geschikt. De voorkeur zal uitgaan naar een flapdrol op pootjes. Daarvan – zeg maar het type Benschop - lopen er genoeg rond op het Binnenhof. Een vrouw zal het ook niet worden, want qua emancipatie loopt het moederland lichtjaren achter op de voormalige koloniën. Vermoedelijk is het voor Den Haag ook te gedurfd aan een Caribische kandidaat te denken. De kans is overigens groot dat mensen van het kaliber Etienne Ys onder het motto *geef mijn portie maar aan Fikkie* voor de twijfelachtige eer zullen bedanken.

Het functieprofiel verraadt hoe in het ministeriële paleis van de Directie Koninkrijksrelaties de samenwerking met de Caribische eilanden wordt gezien: als een *speelveld*. Het Koninkrijk als spel, waarvan de regels – zonder VAR in de vorm van een vakkundig om zeep geholpen geschilleninstituut - eenzijdig door Nederland worden bepaald en toegepast. Waarbij, volgens de regeringen van Curaçao, Aruba en Sint Maarten, Den Haag naar eigen believen met de doelpalen schuift. En het Cft door alle deelnemers keer op keer buitenspel wordt gezet. Om de kans op een match te vergroten, is het daarom misschien effectiever de vacature kenbaar te maken via het clubblad van sm-liefhebbers.

46 | Een Kamer vol klimaatracisten

Het kabinet is door de pomp of beter gezegd: de VVD. De volksclub van Rutte verzet zich niet langer tegen het maken van excuses voor de Nederlandse rol in de trans-Atlantische slavenhandel en uitbuiting van tot slaaf gemaakten op de plantages in het Caribisch deel van het Koninkrijk en Suriname. Met excuses en 200 miljoen euro voor een bewustwordingscampagne plus nationaal slavernijmuseum denkt het kabinet af te kunnen rekenen met het koloniale verleden, al zullen er altijd types zijn die vinden dat Nederland met miljarden aan herstelbetalingen over de brug moet komen. Die vergeten dat er sinds het einde van het koloniale tijdperk in 1954 al vele miljarden vanuit Den Haag zijn overgemaakt. Dat burgers daar verrekte weinig profijt van hebben gehad, daarvoor moeten ze maar eens de Quote-500 van Caribische rijke stinkerds op naslaan.

Intussen maken Surinamers en Antillianen ruzie over de plek waar Rutte dan wel koning Willem-Alexander de excuses moet uitspreken, over de vraag of in 2023 150 of 160 jaar afschaffing wordt herdacht en of 1 juli Keti Koti blijft heten of, zoals de Curaçaose beweging Plataforma *Sklabitut i Herensha di Sklabitut* wil, officieel wordt omgedoopt tot Emancipatiedag. Over de verdeling van die 200 miljoen zal ook nog wel de pleuris uitbreken. Vanuit Bonaire liet de plaatselijke Dialooggroep Slavernijverleden weten dat de bevolking niet zit te wachten op excuses en liever heeft dat Den Haag eindelijk eens serieus werk maakt van het wegwerken van sociaalmaatschappelijke achterstanden op het eiland.

Terwijl het kabinet eindelijk door de knietjes is gegaan voor een groeiende meerderheid in de Tweede Kamer die aandringt op het maken van niet gewone, maar *oprechte excuses*, beleeft het koloniaal denken in het parlement een revival. Aanjager daarvan is niet eng rechts zoals Forum voor Democratie of JA21, maar opmerkelijk genoeg de partij van de verbinding BIJ1. Kopvrouw Sylvana Simons laat geen kans onbenut om op nogal indringende wijze het koloniale verleden te veroordelen, maar aarzelt niet in één moeite uit te venten dat zij beter weet wat goed is voor de Caribische delen van het Koninkrijk dan de eilanden zelf.

Deze week diende Simons een motie in waarin zij in verwijtende zin constateerde dat Nederland als grootste en rijkste land van het Koninkrijk weinig oog heeft voor de risico's van klimaatverandering in de Cariben. Ze schrijft dat toe aan de koloniale verhoudingen en spreekt van *klimaatracisme* om vervolgens van het kabinet Rutte te verlangen maatregelen te nemen om de eilanden tegen o.a. de voorspelde verdere zeespiegelstijging en krachtiger orkanen te beschermen. Daarmee gaat ze onuitgenodigd op de stoel zitten van de regeringen en parlementen van de autonome landen, een bizar staaltje superioriteitsdenken.

Simons gaat er kennelijk op voorhand vanuit dat de Caribische bestuurders zich niet bewust zijn van de risico's van klimaatverandering en ook niet mans/vrouws genoeg zijn bij Nederland aan te kloppen voor ondersteuning. Als ze al gelijk zou hebben, ontnemt ze met haar motie de bestuurders van de landen de kans invulling te geven aan hun verantwoordelijkheid, spreekt ze wantrouwen uit in het controlerend vermogen van de Staten en diskwalificeert ze de lokale media. Een nogal brute ontkenning van gelijkwaardigheid. Of zoals oud-minister Omayra Leeflang het verwoordde: "Dit

Kamerlid blijft ongehinderd door gebrek aan kennis van de staatkundige structuur in het Koninkrijk waarin de autonomie van de CAS-landen is vastgelegd, doordrammen dat beleid uit Nederland moet komen.” “Maar de landen zijn blij met de motie”, klonk het nog. Ja, dank je de koekoek, want sommige Caribische bestuurders en politici denken al naar gelang ze dat beter uitkomt net zo koloniaal als mevrouw Simons. Autonomie betekent in hun opvatting vooral de vrije hand hebben (van Nederland geleend) geld uit te geven en al het andere wat niet leuk is of geld kost tot koninkrijksaangelegenheid te verheffen. Dus wel zo makkelijk als anderen het werk uit handen nemen waarvoor zij betaald worden, maar te beroerd voor zijn. De motie werd mede ondertekend door de Partij voor de Dieren (die opkomt voor dieren die niet voor zichzelf kunnen opkomen), GroenLinks (dat op alles aanslaat wat met klimaat te maken heeft) en éénpitter Den Haan (de spreekbuis van onmondige bejaarden). Bij de stemming kwam er ook nog steun van clubjes - Partij van de Arbeid, DENK en Volt - die zelden of nooit acte de présence geven bij vergaderingen van de Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties. Ruim te weinig om de motie aangenomen te krijgen. Zelfbenoemde verbinder Simons (geen partij waar de top elkaar zo naar het leven staat als BIJ1) zal er de conclusie uit trekken dat de Kamer bevolkt wordt door 120 klimaatracisten die tegenstemden. Tussen (): de zeespiegelstijging maakt geen onderscheid tussen gebieden die ooit kolonie of kolonisator waren. Ze, nee, we zijn op elkaar aangewezen om het hoofd boven water te houden.

47 | Grootdenkers

Als klein landje moet je groot durven denken. Daar hebben politici op Curaçao, Aruba en Sint Maarten geen enkele aansporing voor nodig. Maar tussen denken en doen zit, zeker in de Caribische landen van het Koninkrijk, een verschil van dag en nacht. Van alle luidruchtig gelanceerde projecten die nooit tot uitvoering zijn gekomen kun je een ruim bemeten museum vullen. Aruba wilde ooit een formule-1 circuit aanleggen en Curaçao verspilde geld en energie aan het plan – echt waar - tripjes naar de ruimte vanaf vliegveld Hato aan te bieden. Sint Maarten kondigde deze week aan 100 miljoen te steken in een waterpark waarmee het eiland denkt een toeristische topbestemming te worden.

Minister Omar Ottley met in letters geteld de indrukwekkende portefeuille Toerisme, Economische Zaken, Transport en Telecommunicatie is duidelijk een grootdenker die je niet gauw zal betrappen op valse bescheidenheid: “Wij richten ons op de wereld”, verklaarde hij bij de bekendmaking van het plan.

Misschien dat het hem nog gaat lukken het waterpark feestelijk te openen, maar of de aandeelhouders van de Aquatica in Orlando of – om binnen het Koninkrijk te blijven – het Tikibad in Duinrell er wakker van zullen liggen?

Dat Sint Maarten toeristen wil terugwinnen nadat het eerst door orkaan Irma uit elkaar was geblazen en daarna financieel aan de coronapandemie bezweek, is begrijpelijk. Maar was het niet de dure les van het virus dat de Caribische landen zich minder afhankelijk moeten maken van het toerisme. Diversificatie van de economie was het toverwoord om de landen

weerbaarder te maken tegen een volgende crisis die zich onvermijdelijk, in welke gedaante dan ook, een keer gaat aandienen.

Je kunt je bovendien afvragen of het toerisme Sint Maarten wel zo veel goeds heeft gebracht. Ja, een paar ondernemingen (vooral buiten het eiland zoals cruisemaatschappijen), handelaren in taxfree-rubbish en, niet te vergeten, corrupte politici hebben volop geprofiteerd. De keerzijde is dat zo'n beetje de helft van de 40.000 zielen tellende bevolking uit ongedocumenteerden bestaat die door werkgevers worden uitgebuit en in krotten wonen. Het zal de minister een rotzorg zijn: hij scheidt liever op over de honderden (onderbetaalde) banen die het waterpark oplevert.

Of het park rendabel te exploiteren valt, is nog maar de vraag. Als er iets aan te verdienen zou zijn, stonden serieuze investeerders wel in de rij. Honderd miljoen stoppen in een hoogst onzeker avontuur terwijl basisvoorzieningen voor de eigen bevolking niet op orde zijn, komt tamelijk roekeloos over. Of Sint Maarten al niet door een overdosis aan cruisetoeristen wordt overspoeld – er liggen geregeld vijf of zes van die zeemonsters tegelijk in de haven – wil Ottley er ook nog een cruiseper bij. Heeft onderzoek niet uitgewezen dat de lasten van het cruisetoerisme de lusten overtreffen?

Geen grote, maar mooie woorden werden deze week gesproken tijdens een debat van de Tweede Kamercommissie voor Koninkrijksrelaties over het sociale gat in Caribisch Nederland. Dat inmiddels tegen de vijftig procent van de BES-burgers bij absentie van een sociaal minimum onder de armoedegrens probeert ter overleven, belette staatssecretaris Van Huffelen en minister voor Armoedebeleid Schouten niet elkaar te bewieroken voor de stappen die zij hebben gezet. Dat laatste is Haags jargon voor onderzoeken, verkennen,

bestuderen, analyseren, monitoren, projectmanagen, taskforcen, feedbacken en heroriënteren.

En dat alleen maar om een eerlijke behandeling van onderdanen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zo lang mogelijk vooruit te schuiven. In Caribisch Nederland voltrekt zich een nationaal drama in slow motion die voor de gedupeerden niet anders voelt dan wat de slachtoffers van de gaswinning in Groningen of het kindertoeslagenschandaal is aangedaan. Voor die twee laatste groepen zijn goedgevulde compensatiefondsen, op de BES moeten ze het met een spiegeltje hier en een kraaltje daar doen. Als je met de tijdens het debat over Caribisch Nederland uitgestorte waterval aan woorden van Haagse mooipraters magen zou kunnen vullen, waren de inwoners van de bijzondere gemeenten zwaar obese.

Tot slot something completely different. Woensdag is een illustere Curaçaoënaar heengegaan: Stanley Brown. Zijn naam is onlosmakelijk verbonden aan de revolte van mei 1969, maar hij was veel meer. Zoals de beste onderwijzer die zijn leerlingen zich konden wensen. En kritisch observator die, anders dan grootdenkende politici, een groot denker was. Toen Kadushi's redactiechef nog baas was van het Antilliaans Dagblad was Brown columnist, begiftigd met een scherpe pen en het hart op de goede plaats.

Opmerkelijk genoeg maakt die krant daarvan geen melding in het bericht over het overlijden van Brown. Dat heeft misschien te maken met wat deze in 2015 in een interview met Yves Cooper zei: "Ik heb bij verschillende media op Curaçao meegemaakt dat ik alles mocht zeggen, behalve kritiek op de grote adverteerders zoals de Shell en Banko Maduro. Ik had een veel gelezen column in het Antilliaans Dagblad toen een Nederlander de eigenaar was. Dezelfde dag dat een Curaçaoënaar met een lening van Banko Maduro eigenaar werd, ben ik ontslagen. Het schijnt

dat dit een van de voorwaarden van de lening was.” Een warme herinnering aan Stanley Brown die Kadushi koestert is dat telefoontje naar de redactie aan de vooravond van een Kerst: “Ik krijg onverwachts logees uit Nederland, mag ik tijdens de kerstdagen jullie kerstboom lenen?” De boom met piek, ballen en lampjes opgetuigd nam hij mee in zijn auto om hem een paar dagen later terug te brengen.

26 november 2022

48 | Het hemd en de rok

Nederland staat in de wereld aangeschreven als een gul land. Dit jaar wordt er een kleine vijf miljard uitgegeven aan ontwikkelingssamenwerking; bepaald geen kattenpis. Het was ook de Nederlandse delegatie die tijdens de (jammerlijk grotendeels mislukte) klimaatop COP27 in Egypte hartstochtelijk pleitte voor een ‘schade- en verliesfonds’ voor arme landen die part noch deel hebben aan klimaatverandering, maar wel als eerste de rekening gepresenteerd krijgen. In de vorm van overstromingen, krachtigere stormen en orkanen, hittestress en droogte afgewisseld met zware stortregens.

De rijkste landen zijn veruit de grootste veroorzakers van de opwarming van de aarde en moeten daarom armere landen behalve met expertise ook financieel steunen om zich tegen de volgens wetenschappers desastreuze gevolgen te beschermen, vindt minister voor Klimaat en Energie Rob Jetten. Dus maakte hij zich tijdens de klimaatop hard voor een ‘schade- en verliesfonds’. Na veel gekibbel werd op het nippertje een akkoord bereikt, maar niemand die een idee heeft

hoe het praktisch vorm te geven.

Jettens eveneens in Egypte aanwezige partijgenoot en Tweede Kamerlid Raoul Boucke was er als de kippen bij de bewindsman de suggestie aan te reiken als Nederland het goede voorbeeld aan de wereld te geven door via een pilot in het ‘eigen’ Caribisch deel van het Koninkrijk uit te vinden hoe je klimaatschade en -verlies berekent en verdere schade voorkomt. De minister hield de boot af en dat past in de afstandelijkheid die de vier achtereenvolgende kabinetten Rutte etaleren. Alsof Den Haag er maar niet aan kan (of wil?) wennen dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba toch echt net zo veel bij Nederland horen als bijvoorbeeld Ameland of Zoutelande.

Het hemd is nader dan de rok is een oer-Hollands gezegde, maar dat niet opgaat voor de bijzondere gemeenten en al helemaal niet voor de partnerlanden Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Hoe groot de structurele armoede daar ook is, ze hebben bij het verdelen van de miljarden voor ontwikkelingssamenwerking over soms door en door corrupte buitenlanden het nakijken. Zoals de CAS-landen ook geen aanspraak kunnen maken op veel ontwikkelingsfondsen van de VN en de EU, omdat ze deel uitmaken van het Koninkrijk dat geacht wordt bemiddeld genoeg te zijn om de welvaart binnen de eigen grenzen eerlijk te verdelen.

Het gevolg is dat veel overzeese Nederlanders in armoede leven, het onderwijs er dik onvoldoende is, de gezondheidszorg ziek en de criminaliteit welig tiert. Dat is, zo voert rechts Den Haag aan, vooral het gevolg van onkunde en onwil. Dat kan misschien zo zijn, de bestuurlijke mores is er wel (mede) door Nederland gezaaid. Eeuwenlang hebben naar de eilanden uitgezonden Nederlanders – van gouverneurs tot ondernemers - het verkeerde voorbeeld gegeven. De excuses voor de rol in de trans-Atlantische

slavenhandel die leden van het kabinet op 19 december in alle delen van het Koninkrijk en Suriname gaan uitspreken, zouden ook betrekking moeten hebben op de koloniale overheersing die tot 1954 heeft voortgeduurd.

Terug naar het schade- en verliesfonds. Jetten wil niet aan een pilot. Ook nu kijkt hij liever over de grenzen van het Koninkrijk. Zo zullen voor de Klimaatconferentie die Aruba in samenwerking met Nederland in maart wil houden ook eilanden uit de regio worden uitgenodigd. Op zichzelf valt daar weinig tegen in te brengen, ware het niet dat Den Haag halsstarrig weigert zich een bondgenoot van de CAS-landen te tonen in de strijd tegen de impact van klimaatverandering. Want het zijn tenslotte autonome landen, is de aloude smoes om weg te kijken.

De minister maakte deze week goede sier met de benoeming van klimaatpaus Ed Nijpels tot kwartiermaker van de Klimaattafel Bonaire. Opeens doen vijf betrokken departementen voorkomen dat ze vervuld zijn van zorgen over Bonaire waarvan over enkele decennia grote stukken verzwolgen dreigen te worden door de zee. Daarvoor was het wel nodig dat Greenpeace Nederland aankondigde via een rechtszaak tegen de Staat der Nederlanden te zullen afdwingen dat de regering eindelijk haar verantwoordelijkheid neemt. Het is geweldig dat Nederland gevoelig is voor de noden in arme landen en dat moet vooral zo blijven. Maar dat hoeft niet in de weg te staan dat voor klimaatadaptatie een koninkrijksfonds wordt ingesteld waaraan de vier landen naar draagkracht bijdragen.

49 | Eerlijk duurt het langst

Politici op Curaçao, Aruba en Sint Maarten zijn maar wat fier op de autonome status van hun land. Dat mag, maar ze moeten niet doen alsof dat in de praktijk iets voorstelt. Want hoe autonoom ben je als je financieel door Nederland overeind wordt gehouden en niet in staat bent het onderwijs, de gezondheidszorg, de infrastructuur, nutsvoorzieningen en de veiligheid plus de overheidsboekhouding op orde te brengen? Het eigen onvermogen belet ministers en Statenleden echter niet al decennialang steen en been te klagen over het democratisch tekort in het Koninkrijk.

Als je een koninkrijksregering hebt is het niet geheel onlogisch er ten behoeve van de democratische controle ook een koninkrijksparlament op na te houden. Dat is er niet. En als het er wel zou zijn, blijft de onvrede aan Caribische zijde onverminderd groot. Want de zetels zullen toch op basis van het inwonertal van de afzonderlijke landen worden verdeeld. Dus blijft Nederland het voor het zeggen houden en dat zal zolang het Koninkrijk bestaat niet veranderen. Dat is precies waarom er nooit een geschillenregeling komt die Den Haag het laatst woord ontnemt.

Niemand die het hardop durft te zeggen tegen de politici van de CAS-landen: je bent dan wel baas in eigen huis, het is Nederland dat de dienst uitmaakt in het Koninkrijk. Het eerlijke verhaal vertellen vergt misschien enige moed, want de koloniale kaart wordt maar al te gretig uitgespeeld. Maar is het fair de illusie in stand te houden dat het deficit kan worden opgelost? Staatssecretaris Van Huffelen vindt kennelijk van wel. “Het opheffen van het democratisch tekort heeft

voor mij prioriteit”, schrijft ze aan de Tweede en de Eerste Kamer in reactie op het verslag van het jongste Interparlementair Koninkrijksoverleg. Daar was ook weer tijd en energie verspild aan het *deficit* dat veel weg heeft van fantoompijn: je voelt *au* in je grote teen van je geamputeerde been. Dat maakt bij de *stas* kennelijk een onvermoed Florence Nightingale-gevoel wakker. Hoewel de suggestie dat je een einde kunt maken aan het democratisch tekort meer weg heeft van kwakzalverij.

In plaats van mee te huilen zou ze haar overzeese gesprekspartners een spiegel moeten voorhouden en vragen: “Vertel me, hoe functioneert jullie eigen democratie?” Een van de waarden daarvan is dat de politieke meerderheid de minderheid met respect behandelt. Daarvan is in de CAS-landen geen enkele sprake. In alle drie de landen staat de oppositie per definitie buitenspel. De Statenleden van de coalitiepartijen zijn niks anders dan klapvee. Eigen inbreng leveren ze niet voor hun te riant gage.

Als oppositie kun je de regering vragen stellen tot je een ons weegt, antwoorden komen er niet. Een debat aanvragen? De door de coalitie aangestelde Statenvoorzitter zal het niet op de agenda zetten. En de Statenvoorzitter die de oppositie – zoals het in een fatsoenlijke democratie hoort – wel ruimte geeft een punt te maken, wordt op staande voet door haar eigen partij gedumpt. Dat is geen denkbeeldig voorbeeld, het gebeurde onlangs op Sint Maarten.

De verzamelde oppositie in Philipsburg verklaarde in een persconferentie monddood te zijn gemaakt. Vanuit Aruba werd een beroep gedaan op Den Haag om de democratie te herstellen. Van Huffelen negeerde het, want ze zalft liever de uitschuifbare tenen van de zittende premiers. Het moet immers gezellig blijven. En dan helpt het niet als je zegt waar het op staat; dat is *falta di rèspèt*.

Het hoeft echt niet ingewikkeld te zijn. Begin eens met het introduceren van een Caribische variant van het Haagse 30-ledendebat zodat ook de oppositie aan haar trekken komt. En publiceer een voor burgers toegankelijk digitaal overzicht waarop te zien is welke vragen uit de Staten niet beantwoord zijn met de datum erbij waarop ze zijn ingediend.

En de staatssecretaris? Die doet er verstandig aan het rapport 'Kiezen voor het Koninkrijk' van de *Commissie Democratisch Deficit* (2009) uit de kelder van het ministerie op te diepen. Het is zelfs niet gelukt de makkelijkst uit te voeren aanbeveling te realiseren: een jaarlijks bijeenkomst over de Staat van het Koninkrijk waar parlementariërs uit de vier landen met de leden van de Koninkrijksregering in debat kunnen. Veel meer hebben de politici op de eilanden niet te eisen zo lang ze in eigen huis een loopje nemen met de democratie.

10 december 2022

50 | De hypocrisie regeert

Honderden kinderen zonder ontbijt naar school. Ouderen die zich niet elke dag een warme maaltijd kunnen veroorloven. Drie generaties die vanwege een tekort aan betaalbare woningen onder één (als het meezit niet lekkend) dak leven. Alleenstaande moeders die twee banen hebben om de maand rond te komen. In het Caribisch deel van het land zijn de excessen van bittere armoede eerder regel dan uitzondering. Toch hoor je er de media in Europees Nederland nooit of zelden over. Hoe anders was dat deze week toen het Gemeenschappelijk Hof de weg effende voor het homohuwelijk op Curaçao en Aruba.

Alle landelijke en regionale kranten – van de NRC tot en met godbetert een dorpsbode als de IJmuider Courant, radiozenders en nieuwssites brachten het als brekend nieuws. Zelfs het oergristelijke Reformatorisch Dagblad berichtte er – zij het weinig enthousiast - over. Een opgetogen staatssecretaris van Koninkrijksrelaties maakte een vreugdehuppeltje en twitterde dat het “in ons Koninkrijk niet uitmaakt wáár je woont en wie je liefhebt.” Nou, dat moeten we nog maar zien. De regeringen hebben drie maanden de tijd om in cassatie te gaan. En dan nog: de papieren werkelijkheid van de wet loopt in het Caribisch deel van het Koninkrijk lang niet altijd synchroon met de dagelijkse praktijk. Zelfs als het stellen van gelijk geslacht eenmaal toegestaan is in het huwelijksbootje te stappen, zal er nog menig rechtszaak nodig zijn voordat homo’s, lesbiennes, bi- en panseksuelen, transgenders en non-binair en welke smaken er nog meer zijn, op de eilanden een normaal leven kunnen leiden, zonder om vage redenen te worden afgewezen voor een huurwoning of verzekering. Van trouwambtenaren wordt moed gevraagd. Zij lopen immers het risico door de kerk en hun familie te worden verketterd. En dat in samenlevingen waarin de *nietheterodichtheid* per vierkante kilometer hoger ligt dan in het vrijgevochten moederland.

We kennen allemaal de ministers, journalisten, directeuren, onderwijzers en ja, zelfs de pastoors die de heren- of damesliefde tegen de klippen op praktiseren. Maar (openlijk) aanvaarden dat mensen leven naar wie en wat ze zijn, is er niet bij. Niet dat de bevolkingen van Curaçao en Aruba zo ontzettend homofoob zijn, ze zijn vooral hypocriet. In plaats van oprechte liefde de kast in te jagen zou men zich beter druk kunnen maken over echte (te veelvoorkomende) uitwassen zoals kindermisbruik, huiselijk geweld, mannen die bij vijf of meer vrouwen kinderen verwekken en weigeren mee

te betalen aan de opvoeding. Het Verdrag van Istanbul (tegen huiselijk geweld) ligt al jaren te wachten of ratificatie door de regeringen in Willemstad, Oranjestad en Philipsburg.

Illustratief voor de schijnheiligheid is Campo Alegre op Curaçao, het grootste met uitsluitend buitenlandse werknemers bevolkte bordeel van de Cariben dat kort na de Tweede Wereldoorlog met de zegen van de bisschop werd geopend. Met de als nobel doel verpakte smoes Curaçaose vrouwen ervoor te behoeden de prostitutie in te gaan. De ware reden was het beschermen van de privacy van – bijvoorbeeld - rechters en bankdirecteuren die ook zonder de boven alles uittorende reclamezuil in de vorm van een vijgenblad de weg naar Campo wisten te vinden. Het inmiddels ter ziele gegane hoerenkamp heeft overigens niet kunnen voorkomen dat menig hoogwaardigheidsbekleder er een handvol buitenvrouwen plus minstens één straatvriendin op nahoudt.

Als de politiek op Curaçao en Aruba iets op heeft met mensenrechten (Kadushi blijft tegen beter weten in een optimist), kunnen in maart de eerste homohuwelijken worden voltrokken. Waarschijnlijk in bijzijn van in grote getalen uit Europees Nederland overgekomen fotografen en verslaggevers. Het zou mooi zijn als zij de verre reis benutten om hun thuispubliek ook te vertellen dat het kabinet bovenop de kindertoeslagen- en Groninger aardbevingsschandalen in Nederlands tropische achtertuin nog een volksdeel laat barsten.

51 | Excuses

Zodra de kerstboom – uiteraard met kluit, want duurzaam – in huis is, wordt Kadushi overvallen door de onbedwingbare aanvechting zijn zonden van het bijna voorbijge jaar te overzien. En het goed te maken met degenen in wie hij zijn stekels heeft gezet. Maar excuses maken is linke soep tegenwoordig. Voor je het weet breekt de pleuris uit en word je voor de rechter gesleept. En of je ook maar meteen even wil dokken, want anders worden de excuses niet geaccepteerd. Gewaarschuwd als hij is, heeft uw stukjesschrijver daarom een belletje gepleegd naar staatssecretaris van Koninkrijksrelaties Van Huffelen die tenslotte ervaringsdeskundige is. Zij voert immers samen met haar cheffin Hanke Bruins Slot de regie over *het proces* (want zo noemen ze dat in Den Haag als iets niet makkelijk te verkopen is) naar het door het kabinet maken van excuses voor de omvangrijkste, langdurigste en vooral grofste mensenrechtenschending in de vaderlandse geschiedenis.

Door een totaal gebrek aan culturele sensitiviteit (iets waar D66 zich toch altijd op voorstaat, maar die partij heeft wel vaker moeite te zijn wat ze zegt te zijn) is wat bedoeld was als een *betekenisvolle* boodschap voor verbinding uitgelopen op een nauwelijks eerder vertoonde verdeeldheid tussen de voormalig kolonisator en zijn dito koloniën. Daaruit valt dan wel weer te op te maken dat Rutte IV qua bestuurlijk onvermogen de regeringsploegen in de Cariben serieus naar de kroon begint te steken.

Met de wetenschap hoe het dus niet moet, waagt Kadushi - vervuld van berouw - het er toch maar op zijn spijt te betuigen aan het legertje uitverkorenen die zich

door hem beledigd voelen. Niet zo maar spijt, maar *diepe* en *oprechte* spijt die bovendien met de nodige *deemoedigheid* wordt overgebracht. Dat alleen biedt nog geen garantie dat de hoogwaardigheidsbekleders die dit jaar onvrijwillig de hoofdrol vertolkten in een van de zaterdagse columns de *welgemeende* excuses zullen aanvaarden.

Neem bijvoorbeeld hofleverancier van schrijfstof: gevolmachtigde minister van Curaçao Carlson Manuel. Die heeft via zijn advocaat laten weten voor een sorry open te staan als zijn broer en schaduw-gevin *The King* erbij mag zijn en een selfie mag maken met Kadushi. Bijkomende eis is dat hij wordt aangesproken met *excellentie*. De brave borst heeft kennelijk nog steeds niet door dat hij geen bewindspersoon is, maar slechts ambtenaar met de volmacht om één keer in de maand in de (inclusief koffie) maximaal half uur durende Rijksministerraad standpunten van Pik 'Pisas' de Grote voor te lezen.

Ogenblikje, Van Huffelen belt terug.... "Of Kadushi raad weet?" Dat is simpel: zet het *proces* on hold (vooruitschuiven is immers het nieuwe elan in Den Haag) nu blijkt dat het instellen van een Dialoogcollege Slavernijverleden, praatgroepen in alle delen van het Koninkrijk en Suriname, meerdere reizen om het daar ook nog eens met eigen oren te horen, twaalf uur aan gelivestreamde rondetafelgesprekken en twee Catshuissessies niet voldoende zijn, zit er maar één ding op: nodig alle nazaten van tot slaaf gemaakten en de 1.224 organisaties die zich erop beroepen hun belangen te behartigen uit om onder leiding van *plooiengladstrijker* van dienst Remkes tot een eensluidend advies te komen. En al lukt dat pas als we aan kabinet Rutte XIV toe zijn, voor excuses is het nooit te laat.

52 | Piet Boon-taks

Zelfs de grootste criticaster van Rutte zal, als hij of zij eerlijk is, moeten toegeven dat de manier waarop de premier namens de Staat der Nederlanden excuses aanbood voor het slavernijverleden indrukwekkend was. Het is natuurlijk niet meer dan terecht dat de rechtsopvolger van nietsontziende mensenrechtenschenders diep door het stof gaat. Maar als de Nederlandse regering écht iets van dat (gruwelijke) verleden heeft geleerd, kan zij niet voorbijgaan aan het heden waarin kwetsbare landgenoten in Caribisch Nederland, weliswaar van een heel andere orde, onrecht wordt aangedaan. Het wordt steeds duidelijker dat er in 2010 in de onderliggende wetgeving om van Bonaire, Sint Eustatius en Saba bijzondere gemeenten te maken weeffouten zijn geslopen; met soms schrijnende gevolgen. Neem het belastingstelsel, dat zo eenvoudig mogelijk moest zijn; dus zonder een *toeslagenwirwar*. Het zal niet de intentie geweest zijn, maar hoe cynisch is het dat de door Den Haag de hemel in geprezen simpelheid uitgerekend de allerarmsten in de bijzondere gemeenten benadeelt en de allerrijksten bevoordeelt?

Zo maakte staatssecretaris van Financiën Marnix van Rij deze week goede sier met het nieuws dat de *belastingvrije* voet per 1 januari van 12.000 naar ruim 17.000 dollar stijgt. Dat klinkt mooi, maar het zijn vooral de hogere inkomens die er van profiteren. Wie minder dan 1.500 dollar per maand (ruim anderhalf keer het wettelijk minimumloon) verdient, schiet er niks mee op. Maar wie een jaarinkomen van pakweg 50.000 dollar of meer opstrijkt, heeft een mazzeltje van 1.500 dollar.

En zo gaat het met veel als *sociaal aangesmeerde* maatregelen om de burger tegemoet te komen voor de hoge energieprijzen en de inflatie. Want wie hebben het meeste baat van bijvoorbeeld de verlaging van de accijns op benzine? Degenen met de dikste patserbakken; hoe grotere benzineslurper, hoe groter het voordeel. Waarmee de regering dus en passant de uitstoot van CO₂, stikstof en fijnstof subsidieert. Miljoenen aan publiek geld worden gestoken in het voor iedereen, stinkend rijk of straatarm, verlichten van de energiekosten door het afschaffen van het vastrecht en het invoeren van een bovengrens voor het gebruikstarief.

In het Europese deel van het land is het niet anders. Ook daar is de accijns op benzine verlaagd en worden de energietarieven gedempt. Daarnaast ontving elk huishouden ongeveer 380 euro. Voor de groep die op het randje van het bestaansminimum balanceert veel te weinig, maar voor nog veel meer mensen volstrekt overbodig. Een overgrote meerderheid van de Nederlanders leeft er namelijk onverminderd uitbundig op los. Restaurants puilen uit, reisorganisaties breken records en over een week wordt er voor meer dan honderd miljoen euro de lucht - en zo'n honderd ogen - in geknald. Maar dat terzijde.

Den Haag is niet consistent. Minister voor Armoedebeleid Carola Schouten wijst het verzoek van het Bestuurscollege van Bonaire om de kinderopvang gratis te maken gedeceideerd af. Zij staat erop dat ouders 4% van de kosten bijdragen omdat ze niet wil dat degenen met een riant inkomen gratis en voor niks hun koters bij de kinderopvang kunnen dumpen zodat pa met zijn vrienden kan zeevissen en ma de tennisclub door de wijnvoorraad helpt heenkomen.

Het principe *beter gesitueerden* te laten betalen voor hun eigen pleziertjes zou vaker moeten worden toegepast. De inkomensverschillen zijn op de eilanden

immers sociaal groot. Op Bonaire, Saba en Sint Eustatius verdient de rijkste 20% respectievelijk 9,3, 6,5 en 10,3 keer zo veel als de armste 20%. In Europees Nederland casht de bovenste 20% 4,4 keer meer dan de onderste 20%, aldus een recente publicatie van het CBS.

Cijfers die het failliet van het *eenvoudige* belastingstelsel onderstrepen: het maakt de rijken rijker en de armen armer. De na 2010 op gang gekomen toestroom van welgestelden heeft de prijzen van huizen opgedreven waardoor deze onbetaalbaar zijn geworden voor lokale woningzoekenden. Ook boodschappen zijn door bemiddelde nieuwkomers gestegen, want die malen er niet om of een pondje druiven 10 of 15 dollar kost.

Het experiment met een voor iedereen geldende *vlaktaks* van 30% is mislukt. Het is tijd voor de introductie van een *rijkeluisbelasting*, zeg maar een *Piet Boon-villa heffing*. De opbrengst zal ruim voldoende zijn om het kabinet in staat te stellen *budgettair neutraal* een einde te maken aan het onrecht dat in Caribisch Nederland nog altijd geen sociaal minimum is ingevoerd. Daardoor zijn vier van de tien eilanders ook in het nieuwe jaar veroordeeld tot een leven in armoede.

Kadushi wenst u een Bon Pasku.

31 december 2022

53 | Vieze linkse rat

“Jij hebt ook het IQ van een deurknop.” Dat kreeg uw stukjesschrijver via Twitter naar zijn (door de afzender verondersteld inhoudsloze) kop geslingerd. Zou de

toevoeging van het woordje ook duiden op zelfkennis? Aanleiding voor de gratis *analyse* van zijn geestelijke vermogens is Kadushi's reactie op een tweet van het Curaçaose Statenlid Giselle Mc William. Die maakte de redactie van publieke omroep Ongehoord Nederland uit voor "een stelletje intens zielige mensen", wat een uiterst milde kwalificatie is voor beroepsroepstoeters van kwaadaardige desinformatie. Kadushi kon het niet laten de politica bij te vallen: "Bon dia Giselle, onbegrijpelijk dat ON met subsidie van de overheid ongehinderd racistische en fascistische drek mag uitzenden." Dat werd door een garnizoen trollen opgevat als een regelrechte oorlogsverklaring.

"Als je drek zoekt kijk maar eens in de spiegel smerig vieze linkse rat" deed een twitteraar een poging tot een eloquente uitwisseling van argumenten. Een kleine bloemlezing van (letterlijk geciteerde) reacties: "Ga je wel akkoord met subsidie voor alle communistische en nazistische drek die de rest van npo uitzend? De drek die dit kabinet gebruikt om ons land in een wurggreep te houden?" "Weleens aan gedacht voor reset van uw hersenen? Hard bonken met hoofd op muur schijnt te helpen." "U bent een wegkijker die in een politiek correcte kortzichtige bubbel leven en die hun ogen het allerliefste blijven sluiten voor de dagelijks op feiten gebaseerde realiteiten." "Een v/d grootste problemen voor de maatschappij zijn mensen zoals u." "Kom niet met dat woordje 'neger': dan is het hoog tijd dat je je Van Dales de deur uitgooit en die uitgever een boze brief schrijft."

Al gauw werd, zoals gangbaar in deze kringen, de Tweede Wereldoorlog erbij gesleept: "Jij bent naar de oorlog zeker ook niet meer buiten geweest Slaap lekker verder" en: "Jij bent de fascist. Adolf zou trots op je zijn geweest, mijn ouders, die als verzetslieden stierven, niet." Bij die laatste kun je je wel afvragen bij welk verzet, want onder de aanhang van Ongehoord

Nederland zijn de holocaust-ontkenners en antisemieten ruim vertegenwoordigd. Net als homoen xenofoben. Ze delen nog veel meer overtuigingen. Bijvoorbeeld dat regeringen bestaan uit reptielen die *satanparty's* organiseren waar baby's na te zijn misbruikt ritueel worden geofferd.

Ze adoreren Trump, vinden Poetin een oorlogsheld en geloven dat de aanslagen op de Twin Towers en op MH 17 in scène zijn gezet. Zijn er zeker van dat Rutte via verkiezingsfraude aan de macht is gekomen en dat een elite van politici en ondernemers werkt aan een geheime agenda om Nederland “om te volken” door op massale schaal immigranten binnen te halen en gelijktijdig het *superieure blanke Hollandse ras* met het coronavaccin uit te roeien. Ze voelen zich vooral thuis bij haatzaaiende ‘partijen’ als Forum voor Democratie, PVV en JA21 en doen wetenschap als “ook maar een mening”.

Waar ze het uiteraard eveneens hartgrondig over eens zijn, is dat Curaçao, Aruba en Bonaire (dat er ook nog drie SSS-eilanden zijn, is te veel om te onthouden) *asap* het Koninkrijk uitgesodemierd moeten worden. Dat werd nog eens uitgesmeerd in de *comments* tijdens de op YouTube gelivestreamde toespraak waarin premier Rutte excuses maakte voor het Nederlandse slavernijverleden. De onderbuik kreeg de vrije loop dat – bij wijze van spreken dan – de nazibruine derrie van het beeldscherm afdroop.

Gekkie zijn er, in alle gradaties van onnozel tot boosaardig, altijd al geweest. Maar het enge van nu is dat voor complottheorieën en *alternatieve feiten* op *sociale media* de rode loper wordt uitgerold. Nog enger is het dat de onschuldig ogende, maar o zo valse blonde meisjes van een als omroep vermomd riool als Ongehoord Nederland geen strobreed in de weg wordt gelegd racisme en fascisme te verheerlijken. Nog heel veel enger is het overigens dat extreem rechts

inmiddels wortel heeft geschoten in Tweede en Eerste Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden.
Kadushi wenst u voor het nieuwe jaar een wappievrij Koninkrijk.

DEAL 2

Bericht uit...

De zondagse estafetterubriek 'Bericht uit...' op DossierKoninkrijksrelaties.nl kent een trouw lezerspubliek. Columnisten uit de Caribische delen van het Koninkrijk belichten bij toerbeurt de kanten van hun eiland waarvan zij vinden dat die de aandacht van alle koninkrijksburgers verdienen. In deel II van deze bundel, vindt u de bijdragen die zij in 2022 hebben geleverd. In volgorde van opkomst:

Terrance Rey

is uitgever/eigenaar van StMaartenNews.com en een aantal e-commerce websites in verschillende marktniches, zoals StMaartenFlowers.com en StMaartenCakes.com. Terrance is tevens luchtvaartmakelaar, reisadviseur, bestemmingsmarketeer, internetondernemer, overheidsbeleidsadviseur en allround-go-to-person-to-get-things-done-on-St. Maarten.

Anouk Balentina

is geboren en getogen in Aruba. Zij is certified legislative lawyer en heeft ruim 17 jaar werkervaring als jurist binnen de overheid op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling, milieu en infrastructuur. Thans is zij als juriste werkzaam bij de Arubaanse overheid op het gebied van vrouwenrechten. Daarnaast vecht zij, als burger en milieuactiviste, in haar vrije tijd voor de bescherming van mensenrechten in het kader van natuur- en milieuvervuiling op Aruba. Anouk schrijft op persoonlijke titel.

Mia van Deelen

is geboren in Katwijk aan den Rijn. Ze werkte in het notariaat en de advocatuur en was jarenlang de stem van de ANWB-verkeersinformatie op de radio. Als vrijwilliger gaf ze onder meer Nederlandse les aan buitenlandse vrouwen en las ze voor aan kinderen uit laaggeletterde gezinnen. Mia

woonde van 2014 tot medio 2022 op Sint Eustatius waar zij zich als een zeer betrokken burger manifesteerde.

Raquel Weisz

is leiderschapsontwikkelingsspecialist. Ze woont en werkt 17 jaar op Curaçao. Met haar bedrijf Creating Milestones (www.creatingmilestones.today) richt ze zich op leiderschapsontwikkeling van leidinggevenden en ambitieuze professionals. Raquel adviseert politiek-gevoelige organisaties in de private, publieke en non-gouvernementele sector.

Burney el Hage

was gedurende drie regeerperioden gedeputeerde op Bonaire en is oud-minister van Economische en Arbeidszaken/ vicepremier van de Nederlandse Antillen. Hij was namens het eiland nauw betrokken bij de staatkundige hervorming van 2010. Sinds 2015 is Burney manager operations en lid van het directieteam van de zorginstelling Fundashon Mariadal.

Anton Hermans

is na zijn studie aan het werk gegaan in het Rotterdamse onderwijs, eerst als docent en later als coördinator en locatieleider op VMBO-scholen. In 2014 is hij met zijn gezin verhuisd naar Saba, om directeur te worden van de enige VO/MBO school van het eiland. In zijn vrije tijd schrijft Anton gedichten en bewandelt hij een van de vele trails die de *unspoiled queen of the Caribbean* rijk is.

2 januari 2022

Meer maand dan geld

Door Terrance Rey

We zijn goed in dingen verbergen. Armoede is er daar een van. Het is zo goed verborgen dat je geneigd bent de armoede zelf de schuld te geven van het zo goed verborgen blijven. Maar dat is inherent aan armoede op Sint Maarten. We zijn een trots volk en we geven aan niemand graag toe dat het financieel moeilijk met ons gaat. Aan niemand en evenmin aan onszelf. Ik ben opgegroeid met het horen van uitdrukkingen als ‘Geld groeit niet aan bomen’, ‘Geld groeit niet op mijn rug’ en ‘Zie ik eruit alsof ik van geld gemaakt ben?’

Met al deze demoraliserende uitspraken over geld ben ik verbaasd dat ik ben opgegroeid met het natuurlijke instinct om geld te verdienen, hoe geld te laten groeien en om manieren te zoeken om meerdere inkomstenstromen te creëren. Mijn eerste natuurlijke reactie als ik geld kreeg, was om het te sparen. In mijn familie stond ik bekend als ‘De Jood’. Omdat ik altijd elke dollar spaarde die ik kreeg. Ik had geen enkele inclinatie om geld uit te geven.

Nog steeds niet. Ik wist altijd dat als ik iets wilde kopen, ik het geld bij de hand moest hebben. Dat betekende dat ik geld moest oppotten. Op latere leeftijd ontwikkelde ik het talent om meerdere manieren te identificeren om geld te genereren. Op school bleek dat ik aanleg had voor boekhouden. Het was theorie over hoe je kon tellen hoeveel geld je had, hoeveel je uitgaf en wat er over bleef. Winst maken betekende voor mij een manier om meer geld te sparen. Dus ik wilde accountant worden. Als tiener werkte ik onder general manager wijlen

Harry Schaminee bij Holland House als assistent-boekhouder samen met O'neil Richardson, die Hoofd Boekhouding was.

Van Dien & Co was ons accountantskantoor dat de boeken controleerde en de financiële jaarverslagen deed voor de familie Proper, die tot op de dag van vandaag eigenaar is van het hotel. Ik werkte daar tot de general manager van het wereldberoemde Sheraton Mullet Bay, Kamal Asultani, mij overtuigde om bij zijn resort te komen werken. Bij Mullet Bay werkte ik onder Food & Beverage-manager Malcolm Cooper. We kenden toen nog nauwelijks enige vorm van armoede op het eiland. Sint Maarten bloeide in die tijd.

Sint Maarten ontwikkelde in die periode een middenklasse die de sterke ruggengraat was van de economie en de samenleving op het eiland. Wie werkte vroeger niet bij Mullet Bay, zou je over die tijd kunnen vragen. Helaas weten we allemaal wat er van Mullet Bay is geworden. Het werd het grootste symbool van verborgen armoede op het eiland. Velen rekenden zich rijk vanwege Mullet Bay. Toch was het gewoon een andere vorm van onszelf en anderen voor de gek houden. Velen geloofden zelfs dat sommigen 'the golden key' hadden om Mullet Bay te heropenen en de rijkdom weer toegankelijk te maken voor de werkende massa en vooral de middenklasse op het eiland.

Dezelfde middenklasse die nu ziet hoe de armoede langzaam naar hen toe kruipt en op de deuren van hun grote huizen op de heuvels klopt. Ik werd nooit de registeraccountant die ik wilde zijn. Onderweg, tijdens mijn studie, realiseerde ik me dat het veel leuker was om geld te verdienen dan het te tellen. Ik heb echter nooit een voorliefde ontwikkeld om het te spenderen. In plaats daarvan werd ik er goed in om het te verbergen. Daarom herken ik armoede wanneer ik het zie. Ik zie mensen geld uitgeven alsof er geen morgen

is en ik zie veel mensen boven hun stand leven. Ik zie dit en het maakt me bang.

Wat mij ook beangstigt, is te zien dat politici op Sint Maarten vandaag geld uitgeven alsof er morgen meer zal zijn. Ik begrijp die mentaliteit niet. Hoe kan je vandaag geld uitgeven als je geen zekerheid hebt dat er morgen geld binnenkomt? Sint Maarten heeft als land al 11 jaar geen begrotingsevenwicht, met uitzondering van het jaar waarin onze minister van Financiën de geldkoffers van ons nutsbedrijf N.V. GEBE plunderde om de begroting in balans te brengen en waakhond College financieel toezicht van zich af te krijgen.

Hij bracht tegelijkertijd het staatsnutsbedrijf in een precaire financiële positie. Zoals ik al schreef, we zijn goed in onszelf voor de gek houden. Zelfbedrog heet dat.

Als we willen stoppen onszelf voor de gek te houden, moeten we leren ophouden met roekeloos geld uitgeven, moeten we leren budgetteren en geld besparen. We moeten vooral leren om geld te genereren en meerdere inkomstenbronnen te creëren.

Nu het nieuwe jaar begint, moeten we ons realiseren dat de pandemie de verborgen armoede op het eiland aan het licht heeft gebracht en niet alleen onder de lagere klasse, maar ook onder de middenklasse en zelfs onder sommigen van jullie in de hogere klasse. Geloof je me niet? Laat me je dit vragen: heb je soms meer maand over dan geld? Dat is een bekende Sint Maartense uitdrukking. Net zoiets als 'Are you living from hand to mouth?' Als je jezelf niet voor de gek wil houden, dan is het antwoord op die vraag een zekere "Ja."

200 jaar Oranjestad

Over twee jaar, in 2024 wordt het 200-jarig bestaan van Oranjestad, de hoofdstad van Aruba, herdacht. In deze tijden van corona staat dit thema wellicht niet bovenaan het prioriteitenlijstje, maar toch zijn bedrijven en instanties er achter de schermen al mee bezig.

Rancho (vrij vertaald: vissersdorp) is een van de oudste, zo niet de oudste wijk van het huidige Oranjestad. Oorspronkelijk was het een vissersdorpje waar men zich naast visserij, ook bezighield met zoutwinning en kalkverbranding. In de vorige eeuw is het een hechte gemeenschap geworden, in een wijk bestaande uit lemen, houten of stenen huisjes met hier en daar een koopmanshuis of pakhuis. Volgens de verhalen was men met elkaar begaan. In de tijden dat armoe troef was, hielp men elkaar met voedsel en met de zorg voor kinderen en ouderen.

De afgelopen decennia is de wijk zienderogen achteruit gegaan. Leegstand, verslavingsproblematiek en criminaliteit hebben de overhand gekregen. Maar desondanks heeft een aantal wijkbewoners in 2010 een stichting opgericht om de wijk te redden van verdere verloedering. De karakteristieke huisjes, de tradities en de, overigens niet allemaal even idyllische verhalen uit de wijk, schetsen een beeld van het Aruba van weleer, maar geven ook aan welke rol de wijk heeft gespeeld in de ontwikkeling van Oranjestad en de geschiedenis van Aruba.

Stichting Rancho probeert een bemiddelende rol te spelen bij het herstel en behoud van deze immateriële en materiële historie. Het vastleggen van verhalen, verzamelen van foto's en ander

materiaal vindt al plaats. Een van de problemen die het herstel van de wijk stagneert, is de kwestie van onverdeelde boedels. Op verzoek en geheel vrijblijvend intervenueert de stichting, maar het blijft een groot struikelblok. Hopelijk lukt het om de wijk als geheel op de werelderfgoedlijst van de Unesco te krijgen om zodoende de historische pandjes te beschermen tegen de afbraak.

Het doet goed te zien dat lokale en buitenlandse investeerders de pandjes, zodra deze op de markt komen, opkopen en in oude glorie herstellen. Helaas is dit voor de oorspronkelijke wijkbewoners meestal niet weggelegd omdat de grondprijzen en restauratiekosten te hoog zijn. De wijk Rancho zal zich in toekomst zo maar eens kunnen ontwikkelen tot een trendy wijk met historische pandjes waarin gewoond en gewerkt kan worden, maar dan wel weer in een veilige en bruisende omgeving.

Een voorbeeld van een typische traditie uit deze wijk is het bouwen van miniatuur zeil- of vissersbootjes. Vroeger van hout (Pali Boonchi-hout) en vandaag de dag van fiberglas. Op officiële feestdagen zoals Koningsdag of Dia di Betico worden er wedstrijden gehouden. Altijd op een vaste plek: in de zee tegenover de oude gouverneurswoning, naast het Wilhelminapark. De bootjes werden vroeger door de vissers als speelgoed voor hun kinderen gemaakt. Tegenwoordig is het geen speelgoed meer, maar een hobby die voornamelijk door volwassenen wordt bedreven. Op 25 januari, op Dia di Betico, is er weer een race dus als u op het eiland bent, dan is het een aanrader.

Maar niet alleen in Rancho is er beweging, ook in de binnenstad zijn er positieve ontwikkelingen gaande op particulier of overheidsinitiatief. Via het Monumentenfonds is recentelijk een historisch pand gerenoveerd (de voormalige Botica – apotheek -

Aruba). Ook zijn enkele ondernemers aan de slag om winkelpanden op te (laten) knappen of om te bouwen en zo gereed te maken voor de binnenstad van de toekomst. We zien te vaak nog alleen de leegstand en de afwezigheid van klandizie, maar als je zo hier en daar praat met de ondernemers, dan is het niet alleen maar pessimisme. Er wordt geïnvesteerd en gewerkt aan de toekomst en dat geeft hoop. Het oog hebben voor de veranderende tijden zit bij velen toch in het bloed.

Hopelijk kunnen deze ondernemingen de pandemie overleven en zal Oranjestad op zijn 200ste verjaardag weer kunnen glanzen. In ieder geval zijn wij het aan ons eiland en aan toekomstige generaties verplicht om te waken over ons erfgoed. Het behoud van historische panden, het vastleggen van de geschiedenis van (in dit geval) de stad en zijn inwoners wordt steeds meer omarmd, gelukkig ook door de jongere generatie. De moker en de bulldozer, waar wij in het verleden maar al te goed bevriend mee waren, moeten wij voorlopig maar achter slot en grendel laten.

16 januari 2022

Advies aan de staatssecretaris

Door Mia van Deelen

En daar waren dan de namen van ministers en staatssecretarissen. Met zomaar ineens Marnix van Rij als staatssecretaris fiscaliteit. Hij vertrok - na ongeveer 14 maanden - als regeringscommissaris van Sint

Eustatius en pakte plotseling, zonder iets bekend te maken aan de bevolking, zijn biezen en even later dook hij weer op als interim-voorzitter van het CDA. Laat ik uit zijn mond niet meer horen dat hij het hier zo naar zijn zin had: met een soort van opgeheven hoofd (niet echt natuurlijk) kan hij nu de arena verlaten. Het hemd blijkt nader dan de rok.

Ook Raymond Knops keert niet terug op de Antillen, althans niet in functie, en mevrouw Alexandra van Huffelen is de nieuwe staatssecretaris BZK met Koninkrijksrelaties in haar portefeuille. Bij haar aankomst op het ministerie gaf de staatssecretaris een korte reactie. Een zinnetje van haar gonst maar door mijn hoofd en blijft hangen: „Op basis van gelijkwaardigheid gaan wij onze ambities waarmaken”. Onze ambities? Wie zijn ons? Wiens ambities zijn het en wat houden die in?

Voor mij houdt dit in gemeenschappelijkheid, een gezamenlijke visie. Van dat gemeenschappelijke is op Sint Eustatius na de interventie tot op heden bar weinig gebleken. En van visie of ambitie al helemaal niet. Of bedoelt de staatssecretaris daarmee de ambities van Den Haag? Daarmee gaat ze dan voorbij aan brede inbreng door bewoners van het eiland zelf.

Prachtig is ook de belofte van extra aandacht voor Caribisch Nederland. De staatssecretaris heeft aangekondigd op korte termijn de zelfstandige landen en de BES-eilanden te willen bezoeken. Ik hoop niet dat dit een flitsbezoek wordt, want dan heeft dat helemaal geen zin. Op die ene dag op Sint Eustatius wordt de staatssecretaris rondgeleid langs de materiële successen en mag zij praten met mensen die hiervoor van tevoren zijn geselecteerd (in de praktijk zal dat de entourage van de regeringscommissaris zijn).

Als ik de staatssecretaris een advies mag geven: overnacht in een gewoon goed hotel in het dorp aan de baai en niet in het relatief ver weg gelegen Golden

Rock Resort. Neem de tijd om, in een zekere rust en zonder de hijgerige aanwezigheid van of namens de regeringscommissaris, met mensen te praten. Bijvoorbeeld met de leden van de Eilandsraad, maar ook met betrokken burgers die een gesprek met de staatssecretaris op prijs stellen. Wellicht zijn daar dan ook wat kritische kanttekeningen die worden aangereikt, maar het draagt wel bij aan een genuanceerder beeld van het eiland. Bijvoorbeeld een arts, een radioprogrammamaker, een visser, een docent...

Luister naar hen over de situatie en ervaringen in - bijvoorbeeld - de gezondheidszorg, de bezorgdheid over de steeds groter wordende invloed van steenrijke beleggers, de absolute ondoorzichtigheid van de besluiten van de executive council, het niet transparant zijn over de opgravingen bij de recent gevonden begraafplaats in Golden Rock, de verblijfplaats en omstandigheden van de menselijke resten, geen inzicht over de bezettingsgraad van de ferry naar Sint Maarten (terwijl aan de regionale luchtverbindingen helemaal geen aandacht wordt besteed, want dan zou Sint Maarten of Winair wel eens boos kunnen worden...). Kortom over alle zaken waarover besluitvorming plaatsvindt zonder inspraak of zelfs maar consultatie vooraf van de bevolking. Pas als alles in kannen en kruiken is en het point of no return is bereikt, wordt informatie gegeven. Na de interventie is de tegenstelling tussen zij en wij, onderling wantrouwen en de kloof tussen arm en rijk, veel groter geworden. De ultieme uitdaging aan de staatssecretaris is gelegen in luisteren, olie op de golven, geven en nemen, gelijkwaardigheid en respect. Met als materieel resultaat dat overeenstemming wordt bereikt op heikele punten en dat de onderlinge tegenstellingen op het eiland worden geminimaliseerd. Oprecht heel veel succes gewenst daarbij!

23 januari 2022

Hoe COVID alsnog Saba raakt

Door Anton Hermans

Nou... dat was niet echt een fijn kerstcadeau. Na ruim 1½ jaar geleefd te hebben zoals wij reeds deden voor aanvang van de wereldwijde pandemie, moesten wij bij het aanbreken van de kerstvakantie er ook aan geloven: verplicht mondkapjes dragen bij het boodschappen doen, in openbare ruimtes enzovoorts. Iets waar de wereld om ons heen al langer aan gewend was.

Ja, Saba is mede dankzij de maatregelen die het Outbreak Management Team heeft genomen heel lang een COVID-vrij eiland geweest. In april/mei 2020 hadden wij een harde lockdown. Dat hield in: je mocht niet de weg op (of feitelijk je eigen huis niet uit) zonder schriftelijke toestemming. Later werd het wat versoepeld en mochten we twee keer per dag een rondje lopen in je eigen dorp. Ik lees op nieuwssites dat Nederland in een 'harde lockdown' zit of zat, dan schud ik met mijn hoofd en denk ik nog aan onze ophokplicht van 2020 en het twee maal per dag mogen luchten. Natuurlijk was niet iedereen blij met het op slot doen van het eiland en de strenge maatregelen die sinds het aanbreken van de pandemie voor Saba golden. Met name de toeristische sector en alles en iedereen die daar direct of indirect van afhankelijk is, heeft harde klappen gekregen en was het lastig het hoofd boven water te houden. Om de corona-uitbraak te bestrijden werden ook op Saba tal van maatregelen van kracht. Die raakten en raken mensen op (bijna) alle terreinen van het dagelijkse leven.

Gelukkig konden bedrijven en instellingen ook aanspraak maken op de regelingen die de regering heeft getroffen. Die hebben natuurlijk iets geholpen. Maar de meeste regelingen zijn ook hier niet meer van toepassing en dus moesten de bedrijven weer handel krijgen: het eiland ging wat versoepelen en daarmee kwam COVID alsnog naar Saba als ongewenste gast. De versoepeling van de coronamaatregelen in de afgelopen maanden (voor december 2021) bracht enige verlichting voor de ondernemers, met dien verstande dat er voor met name het dagelijkse leven eigenlijk maar weinig veranderde. In december echter gingen we in een paar weken tijd van nul COVID-gevallen van 3 naar 10, 16, 20... het bleef maar stijgen tot in de 80 besmette personen. JA, COVID gaat ook rond op ons eiland.

Het gebod om nu anderhalve meter afstand te bewaren en mondkmaskers te dragen, maakt het dagelijkse leven op Saba moeilijk, ook al doet een ieder zijn best om social distance te bewaren. Best lastig voor een gemeenschap die een wij-cultuur is met een sterke hang naar gezamenlijke activiteiten, zoals muziek maken, zingen, dansen en in het weekend gezellig grillen en een biertje drinken in de haven. Hoe het jullie vergaat weet ik niet, maar nu de scholen weer ruim een week open zijn, lijkt voor mij de vakantie alweer een eeuwigheid geleden.

Het Coronavirus houdt ons op Saba intensief bezig. Duidelijk is dat het Outbreak Management Team op Saba een uitdagende en forse klus aan het klaren is: ze moeten continue bijsturen en van uur tot uur ingewikkelde afwegingen maken. Goed nieuws is dat de daling van het aantal mensen in isolatie weer is ingezet. Hopelijk wordt 2022 een beter jaar!

30 januari 2022

Laat je geen zand in de ogen strooien

Door Burney el Hage

Het is gebrek aan tijd of inlevingsvermogen. Puur populisme behoort ook tot de mogelijkheden, maar het kan ook zijn dat Bonaire de wereld om zich heen niet effectief genoeg informeert. Er is de laatste tijd veel te doen om het strand van het nieuwe hotel Chogogo Dive & Beach Resort. Illegaal, tegen de natuur, geen aanvraagprocedure gevolgd, geen antwoord van het Bestuurscollege op de vergunningaanvraag, controle goed of verkeerd uitgevoerd, beschuldiging en intrekking beschuldiging richting de Gezaghebber... Maar het kan ook simpelweg zijn dat niemand precies weet hoe 'het' zit. Wie van jullie weet dat op de locatie waarover nu zo veel discussie is, al een strand was? Het voormalige hotel Sunset Beach Resort had twee bijzonderheden: een prachtige locatie om de zonsondergang te beleven en een prachtig strand. Vandaar de naam.

De locatie waarover het allemaal te doen is, is ooit door Nederland met geld ontwikkeld tot toeristisch oord. De ligging en de mogelijkheid voor het kunnen aanleggen van een strand waren doorslaggevend in de jaren zestig om een hotelproject te ontwikkelen. Weinigen kunnen zich herinneren dat er daar voor die tijd geen strand was: velen kennen die plek niet anders dan een van de beste stranden van Bonaire.

Het waren de na-effecten van orkaan Lenny in 1999 die grote schade hebben aangericht aan het strand dat bekend stond als Sunset Beach. Sindsdien heeft de

Bonairiaanse overheid meerdere malen een voorstel ingediend tot het milieuverantwoord herstel van dit geliefde strand. Deze projecten werden allen in samenwerking met milieuorganisaties opgesteld en ingediend bij de Nederlandse overheid, Europese Gemeenschap en een aantal specifieke ministeries in Den Haag. De aanvragen tot financiering van de projecten zijn nimmer gehonoreerd.

Bonaire was vervolgens, in het streven naar een hoger segment toerisme, steeds van plan deze locatie weder te laten ontwikkelen door een luxe (5-6 sterren) hotelketen. Alle ontwikkelaars van wereldformaat die interesse toonden, stelden de eis dat Bonaire eerst zelf het strand in ere moest herstellen. Ze zijn allemaal ook weer afgehaakt omdat het eilandbestuur hele hoge eisen stelde voor herstel van het strand en vervolgens zelf niet (financieel) bij machte was het conform de eigen milieu- en natuurnormen te herstellen.

Lang verhaal kort: de initiatiefnemers van Chogogo hebben een marktconforme koopprijs betaald. Dat is de eerste keer in de geschiedenis van het eiland dat hotelontwikkelaars de bevolking van Bonaire een min of meer eerlijke prijs hebben betaald voor de aanschaf van een stuk commercieel te ontwikkelen domeingrond. Vervolgens werden zij opgescheept met een probleem van Bonaire, namelijk, het ecologisch verantwoord herstellen van het strand. Ondertussen is er zelfs een boete opgelegd van iets meer dan een miljoen Amerikaanse dollars voor het illegaal zand storten met het doel het strand weer strand te maken. Eerder deze week pleitte D66-Tweede Kamerlid De Groot, “voor herstel van de oude situatie bij het resort”. Natuurlijk vragen wij ons op Bonaire af, welke “oude situatie” hiermee bedoeld wordt. Vervolgens scheidt het Kamerlid zelf duidelijkheid door te eisen dat de keermuur en het illegaal opgespoten zand weggehaald moeten worden...

Voor diegenen die de echte feiten willen weten: het zand van het mooie strand van het oorspronkelijke Sunset Beach bevindt zich op Klein Bonaire. Weggevaagd door de effecten van orkaan Lenny in 1999. Dat strand en zand van het toenmalige Sunset Beach Resort was voor het overgrootste gedeelte ook kunstmatig aangelegd. Eigenlijk betekent “herstel in oorspronkelijke staat”, dat wij het voormalige Sunset Beach terugbrengen zoals het in onze herinnering altijd is geweest. Het beste advies is om zonder tunnelvisie en met een koel hoofd de beslissing te nemen in het voordeel van de enige echte visie van Bonaire en dat is, “de juiste menselijke ontwikkelingen (duurzame groei), hand in hand te laten gaan met de juiste effectieve natuurbehoudende maatregelen (met behoud van natuur en cultuur).”

6 februari 2022

Talentverspilling

Door Raquel Weisz

Curaçao ging er altijd prat op: “Hier spreken wij allemaal vloeiend vier talen, Papiamentu, Nederlands, Engels en Spaans!” Het was uniek en iets om absoluut trots op te zijn. Voor een internationaal georiënteerd eiland als Curaçao, maar ook als toeristische bestemming, een groot concurrentievoordeel. Het is helaas vergane glorie.

Dit wordt pijnlijk duidelijk nu de economie langzaam aan aantrekt. De vacatures in de toeristische sector rijzen de pan uit en worden met moeite

ingevuld. Er wordt geroepen dat het zou liggen aan de mentaliteit, het minimumloon en andere zaken. Dit zal allemaal ongetwijfeld een rol spelen, maar de taalbeheersing blijkt een enorm struikelblok. Om in deze sector te werken moet je meer kunnen zeggen als “Thank you” of “Dank je wel”.

Als regering kun je nog zo je best kunt doen om de grootste economische pijler, het toerisme, een boost te geven door het creëren van werkgelegenheid. Echter, als de bevolking niet voldoet aan de huidige vereiste competenties, dan is het water naar zee dragen.

Het gevolg zal dan ook zijn dat de lokale bevolking werkloos blijft en de vacatures worden opgevuld door buitenlandse werknemers.

Alhoewel het natuurlijk essentieel is dat je je moedertaal goed leert spreken en schrijven, is het door de globalisering en het internationale karakter van Curaçao niet done dat er nu steeds meer Curaçaoënaars alleen het Papiamentu vloeiend beheersen. Door een taal te beheersen leer je zowel mondeling als schriftelijk communiceren, maar daarnaast is het dé manier om nog meer kennis te vergaren en je vaardigheden verder te ontwikkelen. Taal dient dus tevens als een ontwikkelingsinstrument.

Ik ben geen onderwijsdeskundige, maar één ding weet ik wel. De wereld wordt echt beperkt als je geen enkele wereldtaal op niveau beheerst, waardoor je een wereld aan kennis via boeken, (online) cursussen etc. misloopt. Ieder kind, ongeacht het denkniveau, heeft talenten. Je wilt dat dit kind het beste uit zichzelf kan halen door deze talenten te ontdekken. En zo ook later overal zelfstandig kennis kan opdoen. Het populaire gezegde *The world is my playground* geldt dan ook niet voor deze kinderen. Je haalt zo niet het beste uit ze en ontnemt ze kansen. Wat een talentverspilling!

Er zal een fundamentele discussie moeten worden gevoerd over de politieke keuzes en de uitwerking

ervan in het onderwijs. Want deze jongeren/volwassenen plukken hier nu de wrange vruchten van. De instructietaal is zo'n heet hangijzer. Want iedereen wil, denk ik, dat er weer leerlingen (op alle niveaus!) worden afgeleverd, afgestemd op de vereiste competenties van de huidige én toekomstige (!) arbeidsmarkt. En laat alsjeblieft de populistische lariekoek achterwege, want dat hebben we genoeg gehoord. Structurele oplossingen zijn noodzakelijk, want de bevolking wordt zo steeds minder zelfstandig en kan zo niet of nauwelijks bijdragen aan oplossingen voor zichzelf en voor Curaçao.

13 februari 2022

Love is in the air

Door Terrance Rey

We hebben allemaal gehoord van het Stockholmsyndroom. Als je de Netflix-serie Money Heist hebt gezien, weet je dat gijzelaars verliefd worden op hun ontvoerders. Sint Maarten lijkt een eigen vorm van het Stockholmsyndroom te hebben. Ik noem het het Robin Hood-syndroom. Laat me uitleggen. Sint Maarten gaat Nederland miljarden kosten. Natuurlijk heeft Nederland een nieuwe manier bedacht om de uitgave van die vele miljarden in Sint Maarten de komende jaren te verantwoorden door de oprichting van het COHO, het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling. Nederland zal daarmee de komende generaties op Sint Maarten opzadelen met een miljardenschuld aan leningen. Leningen die wij, onze kinderen en kleinkinderen nooit zullen kunnen terugbetalen.

Velen hopen dat die leningen in schenkingen zullen worden omgezet. Anderen vinden dat dat moet omdat Nederland met zijn koloniale verleden dat aan de eilanden schuldig is. Herstelbetalingen ('reparations') heet dat. Als De Nederlandsche Bank (DNB) bereid is het eigen koloniale verleden te erkennen, is dat, wie weet, misschien de eerste stap naar herstelbetalingen aan de eilanden voor de slavernij die onze voorouders hebben moeten doorstaan.

De laatste tijd lees ik steeds meer over dekolonisatie, herkolonisatie en neokolonialisme. Kenners onder ons die bekend zijn met de echte werking van de bankwereld weten dat we al lang slaven zijn van het financiële systeem. Toch blijft een deel van de bevolking geloven dat ze vrij en slimmer zijn dan de rest. Slim genoeg om het systeem in hun voordeel een loer te draaien. Die slimheid en sluwheid worden systematisch toegepast terwijl iedereen de mond vol heeft van integriteit, moraliteit en ethiek. Zo worden ondertussen de overheidskas, de bankrekeningen van overheidsbedrijven en de sociale en ziekenfondsen geplunderd. Allemaal voor rekening van belasting- en premiebetalers.

Maar gelukkig hebben we Nederland. Ons moederland zal ons hoe dan ook redden. Het zal ons redden van de rand van het faillissement, van de financiële ondergang en van economische zelfvernietiging. Lang leve COHO! Uiteindelijk kost het niet alleen de belastingbetaler in Sint Maarten, maar ook de belastingbetaler in Nederland geld. En wie zijn dat eigenlijk? De kleine man. De gewone arbeider. De eerlijke belastingbetaler. De zuinige spaarder.

Terug naar het Stockholmsyndroom. Langzamerhand weet ik niet meer of de eilanden door Nederland gegijzeld worden of dat de eilanden Nederland gegijzeld houden. Het is duidelijk dat er een haat-liefdeverhouding bestaat tussen de eilanden en

Nederland. Ook als iemand via eBay een bod op de eilanden zou doen, kan Nederland niet zomaar van de eilanden af. Ook kunnen de eilanden niet zomaar uit het Koninkrijk stappen. Waar zouden dan de vele miljarden aan liquiditeitssteun vandaan moeten komen? We zitten aan elkaar vast - net als gijzelnemers en gijzelaars - voor altijd gevangen in een haat-liefde omhelzing.

Maar ik denk dat het Robin Hood-syndroom nog erger is dan het Stockholmsyndroom. In plaats van ons huishouden op orde te stellen, kosten te besparen en zuiniger te leven, blijven we als bezetenen geld uitgeven en graven we ons steeds dieper in de penarie. We willen zo graag geld uitgeven en meer schulden maken dat zelfs ons parlement een begrotingstekort goedkeurt terwijl het daar geen toestemming voor heeft. Laat staan de mogelijkheid om dit tekort ooit te kunnen vereffenen. Maar ja, daar maken we ons geen zorgen over omdat we rekenen op het feit dat moederliefde haar kinderen in financiële nood zal blijven helpen. Dus eigenlijk stelen we op die manier van onze toekomstige generaties om onze huidige uitgaven te kunnen betalen.

We denken dat we het goed doen, maar we doen onszelf alleen maar pijn op de lange termijn. De eerste keer dat ik hoorde van de marketingslogan 'Love it in the air' was toen Air Holland in 2003 chartervluchten uitvoerde naar de Antillen. Maar dat is een ander verhaal voor een andere column. De nieuwe staatssecretaris van Koninkrijksrelaties vliegt ook naar de eilanden. Met haar komst hangt er inderdaad weer liefde in de lucht. Heel toepasselijk, want morgen is het Valentijnsdag en daarom wil ik deze column afsluiten door te zeggen, als het gaat om het uitgeven van geld dat we niet hebben: "Love is in the air, so we just don't care!"

20 februari 2022

De koek is op

Door Anouk Balentina

Aruba behoort tot een van de meest intensieve toerisme-georiënteerde eilandeconomieën ter wereld. Dat een eenzijdig toerisme-afhankelijk model nadelen heeft is allang bekend. We horen de laatste tijd in dit kader vaak kreten als: *duurzame ontwikkeling, people planet profit en carrying capacity*. Tijdens een VN-conferentie van 1987 werd het begrip ‘duurzame ontwikkeling’ in het Brundtland-rapport omschreven als: “Een ontwikkeling die voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de mogelijkheden voor toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen.”

Gesteld kan worden dat waar mens (people), milieu (planet) en economie (profit/prosperity) met elkaar in balans zijn, van duurzame ontwikkeling sprake is. Als alleen economische activiteiten, zoals toerisme, de prioriteit krijgen, worden mens en milieu hiervan de dupe, bijvoorbeeld door slechte arbeidsomstandigheden of vernietiging van de natuur. Het maximum aantal toeristen dat een gebied aan kan zonder dat dit negatieve gevolgen heeft voor het milieu, de plaatselijke bevolking of de kwaliteit van het toerismeproduct zelf, heet de *carrying capacity*. In Aruba een al jaren gepasseerd station.

Al in 2008 is een wetenschappelijk rapport over toerisme verschenen waarin de carrying capacity van het eiland is onderzocht en aanbevelingen zijn gedaan om het toerisme duurzamer te maken. Verdere groei moet komen uit hogere toegevoegde waarde en productiviteit (kwalitatief) in plaats vanuit

voortdurende toename van het volume (kwantitatief). Conform de duurzaamheidstheorieën is ons huidige toeristisch model dus niet duurzaam.

De minister belast met duurzame ontwikkeling is tevens die van economische zaken. Wat betekent dit nu voor hem? Als hij zijn werk goed wil doen dan toetst hij alle toeristische initiatieven en projecten of deze naast economische relevantie ook duurzaam zijn. Na een dip door de coronapandemie laat het Arubaanse toerisme weer een stijgende lijn zien.

Het regeerprogramma zegt over toerisme meer vliegverbindingen te willen aanboren. Bovendien openen de komende jaren diverse hotels met duizenden extra kamers die gevuld moeten worden met toeristen. Zo wordt te Seroe Colorado een megahotel van 600 kamers gebouwd met nog eens 300 kamers in een tweede fase. De haven van Oranjestad wordt uitgebaggerd om nog grotere cruiseschepen te kunnen ontvangen.

Echter, door op korte termijn veel winst te willen boeken, wordt toerisme op de lange termijn niet meer mogelijk. Toerisme is namelijk afhankelijk van een mooie natuur, een schone lucht en schoon zeewater. Al die toeristen moeten de basisvoorzieningen hebben en krijgen. De laatste tijd zijn grote barsten in die basisvoorzieningen zichtbaar geworden. Een toenemende hoeveelheid afvalwater die op dit moment niet afdoende verwerkt kan worden, waardoor problemen als milieu-, watervervuiling en besmetting ontstaan en zelfs dreigen uit te breiden indien er niet tijdig beleidsverandering komt. Het Carmabi-rapport van 2019 spreekt voor zichzelf.

Hebben we genoeg geld om dit allemaal snel op te lossen? Nog daargelaten of wij wel voldoende mensen hebben om al die nieuwe toeristen te kunnen ontvangen en verzorgen. Uitbreiding met buitenlandse werkkrachten brengt ook weer problemen met zich mee

zoals leefruimte, infrastructuur, sociale voorzieningen en vangnetten.

Helaas zien we dat diverse deskundigenrapporten in de onderste la zijn verdwenen en er toch steeds gekozen wordt voor expansie. Het zou de minister van economische zaken en duurzame ontwikkeling, samen met die van toerisme, sieren als al die vele rapporten weer boven water worden gehaald en deze ook daadwerkelijk uit te voeren. Als zij het namelijk niet doen dan zullen de bewoners van Aruba het uiteindelijk zelf doen. Concrete voorbeelden zijn de recente rechtszaken over toeristische ontwikkelingsprojecten waarbij de rechter de bewoners het voordeel van de twijfel geeft.

27 februari 2022

Meer auto's dan inwoners

Door Anton Hermans

Saba is een actieve vulkaan met unieke flora en fauna. De top van Mount Scenery (877 meter) is het hoogste punt van Nederland. Toerisme is al jaren de belangrijkste bron van inkomsten voor het eiland. Het natuurlijke landschap, de kustwateren, de rust en de vriendelijke mensen zijn slechts een paar van de redenen om Saba als toerist te bezoeken en ook weer terug te keren. Tot zover hopelijk niets nieuws. Om de welvaart te verhogen, is het bestuur van het openbaar lichaam volop bezig om het toerisme verder te stimuleren; zo wordt de haven verplaatst en uitgebreid om zo meer pleziervaart aan te trekken, zijn er nieuwe bootverbindingen door middel van de

Makana-ferry, worden nieuwe hotels gebouwd en is er de Healthy Farm om duurzaam groente en fruit op het eiland te kweken. Deze ontwikkelingen hebben natuurlijk een positief effect. Echter, het omgekeerde van de wijsheid van Johan Cruyff dat “elk nadeel zijn voordeel hep” gaat ook op: in dit geval op het veranderende natuurlandschap, meer luchtvervuiling en geluidsoverlast.

Ruim 1.940 inwoners heeft Saba en dat alles op slechts 5 vierkante kilometer. En toch is er schijnbaar nog ruimte genoeg om te ontwikkelen en te bouwen, ook voor particulieren. De bouwbedrijven hebben het druk en steeds meer (nieuwe) auto's rijden over de smalle en steile Sabaanse wegen. Het lijkt wel of met name tijdens de pandemie het aantal voertuigen is toegenomen. Die 1.940 inwoners hebben natuurlijk niet allemaal een rijbewijs, denk bijvoorbeeld aan kinderen onder de 18. De teller van het aantal voertuigen staat op 2.150. Tweeduizend-honderden-vijftig! Deze informatie komt trouwens van de census af, ook al konden ze de aantallen uitgegeven nummerplaten niet met zekerheid bevestigen.

2.150 voertuigen waarvan 1.200 personenauto's, 500 vrachtwagens en pick-ups, 150 motoren/brommers, 120 dienstauto's, 30 taxi's en 50 huurauto's. En van al die voertuigen zijn er als ik goed heb opgelet in het verkeer, slechts 2 elektrisch/hybride.

Uit de resultatenmonitor van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) uit 2020 blijkt dat de betaalbaarheid van energie in Caribisch Nederland sinds een aantal jaren een hot topic is: energie is duur op Saba en de andere BES-eilanden. Het lijkt erop dat deze alsnog duurder wordt. Hernieuwbare energie wordt opgewekt om voor een deel in de benodigde energie te voorzien, op dit ogenblik 38% van de jaarlijkse productie.

Uiteindelijk is het de bedoeling van de aandeelhouder

van het elektriciteitsbedrijf (het openbaar lichaam) om 100% renewable energie op te wekken en te leveren. Tijdens het bezoek dat staatssecretaris Van Huffelen deze week aan Saba bracht, werd in een Meet en Greet duidelijk dat het eiland een 'klimaatplan' heeft. Dit plan is echter niet bekend bij de inwoners en dus ook niet wanneer de doelstelling behaald dient te zijn. Het opwekken van hernieuwbare energie door huishoudens wordt in Caribisch Nederland (nog) niet op grote schaal gedaan.

Wellicht kan Saba zich als het meer toerisme aan wil trekken, waar ook een plan voor is, profileren als green destination, met aandacht voor het milieu en een negatieve CO2-uitstoot: meer zonnepanelen op de daken en meer stimulering van groene auto's. Bornholm (in Denemarken) doet het aardig goed. Wellicht kunnen de politieke partijen hier iets mee voor hun programma voor de verkiezingen in 2023.

6 maart 2022

Bruggenbouwer gewenst

Door Burney el Hage

De Rijksvertegenwoordiger in Caribisch Nederland heeft allerlei taken. Zo is hij 'de oren en ogen' voor de verschillende ministers in Den Haag en houdt hij de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op de hoogte. De Rijksvertegenwoordiger probeert ook de samenwerking tussen de rijksambtenaren te bevorderen, hij probeert de samenwerking met de eilandsbesturen te bevorderen, houdt toezicht op de besluiten van

de Eilandsraden e.d. De vertegenwoordiger helpt bij het bevorderen van goed openbaar bestuur.

Deze informatie is te vinden op de website van de Rijksdienst Caribisch Nederland.

In tegenstelling tot wat men op lokaal niveau probeert te doen overkomen, is de Rijksvertegenwoordiger toch echt geen liaison tussen het Rijk en de eilanden, maar een vertegenwoordiger van Nederland op de eilanden. Deze vertegenwoordiger dient dan ook primair de belangen van Nederland en niet die van de BES-eilanden.

Ergens tussenin de tekst op de website staat: de besturen kunnen zich op hun beurt door de Rijksvertegenwoordiger laten bijpraten over zaken die zij voor hun eiland belangrijk vinden. Deze formulering bevestigt de rol van de Rijksvertegenwoordiger.

We wisten vanaf begin af aan dat de afstand tussen 'Den Haag' en de eilanden letterlijk en figuurlijk groot was. Bonaire, Saba en Sint Eustatius hebben dan ook vanaf het begin gepleit voor vertegenwoordiging van de eilanden in politiek en bestuurlijk Den Haag. Dat had echter uitsluitend oog voor een strak controleregime vanuit Nederland en koos voor één Rijkscommissaris voor de BES-eilanden.

Voor de ontwikkeling van de eilanden en het welbehagen van de nieuwe Nederlandse medeburgers hebben ze in Den Haag eigenlijk nooit oog gehad. De situatie is nog onveranderd. Ondanks de aanwezigheid van de Rijksvertegenwoordiger en ondanks de inzet van enkele strijdvaardige Tweede Kamerleden, lukt het nog steeds niet echt om de echte ontwikkelingsagenda van de eilanden op gang te brengen. Onderwerpen zoals armoede, een onvolledig en tekortschietend sociaal zekerheidsstelsel, slechte marktwerking en hoge prijzen, verduurzamingskwesties, achterstand van vitale infrastructuur e.d., worden geagendeerd en daarna snel weer vergeten. Logisch, want de eilanden

hebben te geringe betekenis voor de Nederlandse (begrotings)politiek.

Wij moeten de realiteit onder ogen zien: de Rijksvertegenwoordiger bekijkt onze belangen vanuit een ander perspectief en zal onze belangen dan ook niet behartigen zoals wij zouden willen. Met name gelet op de schrijnende ongelijkheid in de sociale zekerheid, maar ook om andere prangende zaken, welke door het Rijk van tafel worden geveegd, is het tijd voor bezinning. Willen de partijen, Nederland enerzijds en de eilanden anderzijds, tot praktische oplossingen komen, dan zou er een echte liaison moeten komen. Iemand die de beide culturen kent, de nuances begrijpt, bruggen weet te bouwen en tot resultaten kan komen. Dit zal veel tijd en energie besparen van het ambtelijk en politiek apparaat aan beide kanten van de oceaan. Maar nog belangrijker, dit zal de kwaliteit van het leven van de bewoners van Caribisch Nederland zeer zeker ten goede komen.

Een BES-vertegenwoordiger van de eilanden in Nederland zou ook een optie zijn. In ieder geval een betere oplossing voor de ontwikkeling van de eilanden dan (alleen) een Rijksvertegenwoordiger gezeteld op Bonaire. Een BES-vertegenwoordiging in Nederland zou de voor de eilanden belangrijke onderwerpen scherper op de politieke agenda kunnen houden. Een dergelijke functie moet dan goed geregeld en wettelijk verankerd worden. Bijvoorbeeld in de WOLBES. Eilanden zullen ook vrijwel zeker opteren voor elk een eigen vertegenwoordiging. Wat het uiteindelijk zal worden? Een echte liaison op de BES-eilanden, een BES-vertegenwoordiging in Nederland of een andere constructie, wie het weet mag het zeggen. De tijd zal het leren. Maar feit is dat de huidige schandalige situatie niet langer voort kan duren.

13 maart 2022

Kritisch omdat het nodig is

Door Mia van Deelen

Het zal een week of twee geleden zijn dat de Kadushi-boekjes na een zeereis van ongeveer een maand, hier op Sint Eustatius arriveerden. Ik had er een aantal gekregen om weg te geven als presentje, natuurlijk onder het aangeven dat ook ik zo hier en daar een bijdrage had geleverd. Het is een leuk en kleurrijk samenraapsel, zowel voor wat betreft de inhoud als de verscheidenheid aan columnisten. Het is bovendien leuk om het nog eens allemaal rustig de revue te laten passeren.

Een rode draad lijkt me niet moeilijk te herkennen: het ontbreekt aan een goede, gebalanceerde en vooral respectvolle communicatie tussen overheden en bevolking. Den Haag is immer arrogant en weet altijd alles beter, zonder zelfs maar de (eventueel bestaande) lokale inbreng te consulteren. En, zeker op Sint Eustatius, is de regeringscommissaris - een beetje gechargeerd gesproken - als een buikspreekpop met teksten die in Europees Nederland zijn opgetekend. Veel teksten in het boekje zijn kritisch van toon en daarop krijg ik ook opmerkingen in de trant van „zo erg is het toch niet”, „je ziet het allemaal wel erg negatief” en „er gaan toch ook wel dingen goed”. En dat zet mij dan natuurlijk ook weer aan het denken.

Maar ook als ik er wat langer over nadenk, kom ik tot de slotsom: „Nee, de columns zijn helemaal niet te negatief of te scherp”. Ze zijn in beginsel gebaseerd op waarnemingen en als het gaat om de communicatie, dan ben ik nog steeds van mening: Die is helemaal niet goed! De dingen die goed gaan, zijn over het algemeen dingen die een selectief effect hebben, namelijk ten goede

komen aan de kleine groep mensen die het toch al wel goed heeft. Of die het beleid van Europees Nederland uitdragen.

Neem nu de ferry: een Nederlands verzinsel en dus moet er goed nieuws over komen. De reizigersaantallen zijn echter bedroevend laag (voor zover ik kan waarnemen als ik geregeld uitkijk over de haven bij vertrek of aankomst van de boot), want de lokale overheid geeft natuurlijk hierover geen cijfers vrij. De ferry mag immers niet mislukken. Als ik deel zou uitmaken van de lokale Rekenkamer dan zou ik daar wel een onderzoek naar willen doen.

Nog een voorbeeld van een potentieel Rekenkameronderzoek? De investeringen ten behoeve van het Golden Rock resort! Ontbrekende (of achteraf passend gemaakte) vergunningen voor het bouwrijp maken van het perceel en wat er verder zoals allemaal gebeurt in die hoek van het eiland. Aanleg van paden naar de zee, zonder in- of toestemming van Stenapa of Rijkswaterstaat. Handhaving in brede zin betreft alleen maar gewone burgers en hun gewone activiteiten of verbouwingen, niet de grote mannen met het grote geld. Maar daar mag je niet over praten, want dan verstoort je het „heilige” beeld dat de regeringscommissaris graag ophangt voor de buitenwereld (en voor Den Haag).

Eenmaal weer terug in Den Haag - na haar ontdekkingsreis in de West - deed de nieuw aangetreden staatssecretaris de verheugende mededeling dat er bovenop de 30 miljoen euro die het kabinet al extra heeft uitgetrokken, nog eens 5 miljoen euro extra komt voor de drie BES-eilanden. Dat is dus nog geen 2 miljoen euro per eiland. Allemaal natuurlijk heel welkom, maar een respectvol gesprek in twee richtingen (waarbij de bevolking dus werkelijk eens wordt geconsulteerd over de toekomst van het eiland), is vooralsnog te veel gevraagd.

Wellicht is daar niet zozeer een potje met geld voor

nodig, maar serieuze gesprekken over - bij wijze van een ander voorbeeld - een nieuw en goed geoutilleerd ziekenhuis. Het is bij het ministerie van VWS heus wel bekend dat de gezondheidssituatie op het eiland (met ZVK aan het roer) één grote Augiasstal betreft die nodig eens moet worden schoongespoten. Het lijkt echter wel of ook dat ministerie meer te verbergen heeft dan goed voor ons is. Maar ja, het betreft slechts tweederangs Nederlanders die electoraal maar weinig gewicht in de schaal leggen, dus “waar zullen we ons druk om maken”...

Maar goed, ik moet natuurlijk ook blij zijn, want de armoede wordt verder bestreden. Waarom komt nu eens niemand met het voorstel om - bij wijze van pilotproject - de bewoners van Sint Eustatius te voorzien van een gegarandeerd en voorwaardenvrij basisinkomen met een gelijktijdige afschaffing van een heel trosje uitkeringen die dan niet meer nodig zijn? Voorwaar een uitkomst en een efficiencyslag in het SZW-domein. Misschien dat iemand deze handschoen eens kan oppakken en het niet wordt afgedaan met een niet nader onderbouwd „te duur”.

20 maart 2022

#KTD?

Door Raquel Weisz

Prijsstijgingen, armoede, overvallen, verkeersongelukken en -doden, een gebrek aan visie, het niveau en de focus van de politiek. De oorlog tussen Rusland en Oekraïne en de effecten hiervan. Over het algemeen ben ik een zeer positief ingesteld mens.

Echter, de afgelopen weken merkte ik dat ik moe én moedeloos werd van het dagelijkse nieuws. Niet alleen als het gaat om alles wat er gebeurt op het eiland. Of juist niet gebeurt. Maar ook in de rest van de wereld. Dus besloot ik alles even achter me te laten door naar Bandabou te rijden. Alleen al de autorit richting Westpunt geeft een vakantiegevoel. De prachtige natuur, de wind en de rust. Uiteindelijk belandde ik op het strand Kenepa Grandi (Grote Knip). In het koele, helderblauwe water voelde ik hoe ik m'n zorgen en ergernissen losliet en hoe de krachtige energie van de zee mij weer verfriste.

Al liggend op het strand genoot ik van het geluid en de geur van de zee, maar ook van de heerlijke reuk van een barbecue en de gezellige muziek. Terwijl ik lag te dagdromen, hoorde ik op de achtergrond: “Kòrsou ta dushi (#KTD). Bo tin ku feel e, feel e pa bo mes” (Curaçao is heerlijk. Je moet het zelf voelen). Een liedje van de populaire lokale muziekformatie Icons, waarin de schoonheid van het eiland wordt bezongen, de emoties die de Curaçaoënaar voelt als hij denkt aan z'n eiland en het heerlijke gevoel dat Curaçao aan mensen geeft als ze hier zijn. Luchtig gezongen met een aanstekelijk ritme.

Maar hoe dushi is Curaçao op dit moment? Voor velen zeer zeker niet. Het CBS maakte bekend dat de bevolking de afgelopen jaren is gekrompen van 160.000 naar 151.000 inwoners. Alhoewel ik niet heb meegekregen wat de oorzaak is van deze emigratiestroom, kan ik mij er zeker wel wat bij voorstellen: onder andere de al jaren krimpende economie en enorme werkloosheid. Curaçao kent geen noemenswaardig sociaal vangnet. Dus zonder inkomen is het hier moeilijk vertoeven. Daarnaast ken ik verschillende gezinnen die vanwege het onderwijs ervoor hebben gekozen om het eiland te verlaten. Grote kans dat veel van deze mensen terugkeren als de

huidige problemen zouden worden opgelost. Wat is ervoor nodig om Curaçao te transformeren tot een paradijs voor iedereen die hier woont? Om de emigratiestroom en braindrain een halt toe te roepen? Om het landsbelang voorop te stellen? Ik kan er namelijk nog steeds niet over uit dat er velen zijn die pretenderen van hun eiland te houden, maar met hun gedrag het tegenovergestelde laten zien. Hoop moet er zijn en altijd blijven, want hoop doet leven. En soms heb je daar die helderblauwe zee van Curaçao voor nodig om je weer te vervullen met een krachtige positieve energie. Ja, #KTD!

27 maart 2022

Luie zaken

Door Terrance Rey

Ik ben laat met deze column als een direct gevolg van de term 'laissez-faire'. Ik heb het ooit iemand horen uitspreken als 'lazy fair'. Dus sindsdien is de term 'lazy affair' in mijn hoofd blijven hangen. Elke dag moet ik er aan denken. Vooral deze laatste dagen. Vandaag weer. Want ik heb veel mensen in mijn professionele omgeving die hun woord niet nakomen.

Ik heb het op internet opgezocht. Laissez-faire is een beleid van minimale overheidsinmenging in de economische aangelegenheden van individuen en de samenleving. De doctrine van laissez-faire wordt gewoonlijk geassocieerd met de economen die bekend staan als de fysiocraten, die bloeiden in Frankrijk van ongeveer 1756 tot 1778. De term laissez-faire betekent in het Frans „toestaan”.

Ik blijf het maar zeggen dat Sint Maarten een wild wildwest is. Alles kan en alles mag. A free for all. De keerzijde van deze 'anything goes'-mentaliteit is dat mensen ook de neiging hebben om te doen wat ze willen, wanneer ze willen en hoe ze maar willen. Als ze het al doen.

Het is zelfs het ergst wanneer ze werkelijk geloofden dat ze mochten doen wat ze wilden. Daarvan geef ik onze regering de schuld. We hebben ambtenaren, ministers en parlementariërs die doen wat ze willen, wanneer ze maar willen, hoe ze maar willen. Als ze ooit iets doen. Hoe erg kan dat zijn? Hier zijn enkele voorbeelden alleen al van deze afgelopen week.

Een parlamentslid veroordeeld tot schadevergoeding wegens vernieling van een met een forse huurschuld achtergelaten villa. Wie doet dat? Wat voor voorbeeld geven we met dit soort gedrag? En geen excuses of enig gevoel van spijt. Vergeet de Bitcoin Cash-onzin die de overheid blootstelt aan onbekende financiële verplichtingen. Laat staan het mislopen van belastinginkomsten. Vergeet een wetsontwerp dat de Raad van Advies neerschoot en dat nu als oplossing op Curaçao wordt aangeprezen. Vergeet alle andere onzin waar deze ene MP om bekend staat. Het is duidelijk dat alles op Sint Maarten kan en we accepteren het allemaal zonder enige tegenspraak of weerzin.

En degenen die het aandurven zich over dit good-for-nothing-gedrag uit te spreken, zij zijn degenen die daadwerkelijk veroordeeld en geslachtoffer worden. Ze worden gestraft omdat ze onze gekozen en niet-gekozen functionarissen op hun bullshit durven aan te spreken. Deze column is te kort om verder in te gaan op nog meer voorbeelden van het wilde westen op Sint Maarten.

Wat me eigenlijk inspireerde om deze luie zaken in deze column te beschrijven, is het feit dat we een nutsbedrijf met een IT-beveiliging hebben die net zo nutteloos blijkt te zijn als het management dat is aangesteld om het bedrijf te besturen.

Het hoofd van de IT-afdeling die verantwoordelijk was voor de beveiliging van de integriteit van het computernetwerk van het bedrijf door de nodige audits uit te voeren, is nu aangesteld als Chief Operating Officer (COO) van het bedrijf. Het is duidelijk dat de goede heer deze positie niet verdient. Ongeacht hoeveel consultants hij inhuurt om zich te laten adviseren. Deze hack is een duidelijk voorbeeld van een brevet van onvermogen. Deze hack is een direct gevolg van de lazy-good-for-nothing houding die we graag en met open ogen, oren en mond op dit eiland omarmen. Typerend dat deze directie niet de eer aan zichzelf houdt door op te stappen.

Laten we eens kijken totdat NV GEBE de IT-systemen weer operationeel heeft hoeveel van onze mensen bereid zullen zijn om hun GEBE-rekeningen bij de lokale banken of online via internetbankieren te betalen.

Wedden dat velen niet de moeite zullen nemen en dat ze het gemakshalve aan NV GEBE de schuld zullen geven voor het überhaupt niet versturen van een rekening om te betalen. Dat excuus is natuurlijk lekker makkelijk, maar dat noem ik nou juist een luie lamzak-excuus.

3 april 2022

De selectieve bezorgdheid van de overheid

Door Anouk Balentina

Roken is slecht voor de gezondheid. De Arubaanse wetgever nam daartoe een landsverordening aan die per 1 mei a.s. in werking treedt. Het is voortaan verboden om in openbare of recreatieve plekken en in

publieke transportmiddelen te roken. Ook mag er niet verkocht worden aan personen beneden de 21 jaar. Het is toe te juichen dat de overheid zich in dit kader de volksgezondheid aantrekt. Artikel V.23 van de Staatsregeling van Aruba geeft de overheid daar bovendien de opdracht toe. Het doorslaggevende en meest urgente motief achter de invoering van deze wet blijkt echter gelegen in de buitensporige belasting van ons ziektekostensysteem dat op dit moment in een financieel slechte staat verkeert.

Daar waar het roken schadelijk kan zijn voor niet-rokers is het logisch dat maatregelen worden genomen. Een verbod om in gesloten ruimtes te roken is terecht omdat het anderen, niet-rokers, nadelig beïnvloedt. Maar, gaat de regeling niet te ver als het ook de verkoop van losse sigaretten verbiedt?

Burgers hebben het recht om hun leven naar eigen goeddunken in te richten en deze keuzevrijheid geldt ook voor deelname aan activiteiten waarvan aangenomen wordt dat ze ‘fysiek schadelijk of irrationeel’ kunnen zijn, aldus het Europees Hof. Dat wil niet zeggen dat de overheid niets moet doen. Dat moet echter op de minst ingrijpende wijze als mogelijk. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een hogere eigen bijdrage voor de AZV indien men rookt. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de roker zelf. Soms prevaleert het volksgezondheidsbelang boven grondrechten als zelfbeschikking, onaantastbaarheid van het lichaam en de bewegingsvrijheid van het individu. Maar dat is alleen onder bijzondere omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de Covid-pandemie. Als het argument van extra ziektekosten wordt gebruikt om roken te verbieden dan zou er ook urgentie moeten bestaan voor regelgeving tegen luchtvervuiling.

Statistieken en wetenschappelijke informatie wijzen uit dat ook uitlaatgassen van slecht afgestelde

auto's en luchtvervuiling afkomstig van o.a. vuilverbranding(sovens) en industrie oorzaak zijn van dezelfde ziektebeelden met daaraan gekoppelde kosten als het (mee)roken van sigaretten. Luchtvervuiling veroorzaakt meer doden dan roken. Aan luchtvervuiling kan je niet ontsnappen, met roken kun je nog zeggen: "Dat doe ik niet" of je kan ook uit de buurt van rokers blijven. Onder de 21 mag je niet roken, maar alle kinderen in Aruba worden zondermeer blootgesteld aan luchtvervuiling. Luchtvervuiling wordt door Verenigde Naties (VN) erkend als een urgent duurzaamheidsprobleem waar aandacht aan moet worden besteed. Het houdt verband met veel van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) van de VN. Zowel het regeringsprogramma van kabinet Wever-Croes I als II omvatten de principes van de SDG's. Maar, het is veel geblaat en weinig wol: de wetgever en de overheid doen in de praktijk daar nauwelijks wat aan.

Als je luchtvervuiling met roken vergelijkt dan lijkt de inspanning van de overheid om dit laatste te beperken meer op gelegenheidswetgeving. Je kunt ook stellen dat hier sprake is van willekeur op het gebied van gezondheidszorg. En willekeur staat nauw in verband met integriteit. Want een integere overheid draagt er zorg voor dat de noodzakelijke regels er komen en deze gehandhaafd worden. Het overheidsapparaat moet dus zorgen dat er up to date wetgeving komt en er instanties en ambtenaren zijn die met de juiste hun toebedeelde hulpmiddelen het handhavingswerk kunnen uitoefenen. Voor wat luchtvervuiling betreft is er nog heel veel werk te verrichten.

10 april 2022

Tantaluskwelling

Door Anton Hermans

Ik dacht, die COVID-19 gaat mijn huisje wel voorbij. Nou, mooi niet. Ik voelde me wat grieperig en de uitslag van de zelftest was positief. Toch schrikken toen ik het streepje zag verschijnen. Vervolgens is het protocol op Saba, dat je je meldt bij het COVID-testcentrum voor een PCR-test. Als de uitslag daarvan ook positief is, neemt het centrum contact met je op. En helaas, 2 uur later werd ik gebeld: de uitslag was inderdaad positief. Ik kreeg te horen dat ik 7 dagen in isolatie moest (in Europees Nederland is dit 5 dagen). Op de tweede dag had ik eigenlijk al geen klachten meer en normaliter zou ik gewoon zijn gaan werken. Maar je moet binnen blijven en uit de buurt van huisgenoten blijven om te voorkomen dat het virus zo overgedragen zou kunnen worden. In de wereld om ons heen worden de maatregelen verder versoepeld, op Saba moeten we daar nog even mee wachten nu we een recordaantal COVID-besmettingen hebben op het eiland: over de honderd op een bevolking van slechts 1.800.

De bezoekende delegaties uit Nederland (het waren er weer een aantal) zullen ongetwijfeld gemerkt hebben dat de scholen half leeg zijn en dat niet iedereen die ze graag hadden willen spreken wegens de verplichte isolatie beschikbaar was. Er was trouwens ook een eilandelijke delegatie in Nederland om onder andere aan minister Jetten een slordige 7 miljoen dollar te vragen voor het project hernieuwbare energie (zonnepanelen en windmolens). Saba wil 100% groen worden (zie mijn eerdere column). Er moeten

alleen nog enkele 'groene' dollars bij wil Saba dit doel bereiken. Er is vanwege de hoge energieprijzen ook gelobbyd voor 5 miljoen euro compensatie voor huishoudens met lage inkomens. Nu maar hopen dat ook hiervoor de staatsportemonnee getrokken wordt. De vele delegaties van en naar Saba waren goed voor volle vluchten van WinAir, de enige maatschappij die op Saba landt voor toeristische doeleinden. Nu ik zelf naar Nederland moet reizen voor werk en door mijn 'huisarrest' de vluchten moest verzetten, blijkt dit zowaar een tantaluskwelling. Er zijn weinig tot geen vluchten beschikbaar vanaf Saba naar Sint Maarten of vice versa. WinAir is dan ook nog niet geheel op het oude niveau wat betreft het aantal vluchten als voor de wereldwijde pandemie. Vanaf juni gaat WinAir weer als vanouds vliegen.

Uit onderzoek van National Geographic blijkt trouwens dat de veiligste plek om tijdens een trans-Atlantische vlucht geen corona te krijgen een raam-seat is. De passagiers die het minst vaak opstaan, zitten bij het raam. Slechts 43 procent van hen verliet zijn plek in tegenstelling tot 80 procent van de mensen die aan het gangpad zaten. Bij WinAir maakt het niet uit waar je in het vliegtuig zit. In de Viking Air DHC-6 Twin Otter is slechts plek voor 19 personen. Je zit dus lekker dicht op elkaar. AirFrance-KLM valt passagiers niet meer lastig met het verplichte mondkapje aan boord van hun vliegtuigen, maar bij WinAir moeten passagiers nog wel mondkapjes dragen.

17 april 2022

Democratie en onderwijs

Door Burney el Hage

De jeugd heeft de toekomst, maar overheden bepalen de toekomst. De politiek bepaalt in belangrijke mate de toekomst van de maatschappij waarin wij leven en dus ook de maatschappij waarin de jeugd haar toekomst vorm gaat geven. Ik vrees dat wij het bestaan en de toekomst van dé democratie met zijn allen onderschatten en een vanzelfsprekendheid vinden. We zijn te laid back en daar schuilt een gevaar in. Het gevaar dat we wakker worden als het te laat is. Net zoals elders in de wereld is de jeugd op Bonaire niet voldoende betrokken bij de overheid, de politiek en ons democratisch bestel dat notabene hun toekomst beïnvloedt. Misschien vinden we het wel goed zoals het is, of misschien is de hoop verloren of vinden we democratie vanzelfsprekend en voldoende veiliggesteld. Neem ter vergelijking de voetbalwereld. Er wordt fors en structureel geïnvesteerd in de jeugd om talentvolle voetballers te kweken en klaar te stomen om de toekomst van het voetballen veilig te stellen. Deze vergelijking maakt duidelijk dat we de toekomst en het bestaan van de democratie niet serieus (genoeg) nemen.

In het licht van de mondiale ontwikkelingen is het van belang dat ook op een eiland als Bonaire actief beleid gevoerd wordt om kritisch denkende, verantwoordelijke en participerende burgers te vormen. Bonaire is een democratisch eiland. Als onderdeel van het Nederlandse Staatsbestel is er een grondwet en kunnen burgers vrij en ongedwongen hun politieke vertegenwoordigers kiezen. In de tijd

van de Nederlandse Antillen stemde op Bonaire bij Statenverkiezingen gemiddeld 70% van de kiesgerechtigden. Bij eilandelijke/gemeentelijke verkiezingen stemt historisch gemiddeld 70% van de stemgerechtigden.

Echter, bij Tweede Kamerverkiezingen stemt gemiddeld 20% van de kiesgerechtigden op Bonaire. In 5 jaar als Nederlandse gemeente heeft Bonaire meer aan financiële bijdragen gekregen uit de 'Landskas' dan gedurende de ca. 60 Antillenjaren van de Nederlandse Antillen is ontvangen. En toch is de opkomst schrikbarend laag. Daarbij komt nog dat in alle gevallen het aandeel van de jongere stemmers te verwaarlozen is: jongeren tussen 18 en 30 op Bonaire nemen de weg naar de stembus niet.

Lage opkomsten bij verkiezingen hebben tot gevolg dat er 'disengagement' ontstaat tussen de burgers en de politiek. Minder draagvlak en minder herkenning. Dit staat lijnrecht tegenover het doel van de democratie waarbij het volk zichzelf regeert. Het collectieve vertrouwen in de politiek is dus essentieel voor het functioneren en waarborgen van het democratisch bestel. De politieke interesse die er is, ontstaat meestal pas op latere leeftijd. Maar dan al te vaak vanuit 'eigen belang' en niet in de context van het landsbelang. "What's in it for me". Het belang en de politieke interesse zou eigenlijk al veel eerder aangewakkerd moeten worden. Thuis, in het verenigingsleven of via het onderwijs.

Naar mijn mening ligt de oplossing in het onderwijs. Introduceer goed burgerschapsonderwijs, liefst vanaf de basisschool. Geef jongeren/kinderen vanaf de basisschool al onderwijs over het democratisch bestel, democratische principes en de rol van de burger. Laat ze vanaf jongere jaren bijvoorbeeld begrijpen dat je zonder financiën niet kan besturen. Dat je een democratisch systeem niet kan handhaven als een

kleine minderheid de massa uitbuit. Dat solidariteit geen optie, maar fundament is voor de toekomst van de democratie. Dat democratie en vrijheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

Begrijp mij niet verkeerd. Ik pleit niet voor ongezonde indoctrinatie zoals bij totalitaire politieke systemen waar mensen jaren na de dood van dictators, deze dictators nog steeds aanbidden. Maar laten wij niet naïef zijn in de democratie. De schrijnende voorbeelden van hoe snel het (ook zonder staatsgreep) mis kan gaan in een democratie, zijn dicht bij huis te vinden.

Democratie is niet vanzelfsprekend. Democratie en onderwijs zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Naast de onafhankelijke pers, zou ook het onderwijs erkend moeten worden als een vierde of vijfde macht. Het opvoeden van de jeugd tot kritische en participerende burgers is essentieel zodat we niet afglijden naar het niveau waar onzinpraatjes klakkeloos worden geloofd en de jeugd van hun toekomst wordt beroofd. Laten we de democratie alstublieft bestendig maken voor de volgende generaties.

24 april 2022

Armoedig beleid

Door Mia van Deelen

Wonend op Statia valt het mij op dat veel Statianen op de vraag „How are you?” antwoorden met „Not too bad today” of „not complaining” met daar achteraan: „that doesn’t help”. In het begin klinkt het opgewekt, charmant. Langzamerhand ben ik mij echter gaan

afvragen: vanwaar die berusting, dat flegmatieke? In de loop van de jaren hier valt het immers op dat de houding ten opzichte van het 'gezag' en de 'autoriteiten' zo berustend is, vaak zelfs onderdanig. Waarom legt men zich zo gemakkelijk neer bij 'situaties die nu eenmaal zijn zoals ze zijn'?

Niet dat er niet geklaagd wordt: zeker wel. Maar uitsluitend onder, tegen en over elkaar, maar niet daar waar klachten terecht zouden moeten komen. Men weet gewoon niet altijd de juiste weg te vinden, maar er is zeker ook angst voor intimidatie en bijbehorend baanverlies. De confrontatie wordt niet gezocht waardoor er weinig verandert en als dat al wel zo is, is dat meestal zonder inbreng van Statianen! Maar soms is het teveel. Dan is er een druppel die de spreekwoordelijke emmer doet overlopen. Zoals een week of 3 geleden door de dood van een jongeman door een aaneenschakeling van onduidelijkheden, slechte communicatie, het niet duidelijk zijn waar de verantwoordelijkheden liggen en waar de beslissingen genomen worden.

Donderdag 21 april werd door regeringscommissaris Francis aangekondigd dat er hard gewerkt wordt aan de samenstelling van een onafhankelijke commissie om het ziekenhuis te onderzoeken. Ik neem aan (en hoop) dat behalve dit onderzoek ook door de Inspectie Gezondheidszorg een onderzoek naar de algemene gang van zaken zal worden ingesteld.

Een andere voor mij niet transparante organisatie is de Voogdijraad, die direct valt onder de moederorganisatie: de Raad voor de Kinderbescherming in Europees Nederland. De werkzaamheden van deze Raad omvatten onder meer het uitbrengen van advies bij jeugdstrafzaken, bescherming van minderjarigen in kwesties rond gezag, verdeling van zorg- en opvoedingstaken, omgang met ouders en derden, hoofdverblijfplaats van het

kind, rapport uitbrengen ten behoeve van vaststelling alimentatie en betaling ervan.

Over dit laatste, de betaling van alimentaties, was de Nationale Ombudsman in zijn verslag over armoede nogal duidelijk: „Alimentatie wordt lang niet altijd aangevraagd en/of betaald” en „Soms wordt wel alimentatie aangevraagd, maar wordt het dossier pas na vier jaar (!) opgepakt” (aldus de Nationale Ombudsman). Gaat het hier om incidenten? Of is dit een structureel probleem? Wie het weet mag het zeggen, maar ik heb wel mijn vermoedens. Dit is geen armoedebeleid, maar armoedig beleid!

Hoewel beide ouders verplicht zijn om een bijdrage te leveren in de kosten van het levensonderhoud van hun kinderen, wordt toch lang niet altijd alimentatie betaald. De meeste vaders kunnen of willen niet bijdragen in de kosten. En de moeders laten, om gedoe te voorkomen, het er vaak maar bij zitten. Dit ondanks het feit dat ze het geld meestal hard nodig hebben. Niet iedereen weet de juridische wegen te bewandelen of mensen kunnen de rechtshulp niet betalen. Er is onbekendheid met procedures door slechte of geen voorlichting.

Verder lijkt het alsof er een permanent onvolledig inzicht is in het aantal jongeren die onder het jeugdstrafrecht vallen, de zogenoemde recidivisten. Deels wordt dit veroorzaakt omdat er geen grote aangiftebereidheid lijkt te zijn. Het gevolg hiervan is dat jeugdige overtreeders niet of veel te laat begeleiding krijgen.

Zolang de cirkel niet wordt doorbroken, zal nog vaak gehoord worden dat men niet klaagt omdat het toch niet helpt. Hoe kan de cirkel worden doorbroken?

Het begint met werkelijke en oprechte aandacht van de instituties in Europees Nederland en met brede en permanente voorlichting. Werkelijke betrokkenheid en een luisterend oor (en een schrijvende pen) kan

een wereld van verschil maken. Ook Nederlandse instituties weten volgens mij wel hoe dingen het best kunnen worden aangepakt, maar ook hier geldt: is er werkelijke betrokkenheid?

Is er de werkelijke wil om van Caribisch Nederland iets te maken? Als vanuit Europees Nederland eens wat vaker de helpende hand wordt aangereikt, eens wat vaker serieus wordt geluisterd naar de noden en behoeften op de eilanden, in plaats van met een opgeheven vingertje zeggen hoe het moet.

1 mei 2022

Prioriteiten

Door Raquel Weisz

Er zijn reeds miljarden mee verdiend de afgelopen jaren. In twee tot vier jaar wordt verwacht dat de waarde van de wereldwijde cannabis industrie zal stijgen tot zo'n 96 miljard US-dollar. Dit maakt dat vele (ei)landen wereldwijd de afgelopen tijd hun strategische plannen hebben uitgerold om deze industrie te ontwikkelen en bijbehorende wetgeving te wijzigen. We hadden ons allang moeten afvragen hoe groot het stuk van deze taart is dat wij ons willen toe-eigenen. En hoe we dat gaan bewerkstelligen. Echter, onze minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN) heeft onlangs aangegeven dat medicinale cannabis wel op het lijstje staat, maar geen prioriteit heeft op dit moment. Dit terwijl Curaçao smacht naar een nieuwe industrie met een significante economische impact.

GMN zal zich nu eerst focussen op het produceren

van voedsel voor het volk. Voor het gemak vergetende dat de paprika's die dit oplevert in het niet valt bij de miljoenenindustrie, die wij als land zouden kunnen ontwikkelen door het industrialiseren van (medicinale) cannabis. Niet alleen creëert het vele banen en vult het onze staatskas als wij de zaken goed regelen. Ook is gebleken dat deze industrie wereldwijd vele investeerders aantrekt, waardoor we dan op dát moment met veel meer geld zouden kunnen investeren in onze eigen voedselindustrie.

Misschien had de overheid dan ook de werknemers, die vorige week door het massaontslag bij Damen Shiprepair Curaçao hun baan verloren, meer perspectief kunnen bieden. Bijvoorbeeld in de vorm van omscholingstrajecten. Alhoewel je vanuit goed werkgeverschap had mogen verwachten dat dergelijke trajecten op z'n minst door het Nederlandse moederbedrijf Damen Shipyards zouden zijn aangeboden en geregeld. Vooral omdat 'Fellowship' bij het moederbedrijf in Gorinchem hoog in het vaandel staat. Maar goed, gelukkig mogen de ontslagen werknemers binnenkort bij wet wél met donkergetinte autoramen rijden.

Omscholingstrajecten om zo een grote uitstroom van onze landskinderen proberen te voorkomen. Net zoals toen de Isla-raffinaderij haar deuren sloot. Er kwamen zelfs uitzendbureaus naar Curaçao om onze Isla-specialisten te werven, die ondertussen vrijwel allemaal buiten Curaçao werkzaam zijn. Toentertijd ongewild huis en haard met hun familie verlaten. Dat wordt dus nog spannend als de Isla haar deuren weer opent. Evenzo voor de mensen die wonen onder de rook en ons milieu. Zullen deze specialisten dan weer op stel en sprong terugkeren naar hun geliefde eiland? Of hebben zij nu andere prioriteiten en willen zij eerst zien en dan geloven? Gebrek aan visie, strategische plannen en daadwerkelijke uitvoer helpt niet om die prioriteiten

te veranderen. Noch om een plek te veroveren in de (medicinale) cannabis industrie. Ondertussen worden aan de lopende band wietplantages opgerold en potentiële miljoenen vernietigd.

Is het anders een idee om de ontwikkeling van het strategische plan over de (medicinale) cannabis van de lijst van GMN te schrappen en neer te leggen bij het ministerie van Economische Ontwikkeling? Het zou niet de eerste keer zijn. Aangezien onze huidige minister van GMN ook de gehele COVID-crisis bij haar collega, onze minister-president, heeft neergelegd en in geen velden of wegen te bekennen was. Wellicht andere privacy prio's op dat moment...

Misschien kan ze op haar huidige prioriteitenlijstje een notitie maken dat die wet uit 1933 nog moet worden aangepast. Dat voorkomt dat er binnenkort weer tienduizend kilo bedorven vlees aan onze bevolking wordt verkocht, zonder enige consequentie voor de supermarkteigenaar. Oh nee, het vlees was niet bedorven en nog niet verkocht. Alleen ruim over de uiterste houdbaarheidsdatum. Dus nog prima eetbaar, aldus de eigenaar.

Gelukkig maar. Ik maakte me al even zorgen dat we onze prioriteiten niet op orde hebben.

8 mei 2022

Dooie mus

Door Anouk Balentina

“Onze natuur krijgt binnenkort haar bestaansrecht verankerd in onze Constitutie. Dan kan elke burger beschermer worden van de natuur”, zijn de woorden van onze minister van Natuur in een persbericht op

‘Earth Day 2022’. De natuur komt nergens voor in de Staatsregeling van Aruba. Wat de minister met deze inspanning beoogt, namelijk het opnemen van natuur in de Staatsregeling van Aruba, is dat de burger hierdoor een grondslag krijgt om naar de rechter te stappen wegens schending van deze nieuwe grondrechten.

Een incorporatie in de Staatsregeling is vooral cosmetisch omdat elke burger, thans al, direct een beroep kan doen op het Europese Verdrag voor de Rechten van de Mens (het EVRM) waar, op grond van jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) het grondrecht op een ongerepte natuur sterk is uitgewerkt.

Buiten kijf staat dat Aruba ook regelgeving heeft die de natuur beschermt. Genoemd kunnen worden de Natuurbeschermingsverordening, de Algemene Politieverordening (APV) en de Landsverordening Ruimtelijke Ontwikkeling (LRO) met daaraan gekoppeld het Ruimtelijke Ontwikkelingsplan met Voorschriften 2021 (ROPV).

Natuuraantasting is in verschillende regelingen strafbaar gesteld. Een voorschrift van het ROPV kan bijvoorbeeld strijdig gebruik opleveren dat ook in een andere wettelijke regeling zoals de APV als strijdig wordt beschouwd. Dit biedt in de praktijk de mogelijkheid tot handhavend optreden door diverse instanties waardoor handhaving een goede onderlinge afstemming vereist. Het maken van nieuwe natuurwetten legt vervolgens nog meer werkdruk op de verschillende handhavingsinstanties, en dat is juist het probleem. Aan een dood paard blijven trekken heeft geen zin.

Als we ons beperken tot het ROPV dan heeft dit een bindend karakter; iedereen moet zich eraan houden. Het ROPV geeft door de plankaart, de bestemmingen en de voorschriften aan waar geen bebouwing of

activiteiten, zoals afgravingen, zijn toegestaan, bijvoorbeeld omdat in dat gebied de nadruk ligt op het behoud en/of de bescherming van de natuur. Het maakt daarbij niet uit of het perceel eigendom, huur of erfpacht is.

Laatst las ik een commentaar op een Facebookpost van Aruban Warriors, een beweging die al jarenlang onder meer strijdt tegen natuurdestructie op het eiland: “nos tereno, nos ta coba hasi ki donder nos kier cune!” (vrij vertaald: het is ons terrein, we graven er in en niemand kan me zeggen wat we ermee doen). Duidelijk is het niet bekend dat het ROPV in het algemene belang een inbreuk maakt én mag maken op het eigendomsrecht van burgers. Dat is men in Aruba niet gewend.

Alle activiteiten die een impact hebben op de fysieke ruimte van Aruba - en dat is eigenlijk alles - moeten eerst getoetst worden aan het ROPV. Een belangrijke vraag betreft bestaande situaties die bij de invoering van het ROPV opeens illegaal zijn geworden. Hoe is het overgangsrecht voor deze mensen geregeld? Feit is dat situaties die door hun ligging of omvang schade, hinder of overlast opleveren voor omwonenden of voor natuurlijke en landschappelijke waarden, op grond van het ROPV niet mogen worden voortgezet. De overheid moet dit dus stopzetten, het heeft een beginselplicht tot handhaving.

De praktijk leert ons dat de beginselplicht tot handhaving op Aruba op het gebied van het ROPV een mythe is; niet-naleving blijft onbestraft waardoor een discrepantie ontstaat tussen de normatieve orde van de samenleving en de bestuurlijke praktijk. Handhaving vindt plaats door het houden van toezicht en door te sanctioneren. De Directie Infrastructuur en Planning (DIP) en het Openbaar Ministerie (OM) zijn belast met de handhaving van de LRO c.q. het ROPV. De DIP heeft maar twee toezichthouders die hun handen vol hebben met allerlei andere zaken. Het OM heeft helaas

ook recentelijk publiekelijk medegedeeld dat het niet zal optreden, ook al constateert het een strafrechtelijke overtreding, omdat het de minister de kans wil geven zijn verantwoordelijkheid na te komen.

Sedert 2006 wordt moeite gedaan om onze beperkte eilandelijke ruimte zo efficiënt en goed mogelijk in te richten. Je kunt dan terecht stellen dat de RO-regelgeving tot nu toe nauwelijks zoden aan de dijk zet. En dat betekent dat de overheid zijn schaarse tijd en middelen vooral gebruikt aan het archiveren van klachten, voeren van rechtszaken en reageren op slechte publiciteit door milieuactivisten en pers met betrekking tot het ROPV, terwijl die energie juist gebruikt had moeten worden voor een correcte uitvoering van het ROPV. Burgers rekenen erop dat de overheid zorgvuldig bestuurt en dat alle toezichthouders hun positie, hun bevoegdheden, hun tijd en middelen inzetten waarvoor die bedoeld zijn. Het lijkt wel of de bewonersgroepen en milieuactivisten de taak van toezichthouder van de overheid over hebben genomen door regelmatig aan de bel te trekken bij misstanden, terwijl juist de overheid een beginselplicht heeft tot handhaving. Handhaving is noodzakelijk om de rechtszekerheid, de naleving van democratisch gestelde regels te bewerkstelligen en te bevorderen, geloofwaardigheid, betrouwbaarheid en integriteit van bestuurders te bevorderen en claims van burgers wegens inadequate handhaving tegen te gaan. Is het dan niet beter de koe bij de horens te vatten: investeren in handhaving, in plaats van de burger weer blij proberen te maken met een dode mus?

15 mei 2022

Landjepik

Door Terrance Rey

In Sint Maarten is letterlijk alles mogelijk. Deze keer gaat mijn column over een voorbeeld hoe men op illegale wijze legaal eigenaar van een stuk land kan worden en - gelukkig maar - wat iemand daartegen kan doen.

Advocaat en waarnemend gouverneur Reynold Groeneveldt heeft een leerzaam artikel geschreven, waarin hij een beschrijving geeft van 'prescriptive rights'. Ik citeer en vertaal met behulp van Google Translate als volgt: "Door middel van de procedure van 'prescriptieve rechten' kan men eigenaar worden van een deel van roerende en/of onroerende goederen. Men kan eigendom verwerven door vererving, schenking of door middel van een bijzondere juridische titel, zoals een overdracht uit hoofde van aan- en verkoop of door het verkrijgen van een eigendomsrecht op grond van prescriptieve rechten. De wetsartikelen die de Prescriptieve Rechten regelen, zijn te vinden in Boek 3 artikelen 99-125 van het Burgerlijk Wetboek. De artikelen van Boek 3: 306-326 bevatten ook relevante informatie met betrekking tot het onderwerp van prescriptieve rechten. Het gaat om een procedure waarmee een persoon de wettelijke rechten en eigendomstitel van een perceel grond (onroerend goed) kan verwerven dat wettelijk niet aan hem/haar toebehoort."

Volgens Groeneveldt kan men een perceel grond in eigendom verwerven nadat men gedurende 20 jaar of langer ononderbroken, ongestoord, openbaar en eenduidig bezit te goeder trouw heeft gehad (artikelen

3:99 - 3.104). De wet stelt in Boek 3 artikel 99 een termijn van 10 jaar voor onroerende zaken, maar in de meeste gevallen wordt de termijn van 20 jaar zoals die in het oude Burgerlijk Wetboek was geregeld, in acht genomen. Het bezit moet niet dubbelzinnig zijn en moet worden beschouwd als eigendom met de bedoeling die te bezitten in overeenstemming met de algemene normen en standaarden in de gemeenschap. Aan de hand van het handelen van de verkrijger zal door de rechter worden bepaald of er sprake is van bezit met het oogmerk tot eigendom of bezit op grond van een titel.

In zijn artikel, dat op StMaartenNews.com is gepubliceerd, geeft Groeneveldt verder enkele voorbeelden van de twee voornaamste manieren hoe iemand op basis van prescriptieve rechten – met andere woorden ‘verkrijgende verjaring’ - recht van eigendom van land kan verkrijgen. Ik raad jullie aan dit artikel na te lezen.

En nu voor de crux van dit verhaal. Onlangs vond er een opmerkelijke rechtszaak plaats. Het is een duidelijk voorbeeld van hoe mensen op wettelijke basis land kunnen inpikken. Zeg maar gerust stelen in dit geval. Een ondernemer bedreef een onderneming op een stuk openbaar land. Althans dat dacht hij. Dit doet men vaak zomaar hier op het eiland. Het zij zo. Sint Maarten is wat dat betreft nog steeds het wilde westen. Derden claimden dat stukje grond als hun eigendom. Ook al hebben ze dat land nooit bezet. Ze durfden zelfs huur voor dat terrein van de beste ondernemer te vragen. Toen hij er achter kwam dat zij niet de rechtmatige eigenaren van de grond waren, stopte hij met de huurbetalingen. Hij zocht via het kadaster contact met de geregistreerde eigenaar van het stuk land. Die bleek zelfs nog in leven te zijn. Moet je nagaan! Hij onderhandelde over een koopprijs waarbij hij in maandelijkse termijnen een bedrag op afkoop voor

het terrein zou betalen. Echter, de nepverhuurders slepten hem voor de rechtbank.

Tijdens de behandeling heeft de rechter aangegeven dat zij niet kunnen bewijzen dat zij het perceel hebben gekocht, maar dat zij mogelijk door verjaring eigenaar zijn geworden. Zij hebben de eis toen gewijzigd en vorderden een verklaring van de rechter dat zij door verjaring eigenaar zijn geworden. Het Gerecht verklaarde inderdaad dat zij door verjaring eigenaar zijn geworden. De ondernemer ging in beroep. Het Hof bevestigde de eerdere uitspraak. Vervolgens is de ondernemer in cassatie bij de Hoge Raad gegaan. Van de ondernemer in kwestie moeten we nog horen hoe dat proces verloopt.

In een andere zaak, nam de Hoge Raad in overweging dat als iemand te kwader trouw gehandeld heeft om zich een stuk land toe te eigenen en de rechter beslist dat die te kwader trouw handelende persoon het land mag houden op basis van ‘verkrijgende verjaring’ waarbij hij het recht van eigendom verkrijgt, de verliezer in dat geval recht heeft op een schadevergoeding. Maar dat moet hij dan wel via een civiele zaak vorderen. Natuurlijk, niet iedereen heeft geld om ellenlange rechtszaken te voeren. Zo kan een verkrijger van een stuk land op basis van kwade opzet vrijuit gaan met zijn landjepik.

Maar er is hoop. Met deze interessante uitspraak van de Hoge Raad met betrekking tot verjaring en de mogelijkheid voor de voormalige eigenaar om schadevergoeding te eisen en eventueel het verloren onroerend goed terug te vorderen, kunnen mensen juridisch verweer bieden tegen te kwader trouw handelende landjepikkers. Misschien kunnen we zelfs de Stichting Preventie Landjepik oprichten. Deze stichting zou mensen in zulke rechtszaken niet alleen juridisch, maar ook financieel bij kunnen staan. Wellicht kunnen advocaten zoals Reynold Groeneveldt,

Ralph Richardson, Edwin Maduro en Cor Merx een voorzet doen om zo'n stichting op te richten. Van mijn steun zijn ze verzekerd.

22 mei 2022

Openbaar vervoer

Door Anton Hermans

Een van de dingen die moeilijk uit te leggen is aan vrienden en familie is hoe geïsoleerd je eigenlijk bent als je geen eigen vervoer hebt op Saba. Als je in een stad of dorp woont in Europees Nederland, dan stap je in de auto of op de fiets en ben je altijd slechts 10-20 minuten verwijderd van een ander groter dorp of stad. Ook al heb je geen eigen vervoer, dan is er voldoende openbaar vervoer om je daarheen te brengen waar je zijn moet. Woon je een uur reizen verder van je werk of school? Geen probleem, er is altijd wel een bus of trein die je daar kan brengen.

Op Saba is het forenzen naar school makkelijk, naar je werk is een stuk lastiger. Voor alle leerlingen van de scholen en studenten van de Saba University School of Medicine rijden er schoolbussen af en aan om te voorzien in de noodzaak van vervoer. Je kan dit zien als openbaar vervoer. In de ochtend word je opgehaald en aan het einde van de schooldag (zo rond 4 uur) word je thuisgebracht en houdt dit openbaar vervoer op en zijn de meeste jongeren aangewezen op liften of assistentie van hun ouders of kennissen als ze nog willen sporten of andere sociale activiteiten buiten de deur hebben. Toen ik enkele weken geleden in Rotterdam was voor het bezoek aan diverse praktijkonderwijscholen, viel

me op hoe uitgebreid het openbare transportnetwerk is en hoe gewoon (en makkelijk) het is om een tram of bus te pakken. Weer terug op Saba realiseerde ik me dat de afwezigheid van openbaar vervoer (met name in de avond en in het weekend) de inwoners van Saba in isolement brengt.

Hier op het eiland doen we alles met de auto, als je tenminste een geldig rijbewijs hebt en nog in staat bent om te rijden. Heb je geen rijbewijs? Dan kan je een taxi nemen (aan de prijzige kant) of de 'gypsy' taxi. Hij komt het beste in de buurt van wat openbaar vervoer op Saba is en rijdt zo goed als altijd. Maar ja, in zijn Volkswagen Golf is er zitplek voor slechts 5 mensen, ook al zitten er soms meer mensen in. Fietsen zou je denken? Nee, dat is echt geen optie vanwege de steile berghellingen.

De afwezigheid van openbaar vervoer op Saba beperkt ruimtelijke en economische ontwikkeling, maar misschien nog wel belangrijker, maakt deelname aan maatschappelijke activiteiten lastiger. De afwezigheid van structureel openbaar vervoer zorgt ook voor een grote hoeveelheid blik op de weg en verkleint dus ook de leefbaarheid en verkeersveiligheid in de diverse dorpen.

De Sabaanse overheid zou eens kunnen kijken of investeren in aantrekkelijk openbaar vervoer een optie is waarbij de belangen van alle inwoners behartigd worden, niet alleen die van de volwassenen die vrijdag- en zaterdagavond uit willen gaan en de schoolgaande jeugd tijdens de reguliere schoolweken. Dan kunnen wellicht ook de inwoners van Saba deelnemen aan maatschappelijke activiteiten, zoals sporten of het bezoeken van culturele activiteiten, makkelijker naar hun werk gaan en ga zo maar door.

29 mei 2022

Cactus republiek

Door Burney el Hage

Bananenrepubliek heeft als kenmerk dat de politieke situatie in het land instabiel is, het land over veel waardevolle grondstoffen beschikt, dat corruptie de boventoon voert en staatsgrepen met grote regelmaat voorkomen. Een Bananenrepubliek zijn we niet, we voldoen niet aan de kenmerken. Wat wij hier wel hebben, wellicht omdat Bonaire in zekere zin nog in de kinderschoenen van zijn nieuwe staatkundige structuur staat, is „ontbrekende effectieve kaders en regelgeving”. Dit gebrek vertaalt zich in de hedendaagse realiteit naar „zeer”. Een akelige pijn die doet denken aan de duivelse pijn die je voelt als je in een cactusdoorn trapt. En cactussen, die hebben wij hier in overvloed, in verschillende soorten en maten. Je moet dus zeer goed uitkijken waar je loopt. Door het gebrek aan effectieve duidelijke kaders en regelgeving lijkt het er soms op dat we hier door een cactusveld dwalen.

Bonaire kent vele uitdagingen, maar deze week beperk ik mij tot het onderwerp „ruimtelijke ontwikkeling en daaraan gerelateerde vergunningen”. Bonaire zegt nog steeds een milieubewuste en duurzame sociaaleconomische ontwikkeling te ambiëren. Maar daar wordt niet naar gehandeld, in ieder geval niet door middel van effectieve kaders en regelgeving. Een duidelijke en realiseerbare visie, een structuurplan, een daarop gebaseerde algehele herziening van het ruimtelijke ontwikkelingsplan, gebiedsontwikkelingsplan en een omgevingsvergunningstelsel, om maar enkele te

noemen, blijven uit of worden niet geactualiseerd. De journey die de ondernemer/projectontwikkelaar moet maken om een project te realiseren is hier een voorbeeld van. De ondernemer moet als het ware door een soort cactusveld heen trekken om een project van de grond te kunnen krijgen. Het is een stroperig, pijnlijk en arbitrair proces waar je bijna niet onbeschadigd uit komt. Helaas loop je als eiland dan ook kansen mis op het moment dat een ondernemer de handdoek in de ring gooit. Daarbij komt ook nog dat de aanhouder, die de vergunning wel krijgt, niet per se de beste optie voor Bonaire is. Wegens ontbrekende kaders en regelgeving vindt de besluitvorming, zoals al aangegeven, op nogal arbitraire gronden plaats. De bestuurders worden, zeker nu, bedolven onder vergunningsaanvragen waar zij geen raad mee weten. In de wandelgangen hoor je dat ze aanvoelen dat het „zo” niet verder kan, maar gek genoeg blijven de geëigende (politieke/bestuurlijke) acties voorsnog uit. In plaats daarvan wordt de besluitvorming ten aanzien van deze projecten in de politieke arena bevochten, als ware een straatgevecht. Het lijkt erop dan onze bestuurders vergeten dat zij het (strategische) eilandsbelang moeten dienen en niet hun korte termijn politiek belang. Het voortbestaan van de regering op het spel zetten of het publiekelijk in diskrediet brengen van mensen, waaronder zelfs de gezaghebber is uncalled for en illustreert alleen maar dat de situatie niet meer in de hand is. Als de ondernemer, met enig geluk een vergunning heeft weten te bemachtigen en het project ten uitvoer gaat brengen, komt het niet zelden voor dat deze zelfde ondernemer vervolgens een organisatie opzet met als doel gelijksoortige projecten in de buurt te boycotten: een ondernemer die na lange tijd een vergunning heeft gekregen voor het openen van een hotel, begint vervolgens een actiegroep om de toename van het

aantal hotels op het eiland te dwarsbomen. Het lijkt wel op het wilde westen.

Los van dit alles is het toch raar dat de andere urgente kwesties niet leiden tot dezelfde politieke commotie binnen het Bestuur in Kralendijk. De toenemende armoede, stijgende prijzen (met name van voedsel en energie), rijzende zeespiegel en de gevolgen voor Bonaire, tanende kwaliteit van de telecommunicatie, logistieke uitdagingen, gebrek aan betaalbare woningen, onvoldoende kinderopvang en onveilige wegen, zelfs geen veilige toegangsweg tot de spoedeisende hulp, GEEN EEN veroorzaakt zoveel commotie als het al dan niet verstrekken van een bouwvergunning aan een individueel geval/ ondernemer.

Bestuurders lijken onvoldoende in te zien dat zij transparante bestuurlijke kaders en instrumenten moeten scheppen om goed bestuur te kunnen garanderen. Ondertussen breidt Kralendijk zich snel en ongecontroleerd uit met woningen en bedrijfspanden. Filevorming tijdens spitsuren is inmiddels al normaal geworden. Het belang van de bevolking van Bonaire is hier echt niet bij gebaat. Penny wise, dollar foolish, zou ik haast zeggen. Toch zijn wij geen bananenrepubliek. Misschien wel een cactus republiek waar je vooralsnog, bij achterwege blijven van de bestuurlijke instrumenten, goed moet uitkijken hoe en waar je loopt. Door het cactusveld van bestuurlijke onduidelijkheden zie je ons Bonaire haast niet meer. Hopelijk is ons eiland niet verdwenen als dit cactusbos ooit wordt gekapt.

5 juni 2022

Wat de Statianen vinden doet er niet toe

Door Mia van Deelen

Vorige week schreef mijn collega-columnist van Bonaire over het vergunningenbeleid of het ontbreken daarvan. Het was mooi dat Tweede Kamerlid mevrouw Van Esch vragen stelde over de illegale zandsuppletie bij het Chogogoresort op Bonaire. Het is jammer dat zij niet meteen de praktijken bij het in aanbouw zijnde resort op Sint Eustatius meenam in haar vraagstelling. De reactie van de minister was overigens weinig hoopgevend. Ongetwijfeld is deze gebaseerd op hetgeen door het eilandsbestuur is medegedeeld, namelijk dat de gaten in de vergunningverlening zijn gerepareerd en dus de zandsuppletie rechtmatig is.

Omdat Statia niet betrokken was in de vraagstelling zou ik de leden van de Commissie Koninkrijksrelaties in overweging willen geven ook over de gang van zaken op Statia vragen te stellen met betrekking tot de bouw van een 5-sterren resort. Er is geen enkele voorlichtingsavond geweest waarop de bevolking is geïnformeerd over de bouw van het resort in de huidige vorm. Er zijn twee townhallmeetings geweest, maar die voorlichting was van een andere investeerder, betrof een kleiner project op een naastgelegen stuk grond. Andere stukken, bijvoorbeeld over het huidige project, konden niet worden overlegd.

Vooruitlopend op welke instemming of vergunning dan ook werd voortvarend begonnen met het kaal maken van een heel groot perceel. Geen enkele maatregel is getroffen om de overlast van stof voor naastgelegen

woningen te beperken. Vervolgens is begonnen met bouwrijp maken, wederom met veel stofoverlast, en is met de bouw gestart. Dit alles zonder vergunning en eveneens zonder traceerbare consultatie van natuurorganisatie Stenapa.

Pas nadat de bouw al in een vergevorderd stadium was, doken vaag omschreven aanvragen tot bouwvergunningen op. Inmiddels is de ontwikkeling van het resort bijna in het eindstadium beland. Dan wordt bij toeval ontdekt dat er paden vanaf het resort naar de een stuk lagergelegen zee zijn geshoveld. Bij het bekijken via Google Earth is duidelijk te zien dat de paden verbreed zijn. Verder is er in de publicaties van het Bestuurscollege een verzoek tot het verlenen van een vergunning voor een Beachbar gedaan. Er is daar helemaal geen strand.

Sinds november 2021 ben ik bezig om inzicht te krijgen in verleende adviezen door de vermelde natuurorganisatie en de verleende bouwvergunningen. Die blijken voorsnog gewoonweg niet te bestaan. Als ik al een reactie krijg, dan is de toon vaak in de trant „er hoeft aan u helemaal geen verantwoording te worden afgelegd; u bent immers niet de Tweede Kamer”.

Nee, natuurlijk ben ik geen Tweede Kamerlid. Wel een bezorgde en betrokken bewoner van het eiland dat ook mij aan het hart gaat. Eerder heeft een andere betrokken en bezorgde Statiaan zijn zorgen geuit aan de Tweede Kamer (onlangs werd deze Statiaan geduid door staatssecretaris Van Huffelen in een Kamerbrief als ene J.M. te S.)

Ook hij heeft al jaren zeer geregeld in zijn brieven aan de Tweede Kamer melding gemaakt van de onvolkomenheden bij de bouw van het resort door een financieel zeer draagkrachtige investeerder. Het is zo verschrikkelijk jammer dat dit soort projecten zonder enige inbreng van de bevolking tot stand komen

waarbij alle regels met voeten worden getreden. Ik wil hier niet de lezer verwarren door nu allerlei dossiers naast elkaar te benoemen, maar ik wil de lezer er wel op attenderen dat het hier niet slechts een bouwtraject betreft. In zo goed als alle dossiers doet de regeringscommissaris haar zin (of: de zin van Den Haag), gebruikmakend van het feit dat bewoners niet worden gehoord en de Eilandsraad niet wordt geïnformeerd.

Je zou het als een grap kunnen lezen wanneer ik de vergelijking trek met het dorp van Asterix en Obelix in het overigens door de Romeinen bezette Gallië (Frankrijk). Dit dorp met zijn twee helden zet de bezetter telkens weer op het verkeerde been, geholpen door een onoverwinnelijk makende toverdrank. In de werkelijke wereld zie ik wel een trots eiland (deel uitmakend van het land Nederland) dat graag zijn eilandelijke zaken zelf wil regelen, maar waarin Den Haag zonder tegen- of inspraak van de bewoners of van de Eilandsraad de eigen zin blijft doordrijven. Ongehoord dat deze praktijken ook deel uitmaken van „ons beschaafde Nederland”.

Voor de goede orde merk ik op dat ik niet uitgesproken voor of tegen dit project ben. Wel vind ik dat ook bij zeer vermogende investeerders de geldende regels en procedures in acht moeten worden genomen. Naar mijn persoonlijke mening wordt de vermogende toerist (Amerikaan of Europeaan) straks aangetrokken door deze investering waardoor de autochtone Statiaan verder wordt weggeduwd van zijn of haar eigen eiland. Een soortgelijke ontwikkeling is onlangs op Bonaire ook onder uw aandacht gebracht. Deze (toekomstige) scenario's blijven onderbelicht. Anders gezegd: het wordt er voor de Statiaan door deze ontwikkelingen naar mijn stellige overtuiging zeker niet beter op, eerder slechter.

12 juni 2022

Geestverruiming

Door Raquel Weisz

Het blijkt uit vertrouwelijke stukken, die namens staatssecretaris Van Huffelen zijn vrijgegeven, dat de ondermijnende criminaliteit vrijwel overal aanwezig is in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Zelfs tot aan het hoogste politieke en bestuurlijke niveau.

Ook kwam vorige maand tijdens een rechtszaak tegen een criminele organisatie naar voren dat er een analyse was gemaakt om te bepalen welke lokale politici beïnvloedbaar zouden zijn. Hierbij was de intentie om de verkiezingen van 2016 te beïnvloeden, zodat de portefeuille van Justitie in hun handen zou komen. Wat misschien nog het meest shockeert is dat het na dit nieuws stil bleef, oorverdovend stil. De Staten discussiëren over snoepreisjes naar Atlanta en Jamaica, want zij achten het noodzakelijk “om hun geest te verruimen”. Snoepreisjes waarvan alleen zij het nut inzien.

Wat mij echter bezighoudt, is dat er niet terug wordt gegaan naar de wortel van het kwaad. De aanwas van de vele jongeren die zich aansluiten bij dit soort criminele organisaties. De kwetsbare jongeren die in armoede leven, vaak ook drop-outs. Veelal jongens, die liefde en brotherhood vinden in deze kringen, waardoor eenmaal toegetreden, de weg terug vrijwel onmogelijk is.

Waar is de uitgedragen visie en het bijbehorende beleid van het ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn (SOAW) om deze problematiek het hoofd te bieden? En zo proberen te voorkomen dat nog meer kwetsbare jongeren afglijden en deze organisaties dus

alsmaar blijven groeien. En dan heb ik het niet over het project van de Sociale Vormingsplicht waar vorige maand 10 jongeren voor zijn geslaagd. Nee, ik heb het over een lange termijnvisie met bijbehorend beleid, waar zo'n soort project onderdeel van behoort te zijn. Waar zijn de Staten met de kritische vragen? Waar blijft de nulmeting van het onderwijs? Want ook het ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport speelt hierin een cruciale rol. De kans dat drop-outs ontaarden is significant. Op initiatief van de toenmalige Nationale UNESCO Commissie is reeds in 2009 een interessant rapport gepubliceerd, "The boy problem", waarin werd onderzocht hoe het kwam dat de onderwijsresultaten van Antilliaanse jongens achterbleven. Toen werd al onderkend dat het aantal probleemjongeren schrikbarend groot was. En anno 2022 lijkt deze situatie nog nijpender te zijn geworden. Gelukkig zijn er burgerinitiatieven op ons eiland, zoals de stichting Mpowermen, die zich vanuit een lange termijnvisie richt op mannen en tienerjongens. Hierbij gaat het om de bewustwording van hun identiteit als man en de ontwikkeling van hun persoonlijk leiderschap. Want in de praktijk zijn het over het algemeen voornamelijk vrouwen die deelnemen aan de vele workshops die het eiland rijk is op het gebied van persoonlijke ontwikkeling.

Mpowermen heeft als motto *Hòmber bo ta nesesario, nos mester di BO!* (Man, je bent noodzakelijk, we hebben je nodig!) en ontwikkelt programma's, zoals hulpgroepen voor mannen waarin zij elkaar ondersteunen en van elkaar kunnen leren. Daarnaast bieden zij bootcamps aan voor tienerjongens, workshops voor vaders samen met hun kinderen, verzorgen zij seminars, lezingen en nog veel meer. En de behoefte is daar, want de organisatie blijft groeien. Wellicht zijn bovengenoemd rapport en de stichting Mpowermen een interessant alternatief voor de

Statenleden om hun geest te verruimen. Die vind je niet in Jamaica, noch in Atlanta. Nee, die vind je gewoon hier op Curaçao. Want het is vijf over twaalf.

19 juni 2022

Bel maar

Door Terrance Rey

Mullet Bay zal voor de derde keer in zijn historie verkocht worden. Eerst werd het resort verkocht aan een statige heer met de naam Kamal Asultani. Hij deed mij altijd denken aan de acteur Omar Sharif. Asultani exploiteerde Mullet Bay destijds onder de Sheraton brand. Daarna is Mullet Bay in zijn geheel voor een tweede keer verkocht. Toen aan Hushang Ansari. Een investeerder van Iraanse afkomst, net als Asultani. Nu wil de Centrale Bank van Curaçao en St. Maarten Mullet Bay verkopen. Eerder is Banco de Caribe met succes verkocht. Het bankbedrijf was een van de parels van de ENNIA-groep. Door de verkoop aan de steenrijke Curaçaose zakenman Gregory Elias is een precedent geschapen waardoor men nu met vertrouwen de grootste asset van ENNIA in de verkoop kan doen. Echter, de opbrengst zal hooguit 120 miljoen dollar zijn. Dit terwijl Mullet Bay met een getaxeerde waarde van 400 miljoen dollar in de boeken van ENNIA staat. Dit astronomische verlies zal de verzekeringsgroep niet kunnen verteren. Mullet Bay moet voor voldoende dekking zorgen om aan de toekomstige uitkeringsverplichtingen jegens de polishouders te kunnen voldoen. Met het nieuws dat de Centrale Bank een nieuwe

directie van Sun Resorts wil, zullen de beoogde directeuren, Mike Alexander en Geomaly Martes, voor een grote uitdaging staan. Sun Resorts is de houdstermaatschappij van Mullet Bay property binnen de ENNIA-groep van bedrijven. Sun Resorts zal voor de opgave staan om Mullet Bay in samenwerking met een projectontwikkelaar en een internationale hotelketen tot een florerend resort te ontwikkelen.

In Curaçao heeft Sandals net een soft opening gedaan. Volgens insiders is het nieuwe resort bij Barbara Beach nu al tot volgend jaar volgeboekt. Een Sandals Mullet Bay, compleet met casino's en golfbaan, is een idee voor de aankomende directie van Sun Resorts om te onderzoeken. De economische spinoff voor de economie van Sint Maarten zal enorm zijn. Mullet Bay, als een nieuwe 'Pearl of the Caribbean' kan voor een geweldige impuls zorgen en als self-sustaining toeristisch centrum opereren met bloeiende winkels, bars en restaurants en allerlei recreatieve attracties. Met het andere nieuws van de week dat Sint Maarten nooit officieel gedekoloniseerd is, betekent het dat het eiland niet alleen een economische herontwikkeling met Mullet Bay staat te wachten, maar ook een politieke herontwikkeling. De politieke leiders van de Caribische eilanden in het Koninkrijk der Nederlanden kunnen met het advies van drie hooggeleerden Nederland uitnodigen rond de tafel te gaan om een nieuwe staatkundige structuur te bespreken. De opties reiken van een gereformeerde Nederlandse Antillen met een moderne federale structuur, of een gemenebest, totaal onafhankelijke eilandclusters verdeeld over de bovenwindse en benedenwindse eilanden tot aan volledig geïntegreerde gemeenten van Nederland. Nu al zijn er geluiden in Nederland om het initiatiefwetsvoorstel van toenmalig Tweede Kamerlid André Bosman nieuw leven in te blazen. Die wilde het de eilanden makkelijker maken uit het Koninkrijk te

treden. Roelien Kamminga (opvolger van Bosman) gaat het voorstel in de Tweede Kamer verdedigen. Ik heb eerder geroepen dat de COHO DOA is en dat hervormingen op de eilanden doorvoeren een kwestie van geven en nemen zal zijn. De onderhandelingskracht en het diplomatieke vermogen van politici op de eilanden zullen tot het uiterste getest worden. Aan de ene kant zal men moeten beseffen dat we realistisch moeten zijn dat we niet op dezelfde voet kunnen blijven doorgaan. De eilanden, met name Curaçao, Aruba en Sint Maarten, zijn praktisch bankroet. Aan de andere kant de kans volop en maximaal benutten politieke punten te scoren met een succesvol dekolonisatieproces zonder gezichtsverlies voor Nederland te bewerkstelligen. Nederland wil graag weer een zetel in de VN-mensenrechtenraad hebben. De smet van kolonisator kan Nederland daar niet bij gebruiken. De komende tijd zal er aan het imago van Nederland flink gepoetst moeten worden. Aan de politieke leiders van de eilanden de uitdaging om collegiaal met de Nederlandse regering hieraan mee te werken. Voor Sint Maarten zal dit hard nodig zijn, want het eiland staat een claim van honderd miljoen dollar te wachten als straks het overheidshavenbedrijf in de civiele rechtszaak van Zebec veroordeeld wordt. Waar haalt men straks dat geld vandaan? Nederland? Misschien wordt het tijd Sint Maarten bij opbod op eBay te verkopen, zullen ze daar in Den Haag wellicht dan zeggen. Het eiland bevat immers een aantal glanzende parels die de verkoopprijs behoorlijk aantrekkelijk kunnen maken. Namelijk de Harbor Group of Companies, SXM Airport, TelEm, GEBE en natuurlijk Mullet Bay. Rutte zei destijds dat slechts een telefoontje genoeg was om te regelen het Koninkrijk te kunnen verlaten. Tegen Van Putten, Heyligher-Marten en Pisas zou ik zeggen: Bel maar!

26 juni 2022

Vriendendienst of diploma?

Door Anouk Balentina

Artikel I.20 van de Staatsregeling van Aruba stelt dat het onderwijs een voorwerp van aanhoudende zorg is van de regering. Er is zelfs een leerplichtverordening. Kofi Annan, voormalig Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties, zei dat kennis macht is. Onderwijs is het uitgangspunt van vooruitgang, in elke samenleving, in elk gezin. Daarnaast is onderwijs een mensenrecht met een immense kracht om te transformeren. Op dit fundament rusten de hoekstenen van vrijheid, democratie en duurzame menselijke ontwikkeling. Ik wil nader ingaan op de titel van dit verhaal. Dat begint al als kinderen aan hun ouders de vraag stellen: Waarom moet ik studeren? Het logische antwoord is: omdat onderwijs, te beginnen bij de basisschool, voor meisjes en jongens de sleutel is voor kans op werk en goed inkomen en het zelfbewustzijn en de onafhankelijkheid van vooral meisjes kan vergroten. Onderwijs is hét platform voor burgerschap en de maatschappij.

Met een diploma vind je sneller en makkelijker een goede baan waardoor je voor jezelf en gezin kunt zorgen. Je vergroot je financiële zekerheid. Een diploma is een extra bewijs waarmee je kunt laten zien wat in je zit en wat je kunt. Niet alleen een diploma maar ook je cijferlijst is belangrijk want uit onderzoek blijkt dat je niet alleen eerder een baan aangeboden krijgt maar ook hoe hoger de cijfers op de eindlijst, hoe hoger het maandsalaris anderhalf jaar na het afstuderen.

Het antwoord of we moeten studeren is duidelijk, maar er zit een kern van waarheid in om de vraag te stellen

waarom je moet studeren, als je kijkt naar het ambtelijk apparaat, de grootste werkgever van Aruba. Het op een integere manier invullen van posities impliceert dat bij invulling van functieprofielen cumulatief gekeken wordt naar opleiding, diploma's en ervaring. The right person in the right place. Maar als goed gekeken wordt naar (vooral) de hogere posities binnen de overheid dan gaat dit verhaal niet op.

Functies binnen de overheid worden ingevuld op basis van discretionaire bevoegdheid van het bevoegd gezag. En, zoals uit de praktijk blijkt, kiest dat gezag bij de invulling van openvallende benoembare posities vaak niet op basis van de criteria zoals die voor ambtenaren behoren te gelden, maar op grond van favoritisme gebaseerd op loyaliteit, partij afhankelijkheid en vriendjespolitiek. Dit heet ook wel cronyisme.

Uit studies blijkt dat cronyisme vaker voorkomt in de overheidssector in vergelijking tot de particuliere sector. Bij cronyisme maakt de autoriteit misbruik van zijn macht om een favoriet aan te nemen of naar een positie te bevorderen, ondanks het feit dat hij/zij niet gekwalificeerd is voor de functie. Vaak is bij de benoeming een favoriete kandidaat al voorgeselecteerd, maar wordt toch een sollicitatieprocedure opgetuigd met inschakeling van dure consultants om de schijn van objectiviteit aan te houden. Zwakke individuen worden zodoende geplaatst of bevorderd zodat die de macht niet kunnen bedreigen.

Het gevolg is dat de directie of het hoofd van een instelling of dienst kwalitatief niet tipt aan de kennis van het personeel dat onder hem/haar functioneert. Om zich toch staande te houden omringt de incapabele verantwoordelijke zich met satellieten die meegenieten van de preferentiële behandeling, eigent zich een arrogante en autoritaire houding toe, maakt het overige personeel monddood met dreigementen en onzinnige regeltjes, waardoor andere, wel capabele medewerkers

gefrustreerd en ontevreden achterblijven. Zij doen hun mond niet open, want bij wie zou dat kunnen en je loopt kans je baan te verliezen.

Cronyisme draagt bij aan een giftige en ongezonde werkcultuur, vooral als het betekent dat mensen zonder vaardigheden extra materiële en immateriële voordelen krijgen die andere gelijkwaardige dan wel beter gekwalificeerde ambtenaren niet krijgen. Bovendien is cronyisme een duidelijke vorm van integriteitschending.

Hoe herken je cronyisme? Lidmaatschap van dezelfde politieke partij speelt zeker een rol alsmede de afwezigheid van opleiding en ervaring. Je collega krijgt extraatjes die hij niet verdient, zoals bevorderingen, auto- en telefoonvergoeding, dienstreizen die vaak niet noodzakelijk zijn, minder of betere opdrachten en snellere promoties. Regels worden inconsistent gehandhaafd: leidinggevenden bevoordelen hun favorieten door de andere kant op te kijken wanneer hij/zij te laat of niet komt opdagen of de tijd die iemand besteedt aan persoonlijke telefoongesprekken op het werk te negeren. Ondertussen worden andere werknemers berispt - of zelfs ontslagen - als ze de regels overtreden. De ene werknemer krijgt een opleiding betaald en de ander niet, of er worden allemaal onredelijke voorwaarden aan verbonden. Dan is er de binnenste cirkel van de baas. Alleen favoriete werknemers worden uitgenodigd voor belangrijke vergaderingen en feestelijke activiteiten en mogen mee op dienstreizen als persoonlijke assistent. Je merkt duidelijk dat de leidinggevende professionele en persoonlijke grenzen laat vervagen en verstrengelen. Worden de wekelijkse lunchafspraken alleen voorbehouden voor sommige mensen binnen de organisatie? Worden uitnodigingen voor happy hours na het werk slechts met een paar mooie en vooral jonge dames en heren gedeeld? Laat de baas zich op

dienstreis vergezellen door de minst capabele, maar uiterst loyale medewerk(st)er?

Het moge duidelijk zijn dat hiermee een goed functionerend overheidsapparaat niet geholpen wordt. Echt getalenteerde en gekwalificeerde mensen worden gedemotiveerd, omdat ze zich realiseren dat hun promoties en carrières worden belemmerd. De ambtenaar verliest zijn werklust hetgeen zal leiden tot lage arbeidsprestaties. Vergeet niet dat dit gedrag ook financiële consequenties heeft; bij de overheid is dat belastinggeld. Taken worden inefficiënt uitgevoerd, hetgeen leidt tot grove fouten die weer tot rechtszaken leiden, wat allemaal uiteindelijk ten koste van het volk zal gaan. Tevens wordt hiermee een signaal afgegeven richting jongeren dat zegt: je hoeft niet te leren; zorg dat je de juiste vriendjes hebt en de juiste partij ondersteunt, dan wordt er goed voor je gezorgd. Dat dit soort praktijken onderdeel zijn van het Arubaanse overheidsapparaat is alom bekend en ondanks protesten komt het nog steeds voor. Het is moeilijk hier iets aan te doen aangezien er geen adequaat controlesysteem is. Een eerste goede oplossing is een wettelijk geregelde klokkenluidersregeling met daadwerkelijke bescherming voor de melder.

Ook een wettelijke regeling die het benoemen door gezagsdragers verbiedt en openstaande posities verbindt aan een strikt benoemingsbeleid dat uitgevoerd wordt door een onafhankelijk orgaan kan preventief werken. Voor de reeds ingevulde (kader)functies kan een deskundigheidsevaluatie en integriteitsonderzoek door een onafhankelijke instantie een uitkomst bieden. Blijkt vervolgens dat de bevoorrechte ambtenaar onbekwaam of ongeschikt is voor het door hem/haar beklede ambt dan kan die op grond van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht worden ontslagen.

3 juli 2022

Leve de regen

Door Anton Hermans

Terwijl Nederland last heeft van de warmte, slaken wij hier op Saba een zucht van verlichting. Er is eindelijk regen gevallen! Saba heeft een tropisch savanneklimaat. Het is elke maand warm met zowel een nat als droog seizoen. De natte maanden zijn met name juni tot en met november. Dan valt de meeste regen, gemiddeld is 698 mm in een jaar.

Het eiland was bruin geworden door de aanhoudende droogte. Normaal gesproken is het natuurlijk een groen paradijs! Een mooi tropisch groen eiland. Ook al werd de regen met open armen ontvangen, met de regen kwam ook de eerste tropische storm mee. De storm is gelukkig weer gepasseerd en we kijken uit naar nog wat meer regen.

Regen is belangrijk op Saba omdat de huizen niet zijn aangesloten op een waternetwerk. Dit houdt in dat alle huizen een waterkelder oftewel cistern hebben waarvan we afhankelijk zijn voor het douchen, doorspoelen van de WC en voor de echte liefhebbers, zelfs om gewoon te drinken.

Zelf drink ik mijn cisternwater, zet er koffie mee of kook ermee en ga zo maar door. Het echte drinkwater (een glas water) filter ik wel eerst via een Berkey Water Filter. Het zelf water filteren scheelt een hoop geld en is natuurlijk ook nog eens goed voor het milieu. Geen plastic flessen meer die je na een keer gebruiken kan weggooien. Wegens het gebrek aan regen heb ik helaas wel een aantal keren de watertruck moeten laten komen om mijn cistern bij te laten vullen. Kost \$ 60 voor 1.000 liter.

Een jaar geleden was de aanhoudende droogte nog een probleem voor de watervoorziening (en voor de geiten). Toen (juni 2021) werden er overal zwerfgeiten dood aangetroffen door gebrek aan water en verwaarlozing. Toen heb ik ook mijn cistern maar weer eens laten nakijken, want als er een lek in de cistern zit, is dat niet goed!

Nu, anno juli 2022, zijn de meeste geiten inmiddels afgeschoten en het eiland heeft een goed werkend waterdistributiesysteem opgezet. Vooruitgang wordt dus zeker geboekt! Naast betaalbaar water voor de cistern heeft Saba trouwens ook zijn eigen waterfabriek, genaamd Saba Splash. Het water voor de fabriek komt vanaf de haven via reverse osmosis en de nieuwe waterleiding bij de fabriek in St. John's uit waarna het door diverse filters gaat om alle bacteriën eruit te halen.

Door de fabriek, die afgelopen jaar november is geopend, is Saba zelfvoorzienend,. Zeker met het oog op orkanen en het gebrek aan boot- en vliegverbindingen is dit fijn! Water is en blijft een van de belangrijkste stoffen van ons lichaam en helpt het lichaam op temperatuur te houden. Los van de soms korte en heftige stortbuien 'trotseren' we van juni tot en met augustus ook nog eens temperaturen van ver in de dertig graden en met een beetje pech orkanen. Het orkaanseizoen loopt trouwens ook van juni tot en met november. Cheers!

10 juli 2022

De oorlog

Door Burney el Hage

De oorlog in de Oekraïne is verschrikkelijk. De verwoesting van levens en infrastructuur is vast erger dan wij op het nieuws te zien krijgen. Het is te hopen dat deze oorlog snel eindigt, zowel voor de direct betrokkenen als de rest van de wereld, want uiteindelijk heeft iedereen er direct of indirect last van. Maar als je de analisten volgt dan lijkt het erop dat de problemen niet eindigen bij een vrede tussen Oekraïne en Rusland. De oorlog in Oekraïne speelt zich eigenlijk af tegen de achtergrond van grotere internationale ontwikkelingen waar wij in het dagelijkse nieuws niet veel over horen. Het ziet ernaar uit dat wij naast economische en financiële instabiliteit (om maar niet van crisis te spreken) ook serieus rekening moeten houden met een verschuiving in de geopolitieke verhoudingen waarbij de westerse wereld haar leidende rol zal kwijtraken aan landen als Rusland, India, China en Brazilië. Niet echt naties die op onze democratische principes gestoeld zijn. En dit laatste, zou in de toekomst onze veilige democracy for life bubble best wel eens lek kunnen prikken. Hopelijk zal dit niet gebeuren, maar we moeten het wel als een wake up call zien: *It's no longer business as usual and it will probably never be the same.*

Op internationale ontwikkelingen hebben wij als eiland geen grip. Het komt er nu dan ook op aan dat wij op Bonaire ons in ieder geval moeten gaan focussen op wat wij wel kunnen doen, zoals het zo goed en effectief mogelijk zelfvoorzienend worden in de basisbehoefte. Voedsel en energie voorop. De

bestaande klimaatinitiatieven moeten bij wijze van spreken in de hoogste versnelling.

Aan visie heeft het Bonaire nooit geschort. Bonaire gaat verder terug in de tijd als het gaat om een duidelijke ontwikkelingsvisie, begin jaren 1970. Een duidelijke visie van een bewust duurzame groei hand in hand met een natuur & cultuur. Deze visie heeft geleid tot de oprichting van STINAPA en vervolgens tot 's werelds eerste beschermde tropische riffformaties en kustwateren. Bonaires visie is echter een rijke mans visie gebleken. Voor Bonaire, met zijn kleine gemeenschap en kleinschalige economie, is het financieel onmogelijk zo'n visie effectief uit te voeren. Na 50 jaar groei met behoud van natuur en cultuur wijst de balans niet bepaald in het voordeel van natuur en cultuur.

Inmiddels heeft Bonaire gelukkig ruim 10 jaar een zeer sterke partner in ontwikkeling en dat is Nederland. Maar desondanks komt de rol van Nederland over als reactief, zuinig en weinig betrokken (zonder visie). De lokale bestuurders hebben wel visie, maar maken onvoldoende gebruik van de voorhanden zijnde bestuursinstrumenten om tenminste gericht beleid en wet- en regelgeving te ontwikkelen. Hierdoor wordt er weinig resultaat geboekt.

Jammer genoeg, tot nu toe, gemiste kansen om Bonaire als een duurzaam eiland te etaleren in de wereld. Thema's als duurzame energie, elektrisch rijden, rustig eiland met weinig verkeersopstoppingen, toerisme ingebed in het dagelijkse leven en cultuur, hoogwaardige landbouw en veeteelt in een moeilijke omgeving, om er enkele te noemen, zullen Bonaire bij goede implementatie een reële kans op duurzame ontwikkeling en zelfvoorzienendheid bieden. Er wordt veel gepraat, maar er wordt weinig gerealiseerd. Goede lokale initiatieven zoals elektrisch vliegen, een business incubator en WEB's duurzame energieplan missen

helaas de noodzakelijke substantiële ondersteuning vanuit ministeries en het Rijksbestuur in Den Haag. De voorspelling was dat de wereld post-COVID19 definitief veranderd zou zijn. De Oekraïne-oorlog doet daar nog een schepje bovenop. Onze veilige democracy for life bubble zou wel eens voorgoed verleden tijd kunnen zijn. Dus moeten wij ontwikkelingen stimuleren tot less dependency van de nogal perverse en autoritaire landen die veel traditionele grondstoffen en productiecapaciteit in handen hebben. Bonaire heeft potentieel, kansen en de visie. Maar deze rijkemans visie is uitsluitend haalbaar met een sterke en betrokken partner in combinatie met een daadkrachtig en voortvarend lokaal bestuur.

De tijd dringt en de marktwerking onder invloed o.a. van de oorlog is slachtoffers aan het maken. Veelal verborgen slachtoffers die lijden onder de prijsstijgingen en dus steeds verder in het armoedemoeras wegzakken. Steunmaatregelen zullen ditmaal beperkt zijn. De oplossing zal echt gezocht moeten worden in zelfredzaamheid. Inkomensverhoging is slechts een kwantitatieve en tijdelijke oplossing. Innovatie en zelfvoorzienendheid is de kwalitatieve en duurzame oplossing.

17 juli 2022

White and Dutch

Door Mia van Deelen

Binnenkort eindigt ons 8-jarig verblijf op Sint Eustatius, 'Statia'. De eerste twee jaar waren jaren van verkenning, plek zoeken, uitvinden hoe het er in de

samenleving aan toe gaat. Je praat wat met mensen op straat, gaat naar sociale evenementen en bezoekt geregeld kerkdiensten.

Geboren in 1954 in een wijk in Katwijk waar heel veel Indonesische mensen woonden. Gewend aan andere geuren, kleuren en klanken dan de puur Europees Nederlandse. Grootste deel van mijn lagere schooltijd (basisschool) op Curaçao gewoond, meestal als enig wit kind in de klas. Al met al beschouwde ik mijzelf als tamelijk multicultureel.

Toch bleef ik - hier op Statia - het gevoel houden langs de rand van de samenleving te lopen en te missen wat er werkelijk gaande was of smeulde. Iemand deed mij indertijd de suggestie om de bijeenkomsten van de Eilandsraad te gaan bijwonen. Dat was een goede tip. Gaandeweg leerde ik er heel veel.

De toenmalige gezaghebber zei eens tegen mij dat hij het zo geweldig vond om mij zo stoïcijns naar alles te zien kijken en luisteren. Pas veel later heb ik hem bekend dat ik er in het begin echt niets van begreep omdat ik het Statiaans Engels niet zo goed kon volgen en relevante achtergrondkennis miste.

Dr. Teresa Leslie organiseerde in 2015 op Statia de conferentie 'Raising the Curtain on Race'. Tijdens die conferentie ging ik mij realiseren dat white ignorance, white privilege, wel degelijk bestaat. Later, tijdens discussies met haar - al dobberend in zee - vroeg ik op een gegeven moment wat er zo lastig aan is om de regels die vanuit Europees Nederland na 10-10-10 worden gesteld, geïmplementeerd te krijgen. „Thats because you are white and you are Dutch”.

Die opmerking zette mij aan het denken. Maar het is waar. Veel regels en wetten zijn voor ons als witte mensen vanzelfsprekend, maar zijn cultuurgebonden en niet altijd toepasbaar voor anderen. Over kolonialiteit, invloeden, veranderingen is veel geschreven. 'My island in the sun' van Alec Waugh

beschrijft kolonialiteit op een fictief eiland. In de jaren vijftig weliswaar, vanuit een wit perspectief.

In dit boek zijn er pogingen door de gouverneur te veranderen, maar dat werkt tweedeling en weerstand in de hand. Angst om verworvenheden te verliezen en voor toenemende macht van het onbekende. In dat kader wordt de gemachtigde gouverneur vervangen door een meer rechtlijnige.

‘Wide Sargasso Sea’, van Jean Rhys, over de worsteling van het stammen uit twee culturen en eigenlijk nergens bijhoren. Er is veel literatuur uit Suriname (onder meer van Cynthia McLeod en Raoul de Jong) die daar over gaat en over de ontsnapping aan (de gevolgen van de) slavernij. Maya Angelou besteedt er ook veel aandacht aan en zo kan ik nog wel een tijdje doorgaan. En als het dan specifiek gaat over Statia is het eigentijdse boek van genoemde dr. Teresa Leslie ‘Eight Years on Statia, Race, Coloniality and Development’ het lezen waard. Vandaag zondag 17 juli worden Jan Meijer en ik geïnterviewd door Glenn Schmidt in zijn programma Homeland Defense, live op Radio Statia. Een dag of tien later zijn we vertrokken, maar ik zal zeker nog zorgdragen voor één volgende column. Natuurlijk blijven we Statia nauwlettend volgen.

24 juli 2022

Cadeautjes

Door Raquel Weisz

Het is mijn verjaardagsweekend! Varen over het Spaanse water en de Caribische zee. Wat was het weer leuk. Het heerlijke gevoel van de wind. De zoute

druppels op je lichaam. De helderblauwe zee geeft energie en ontspant. Niet alleen je lichaam, maar ook je geest. Curaçao op z'n best. Een hapje en een drankje. Wat hebben we genoten. Even ver weg van de dagelijkse realiteit.

En wat hoort er bij een verjaardag? Cadeautjes natuurlijk! Wat een prachtige sportieve cadeaus hebben we weer gekregen de afgelopen periode en zelfs vandaag nog. Curaçao blinkt op alle niveaus uit in het honkbal en softbal en werd kampioen in verschillende Latin American en Caribbean leagues. Ook in Colombia in de paardensport deed Curaçao het heel erg goed. Er zijn ook cadeaus weggegeven. De ambtenaren en gelijkgestelden hebben een gratificatie van ANG 1.750 ontvangen. Ook werd bekend dat een tweetal kwetsbare groepen dit jaar een extraatje krijgen van in totaal respectievelijk ANG 200 en ANG 160. Onze meest kwetsbare medeburgers komen er maar karig vanaf met deze aalmoes, vergeleken met de gratificatie van de ambtenaren. Ook vermeldde de minister van SOAW dat het extraatje voor de kwetsbare groepen budgetneutraal is. Maar wat zegt budgetneutraal eigenlijk, als er zo makkelijk wordt geschoven tussen budgetten om het excessieve dienstreisgedrag, waar maar geen einde aan komt, te bekostigen? Blijkbaar gaat het om de prioriteiten die worden gesteld. Momenteel wordt er groots uitgepakt met een campagne om een nationaal embleem te ontwerpen voor Curaçao. Wat een verkwisting, aangezien er zoveel prangende, geld slurpende zaken moeten worden opgelost. Deze bijzaken zijn leuk voor landen waar het goed gaat. Want onze trieste realiteit is dat er van de zeven ambulances op Curaçao, slechts twee in gebruik zijn. Selikor, onze nationale vuilophaaldienst, behoort eigenlijk twintig trucks te hebben om het werk goed te kunnen uitvoeren. Er zijn nu maar vier trucks operationeel. Wijken waar het vuil ondertussen vier

weken niet is opgehaald. Het is levendig voor te stellen wat de effecten daarvan zijn qua straatvervuiling en ongedierte. Noodgedwongen betalen burgers derden uit eigen zak om hun vuilnisbakken te legen.

De lijst is eindeloos. Het wegdek is een gatenkaas. Met als gevolg (nog meer) auto-ongelukken, beschadigde auto's en levensgevaarlijke situaties op de weg. Nieuwe kentekenplaten in 2023. Hoeveel miljoen is er met deze investering gemoeid? Wat is de noodzaak dat wij als burgers op extra kosten worden gejaagd? Want de kentekenplaten zullen wij niet cadeau krijgen. Zal de achterstallige belasting die hierdoor kan worden opgehaald opwegen tegen de investering die wordt gedaan?

Wanneer gaat het algemeen belang prevaleren boven het politieke belang? Want zelfs de gratificatie is ondertussen verworden tot één grote politieke show. Het is ergerlijk en niet te verdedigen dat er zo wordt omgegaan met ons belastinggeld. Dit terwijl Curaçao, naast een miljardenschuld, hele grote problemen heeft, waarbij de structurele oplossingen (veel) geld zullen kosten. Het zou fijn zijn als het af en toe komkommertijd zou zijn op Curaçao.

31 juli 2022

Een neus voor zaken

Door Terrance Rey

Ik moest onlangs enorm lachen toen ik een verhaal hoorde over een zakenman die op Sint Maarten terecht kwam en binnen no time een omvangrijke portefeuille van onroerend goed en businesses in de

haven beheerde. Op de vraag hoe hij zoveel vastgoed en businesses wist te bemachtigen, antwoordde hij dat hij toen hij voor het eerst in Pointe Blanche langs de haven reed business rook. De reden dat ik dit zo grappig vond, was omdat bij mij meteen de herinnering voor de geest kwam van de doordringende geur van melasse die uit de Pott Rum fabriek opsteeg wanneer ik als kind in de jaren zeventig ritjes maakte naar Pointe Blanche. Deze beste man rook zaken terwijl de meeste van ons hier op Sint Maarten alleen de geur van de stroop waarvan de rum gemaakt werd roken.

De ironie van de humor in dit verhaal die me het meest raakte, was het feit dat inderdaad veel mensen naar Sint Maarten kwamen en veel zakelijke kansen zagen - of roken, terwijl wij hier op het eiland geen idee hadden van de kansen die onder onze neuzen lagen.

Zo ken ik een Canadees die ooit slechts gekleed in een T-shirt, korte broek en een rugzak naar Sint Maarten kwam. Hij verdiende eerst de kost door toeristen naar resorts te lokken om timeshares te kopen. Daarna werkte hij als makelaar bij een real estate agency. Van de commissies die hij verdiende, kocht hij een stuk braakliggend terrein in Dawn Beach, bouwde een villa en verkocht die later voor een viervoud van de bouwkosten. Hij werd zo een instant miljonair.

Kansen te over voor ondernemende mensen om rijk te worden op Sint Maarten zou je zeggen. Desondanks lopen hier Sint Maartenaren rond op het eiland - of zitten ze 'on the block' - te klagen dat ze geen kansen krijgen en dat buitenlanders alle banen innemen, al het land opkopen en alle bedrijven op Sint Maarten bezitten. Maar hoe kwam dit? Het begon allemaal toen Sint Maartenaren hun eigendommen voor zakken geld verkochten aan rijke Amerikanen, Canadezen en Europeanen. Een gevolg hiervan is dat de gemiddelde prijs per vierkante meter land voor lokalen haast onbetaalbaar is geworden. Om een huis

te bouwen, moet je alleen al voor de grond minstens honderdduizend dollar kunnen neertellen. In een eerdere column heb ik geschreven dat wij hier op Sint Maarten ‘property rich but cash poor’ zijn. Want als een of andere gek de villa van mijn buurman voor een miljoen dollar koopt, schiet de waarde van mijn huis meteen door het dak. Maar dat betekent niet dat ik me en passant puissant rijk moet gaan rekenen, want ik kan weinig doen met die papieren rijkdom. Dat is ook het probleem dat Ennia nu ondervindt met hun Mullet Bay property. Doordat veel omliggende terreinen – wel of niet beachfront of met ocean view - in het verleden voor gekke bedragen verkocht zijn, werd het terrein van Mullet Bay, inclusief golfbaan en het strand, voor bijna een miljard gulden in de boeken van Ennia als taxatiewaarde opgevoerd. Over een scherpe neus voor zaken gesproken, die meneer Hushang Ansari had me er ook eentje, zeg! Niettemin, de vraag blijft: als buitenstaanders dat kunnen, waarom kunnen wij de vele kansen die er hier zijn zelf niet benutten? Inmiddels ken ik een aantal lokale vooruitdenkende ondernemers zoals Marie Louise, die de mogelijkheden zien om via coöperatieve verenigingen hun geld samen te poolen en zaken te ontplooien. De community van St. Peter’s bijvoorbeeld biedt qua ligging en omvang perfecte mogelijkheden voor lokalen om business te creëren, vooral in de klein- en middensector en in de agrarische sector. ‘Food security’ is een van de drijfveren van lokale farmers zoals Denicio Wyatte in St. Peter’s waarmee business gecreëerd kan worden. Dus wij op Sint Maarten moeten stoppen met het ruiken van alleen rum en beginnen te ruiken wat Denicio in de keuken in zijn tuin allemaal kookt, want ook hij heeft een goede neus voor zaken in een van de meest progressieve gemeenschappen van Sint Maarten.

7 augustus 2022

Waarborg voor schone lucht?

Door Anouk Balentina

Iedere minuut sterft er ergens een kind vanwege de gevolgen van luchtvervuiling en sterven er tien volwassen voortijdig door het inhaleren van vervuilde lucht. Het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) geldt voor elke burger binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Tot de hierin verankerde mensenrechten behoren o.a. het recht op leven, gezondheid en het recht op eerbiediging van privéleven. Inbreuk op voornoemde mensenrechten wordt veroorzaakt door onder meer luchtvervuiling. Het eerste wat je ziet bij aankomst op het vliegveld van ons toeristische eiland, is de smeulende vuilnisbelt Parkietenbos, op een steenworp afstand van amper 950 meter, als een van de grootste luchtvervuilers. Wat luchtvervuiling precies inhoudt is niet makkelijk te definiëren. In de bundel *Geniale Anarchie* van Boeli van Leeuwen staat een verhaal, *Grijze Bavianen*, over een jonge deskundige consultant die ingevlogen werd om in Curaçao onderzoek te doen naar de luchtvervuiling door de ISLA-raffinaderij. De rit naar het hotel bracht de jongeman onder de rook van de raffinaderij. Zijn reactie was: “What the fuck do you mean if there is any pollution related to the refinery? Shit, man, a blind beggar with a stuffed-up nose can smell the Sulphur-dioxide.” Helaas werkt ons systeem niet zo. Luchtvervuiling wordt gedefinieerd door normen. Boven een vastgestelde grens is er sprake van schadelijke

luchtvervuiling. Het is derhalve noodzakelijk dat er een normatief stelsel wordt verankerd in wetten. Kijken we naar de diverse Caribische (ei)landen van het Koninkrijk dan zien we dat voor wat betreft wettelijke vastgestelde milieunormen, waaronder luchtvervuiling, het droevig gesteld is.

Recentelijk heeft de rechter in Curaçao geoordeeld dat met betrekking tot luchtvervuiling het land geen adequaat normenstelsel heeft waarmee luchtvervuiling gemeten kan worden. Hij stelde dat niet is gebleken dat het land enig gewicht toekent aan de economische nadelen van de luchtverontreiniging op, bijvoorbeeld, het gebied van toerisme en de gezondheid van de burgers. Gelet daarop is het onbegrijpelijk dat het land geen oog heeft gehad voor de nadelen voor het milieu en de gezondheidsklachten verbonden aan de luchtvervuiling veroorzaakt door de raffinaderij. In Curaçao heeft de rechter de overheid bevolen meetstations te plaatsen die voortdurend metingen verrichten die online door eenieder gevolgd kunnen worden met WHO-normen als ondergrens voor luchtvervuiling, in afwachting van het tot stand brengen van een Landsverordening Milieubeheer. Als juriste, moeder en vooral als milieuactiviste in Aruba, juich ik de uitspraak van de Curaçaose rechter toe. Deze opzienbarende uitspraak ligt in het verlengde van vergelijkbare uitspraken in Nederland waarbij de rechter de overheid op zijn verantwoordelijkheid wijst om daadwerkelijk rekening te houden met mensenrechten, waarbij gewezen wordt op de plicht de bescherming tegen luchtvervuiling daadwerkelijk in nationale wetgeving vast te leggen.

In Aruba bestaan er ook geen wettelijke luchtkwaliteitsnormen waaraan luchtvervuiling gemeten kan worden. In 2018 adviseerde de PAHO onmiddellijke sluiting van de vuilnisbelt, omdat deze ernstig gevaar levert voor mens en milieu. De

daadwerkelijke luchtverontreiniging waaraan de bevolking van Aruba, in het bijzonder Parkietenbos of een deel daarvan, wordt blootgesteld is tot op heden onbekend. Het aantal chronische ziektes, kankergevallen en luchtwegklachten neemt aanzienlijk toe hetgeen middels een recent onderzoek “Breathing Unevenly: Community Response to Environmental Injustice; A case study of Aruba’s Landfill and the Parkietenbos community” is geconstateerd.

Mijn eerste strijd bij de rechtbank tegen luchtvervuiling begon in 2020. De Arubaanse civiele rechter kwam toen met een creatief idee: een primitieve windvaan als norm. Volgens die rechter is er alleen sprake van hinder/overlast of gevaar voor de gezondheid indien de wind aanlandig waait. Hij wilde absoluut geen uitleg van de chemisch ingenieur die mij tijdens de rechtszaak bijstond. Dispersiemodellen op het gebied van toxicologie, ecotoxicologie en atmosferische chemie laten zien dat luchtvervuiling soms zelfs in tegengestelde richting circuleert ten opzichte van de heersende wind. Een windvaan biedt derhalve geen enkele waarborg voor schone lucht.

De conclusie die we kunnen trekken uit hetgeen in Curaçao heeft plaatsgevonden is dat het slechts een kwestie van tijd is dat in Aruba de rechter uiteindelijk ook tot inkeer zal komen om ook de burger in Aruba voldoende waarborg te verschaffen in zijn mensenrechten. De strijd om schone lucht in Aruba blijft in volle gang.

14 augustus 2022

Zomer

Door Anton Hermans

Als de zomervakantie begonnen is, verlaten veel mensen het eiland. De vluchten met Winair rond de laatste schooldag zitten al sinds lange tijd vol en spontaan een vakantie boeken zit er gewoon niet in, tenzij je met de boot wil. Dan is er vaak nog wel een plekje te vinden.

Eén van de belangrijkste redenen dat mensen op vakantie gaan, is om te voorkomen dat ze alsnog aan het werk gaan, maar ook om familie en vrienden in het buitenland te bezoeken. Zelf geef ik de voorkeur aan de thuisvakantie, zeker in de zomer. Wellicht denk je: is het dan wel vakantie als je weet dat je het gras moet maaien, de was moet doen en nog meer huishoudelijke taken? Het antwoord is: “Ja hoor, dat kan best!”

Een leuke manier om tijdens de thuisvakantie een echt vakantiegevoel op te roepen is door toeristje te spelen. We gaan dingen doen als familie die we normaal gesproken wat minder snel zouden doen.

Strand

Om in de zee te zwemmen, kunnen we kiezen uit Cove Bay, Gary's Pond of de haven. Deze zijn door mensen aangelegd en hier kan je makkelijk de zee in. Soms is er een natuurlijk strand, zoals bij Wells Bay of Tent Bay. Dan zijn er ook nog the Tide Pools. Soms gaat de koelbox mee, soms gaan we gewoon even zwemmen.

Hiken

Wandelen, dat kan je zeker op Saba. Er zijn talloze (17) mooie wandelingen uitgezet die je door het Nationaal Park leiden, trails genaamd. Je kan ook wandelen over de hoofdweg (The Road) of naar de zee afdalen via de

steile trap die ook een lange geschiedenis heeft (The Ladder).

De mooiste wandeling vind ik de Mount Scenery Trail. Deze trail neemt je mee naar het hoogste punt van Nederland (877 meter) en voert je langs palmbomen, bananenplanten, orchideeën en mahoniebomen. De 1.064 treden zijn het uitzicht meer dan waard.

Duiken

Saba is onder water even steil als de vulkaan boven de zee uitsteekt. Van ondiepe riffen tot diepe onderzeese bergen. Saba biedt locaties die geschikt zijn voor het ervaringsniveau van elke duiker. Zelf duik ik niet, dus moet ik mij beperken tot snorkelen terwijl mijn kinderen het onder water naar hun zin hebben en wellicht weer een haai zien. Ook vanaf de zeespiegel zie je gelukkig voldoende tropische vissen en gezond koraal. Snorkelen kan je doen vanaf de wal, kantduiken is vanwege de steilheid van de kustzone verboden.

Restaurants

In plaats van zelf te koken, kiezen we ook net wat vaker voor uit eten gaan. Er zijn ongeveer 20 restaurants waar we uit kunnen kiezen. Aangezien ik zelf vegan ben, is de keuze helaas wat beperkter, maar vegetarisch staat wel vaak op het menu.

Workshops

Mochten we tijd over hebben, dan kunnen we nog deelnemen aan een van vele workshops die er worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld in glas of met textiel. En we blijven ook gewoon lekker thuis. Beetje rommelen, lezen en de kinderen mogen net wat langer op hun computer. We doen waar we zin in hebben! Daar is het vakantie voor. Het mag!

21 augustus 2022

One size does not fit all

Door Burney el Hage

Dat er paal en perk gesteld moet worden aan salarisuitwassen in de met gemeenschapsgelden gefinancierde instellingen staat voor mij vast. Dit fenomeen speelt binnen alle landen en gebieden in ons Koninkrijk. Als tegenmaatregel is in Nederland destijds gekozen voor de introductie van de ‘Balkenendenorm’. Die schrijft voor dat openbare bestuurders in Nederland niet meer mogen verdienen dan 130 procent van een ministersalaris. In de actualiteit bestaat de Wet normering topinkomens. Bestuurders van organisaties en instellingen die onder de Wet normering topinkomens (Wnt) vallen, mogen in 2022 ten hoogste 216.000 euro verdienen. Topverdiene is door het Caribische gedeelte van het Koninkrijk klakkeloos overgenomen van het Europese, maar denk hierbij dat Caribisch Koninkrijk weinig tot geen echte multinationals kent. Dit weekend publiceerde de Volkskrant dat bestuursvoorzitters gemiddeld 40 keer zoveel verdienen als het gemiddelde van hun werknemers. De beloningen zouden vorig jaar met 32% zijn gestegen. De beloningen zijn zeker niet gestegen omdat er innovatieve ontwikkelingen zijn gerealiseerd die ‘carbon footprint’ drastisch omlaag brengen of armoede helpen bestrijden. Doorgaans omdat er meer winst wordt behaald, voornamelijk door absurd hoge prijsstelling en ontwijken van strengere belastingregimes. Ondertussen zijn de CAS-landen, mede naar aanleiding van enkele lokale excessen in de top

van de semipublieke sector en ter reductie van de loonsommen van de (semi)overheidsinstellingen, met dezelfde normstelling aan de slag gegaan waarbij de beloning van topbestuurders wordt gekoppeld aan het salaris van de minister-president van het betrokken land. Uiteraard zal deze normering neerwaarts doorwerken op de gehele salarisstructuur van deze gefinancierde instellingen.

Deze 'normstellings-aanpak' klinkt en lijkt aannemelijk, maar dreigt een 'one size fits all' oplossing te zijn die volledig voorbijgaat aan de realiteit dat het een grote uitdaging is om professionals aan te trekken (en te behouden) voor kritieke en specialistische functies binnen de (semi) overheid. Dit type personeel is schaars en tegelijkertijd hard nodig om de publieke sector te dragen en op niveau te houden. Denk bijvoorbeeld aan fiscalisten, inspecteur luchtvaart, medisch specialisten, IT-specialisten, maar ook aan goede 'managers'. Voor deze groep geldt dat het arbeidsvoorwaardenpakket in vergelijking met de privésector of elders (internationaal) niet aantrekkelijk is.

Op termijn zullen deze functies gekoppeld moeten worden aan de 'markt' willen wij kwalitatief goed personeel behouden. Zo niet, dan zullen de functies vervuld worden met minder geschikt personeel met alle (financiële) gevolgen van dien. Uiteraard zullen er grenzen aan de beloningen moeten worden gesteld, maar niet op deze 'one size fits all' wijze.

In dit verband wil ik wijzen op het in 2019 door Deloitte Dutch Caribbean op Curaçao uitgevoerd nationaal salarisonderzoek. Het doel was om inzicht te krijgen in de beloningsstructuren en arbeidsvoorwaarden op Curaçao. De resultaten van dit onderzoek zijn vrij representatief voor de eilanden en het zou zonde zijn als de aangedragen suggesties

niet worden meegenomen bij de invulling van de normstelling op de afzonderlijke eilanden. Een van de suggesties is om binnen de algehele normstelling bij de (semi) overheid, onderscheid te maken tussen enerzijds administratieve/ ondersteunende- en kernfuncties en anderzijds specialistische- en kritieke functies. De normering en het arbeidsvoorwaardenpakket zou hierop aangepast moeten worden om voor specialistische en kritieke functies geschikt personeel te werven en te behouden. De botte bijl die naar buiten toe de exorbitante topinkomens moet aanpakken zal, op de manier waarop het nu lijkt te worden ingeregeld, wellicht achter de schermen ook de ruggengraat van de instellingen beschadigen door specialistische en kritieke functies onaantrekkelijk te maken. Bovendien is het hanteren van deze norm als middel om de loonsom van de semioverheidsinstellingen te verlagen eigenlijk niet wenselijk, noch effectief. De stelling dat ambtenaren overbetaald worden, is gewoon niet juist. De olifant in de publieke en semipublieke sector is eerder de kwalitatieve onderbezetting, het disfunctioneren van medewerkers, politieke invloeden en inefficiënte processen en procedures. Op dat gebied is er veel ruimte voor verbetering, maar die verbetering bereik je in ieder geval niet door normering van de topinkomens. De andere niet voldoende onderkende werking van de 'one size fits all' aanpak is het klakkeloos volgen van het beloningssysteem dat Nederland hanteert voor zijn politieke bestuurders. In Nederland liggen deze beloningen wat lager, maar wat achter de schermen wel wordt ingecalculeerd is het feit dat er, indien nodig, 'voor elkaar gezorgd wordt' na het beëindigen van de politieke/bestuurlijke carrière. Dit historisch gegroeide systeem draagt ertoe bij

dat kwalitatief goede bestuurders de uitdaging accepteren, ondanks de relatief lagere beloning. Een politieke carrière opent naderhand de deuren naar betaalde (top)functies. En zo niet, dan kan men gewoon weer aan de slag op de arbeidsmarkt. Dit systeem kennen wij op de eilanden niet. Integendeel, de politiek ingaan of een bestuurlijke functie vervullen is een groot risico en kan vergeleken worden met ‘carrière suicide’: na je politieke loopbaan is de kans op een goede carrière elders op het eiland vrijwel verkeken. Dit in combinatie met het feit dat de salarissen van politici echt niet exorbitant zijn, vooral niet in vergelijking met de extreem hoge kosten van levensonderhoud, maakt het de rol van politieke ambtsdragers wel heel onaantrekkelijk. Je verdient relatief weinig en je loopt een carrièrerisico. Vandaar ook dat politici op de eilanden zo eindeloos lang in de politiek blijven hetgeen eigenlijk onwenselijk is. Uiteraard hebben wij in het verleden ook uiterst bekwame politici en bestuurders gekend, maar de wetenschap dat een carrière na een politieke termijn niet makkelijk is, kan ongewenste effecten hebben waaronder het afschrikken van capabele kandidaten die we juist zo hard nodig hebben. Wat mij te binnen schiet is een quote van James Goldsmith: “If you pay peanuts you will get monkeys”. De ‘one size fits all’ cultuur en uitvoering in ons Koninkrijk heeft al veel kapot gemaakt op de eilanden.

Onbekend maakt...

Door Mia van Deelen

Laatst las ik een stukje tekst met als strekking dat als je maar lang genoeg in een nieuwe omgeving bent, je je daar onherroepelijk mee verbonden voelt. Dit was naar aanleiding van een gemeentebestuur om schrijvers van naam uit te nodigen een tijdje in die gemeente te wonen en daarover vervolgens een boek te schrijven teneinde die gemeente „op de kaart te zetten”. Ik zie een gelijkenis met het gezegde „onbekend maakt onbemind” als het gaat over Caribisch Nederland. Dit deel van het land is immers zo goed als onbekend in Europees Nederland en is daarmee bijna vanzelfsprekend onbemind.

Vervolgens lees ik dat de internetconsultatie over de hervorming (die geen hervorming is) over het (a) sociale beleid van het kabinet Rutte IV de Caribische Nederlanders koud laat. Waarschijnlijk omdat de Caribische Nederlanders inmiddels wel weten hoe dit kabinet werkt: een onderzoekje hier, een gunstig gestemd berichtje daar, en per saldo niets doen. En dan lees ik enkele dagen geleden dat op hoog Europees juridisch niveau ook nog eens bevonden wordt (gelukkig niet unaniem) dat de Nederlandse overheid terecht (?!) discrimineert met uitkeringen in het sociale domein.

Natuurlijk heb ik het beginsel van de rechtsstaat hoog zitten, maar dat wil niet zeggen dat ook juridische fora geen dwalingen kennen. Ik ben ervan overtuigd dat het in stand houden van eerste- en tweederangs Nederlanders in één en hetzelfde (Neder)land foutter dan fout is! En mocht ik het mis hebben dan - en ook

daarover las ik laatst een bericht met die strekking - moet het zo zijn dat sociale uitkeringen in Caribisch Nederland hoger zijn dan in Europees Nederland. Het prijsniveau in Caribisch Nederland ligt immers ook hoger dan in Europees Nederland.

Maar ja, dat zou betekenen dat Caribische Nederlanders in sociaal opzicht zelfs beter af zouden zijn dan Europese Nederlanders. En dat kan natuurlijk absoluut niet <sic>! En electoraal is Caribisch Nederland evenmin van grote betekenis en zo zie je dat eerlijkheid en rechtvaardigheid voor dit kabinet geen belangrijke waarden zijn. Integendeel, er worden gewoon politieke spelletjes gespeeld en degene die al op de rug en op de grond ligt, wordt gewoon nog eens extra afgekneld. Waar is dat ook al weer onlangs fout gegaan?

Onlangs heeft Rutte slechts een kleine groep die bij de gemeenten bekend is, extra financiële ondersteuning toegezegd. Helaas is geen van de bijzondere Caribisch Nederlandse gemeenten daarbij. Waarin een groot land klein kan zijn. Of: Holland op zijn smalst.

4 september 2022

Mediocre is zo 2018

Door Raquel Weisz

Een bijna lachwekkend spektakel - om maar niet te huilen - waarbij de minister van Justitie zich op straat, omgeven door de pers, liet verleiden tot een discussie met een aantal vakbondsleiders. Echt zo'n les met als onderwerp: leiderschap-en-politiek; hoe-je-niet-behoort-te-beïnvloeden-2.0. Wat een

schertsvertoning. Niet ministerwaardig én zeker ook niet vakbondswaardig.

Er werd hoog van de toren geblazen met woorden als bereidwilligheid en professionalisme. Beiden waren op dat moment ver te zoeken bij alle partijen. Het is merkbaar dat steeds meer mensen middelmatig werk spuugzat zijn. Niet alleen van de publieke sector of de politiek, maar van alle sectoren en ondernemingen, groot en klein. Het wordt steeds minder getolereerd, noch geaccepteerd dat er ondermaatse kwaliteit wordt geleverd tegen de hoofdprijs, zonder enige vorm van service.

Gelukkig kon dit incident mijn 'vibe' niet beïnvloeden, aangezien ik de afgelopen weken geïnspireerd raakte door zoveel mooie resultaten in de samenleving.

Visionair denken, de bereidwilligheid om de gestelde doelen te behalen en de professionaliteit die hierbij vereist is, waren zeker fundamentele ingrediënten die hebben geleid tot deze successen.

Onze Little League honkbaljongens streefden ernaar om vorig weekend zowel internationaal als wereldkampioen te worden in Williamsport, USA. Dit is deels gelukt. Zij werden internationaal kampioen en tweede in de finale om het wereldkampioenschap. Wat een fantastische prestatie en een mooie ervaring rijker voor deze jonge honkbal talenten. In Amerika werd zelfs gesproken over een unieke oog-hand-coördinatie die deze jongens blijkbaar bezitten.

Een droom voor de jongeren die deel hebben genomen aan het internationale toernooi voor waterballet in Suriname. Voor sommigen was het hun eerste buitenlandse toernooi en medailleregen. Ook hier dus sublieme resultaten.

Afgelopen weekend heeft het Kaya Kaya festival in Otrobanda plaatsgevonden. Een gezellig divers straatfeest, waar door het team in samenwerking met de bewoners hard is gewerkt om de wijk mooier,

leefbaarder en interessanter te maken. Niet alleen voor lokale mensen, maar zeker ook voor toeristen. Een prachtig inspirerend concept waar cultuur, economie, sociale aspecten en de fysieke omgeving samenkomen. Een bottom-up aanpak, waarin de relatie en verbinding met de wijkbewoners onmisbaar is gebleken, om de verbeteringen in de wijk een gezamenlijke inspanning te maken.

Als festivalpubliek zien we alleen de resultaten, zoals de prachtige muurschilderingen. Maar voor de organisatoren is het proces, de weg ernaartoe, essentieel. Het Kaya Kaya-concept blijkt namelijk een zeer krachtige tool om niet alleen de bewoners in beweging te krijgen, maar ook de private sector en de overheid. Want zeg nou eerlijk: wie wil er niet betrokken zijn bij dit festival, dat op originele en zeer effectieve wijze de wijken duurzaam verbetert?

Voor het eerst in gesprek geraakt met mijn kapster over haar visie, purpose en passie. Deze dame heeft in 2018 een inspirerende TedXTalk gegeven op Curaçao. Toeval wilde dat wij door omstandigheden samen in de zaak waren, waardoor het gesprek een diepgang kreeg, die niet snel zou plaatsvinden in de reguliere drukte. Ik vond het prachtig om te horen hoe zij invulling probeert te geven aan haar purpose en passie. Haar zoektocht en zelfreflectie, waarbij ook zij gelooft in leven vanuit overvloed en niet vanuit schaarste. Voorbeelden waarbij het voor mij gaat om de imperfecte perfectie, vanuit een streven naar een perfecte visie. Waar bereidwilligheid en professionaliteit elementair zijn om hun visies te verwezenlijken. Zij beseffen namelijk maar al te goed dat middelmatigheid nou eenmaal leidt tot mediocre resultaten. En mediocre is zo 2018.

11 september 2022

De Golden Key-zwendel

Door Terrance Rey

Als ik denk dat ik alles over Mullet Bay gelezen en geschreven heb, lees ik weer iets nieuws dat me van mijn stoel doet vallen en mij dwingt de pen ter hand te nemen om er toch weer over te schrijven. In het Antilliaans Dagblad lees ik over de rechtszaak waarin de Centrale Bank CBCS tegen Hushang Ansary en de zijnen een juridische strijd voert om Sun Resorts, de houdstermaatschappij van het zwaar overgewaardeerde Mullet Bay-terrein.

In de editie van zaterdag 10 september lees ik dat Ansary aanvoert dat de aandelen van Sun Resorts destijds nooit aan ENNIA zijn overgedragen. Zijn advocaat, die namens zijn inmiddels afgetreden directeuren optreedt, stelt dat de zaak draait om de vraag wie aandelen op zijn/haar naam heeft staan in het kapitaal van Sun Resorts. Volgens de advocaat heeft Ennia geen enkel bewijs kunnen leveren dat zij aandelen op haar naam heeft staan in het kapitaal van Sun Resorts. Volgens het Antilliaans Dagblad zegt de advocaat dat Ennia beweert slechts uit allerlei omstandigheden te kunnen afleiden dat zij aandeelhouder is geworden van Sun Resorts.

Begrijp ik goed wat hier wordt gezegd? In mijn hoofd rijst meteen de gedachte dat als waar is dat Ennia niet de legale eigenaar is van de aandelen van Sun Resorts en dus ook niet de eigenaar van Mullet Bay, dit een schandaal van ongekende proporties is. Er is voor totaal ruim een miljard gulden aan Ennia onttrokken, puur op basis van de stelling dat Mullet Bay eigendom zou zijn van Ennia. Als dit niet zo is, dan

is dit oplichting à la het niveau van Charles Ponzi. Zelfs Bernie Madoff zou hier diep van onder de indruk zijn. Ponzi zei ooit over zijn beruchte 'Ponzi Scheme': "Je weet dat je een volbracht oplichter bent als ze een hele misdaad naar je vernoemen." In de jaren twintig bedroog Ponzi investeerders voor naar schatting 32 miljoen dollar (ongeveer \$475 miljoen vandaag; zo ongeveer de getaxeerde waarde van Mullet Bay) met behulp van de beruchte 'scheme' die nu zijn naam draagt.

Toen ik in Nederland woonde, was het Heer Olivier die bekend stond als meesteroplichter. Ari Olivier liep voor het eerst tegen de lamp toen hij - gek op publiciteit als hij was - aan een krant liet weten dat hij een Nederlandse notaris voor een slordige 3 miljoen gulden had opgelicht.

Dat Ansary bij monde van zijn advocaat nu laat weten nooit echt de aandelen van Sun Resorts te hebben overgedragen aan Ennia vind ik bijzonder opmerkelijk. Dit is een regelrechte bekentenis van oplichting. En voor zover ik het weet is oplichting strafbaar. Helaas vrees ik dat Ansary op zijn hoogbejaarde leeftijd van 96 nooit vervolgd zal worden voor deze zelf toegegeven criminele gedragingen.

Zoals het blad Revu destijds in een artikel de quote optekende van Heer Olivier "Wie niet steelt of erft, moet werken tot hij sterft." Zo ook Ansary. Hij zal aan zijn verdediging tegen de Centrale Bank en Ennia voor de rest van zijn leven moeten werken. Tot hij sterft. John D. Rockefeller zei in een van zijn fameuze quotes dat je niet na je vijftigste moet werken, want geld laat je jezelf niet kennen. Helaas liet Ansary zich kennen met andermans geld. Zelfs op latere leeftijd waar de meeste mensen allang met pensioen zouden zijn gegaan. Zo liet hij jarenlang politici op Sint Maarten naar zijn pijpen dansen door met geld te smijten. Sommigen liet hij zelfs in de waan verkeren dat zij de gouden sleutel

hadden om Mullet Bay te laten heropenen. Dit alles met één doel: iedereen binnen en buiten Ennia laten denken dat Mullet Bay honderden miljoenen dollars waard was. Zo kon hij steeds rustig miljoenen aan Ennia onttrekken zonder argwaan te wekken. Ik heb een paar advocaten onder mijn vrienden gevraagd of ze ooit in hun carrière in de advocatuur hier op Sint Maarten een vergelijkbare zwendelzaak zijn tegengekomen. Ik wacht nog op antwoord. De meeste mensen zijn niet onder de indruk van deze zaak. Men snapt niet waar het over gaat. Maar dat is de truc van oplichters: mensen laten geloven dat ze niet opgelicht zijn. Dat is de kunst van een volleerd oplichter en alleen meesteroplichters zoals Heer Olivier zullen onder de indruk zijn van deze meesterzwendel die waarschijnlijk de geschiedenis in zal gaan als de Golden Key-zwendel.

18 september 2022

Obscuur bestuur, latent parlement

Door Anouk Balentina

Vol enthousiasme debuteerde ik begin dit jaar als Arubaanse columnist voor DossierKoninkrijksrelaties.nl; schrijven over niet politieke actualiteiten uit het dagelijkse leven leek mij easy-breezy. Nieuwsgierig lees ik telkens de berichten uit andere eilanden, wat zijn daar de actualiteiten? Ik kom steeds weer tot dezelfde conclusie. Politiek treft elk van ons in het dagelijks leven.

Alles in ons leven is onlosmakelijk verbonden met politiek: onze nationaliteit, wat wij wel en niet mogen doen, onze levenskansen, schone lucht, gezondheid, educatie, de prijs van olie en voeding, toerismebeleid, etc. Zelfs onze Status Aparte, waar wij als Arubaan zo trots op zijn, is het gevolg geweest van politiek handelen. Het woord politiek is afkomstig van het Oudgriekse politeia en betekent onder meer de burgerlijke samenleving. Plato en Aristoteles definieerden politiek als 'het streven naar een goede samenleving'.

De realiteit is dat die goede samenleving in Aruba ver te zoeken is en dat wij, burgers, telkens weer de hoogste prijs moeten betalen voor verkeerde politieke beslissingen van het bestuur. In ons democratisch systeem moet het parlement, de gekozen volksvertegenwoordigers, de overheid controleren. Voorop moet staan dat de regering voor haar bestuurshandelingen verantwoording aflegt aan het parlement. Niet aan het hele parlement of de meerderheid (coalitie), maar aan ieder parlamentslid individueel. Dat is het staatsrechtelijke uitgangspunt. Recent was het weer raak tijdens een openbare vergadering van het Arubaans parlement. In deze vergadering werd de najaarsnota behandeld. Tegen het licht van een sluimerende aanwijzing door de koninkrijksregering en een begroting 2023 die met veel fanfare aan de Staten werd aangeboden omdat deze op tijd is ingediend, maar die volstrekt niet voorzien is van definitieve adviezen van de Raad van Advies (RvA) en het College Aruba financieel toezicht (CAft) bleef een deel van de oppositie uit protest weg.

Participatie heeft toch geen zin omdat van tevoren bekend is dat er niet naar de oppositie geluisterd zal worden. Waarom zou je überhaupt als oppositie aanwezig zijn in de Staten tijdens parlementaire debatten als je vragen over bepaalde posten niet

beantwoord worden, je belachelijk gemaakt wordt en er zelfs op de man/vrouw wordt gespeeld met persoonlijke insinuaties die nergens op slaan. Met een voorzitter die zichtbaar de coalitie steunt en de oppositie monddood maakt. De vergelijking met een fraaie circusvoorstelling slaat de plank niet mis. De meeste parlementsleden stemmen altijd langs partijpolitieke lijnen. Dat wil zeggen dat de regering, hoe fout of slecht, nimmer zal worden afgevalen door coalitieleden in het parlement.

Als dan een motie wordt ingediend om de regering te verplichten openbaarheid te geven over onder meer allerlei niet gespecificeerde posten onder 'goederen en diensten', stemt de coalitie altijd ten faveure van de zittende regering, omdat partijtrouw boven de waarheid gaat. De consequentie is dat de regering van alles kan uithalen zonder teruggefloten te worden. Het is wel de wereld op zijn kop en volledig in strijd met de democratische beginselen waar Aruba als rechtsstaat voor staat. Niet voor niets staat Aruba een aanwijzing te wachten. De regering kreeg van de Rijksministerraad een laatste kans om een 'zienswijze' in te dienen om dit voornemen te keren, maar wenst deze niet te openbaren aan de vertegenwoordigers van het volk. Welke geheimen bevat deze zienswijze?

Openbaarheid van bestuur is essentieel in een goedwerkende democratie. Burgers moeten kunnen nagaan wat de overheid precies uitvoert en hoe met hun belastingcenten wordt omgegaan. Transparantie is tevens een middel om integriteit te garanderen. Het druist tegen alle regels van goed bestuur in als de regering geen openheid geeft van vooral haar financieel handelen. Vragen van parlementsleden over geheime contracten worden niet beantwoord, geïgnoreerd of omzeild. Bij een goed democratisch werkend parlementair systeem dient de minister dat op verzoek van een Statenlid zo snel mogelijk uit vrije wil te verschaffen.

Maar dat gebeurt niet. Het handelen van het bestuur en het parlement zorgt voor een gevoel van teleurstelling in het hele systeem dat zich op papier democratisch noemt. Minderheden hebben geen stem. De realiteit is dat het een zaak blijft voor elke burger van de Arubaanse gemeenschap om zich goed te blijven informeren over wat er binnen elke overheid gaande is, het politiek handelen steeds kritisch te volgen, onregelmatigheden in de publiciteit te brengen en actief op te komen voor je rechten. Iedere dag weer.

25 september 2022

Vorbereid op de orkanen

Door Anton Hermans

Nou, dat was weer even schrikken afgelopen weekend. Dat en de dagen daaraan voorafgaand stonden in het teken van het treffen van voorbereidingen voor de tropische storm Fiona, die wellicht een orkaan zou kunnen worden. Het bracht mij emotioneel terug naar de dagen rond de orkanen Irma en Maria in 2017. Storm Fiona zou haar opwachting maken volgens de voorspellingen van de Amerikaanse weerdienst NOAA. Het leek allemaal wel mee te vallen voor Saba, maar ook met Irma en Maria ging de ontwikkeling van storm naar de orkaan met kracht 5 (of zelfs hoger?) best wel snel. Dus elke waarschuwing voor de passage van een storm moet je serieus nemen en dus zorgen dat je voorbereid bent voor het geval de storm toch in kracht toeneemt en wellicht orkaankracht krijgt. Voorbereidingen treffen houdt eigenlijk in dat alles wat los staat en kan gaan vliegen, naar binnen

moet. Het controleren van de luiken doe ik al in de zomervakantie. Dan schilder ik de luiken, kijk ik of deze nog dicht gaan, of het hang- en sluitwerk in orde is. Als je daarmee wacht tot bijvoorbeeld afgelopen weekend, dan is de kans dat je te laat bent en onveilig de storm/orkaan moet doorstaan. Thuis hebben we ook een 'hurricane' box met daarin lampen, batterijen, touwen, zijl, aanstekers, een kleine generator, duct tape en ga zo maar door. Normaal gesproken zit daar ook handsanitizer in, maar die staat door de COVID tegenwoordig al buiten de box binnen handbereik. De generator hebben we om het internetmodem van stroom te voorzien mocht die uitvallen hetgeen bij zwaar weer kan gebeuren. Dan kunnen we de generator aanzetten en blijven we in contact met de wereld om ons heen en kunnen we volgen waar de orkaan zich bevindt. Dat dit belangrijk is, hebben we als familie wel geleerd van Irma en Maria ... toen zaten we in het donker zonder enige vorm van communicatie met de buitenwereld. Dat waren onze eerste orkanen sinds we op Saba waren gaan wonen.

Fiona viel inderdaad mee op Saba; wel veel wind en regen. Mede dankzij de mariniers die toevallig op het eiland waren en Openbare Werken was het eiland binnen no-time weer bevrijd van de rotsblokken die op de weg waren gevallen, waren de scholen weer ontdaan van de luiken zodat ze maandag weer open konden en hebben zij ook in de haven de handen uit de mouwen gestoken gewapend met bezem en schep.

Als ik nu naar de weervoorspelling van NOAA kijk, zie ik dat Fiona langs de kust van Amerika raast en storm Gaston richting Europa gaat. We zitten helaas nog midden in het orkaanseizoen dat van juni tot en met november loopt. De maanden september en oktober vormen het hoogtepunt van het seizoen met de meeste kans op stormen en orkanen. Dit komt, omdat het zeewater dan het warmste is.

Voor de kust van Afrika heeft de volgende storm al een naam: Hermine. Nu maar hopen dat Ian, Julia, Karl, Lisa, Martin, Nicole, Owen, Paula, Richard, Shary, Tobias, Virginie en Walter uit de buurt blijven, of liever nog, gewoon blijven slapen.

2 oktober 2022

Taal, smoes of wapen?

Door Burney el Hage

Onze creativiteit om argumenten te vinden binnen het Koninkrijk om niet effectief in het voordeel van onze achterban te communiceren en te handelen kent een nieuw hoogtepunt. Onze meest actuele troef is ons gevecht om de eigen taal te kunnen en mogen spreken in overleggen op Koninkrijksniveau. Want, is het argument van diegenen die deze troef willen uitspelen, “geen Papiamentó kunnen gebruiken als taal is een nadeel aan de gesprekstafel voor de Papiamentstalige deelnemers”.

Alle begrip voor mensen die zich vanuit hun meest ‘comfortabele zone’ willen uiten en handelen. En het is ook waar dat er elders, ook binnen het Koninkrijk, tijdens officiële gesprekken, toch Papiaments gesproken kon worden doordat er tolken beschikbaar waren. Maar, als je het nader beschouwt, vraag ik mij af of het een principekwestie is of een daadwerkelijk ‘democratisch deficit’. Volgens mij is het namelijk niet de taal an sich die reden is voor het niet bereiken van de gewenste politieke resultaten door de CAS-landen (of de BES-eilanden in hun eigen relatie met Nederland).

In het Koninkrijk spreken drie van de zeven delen van het Koninkrijk Papiamentu, namelijk Aruba, Bonaire en Curaçao. Het Papiamentu is niet uniform op de drie eilanden. Op deze drie eilanden is het Nederlands officieel de instructietaal. Alle drie 'Papiamentoeilanden' garanderen in hun promotiecampagnes op toeristisch gebied dat de eigen bevolking viertalig is. Curaçao geeft zelfs als concurrentievoordeel op het gebied van 'knowledge economy', dat de eigen bevolking viertalig is. Qua feiten lijkt dus een voorlopige conclusie dat uitsluitend enkele politici Papiamentu als een soort 'handicap bij het golfspel' willen gebruiken. Hoe lager je taalkennis hoe beter je bent in gesprekken, onderhandelingen en het behalen van de juiste resultaten.

Daarnaast wordt in de parlementen van Aruba en Curaçao en in de Eilandsraad van Bonaire uitsluitend Papiamentu gesproken. Dit feit vertaalt zich vooralsnog niet naar een effectieve en resultaatgerichte communicatie. Ook binnen de twee Caribische landsbesturen vertaalt zich het Papiamentu niet in een degelijk financieel en economisch beheer. Als je een slechte onderhandelaar bent, een slechte onderhandelingspositie hebt en qua onderhandelingsonderwerp inhoudelijk zwak bent, hef je dat niet op door je 'eigen' taal te spreken. Een simpel voorbeeld ter illustratie: Als je geen zangtechnieken bezit, dan ga je niet technisch goed zingen zodra je een lied in je eigen taal zingt.

Ik ben een absolute voorstander van de verdere ontwikkeling van Papiamentu. Vooral als wij, gestoeld op wetenschap, de voordelen nastreven van onderwijs en instructie in de eigen taal. Bovenal omdat wij onder elkaar toch Papiamentu willen blijven gebruiken. Taal is een middel tot communicatie waarmee met een woordenschat en grammaticaregels een boodschap kan worden overgebracht. Dus moet er uniformiteit,

verrijking van woordenschat en eenduidigheid zijn in Papiamentu. In communicatie is eenduidigheid belangrijk om elkaar goed te begrijpen en om verwachtingen helder te hebben. Als je 'eigen' taal uitsluitend lokaal gesproken wordt, is het verder wel een conditio sine qua non dat je minimaal ook nog een wereldtaal machtig bent, bijvoorbeeld Engels.

Terwijl enkele politici - op Koninkrijksniveau - een emotioneel spelletje spelen met Papiamentu als smoes, is er een harde realiteit op de drie Papiamentstalige eilanden. Een groot deel van de bevolkingen heeft moeite met communiceren. In welke taal dan ook. Zowel schriftelijk als mondeling. Het echte Papiamentu wordt steeds minder gesproken. Vandaag de dag wordt Papiamentu doorspekt met woorden uit andere talen. Iedereen spreekt het op zijn eigen manier. We doen er weinig aan om goed met elkaar te communiceren in Papiamentu.

Wat ook niet onbelangrijk is, is de toenemende trend dat de jeugd vandaag de dag steeds minder Papiamentu spreekt. De jeugd communiceert onderling meer en meer in het Engels. Als we de kinderen niet blijven motiveren goed Papiamentu te spreken, lopen wij het risico dat het Papiamentu binnen enkele generaties niet meer dominant is op de ABC-eilanden.

Gezien deze ontwikkelingen en de harde realiteit lijkt het Papiamentu eerder een wapen tegen onszelf. Zeker is het dat Nederland het Nederlands niet als wapen kan gebruiken tegen ons. We hebben genoeg voorbeelden van landskinderen die het Nederlands wel goed beheersen en het in Nederland ver geschopt hebben. De gefortuneerden en beter opgeleiden op de Papiamentstalige eilanden hebben over het algemeen geen moeite om andere talen dan Papiamentu te spreken. Het lijkt er dan ook op dat de Papiamentotroef ook ditmaal weer inspeelt op de emoties van de laagopgeleide (kwetsbare) achterban. Een achterban

die vooralsnog en onder huidige omstandigheden bedrogen achterblijft in verdere uitzichtloze situaties.

9 oktober 2022

De rode draad is achteloosheid

Door Mia van Deelen

Deze keer is het moeilijker dan anders een keuze te maken uit de verschillende actuele onderwerpen. Is het de foto op Facebook over de eerste schop in de grond voor de airportboulevard? Iedereen, behalve de twee regeringscommissarissen, kijkt alsof ze het niet naar de zin hebben. Buiten Spanner staat er geen enkel ander Eilandsraadslid op. Moet ik dit uitleggen als een stil protest van de overige leden van de Eilandsraad? Of het artikel van 7 oktober 2022 van DossierKoninkrijksrelaties.nl over het niet beschikbaar zijn van geld voor het ontbijt voor kinderen in Caribisch Nederland? Als er ergens armoede is in het land Nederland dan moet je aan de westelijke kant van de Atlantische Oceaan zijn, maar ontbijt voor schoolkinderen. Nee, niet aan gedacht... Of wellicht het debat van woensdag 5 oktober in de Tweede Kamer over de zorgfunctie in Caribisch Nederland. Ja hoor, er moet eerst weer eens worden bekeken of in Caribisch Nederland dit of dat wel zit zoals het moet zitten. Altijd weer de roep om nader onderzoek. Nooit is eens iets helder of duidelijk. Intussen gaan mensen gewoon dood (letterlijk!) door deze 'uitnemende' zorgfunctie (in elk geval op Sint

Eustatius). Het wordt gelukkig niet eens ontkend, maar hoe het zover heeft kunnen komen blijft vooralsnog in nevelen gehuld en natuurlijk is het pad naar de toekomst geplaveid met goede voornemens.

Over het debat zelf merk ik op dat de Kamerleden hun spreektijd van 3 minuten (in een debat waarvoor vier uur is uitgetrokken!) zeer efficiënt en effectief gebruiken waarna de staatssecretaris zich met een staf van zes (!) personen terugtrekt voor een half uur en vervolgens ruim de tijd neemt om in omfloerste zinnen mooie voornemens uit te spreken. Inspanningsverplichtingen op zijn best, nergens harde toezeggingen. Concrete plannen zijn er evenmin. Over de medische evacuatie en de daarin opgenomen toestemming voor feitelijke uitzending is er een typisch Haagse discussie met veel theorie en een praktijk die zich daar slecht toe verhoudt.

Goede bedoelingen van Statiaanse zijde lopen stuk op intimidatie door en namens de Sint Maartense specialisten, die daarin lijken te worden gesteund door hoge Haagse ambtenaren van MinVWS, die of bijzonder goedgelovig zijn - want alleen luisterend naar de regeringscommissaris - of zich West-Indisch blind en doof houden voor de praktijk in de ziekenhuizen (tja, dat past wel in de cultuur: zo dek je misstanden effectief af). Denk aan de drie aapjes: horen, zien en zwijgen. Het lijkt de absolute voorwaarde om carrière te maken bij dit ministerie. In de gedachtewisseling over de praktijk lijken de Kamerleden in elk geval beter op de hoogte te zijn dan de ambtelijke en politieke top van dit ministerie.

En dan is er nog een procedurevergadering van de Kamercommissie Koninkrijksrelaties op diezelfde woensdag 5 oktober. Hier zijn bedroevend weinig leden aanwezig. Zelfs de Kamerleden lijken te berusten in de gedachte „Ach, het is maar Caribisch Nederland”. Alleen mw. Wuite maakt zich boos om

het niet tijdig leveren van stukken door de minister van Armoedebeleid mw. Carola Schouten. Mw. Wuite stelt terecht dat de ministeries er als de kippen bij zijn om een tekortkoming of een te late levering van de zijde van de eilanden bestraffend toe te spreken, maar als de eigen Nederlandse overheid steken laat vallen, dan moet dat maar worden geaccepteerd. Om je te schamen...

Dit alles maakt het best tot een moeilijke keuze voor een onderwerp voor deze column. De verbindende rode draad tussen al deze gebeurtenissen is de achteloosheid waarmee Europees Nederland omgaat met Caribisch Nederland (en met Sint Eustatius in het bijzonder). Dan nog een heugelijk feit om af te ronden. Er zijn twee *commissioners* (wethouders) benoemd op Sint Eustatius door de Eilandsraad. We zijn weer een stapje verder op weg naar een volwaardige democratie. Overigens, en dat is dan echt mijn laatste opmerking hierover, ging ook dit niet helemaal zonder slag of stoot. Moedwillig - althans zo lijkt het - wordt door de ambtelijke en politieke top van MinBZK en door hun marionet - de regeringscommissaris - de Eilandsraad onder druk gezet om geforceerd nog even snel enkele verordeningen goed te keuren, ook al zijn deze veel te laat aangeleverd.

Een boze motie hierover is met vier van de vijf stemmen aangenomen en het lijkt of deze nog een staartje gaat krijgen, want ook hierover zijn Kamervragen gesteld aan de staatssecretaris van Koninkrijksrelaties. Wellicht een volgende keer meer hierover.

17 oktober 2022

10-10 Em-blamage

Door Raquel Weisz

10-10-2022. Een blunder van de bovenste plank. Op 10 oktober werd op het Brionplein met veel fanfare het nieuwe embleem van Curaçao onthuld. Van het niveau agendasticker. Er kwam een einde aan een gelikte campagne, waarbij de overheid het huidige wapen (schild) wil vervangen door een embleem dat onder andere herkenbaar en uniek moet zijn.

Wat bleek een paar dagen later op social media? De ‘designer’ heeft content van het online platform Shutterstock gebruikt om het embleem samen te stellen. Ik mag hopen dat de 15.000 gulden prijzengeld nog niet aan haar is uitbetaald. Alhoewel ze het nodig zal hebben, aangezien ze waarschijnlijk nog niet van Shutterstock verlost zal zijn.

Dit wereldwijde platform geeft in zijn voorwaarden expliciet aan dat hun content nooit en te nimmer gebruikt mag worden voor handelsmerken en logo’s. En het is al helemaal uit den boze om te doen alsof je zelf iets hebt ontworpen als je hun content erin hebt verwerkt. Dus daar is het laatste woord zeker nog niet over gezegd. Wat een blamage.

10-10-2010. Curaçao werd een autonoom land in het Koninkrijk. Een officiële feestdag, maar tegenwoordig voor velen een dag van reflectie met een bittere nasmaak. Want ja, valt er echt wat te vieren op dit moment? Een torenhoge werkloosheid, een exodus van burgers die het eiland verlaten om elders een beter bestaan op te bouwen en het onderwijs dat niet aansluit op de arbeidsmarkt. Om maar een paar zaken te benoemen.

Deze week zag ik een stuk van een interessante presentatie, gegeven op onze universiteit. Hierin werden onder andere beroepen vermeld die van belang zijn voor de toekomst van Curaçao, waaronder veel IT-gerelateerde beroepen. Waar is de visie om de werklozen om te scholen naar beroepen die er tegenwoordig toe doen? Om het onderwijs te laten aansluiten op de arbeidsmarkt? We ontkomen er niet aan als we enigszins relevant willen worden in de nabije toekomst. Bied omscholingstrajecten aan en leer de burgers vissen. Geef de burgers perspectief. Het is gezichtsverlies dat coalities op rij hierin niets hebben kunnen betekenen.

10-10 zou een dag van visie en hoop moeten zijn. Van inspiratie. Geen dag van reflectie op de onophoudelijke fiasco's. Jaar in, jaar uit. Een dag van eenheid en verbinding, in plaats van de achterhaalde wij-zij retoriek. Geen dag van aandacht afleidende manoeuvres. Wij willen geen taferelen meer die alleen maar gezichtsverlies opleveren. We willen worden geleid door leiders die het principe van *lead by example* toepassen. Geen lijdens, maar leiders. We willen een 10-10 waarop alle politici niet alleen hun mond vol hebben van de autonomie, maar vooral ook hun *mindset*, zodat we het eindelijk eens een keer terug gaan zien in succesvolle daden.

23 oktober 2022

Stromannen

Door Terrance Rey

Het gebruik van een stroman in zaken op Sint Maarten is een bekend fenomeen dat past in de strategie van: *Own nothing, control everything*. Helaas komt deze gewoonte voort uit de ‘noodzaak’ loopholes in eilandsverordeningen te misbruiken.

Toen ik in 2007 naar Sint Maarten remigreerde en een bedrijf op het eiland wilde vestigen, werd mij verteld over een alom bekende manier om de ellenlange bureaucratische kronkelwegen te vermijden. Je kon het vergunningsproces snel doorlopen als je een ‘blanke’ tot directeur van je bedrijf maakte. Het deed er niet toe wat voor eentje. Het kon een Amerikaan, Canadees, Frans of Brit zijn. Maar beter was het als het een Nederlander was.

Want er was nog een andere mogelijkheid om een ‘short cut’ te creëren om het vergunningsproces versneld te doorlopen. Dat was door de aanvraag geheel in het Nederlands op te stellen: de taal van de notarissen, juristen en advocaten op het eiland. En van rechters, doktoren, registeraccountants en consultants. De meeste ambtenaren die door het politieke establishment waren aangesteld als beloning voor hun support tijdens verkiezingen, spraken amper een woord Nederlands, lazen het al helemaal niet, laat staan dat ze begrepen wat die plechtig klinkende woorden in officiële aktes en uittreksels betekenden. Het inzetten van stromannen was voor politici (lees: gedeputeerden) een handige omweg om het bezit van meestal overheidsterreinen, vergunningen en waterrechten te verhullen.

De bekendste stroman op Sint Maarten destijds werd „De Blanke” genoemd. Er wordt zelfs gezegd dat hij de vader is van een destijds jonge en ambitieuze politicus, een rijzende ster aan het politieke firmament. Helaas, net als Icarus, bleek deze jonge politicus te dicht bij de zon te hebben willen vliegen en verbrandde hij zich aan de wens te snel en op te korte termijn in ‘groenere weilanden’ te willen verkeren. Het lot helaas van veel millennials die zich op politiek glad ijs begeven, gedreven door de drang snel rijk te worden. Zeg maar gerust ‘greed’. Rijk worden over de rug van de burgers die op hen stemmen en ze hun vertrouwen schenken, wel of niet financieel verleid met 300 dollar om de GEBE-rekening te betalen.

De Blanke is berucht op Sint Maarten. Maar weinigen kennen zijn echte geschiedenis. Het is maar goed ook. Want heel wat politici, dead and gone inmiddels, spanden hem maar al te gretig voor hun karretje. Daardoor blijft een belangrijk gedeelte van de historie van de economische bloei van Sint Maarten onverteld. Maar sommigen van de generatie voor mij weten heel goed waar de ‘bones are buried’, om een oud Sint Maartense gezegde aan te halen, als het gaat om corruptiezaken waaraan De Blanke zijn medewerking graag verleende.

Ik zeg altijd: wat op Sint Maarten gebeurt, gebeurt ook op Curaçao, en vice versa. Zo had je daar ene – al lang wijlen - Nelson Monte. Hij wist als geen ander stromannetjes en -vrouwtjes zaakjes voor hem te laten opknappen. De meest zielige stroman die ik uit die periode ken was Ben Komproe. Hij was heel kort minister-president en daarna minister van Justitie van de Nederlandse Antillen in het kabinet van Mirna Louise-Godett, met in kamers pal naast de zijne in Forti, het regeringsgebouw in Willemstad, het duo Anthony Godett en Nelson Monte. De fratsen die dit illustere koppel uithaalde en de druk waaronder zij

Komproe zetten, leidde door de hevige stress die dit veroorzaakte tot zijn vroegtijdige dood. Heel zielig. Sint Maartense politici waren niets vergeleken met hun collega's op Curaçao. Op Sint Maarten hadden ze gentlemen's agreements. Het werd gewoon gevonden dat iemand, eenmaal aan de macht als gedeputeerde, zijn 'beurt' benutte om voor zichzelf en zijn naasten te zorgen zodat hun bedje financieel goed gespreid werd. Toen een keer een gedeputeerde weigerde aan deze zelfverrijkingscarrousel mee te doen, werd er bij de eerstvolgende verkiezingen meedogenloos met hem afgerekend. Op de vraag hoe dat kon gebeuren, hadden politieke pundits het antwoord snel klaar: *If a politician can't take care of himself, how do you expect him to take care of others.* Die gedeputeerde werd nooit meer herkozen.

Het gebruik van stromannen is tot de dag van vandaag nog altijd volop actueel op Sint Maarten. Zo heb je tegenwoordig 'De Gele'. Je ziet hem in de straten van Philipsburg op zijn motorfietsje rondrijden. Een eenvoudig man, aardig en zeer behulpzaam. Maar weinigen weten dat hij stroman is voor havenbaronnen op het eiland en zo directeur is van een van de grootste onroerend goed-bedrijven met bezittingen in de haven, de cruiseport en de bekendste promenade, de boardwalk van Great Bay. *Looks can be very deceiving on Sint Maarten.*

30 oktober 2022

Arm en ziek door de zorg

Door Anouk Balentina

In de afgelopen weken zag ik diverse berichten rondgaan op *social media*: een moeder die BBQ's organiseert om geld te vergaren om haar zieke dochtertje naar het buitenland te kunnen brengen voor medische behandeling, een andere moeder verkoopt lootjes omdat haar zwaar autistische zoontje lokaal geen adequate behandeling kan krijgen en daarvoor naar Nederland moet. Recent zijn ook de deuren van het psychiatrisch centrum in Aruba gesloten waardoor 20 psychiatrische patiënten geen verblijf meer hebben, omdat de overheid hiervoor geen geld heeft.

Onze verplichte – monopolistische – ziektekostenverzekering AZV is zogenaamd bestemd voor medische zorg voor eenieder. Als je de website van de AZV bezoekt lees je dan ook: “Ons recht op medische zorg is vastgelegd in de Landsverordening Algemene Ziektekostenverzekering. Dit betekent dat de verzekering medische behandelingen dekt voor de genezing, controle en of beheersing van ziekte”. En: “De huisarts bepaalt wat het beste behandelplan is. Wanneer de huisarts besluit dat het medisch noodzakelijk is, zal hij u doorverwijzen naar een specialist. Natuurlijk zal uw arts bij het uitschrijven van een recept rekening houden met wat de AZV dekt”. Het klinkt mooi, maar in werkelijkheid wordt dit recht steeds meer uitgehold. De hoogst haalbare gezondheid - geestelijk en lichamelijk - op basis van de beschikbare gezondheidszorg, toegankelijk, aanvaardbaar en van goede kwaliteit, is een grondrecht dat voor iedere ingezetene in Aruba geldt, doch net zoals

andere grondrechten impliceert dit recht een actieve overheidsverplichting: respecteren, beschermen en verwezenlijken. Dat wordt steeds minder.

Op 1 oktober 2022 is de positieve lijst van door de AZV gedekte medicijnen gewijzigd als gevolg van het zogenaamd '5 Wave model' ter verlaging van de AZV-kosten met 60 miljoen per jaar. Wij moeten nu zelf voor bepaalde medicijnen betalen ten behoeve van onze genezing. Hoe de arts bij het uitschrijven van een recept hiermee rekening houdt, is een interessante vraag. Bijvoorbeeld in geval het niet meer gedekte medicijn minder 'side effects' heeft of als iemand niet uit eigen zak voor de genezing noodzakelijke medicijnen kan betalen waardoor de voorkoming of verhelping van de gezondheidsklachten onhaalbaar wordt. Wat als je bijvoorbeeld de allergiemedicatie die van de lijst is gehaald niet kan betalen? Hoe wordt je ziekte of gezondheidsaandoening dan beheerst? Naast het feit dat een afspraak bij de huisarts ook niet altijd even makkelijk is, word je ook niet makkelijk doorverwezen naar een specialist. Soms wacht je wel drie maanden of meer voor een afspraak bij een specialist. Door het AZV-systeem is er niet echt een prikkel voor artsen om patiënten snel te helpen, mede omdat de praktijken overvol zijn.

Tel daarbij op dat het AZV-systeem Arubaanse medici onzorgvuldig en nonchalant maakt - de uitzonderingen daargelaten - zonder dat zij daarvoor aangepakt worden, mede omdat de Inspectie Volksgezondheid Aruba nauwelijks van zich laat horen en het Medisch Tuchtcollege van Aruba ook niet meer van deze tijd is. Veel van onze goede Arubaanse specialisten zijn inmiddels vertrokken van het eiland of werken privé, niet meer met de AZV. Aruba heeft hiermee binnen de gezondheidszorg twee groepen gecreëerd: de *have-nots* eenieder die een kostbaar doch falend overheidssysteem betaalt en de *haves* die zich de beste

particuliere gezondheidszorg kunnen veroorloven boven op de AZV kosten, waarbij ironisch genoeg de meeste *haves* hun status ten koste van de *have-nots* hebben verkregen.

De conclusie is dat de wijze waarop onze volksgezondheid geregeld is, niet goed werkt en de doelstellingen steeds minder gehaald worden. Er zijn problemen aan de inkomstenkant en aan de uitgavenkant. De keuzes die vervolgens gemaakt worden volgen de weg van de minste weerstand: maak het zorgpakket steeds soberder en verhoog de bijdrage van de burger. Het Arubaanse gezondheidszorgsysteem maakt arm en ziek: arm maakt ziek, ziek maakt arm. De werkelijke problemen worden niet aangepakt.

6 november 2022

Aan feestjes geen gebrek

Door Anton Hermans

Nou, de maand oktober is ook alweer voorbij en de countdown voor november is begonnen: nog 24 dagen totdat het orkaanseizoen officieel ten einde komt. Dit wil natuurlijk niet zeggen dat er dan geen stormen meer zouden kunnen komen, maar het hoogtepunt ligt dan achter ons. Voor Saba was het dit keer een rustig seizoen.

Afgelopen maand was Sea and Learn-maand. Oktober op Saba staat jaarlijks in het teken van milieubewustzijn. Zo goed als om de dag waren er activiteiten en presentaties die de lokale gemeenschap en toeristen samen hebben gebracht om de waarde te begrijpen van het behoud en de bescherming van onze

natuurlijke omgeving en cultureel erfgoed. Experts uit de hele wereld worden dan ingevlogen om een bijdrage te leveren aan het programma. Zo ben ik te weten gekomen dat de zeebodem rondom Saba eigenlijk niet in kaart is gebracht en dat we meer van de maan weten dan van onze eigen aardse zeebodem.

De Sea and Learn-maand wordt direct opgevolgd door The Saba Lobster Fest. De week waarin diverse restaurants de Saba Bank Spiny Lobster op het menu hebben. Voor mij staat dit een beetje haaks op de maand waarin we met elkaar praten over het behoud van bepaalde diersoorten.

In november en december gaan we ons opmaken voor nog een aantal andere feestjes en vieringen. Eigenlijk zou vandaag de viering van de 50e verjaardag van de Captain Leo A.I. Chance-pier in de haven zijn, maar vanwege het voorspelde slechte weer is het feestje een week verschoven. Deze pier (vernoemd naar de toenmalige Sabaanse minister) stond al langer op het verlanglijstje van Saba omdat dit het laden en lossen van schepen een stukje makkelijker maakte. Nu kon men in een paar uur de lading lossen waarover men in het verleden, met kleine bootjes af- en aanvarend, ruim een dag deed.

In de week van 27 november is de Saba Day Festivities-week. Deze festiviteiten vormen de aanloop naar Saba Day, welke op de eerste vrijdag in december valt. In deze feestweek kunnen de inwoners van Saba hun talenten laten zien, zoals artiesten, muzikanten en scholieren. In het weekeinde is er onder andere de Wahoo Tournament-viswedstrijd en kun je feesten tot diep in de nacht op het terrein rond de haven.

Dan zijn we inmiddels alweer in december en is Kerstmis in aantocht. De diverse dorpen worden dan versierd met kerstlampjes boven de wegen en klopt ons hart vol verwachting of de kerstcadeaus die besteld zijn op tijd aan zullen komen. Door de orkanen

Fiona en Ian is de aanvoer van diverse goederen met name uit Florida verstoord geweest en is er (nog steeds) vertraging van de bestelde spullen. Ook de supermarkten hebben hier last van en sommige artikelen zijn dan ook helemaal niet beschikbaar. Kerst brengt me ook weer terug naar mijn eerste blog, ruim een jaar geleden. Daarin schreef ik over kerstinkopen voor het kerstdiner. Ja, ook een Caribisch kerstfeest vieren we met eten en drinken en ik zal eens gaan bedenken wat we dit jaar zullen maken.

13 november 2022

“Still fearing the master’s voice”

Door Burney el Hage

Emancipatie is reconciliatie met het verleden, maar vooral met onszelf. Nadat Nederland de slavenhandel in 1815 afschafte, kwam er met de inwerkingtreding van de emancipatiewet op 1 juli 1863 een einde aan de slavernij in Curaçao en onderhorigen, de huidige CAS-landen en BES-eilanden.

Op 1 juli 2023 zijn er 160 jaren verstreken sinds de formele afschaffing van de slavernij. 160 jaren en vele generaties later worstelen wij nog steeds met dit verleden. Met het slavernijverleden op zichzelf, maar ook met de doorwerking ervan in het persoonlijke leven van de nazaten van tot slaaf gemaakten. En deze doorwerking is voor iedereen anders. Every life has a story, en daar zouden we misschien de kans laten liggen voor een reconciliatie.

Door buitenstaanders, mensen die geen band (denken) te hebben met het koloniale slavernijverleden, wordt vaak gezegd: “Hier kan ik toch niets aan doen” of “Je moet het in de tijdgeest zien” of “Slaven werden in Afrika - door Afrikanen zelf - ontvoerd en verkocht”. En eigenlijk hebben ze op die onderdelen ook soms gelijk. Het verleden is zoals het gegaan is en we kunnen dat verleden niet achteraf wijzigen. En wij kunnen de nazaten van de slavenhandelaren en slavenhouders ook niet verantwoordelijk houden voor de daden van hun voorouders. Deze slavenhandelaren waren (op de eilanden) overigens niet alleen Christelijke Nederlanders maar ook ‘anderen’. Het feit dat ik hier de ‘anderen’ niet benoem zegt heel veel. Een feit dat zwaar onderschat wordt. “We still fear the master’s voice”.

De historische realiteit is wel dat de slaven die in 1863 formeel vrijgelaten werden, allemaal een individuele historie meedragen van mishandeling, onthechting en vaak zonder een stamboom die verder ging dan twee, hooguit drie generaties. Het feit dat je uit een gemeenschap komt waar, om maar enkele voorbeelden te noemen, trouwen niet mocht, familieverbanden op enig moment verbroken konden worden door verkoop van een van hen, je geen ‘volwaardig mens’ was op basis van je ras en je niet weet waar je vandaan komt, maakt de fundering van een mensenleven niet bepaald solide.

Daarnaast is het ook een feit dat er voor deze mensen na hun formele vrijlating geen enkel sociaal/ emotioneel/financieel vangnet was. Ze werden berooid en vooral getraumatiseerd vrijgelaten als tweederangsburgers in een gemeenschap die op hen neerkeek. In feite stonden ze met nul tegen tien achter. Vandaag de dag, bijna 160 jaar en ook al vele generaties - en vermenging - verder, is de emancipatie nog niet afgerond.

In aanloop naar de herdenking volgend jaar wordt de nadruk vooral gelegd op de excuses van Nederland als voormalig kolonisator. Ik, zelf een nazaat van tot slaaf gemaakten, kijk hier iets anders tegen aan. Om tot reconciliatie met het verleden te komen, moeten wij naast reconciliatie met de voormalige kolonisator ook tot reconciliatie met de lokale geschiedenis komen en, misschien wel nog belangrijker, ook tot reconciliatie met onszelf komen.

Naar mijn mening is erkenning en veroordeling van de slavenhandel door de Nederlandse Staat belangrijker dan excuses van de Nederlandse Staat. Dat stadium zijn wij namelijk allang voorbij. Wij eisen ook geen excuses van de nazaten van de lokale slavenhandelaren en slavenhouders, laat staan van de Afrikaanse landen waar onze voorouders vandaan komen. Wat de Nederlandse Staat, als ex-kolonisator, wel expliciet mag erkennen en veroordelen is het feit dat deze vrijgelaten slaven en hun nazaten geheel aan hun lot zijn overgelaten en, zoals hierboven aangegeven, met grote achterstand aan hun vrije leven begonnen zijn. Slechts degenen die de kans hebben gekregen zich via scholing en met enig geluk verder te ontwikkelen zijn vooruitgekomen in onze samenleving. Grote groepen zitten nog steeds gevangen, maar nu in armoede, uitzichtloosheid en bovenal gevangen in een gruwelijk gebrek aan identiteit.

Naar mijn mening is het emancipatieproces, in het stadium waar wij nu in verkeren, een intrinsiek proces. Het gaat nu om de betrokken personen zelf, om hun verhaal en hun beleving. Recentelijk is er een artikel verschenen waarin oud-minister Omayra Leeflang een pleidooi hield om het thema armoede mee te nemen in de discussie over het slavernijverleden. Ik onderschrijf die insteek volledig en verzeker u, dat de casussen die zij naar voren brengt, aan de orde van de dag zijn. Het is een wereld die voor velen van u alleen in horrorfilms

voorkomen. Maar voor deze mensen is het leven een horrorfilm.

Wij moeten op een of andere wijze trots worden op wie wij zijn. Trots op onze 'journey' en trots op onze voorouders en onze kinderen. Wij moeten onze familiegeschiedenis kennen. Daarbij moeten wij niet vergeten dat onze individuele familiegeschiedenis meer is dan alleen het slavernijverleden. Daarnaast zijn velen van ons ook van voorouders die van elders dan Afrika afkomstig waren. En op basis van dat complete verleden kunnen we verder emanciperen.

Excuses zijn fundamenteel en hebben een niet te onderschatten positief effect op reconciliatie. De kettingen aan onze ziel zullen we toch wel zelf moeten verbreken. De voortdurende strijd tegen de 'oude meester' kan alleen maar door onszelf gestopt worden. Ook onze zelfonderschatting en de hoop gevestigd houden op de 'oude meester' voor oplossingen kan alleen door onszelf verholpen worden. Willen wij de cyclus ooit doorbreken, dan kan dat alleen maar lukken via eigen succesverhalen, de jeugd, onderwijs en vorming. Met name de vorming van een sterke identiteit. Bijvoorbeeld de identiteit van harde werkers die met weinig middelen een gezonde multiculturele samenleving kunnen ontwikkelen en in stand houden. Geen identiteit als carnavalsvierders, wel leuk maar daarmee ook alles gezegd. Een slavernijmuseum is voor wat mij betreft geen prioriteit zolang het generationele armoedeprobleem en gebrek aan identiteit niet zijn doorbroken.

20 november 2022

Doof en blind

Door Mia van Deelen.

Kijkend en luisterend naar het debat in de Tweede Kamer over het sociaal domein in Caribisch Nederland (dinsdagavond 15 november) lijkt het enige tijd de goede kant op te gaan met het vaststellen van het sociaal minimum. Maar opeens wordt de harde werkelijkheid weer duidelijk: minister Schouten (Armoedebeleid) vertelt met zachte stem dat er weer een commissie ingesteld zal worden. Ditmaal om te bekijken hoe uitkeringen, wettelijk minimumloon en het kostenniveau voor de lokale bevolking in onderlinge samenhang kunnen leiden tot het gevraagde sociaal minimum.

Het is de zoveelste vertragingstactiek om maar niet te komen tot de meest voor de hand liggende uitkomst: Caribisch Nederland is gewoon Nederland dus het Nederlandse sociaal minimum is ook van toepassing op Caribisch Nederland! Maar de rekenmeesters van het kabinet (ingefluisterd door de verzamelde werkgevers in Caribisch Nederland) hebben liever een oplossing die het tweederangskarakter van de (Nederlandse!) bevolking aldaar handhaaft.

Het is net alsof het sociaal minimum in Nederland een regionale of zelfs een gemeentelijke diversificatie kent (hetgeen in elk geval in Europees Nederland niet het geval is). Er is al een Commissie Sociaal Minimum voor Nederland en nu moet er dus nog een commissie komen om ditzelfde te doen voor drie kleine Nederlandse dorpen zeven- à achtduizend kilometer zuidwestelijk van Den Haag. Wanneer komt ambtelijk en bestuurlijk Den Haag eens bij zinnen?

Verder vraagt minister Schouten enige clementie met de termijn van september 2023 om berekeningen in te dienen tot in ieder geval voor de begrotingsbehandeling voor 2024 (voor de goede orde: onderhavig debat van 15 november was ook al uitgesteld omdat deze minister niet tijdig informatie kon - lees: wilde - leveren aan de Tweede Kamer). En ze bestond het bovendien om er nog zoveel woorden aan toe te voegen dat het zou kunnen dat het sociaal minimum ook dan nog niet leidt tot vaststelling voor het jaar 2024. En als het nu een bijzonder moeilijk sommetje zou zijn, zou ik het nog kunnen begrijpen, maar een beetje havo- of vwo-leerling kan hierover zonder veel moeite een profielwerkstuk produceren dat werkelijk hout snijdt. Ik kan deze om- en terugtrekkende beweging van minister Schouten niet anders kwalificeren dan als ONWIL.

Een dag later is er een debat over (onder meer) de gezondheidszorg in Caribisch Nederland. Er is een klachtencommissie ingesteld voor patiënten van Sint Eustatius en Saba. Klachten van patiënten komen niet rechtstreeks hier terecht. Klachten worden door tussenkomst van de directie van het SEHCF (zorginstelling op Sint Eustatius) aangeboden. Hoe dit zo kan worden ingesteld is mij een raadsel. In een cultuur waarin nog volop wordt geïntimideerd bedenken patiënten zich wel twee- of driemaal alvorens met een klacht te komen. Enig inlevingsvermogen in de bevolking ontbreekt ten volle bij onze ministeriële bestuurders.

De roep om een onafhankelijk onderzoek naar de inrichting en werking van de gezondheidszorg op Sint Eustatius is er al heel lang en kwam in april tot een uitbarsting naar aanleiding van verschillende overlijdensgevallen met een ogenschijnlijke link met de slechte gezondheidszorg op het eiland. Een stille mars wordt op 5 april georganiseerd. Bestuur en

management van SEHCF beloven het allerbeste en vooral veel transparantie. Dan is er zeer recent een voorval met morfine dat zou zijn ontvreemd door een verpleegkundige. Ondanks druk en protest van de lokale vakbond alsook van verscheidene lokale verpleegkundigen (die zich uit protest kleden in zwarte T-shirts) wordt ook nu weer de transparantie op zwart gezet. Er volgt geen onderzoek en de betrokken verpleegkundige verdwijnt van het toneel. Wat is er nog over van de mooie beloften van april? Helemaal niets! En Den Haag blijft doof en blind.

Staatssecretaris Van Ooijen (VWS) weigert een onafhankelijk onderzoek naar het functioneren van de gezondheidszorg en van Zorg en Jeugd Caribisch Nederland (tot voor kort bekend als het Zorgverzekeringskantoor) in het bijzonder. Het belang van een dergelijk onderzoek is overduidelijk, maar ja, het eigen management van het ministerie van VWS zit natuurlijk tot over zijn oren verantwoordelijk te zijn voor de wanprestaties van de organisatie op Sint Eustatius. De Directeur Zorg en Jeugd Caribisch Nederland - het kan haast niet anders, gezien zijn langdurige betrokkenheid - is bekend met het gedrag in de medische sector op Sint Maarten alwaar corruptieve trekjes meer dan eens aan de oppervlakte komen, en waar het functioneren van het SECHF direct mee samenhangt. En nu weigert Van Ooijen dus een onafhankelijk onderzoek.

Hier is natuurlijk sprake van een gevalletje 'slager keurt eigen vlees' en wordt de voorkeur gegeven aan de procedure 'doofpot'. Waar rook is, is vuur en de vraag wie nu de hand houdt boven wiens hoofd en wat dus onzichtbaar blijft voor de Tweede Kamer - of breder: voor het Nederlandse publiek - zal vooralsnog wel goed verborgen blijven. Wanneer neemt de Tweede Kamer haar rol als controleur van de regering nu eens serieus? Met andere woorden: wie is de staatssecretaris dat

hij zomaar een onderzoek weigert? Waarom bijt de Tweede Kamer niet door? Welke belangen worden door wie verdedigd of beschermd en waarom?

Het vorenstaande lijkt een herhaling van hetgeen Kadushi gisteren in de column 'Grootdenkers' schreef. Het is een versterking. Het kan niet vaak genoeg gezegd en geschreven worden dat er met mooie woorden, uiterlijk vertoon, spiegeltjes en kraaltjes, geen magen worden gevuld en evenmin achterstanden in de basis worden aangepakt. Ministers en staatssecretarissen in het kabinet zijn allemaal onwillig om met gezwinde spoed de in 2010 aan de borst gedrukte Caribische Nederlanders zich thuis en Nederlander te voelen. We zijn twaalf jaar verder en in het beste geval komt er een studie naar iets dat allang bekend is.

Als iemand zich afvraagt hoe het komt dat de Caribische Nederlander eerder afkerig is tegenover Nederland, dan dat hij zich ertoe aangetrokken voelt, zou iets beter moeten nadenken over hetgeen er gebeurt. Maar ja, electoraal is Caribisch Nederland niet een onderwerp waarmee je gemakkelijk en op korte termijn scoort, en dat is toch waar het veel politici om gaat...

27 november 2022

Nieuwe dimensies

Door Raquel Weisz

Ondertussen ben ik ruim anderhalf jaar columnist voor DossierKoninkrijksrelaties.nl. Het leven als columnist neemt soms interessante wendingen. Net als vorig jaar, toen er na het schrijven van m'n column 'Internet kun

je niet eten' een klacht tegen mij werd ingediend. Een nieuwe dimensie aan mijn columnist-zijn.

Er werd mij onder andere verweten dat ik geen wederhoor had toegepast toen ik die column schreef. Ik had eigenlijk moeten verwijzen naar de Dikke Van Dale. Ook deed mijn schrijven totaal geen recht aan het toenmalige niveau van dienstverlening van de grootste provider hier op het eiland. De overweldigende bijval bewees het tegendeel. Nu, ruim een jaar later, is er niet veel veranderd. De snelheid en het internet an sich is nog steeds niet solide. Het is te vaak om te huilen en het beklag liegt er niet om.

Gelukkig opent de overheid de markt en is de monopoliepositie van de grootste provider ten einde. De komende jaren zullen nieuwe spelers de markt betreden. Nu zie je al dat burgers, voor zover dat mogelijk is, reeds overstappen naar de sterk groeiende concurrent. Het is ook te hopen voor onze economie dat de overige nieuwe spelers heel snel toetreden, zodat de betrouwbaarheid en stabiliteit worden vergroot en de prijzen dalen.

Iemand beschreef een columnist als een hinderlijke mug die maar om je heen blijft zoemen. En af en toe steekt. Net zoals de vele muggen die ons eiland nu teisteren, want het is regentijd. Regen, heel veel regen. En daardoor een o-zo prachtige, groene natuur. We hebben zelfs meerdere watervallen op dit moment. Een reine pracht.

En wat toch ook prachtig is, is dat ons leven hier gelukkig weer op gang komt. Allerlei leuke evenementen. Voor ieder wat wils. Kerstmarkten, literaire en kunstzinnige evenementen, concerten en andere feestjes. Het Curaçao waar je blij van wordt en dat ons even de penibele situatie doet vergeten waar ons eiland zich in bevindt.

Veelal georganiseerd door jongere, veelzijdige entrepreneurs. Deze jongere generaties zijn

wereldburgers, innovators en sociale vernieuwers. Ze laten zich niet beperken door landsgrenzen. Zij hebben een nieuwe visie, niet alleen voor zichzelf, maar vaak ook voor Curaçao. Grenzen verleggen, out-of-the-box en in nieuwe businessmodellen denken. Ze willen gebruik maken van alle technologieën en andere zaken die de wereld tegenwoordig rijk is. Nieuwe dimensies. Met deze groep kunnen we slagen maken voor Curaçao. Einstein zei ooit: “Insanity is doing the same thing over and over again, and expecting different results”. Dus politiek en bedrijven uit het stenen tijdperk: steeds maar terug willen vallen op het oude, op de vergane glorie, daar gaan we de oorlog niet mee winnen. We zullen de ouderwetse denkwijze en verjaarde visies echt los moeten laten en de jongere generaties meer moeten betrekken en faciliteren. Zo kunnen we nieuwe dimensies aanboren die ons land echte kansen op significante economische groei bieden.

4 december 2022

Carnaval & Calypso

Door Terrance Rey

Wist je dat carnaval ertoe heeft bijgedragen dat Trinidad en Tobago in 1962 onafhankelijk werden? In mijn tweede column ooit geschreven voor DossierKoninkrijksrelaties.nl vertelde ik dat muziek, eten en drinken medebepalend zullen zijn voor de nationale identiteit van wat een Sint Maartenaar is. Dr. Eric Williams - ook bekend als Eric the Conqueror volgens The Mighty Sparrow - zei in een van zijn toespraken in 1962 als eerste premier van

het onafhankelijke Trinidad en Tobago dat als de bevolking dezelfde liefde en toewijding voor het land zou tonen als voor de hele carnavalsviering de twee eilandstaten de rijkste natie ter wereld zouden zijn. Ik zei hetzelfde met niet zoveel woorden over de Sint Maartense bevolking. Het enige dat Sint Maartenaren op de been krijgt is muziek, eten en drinken.

Daarom is carnaval niet alleen het grootste culturele evenement op Sint Maarten, maar ook eentje waar het meest naar wordt uitgekeken. Calypso is een groot onderdeel van carnaval en het is het meest culturele en opwindende evenement tijdens de carnavalsdagen naast de J'ouvert ochtendmassaparade en de Grand Parade.

Vóór de komst van internet, blogsites en sociale media was calypso de enige acceptabele manier om sociaal commentaar te geven op de samenleving en haar leden, vooral politici, regeringsleiders en ondernemers. 'Throwing shade' zoals de schoolkinderen dat tegenwoordig zeggen. Maar calypso was de enige en veiligste manier voor calypsonianen om stenen te gooien en hun handen verborgen te houden. Ik weet zeker dat de oudere generatie anekdotes heeft van kings en monarchs in Kaiso die de beste en gemeenste teksten over politici, machthebbers en gezagsdragers hadden.

Ik herinner me Fire in the Town van Kaiso Genius en Case from Hell van King Beau Beau. Voor het analyseren van de teksten van deze liedjes zullen we historici, eilandsarchivarissen en fanatieke verzamelaars van krantenknipsels nodig hebben om uit te leggen waar deze calypso's over gingen. Ik vroeg aan Leroy Brooks ooit waar zijn calypso Case from Hell over ging en hij zei snel dat hij het zich niet meer kon herinneren. Ik geloof meer dat hij, gezien zijn huidige functie bij VKS, politie en immigratie en omdat ik een nieuwsuitgever ben, geen oude botten

wilde opgraven en de zaak voor het gerechtshof wil laten komen waarvoor hij dan een advocaat nodig zal hebben om even wat teksten uit zijn destijds zeer populaire calypso te parafraseren.

Kaiso Brat nam daarentegen geen blad voor de mond in de teksten van zijn calypsoliedjes. Hier zijn enkele verzen uit zijn Whatating:

*I hear they selling out Antillian passport
To some fellows coming down from Hong Kong by
boat*

*We need a strong voice down in Curacao
So the Prime Minister will be King Beau Beau
Along with King Genius, Dow and King Stunky
Down in Parliament representing we
Finance minister I gone tell you flat
Will be nobody else than the Mighty Kat.
I hear that is somebody down in Curacao
That is who working the obeah on Bettico
Whattating!*

The Government Office gone down by Chapotin
Natuurlijk wist iedereen op Sint Maarten wat er gaande was bij Chapotin. Calypso was in die periode de verbindende factor die de bevolking van Sint Maarten samenbracht en gaf waar iedereen het over eens kon zijn: vertier.

Wie weet, misschien helpt de calypso Sint Maarten ooit de eilandnatie haar culturele en nationale identiteit te vinden en dan zullen we echt weten wat of wie een Sint Maartenaar is. Als calypso Trinidad en Tobago heeft kunnen helpen onafhankelijkheid te bereiken, kan de Siamese-tweestaat Sint Maarten/Saint Martin misschien niet alleen eenheid in een vlag vinden, zoals onlangs is bepaald met het officieel vaststellen van de unity flag, maar ook in muziek, eten en drinken en zo op een dag volledige en echte onafhankelijkheid verkrijgen.

Tot slot een couplet uit King Beau Beau's recente eerbetoon aan Sint Maarten:

*St. Maarten harbored so many rugrats to riches
St. Maarten has uplifted many people from ditches
St. Maarten has been helping families over the years
St. Maarten has even turn smugglers into
millionaires*

Dat is Sint Maarten voor je. Dit is allemaal mogelijk. 'Only in St. Maarten' zoals wij dat hier op het eiland altijd zeggen.

11 december 2022

Un betro dimas: problema na cas

Door Anouk Balentina

Op 18 november 2015 werd het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, kortweg het 'verdrag van Istanbul', geratificeerd. Wat betreft het Koninkrijk der Nederlanden, trad het verdrag op 1 maart 2016 alleen voor Nederland in werking. Op Aruba is in dit kader nog heel wat te regelen, zowel beleidsmatig als juridisch.

Van 25 november tot en met 10 december 2022 vond een internationale campagne plaats tegen huiselijk geweld en geweld tegen vrouwen en meisjes: 'Orange the World'. In meer dan honderd landen werden in deze periode gebouwen oranje verlicht. Onze minister-president hield ter gelegenheid hiervan een toespraak, waarbij het bestuurskantoor ook oranje werd belicht.

Mooie toespraken en bewustwordingsprogramma's, helaas met een publiek dat grotendeels alleen uit vrouwen bestond.

Het is makkelijk om te zeggen dat huiselijk geweld aangepakt moet worden. Maar doen we dat echt? Als namelijk niet duidelijk de oorzaken in kaart worden gebracht en deze niet daadwerkelijk aangepakt worden, is het dweilen met de kraan open. Een van de grootste oorzaken van huiselijk geweld tegen vrouwen en meisjes is alcohol. Alcohol en huiselijk geweld hebben duidelijk verband. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) rapporteert in dit kader: "Er is in vele landen een duidelijk verband gevonden tussen alcoholgebruik en voorvallen van geweld tegen een partner. Er zijn aanwijzingen dat alcohol het aantal voorvallen en de ernst van huiselijk geweld verhoogt."

Op Aruba kennen wij een alcoholcultuur; er heerst zelfs een stigma dat Arubanen notoire 'burache's' zijn. Op nagenoeg alle feesten - zelfs kinderfeestjes - bij het uitgaan, eigenlijk bij elke gelegenheid waar iets gevierd moet worden hoort sterke drank erbij, anders is het niet geslaagd. Vanaf de geboorte tot de dood speelt alcohol een rol. Zo wordt bij de afsluiting van ieder schooljaar door de docenten het zogenaamde 'Spula krijt' gevierd. Na een jaar hard werken is het tijd voor ontspanning. Sterke drank vormt daarbij een onlosmakelijk onderdeel van het plezier. Maar ook bij het ten grave dragen van een geliefd persoon moet daarna in de snack om de hoek door middel van 'laba man' het intense verdriet worden weggespoeld met veel alcohol. Ook bij cultuurevenementen, waaronder Carnaval, blijkt alcohol onmisbaar te zijn.

In tegenstelling tot illegale drugs zijn alcoholische dranken geaccepteerd als middel voor sociale interactie, vooral in het uitgaansleven, zelfs onder de jongeren. Het gebruik van alcohol heeft een statusverhogend effect bij officiële gelegenheden,

verjaardagen en jubilea. Paradoxaal genoeg wordt alcohol dan gebruikt om op elkaars gezondheid te toosten.

In het verleden werd alcoholgebruik nauw geassocieerd met *machismo*, maar de laatste decennia is er sprake van een afvlakking daarvan door een toename van alcoholgebruik onder vrouwen. Ook vrouwen gaan onder invloed van drank makkelijk over tot grensoverschrijdend seksueel gedrag of zelfs prostitutie. Er zijn voldoende verhalen over gevaarlijk rijgedrag van mensen die stonddronken terug naar huis rijden, vaak met kinderen in de auto, terwijl ze een gevaar vormen voor andere weggebruikers en voetgangers. De tolerantie voor alcohol leeft zelfs onder de politieagenten die ook wel van een slok houden. Veel disciplinaire zaken, vooral onder geüniformeerde overheidsdiensten, zijn alcohol gerelateerd.

Vanwege de gemakkelijke verkrijgbaarheid van alcohol als legale drug, is het door de jaren heen het meest populaire psychoactieve middel op Aruba geweest. Mensen met stress of ernstige persoonlijke of sociale problemen die op zoek zijn naar een verdovend middel, hoeven niet naar donkere steegjes te gaan, maar kunnen alcohol rechtstreeks uit de schappen van de supermarkt halen.

Het is meer dan duidelijk dat alcoholmisbruik op Aruba een bron is van maatschappelijke problemen, relatieproblemen, gewelddadige reacties en huiselijk geweld, waardoor ook kinderen getraumatiseerd raken. Wie zou dat niet worden als de man des huizes in de vroege ochtend stonddronken binnen stommelt na een nacht verdwenen te zijn geweest, agressief reageert als zijn vrouw vraagt waar hij vandaan komt en de kinderen huilend achter de bank schuilen als hun moeder fysiek mishandeld wordt, voordat hij luid snurkend zijn roes begint uit te slapen. En dit tafereel herhaalt zich regelmatig omdat dit soort vrouwen en

kinderen vaak sterk afhankelijk zijn van de inkomsten van de man.

De WHO geeft aan dat schadelijk alcoholgebruik voorkomen en verminderd wordt door het inzetten van de drie 'best buys': verhoging van de prijs van alcohol, beperking van de beschikbaarheid van alcohol en een beperking of verbod op alcoholmarketing. Alleen voorlichting en educatie is niet voldoende. Alcohol moet en mag niet verheerlijkt worden en de nadelige gevolgen moeten zichtbaar zijn voor eenieder.

Willen we echt iets doen tegen alcohol gerelateerde maatschappelijke problemen, waaronder huiselijk geweld, dan moet er een daadwerkelijke cultuuromslag plaatsvinden. De overheid moet serieuze maatregelen nemen en alcoholmisbruik moet landsvijand nummer één worden.

18 december 2022

Spanning...

Door Anton Hermans

In december is het elke keer raak. De banden van mijn auto zijn weer eens versleten en ik heb dus nieuwe nodig. Hoe lossen we dit op? Dan gaan we naar een van de autobedrijven die voor mij de banden kunnen omwisselen voor een nieuwe set. Uurtje werk, zou je denken. Niets is minder waar, want zo simpel is het niet.

Er zijn ongeveer drie bedrijven waar ik terecht kan voor reparaties aan mijn auto. Normaal gesproken ga ik naar mijn 'mannelijke' in The Bottom en ook deze keer rij ik er langs. Hij is dicht, want het is lunchtijd.

Ik stuur hem een WhatsAppje om te kijken wanneer hij tijd heeft. De banden heeft hij - weet ik uit ervaring - niet op voorraad en ik zal minstens nog een week moeten doorrijden op oude banden. Geen probleem zou je zeggen, dan ga je toch naar een van de andere bedrijven? Ook daar zijn de banden niet op voorraad en dus ook daar zal ik moeten wachten.

Op mijn bericht krijg ik standaard hetzelfde antwoord. Welke maat banden moet je hebben en hoeveel? Ik maak een foto met de maat van de band en stuur hem deze toe. Januari zal het worden is het antwoord, want wegens de feestdagen zijn er minder tot geen boten die naar Saba komen om vracht te brengen. We zullen het er dus maar mee moeten doen.

Ik rij nog even langs bij de garage om de banden op te laten pompen. Dit kan je helaas niet zelf doen bij het benzinestation, of elders op het eiland. De bandenspanning verhogen helpt de levensduur van de banden verlengen zodat ik tot januari door kan rijden met iets meer profiel op de banden. Mijn banden wisselen doe ik zeker twee keer paar jaar en dit komt door factoren zoals het wegdek (van beton), het vele accelereren, maar met name remmen op de steile hellingen, het tropische (en dus warme) klimaat en misschien heeft de rijstijl van mijn vrouw er ook wat mee te maken (:-D).

Trouwens, de ritjes die je op het eiland maakt, zijn altijd van korte duur, wat natuurlijk een hoog brandstofgebruik tot gevolg heeft. De prijs aan de pomp gaat helaas niet naar beneden dus ook autorijden op Saba is aan de prijzige kant. Een nieuwe auto kan je niet aanschaffen op het eiland. Tweedehands auto's zijn er voldoende en altijd voorzien van minstens één 'Saba Kiss' oftewel een deuk/schade.

Een nieuwe auto vind ik om die reden zonde van het geld, want voor je het weet heb je diverse 'kisses'. Wie toch een nieuwe auto wil aanschaffen, is aangewezen

op Sint Maarten. Nadat je hebt betaald (eerst een proefrit maken is dus erg lastig) wordt de auto verscheept. Over het aankoopbedrag moet je dan nog belasting (ABB) betalen, afhankelijk van de waarde tussen de 18 en 30 procent. Mocht ik ooit een nieuwe auto overwegen, dan is het beter om een elektrische aan te schaffen, want dan is de ABB 0 procent.

25 december 2022

De weg naar reconciliatie

Door Burney el Hage

Mijn vorige column (13 november) ging over het slavernijverleden. In vervolg hierop en gelet op de eindejaarsdagen wil ik het jaar afsluiten met een vooruitblik. Ook al is het slavernijverleden op zichzelf geen dagelijkse gesprekstof, de naweeën zijn er nog wel.

Eerder deze week heeft Nederland excuses aangeboden voor zijn rol in deze periode uit de geschiedenis van ons Koninkrijk. Dit lijkt mij een mijlpaal waarbij tegelijkertijd een basis is gecreëerd voor een gezamenlijke weg naar de reconciliatie, en hopelijk een constructieve (door)start naar de afronding van het emancipatieproces dat op 1 juli 1863 is gestart. Tot nu toe verliep dit emancipatieproces min of meer op een *ieder voor zich* basis en zonder erkenning of hulp, laat staan excuses van de Nederlandse staat of ex-slavenhandelaren of slavenhouders. En eerlijk gezegd waren de afstammelingen van de vrijgemaakte slaven eigenlijk meer bezig met overleven, zowel financieel-economisch als mentaal. Waar hoor je

bij, tot welke vooruitstrevende cultuur/ras/groep hoor je, waar mag je trots op zijn? Vragen die tot nu onbeantwoord zijn gebleven en dat misschien wel voor altijd blijven. In ieder geval was en ben je geen Arabier, Jood, Portugees of Europese *blanke* Nederlander.

Zoals ik vorige keer aangaf vind ik, gelet op het tijdsverloop en de veranderende samenstelling van de maatschappij aan beide kanten van ons Koninkrijk, de erkenning belangrijker dan excuses. Wat ik toejuich is het feit dat dit onderwerp nu op de agenda staat en besproken wordt. Dit zou ook op de eilanden door ons zelf gedaan moeten worden. Onze eigen persoonlijke (overgeleverde) verhalen zouden meer naar voren moeten komen. De succesverhalen en de tragedies. De nadruk zou meer gelegd moeten worden op het feit dat wij deze gruwelijke jaren hebben overleefd, een bewijs van de kracht in ons.

Realiteit is wel dat een te groot deel van de afstammelingen van de vrijgemaakte slaven vandaag de dag te weinig kansen krijgt in de maatschappij. Velen zitten vast in de vicieuze cirkel van gebrekkige scholing en vorming, werkloosheid, armoede, slechte huisvesting, geweld en criminaliteit en een minderwaardig zelfbeeld. De meest elementaire voorwaarden om een degelijk bestaan te kunnen leiden zijn er voor velen niet. Het is nu meer een kwestie van kansen en (on)gelijkheid geworden. En hier is de helpende hand nodig van Nederland. En, laten wij alstublieft niet de “moderne slavernij” wegargumenteren. De continue import van “gastarbeiders” (ook soms ongedocumenteerden) tegen een hongerloon en geen of zeer onfatsoenlijke huisvesting. En dit alles gesteund door wetgeving die in het voordeel van de perverse commercie is opgesteld.

Emancipatie is een intrinsiek proces. Dus op de

eilanden moeten ook wij actief aan de slag om onszelf (en elkaar) vooruit te helpen en kansen te grijpen. Dit proces is al gaande, maar moet versneld worden. Zelf zie ik het verschil tussen de jaren 70 en nu. Onder de jongere generatie speelt het rassen- en klassenverschillen veel minder dan toen. Van invloed is tevens dat de bevolkingssamenstelling, met name door immigratie en vermenging, is veranderd. En, zeer belangrijk, er hebben zich rolmodellen ontwikkeld. Nazaten die door goed gebruik van talenten en kansen, zich hebben ontwikkeld tot lokale, en zelfs internationale, professionals. Deze rolmodellen zijn van onschatbare waarde voor de mentale emancipatie. En dit laatste heeft weinig te maken met geld. De excuses hebben de deur geopend om gezamenlijk het emancipatieproces verder te doorlopen. Open en eerlijk samen met elkaar kijken naar de huidige stand van zaken en de toekomstige mogelijkheden. Grijp de *low-hanging fruits*. Waarom bijvoorbeeld zou Nederland belastingbetalende burgers in het Caribische landsdeel ongelijk blijven behandelen op fundamentele punten waarop er geen verschil tussen Europa en de Cariben zou mogen zijn? Woorden krijgen pas de waarde van gemeend als er aantoonbare daden op volgen. Verder gaat mijn voorkeur ernaar uit om de focus te leggen op onderwijs en (persoonlijke)vorming, met name voor de kwetsbare groepen. Hierbij wil ik refereren aan mijn eerdere column over “ghetto stories”. Daarnaast denk ik dat wijzelf op de eilanden met elkaar in gesprek moeten over ons gezamenlijke verleden. Want de nazaten van slavenhandelaren of slavenhouders wonen hier ook en stroomt hun bloed in onze aderen. De meesten van ons hebben een gedeelde historie en zijn meer verweven met elkaar dan wij zelf vermoeden. De toekomst is niet meer zwart of wit, maar koffiëleurig zoals de Antilliaanse

schrijver Cola Debrot jaren geleden al voorzag.
We moeten blijven praten, met Nederland maar
voornamelijk ook met elkaar, op onze eilanden. Ik heb
goede hoop. Fijne feestdagen!